

Kocmiagē

II

Наталія Тарасевич
Лариса Костюк

Георгій Косміаді:
життя і творчість у документах
(том II)

Рівне
2009

УДК 374:376.130.2
ББК 85.143(3)
Г-36

Рецензенти:

- Троян С.С.** — доктор історичних наук, професор (Рівненський інститут слов'янознавства Київського славістичного університету);
- Лісова С.В.** — доктор педагогічних наук, академік (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. Академіка С.Дем'янчука).

Георгій Косміаді: життя і творчість у документах. Збірник документів у 2-х томах. Т.2. Рівне: ПП ДМ, 2009. — 356 с.

Збірник документів містить відомості про життя і творчість художника, архітектора і педагога Георгія Петровича Косміаді, який у 1916–1940 рр. минулого століття працював у Рівному. Творча спадщина художника складає понад 5000 художніх робіт. Сьогодні його ім'я вписується у контекст розвитку історії мистецтва ХХ століття. Видання розраховане на дослідників історії, краєзнавства, мистецтвознавства, культурології, педагогіки, студентів і широке коло шанувальників культурно-мистецької спадщини світу.

УДК 374:376.130.2
ББК 85.143(3)

Видання здійснено за підтримки
Надії Георгіївни Косміаді —
дочки художника Г.П.Косміаді

ISBN 978-611-515-002-1
ISBN 978-611-515-004-5 (Т.2)

© Тарасевич Н.Р., 2009

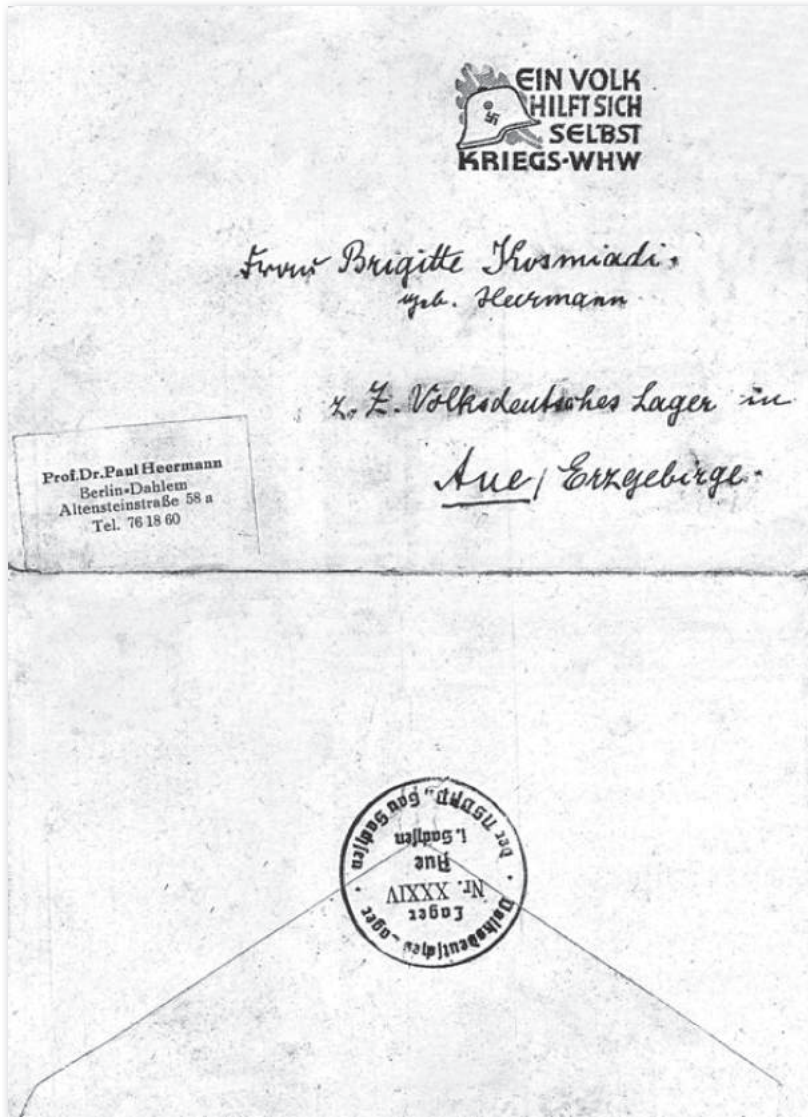
Німеччина

Картина Георгія Косміаді "м. Берлін", 1963 р.

Картка Георгія Косміаді з особистим номером при в'їзді у Німеччину

Конверт листа проф. др. Пауля Геерманна
 (дядька Бригітти-Фріди Косміаді)
 в табір, де перебували всі емігранти, в тому числі і родина Косміаді
 м. Ауе, 1940 р.

*Клас у таборі, де всі емігранти вивчали німецьку мову
У дальньому кутку — Георгій Косміаді
м. Ауге, 1940 р.*

Оголошення про виставку картин
з газети “NS. Tageszeitung”
понеділок, 26 лютого 1940 р.

Картина Георгія Косміаді, яку він писав, перебуваючи у таборі
“Види міста Ауе” (провінція Саксен)
1940 р.

У вітрині нашої контори в м. Ауе, на вулиці Адольфа Гітлера, виставлені картини художника Косміаді з народно-німецького угруповання (школа Дюрера), серед яких також деякі акварелі, а саме — види на Целлер Гор з боку школи Дюрера.

Картина Георгія Косміаді “Види міста Ауе” (провінція Саксен), яку він писав, перебуваючи у таборі, 1940 р.

Гамбург

*Картина Георгія Косміаді “Гавань в Гамбурзі”
1953 р.*

2.1

Reichs- kulturkammer

**Reichstheaterkammer
Fachschaft Bühne**

Fachgruppe: Vorstände, Inspizienten u. Souffleure

Mitglieds-Nr. 81573

(Bürgername)
Georg Kosmiadi

(Bürgerlicher Name)
Georg Kosmiadi

Beruf: Fühmbildner

Der Präsident
der Reichstheaterkammer

Paul Habermann

Reichskulturkammer
Reichstheaterkammer
1933

Unterschrift:
Georg Kosmiadi

Staatsangehörigkeit: Preussisches Reich

Посвідчення Георгія Косміаді — художника
м. Гамбург, 1941 р.

Stempel des Arbeitsamtes

Arbeitsamt Hamburg
 Hauptdienststelle Angestellte
 Hamburg 36, Gr. Bleichen 23/27
 Gemeinf: 32 10 15

Bewerbungsbogen

M.

5/40

Name: Georg K o s m i a d i	geb. am: 24.3.1886 in: Naltschik/Kaukasus
Beruf: Zeichenlehrer & Kunstmaler	Staatsangehörigkeit: Rückkehrer aus Wolynien
Wohnort: Hamburg I, Raboisen 96 III b. Pastorino	Familienstand: verheiratet (lebigh, verh., verw., geschieden) ¹⁾

Schulbildung und fachliche Vorbildung.

Schulbildung: Mittelschule   welcher Abschluß?   gut

Hochschulen oder sonstige Ausbildungsanstalten ²⁾	von	bis	Staatliche Prüfung	im Jahre
Technische Hochschule in Baku/Kaukasus (Architekten-Fach)	1901	1905	ja	1904
Hauptprüfungsfächer: Architektur			<u>Bestanden ist:</u>	
Nebenfächer: Kunstmalerei			als Schüler von: Kunstmaler Prof. Serow	
			<u>Arten der Differenzierung:</u>	

¹⁾ Das Zutreffende ist zu unterstreichen.²⁾ Bei Künstlern sind Privatlehrer anzugeben.

Анкета з особистими даними Георгія Косміди
 для отримання роботи, м. Гамбург 1940 р.
 (продовження на наступній сторінці)

Печатка біржі праці
 Біржа праці, Гамбург
 Головне відомство для службовців
 Гамбург 36, Гроссе Бляйхен, 23/27,
 телефон 32-10-15

Прізвище та ім'я: Георгій Косміаді	Дата, рік та місце народження: 24. 03. 1886р., м. Нальчик (Кавказ)
Професія: вчитель малювання, художник	Національність: репатріант з Волині
Місце проживання: Гамбург, Рабойзен, 96, Пасторіно	Сімейний стан: одружений

Шкільна освіта та фахова підготовка				
Середня школа з оцінками добре				
Вузи або особливі освітні заклади	з	до	Державний іспит	Рік
Технічний вуз в Баку/Кавказ (Спеціальність: зодчий, архітектор)	1901	1905	так	1904
Основний фаховий іспит, спеціалізація: архітектура				
Другорядні навчальні предмети: живопис			Учень художника професора Серова	

Bisherige Tätigkeit (einschließlich Praktika während der Ausbildung, Assistententätigkeit)						
Arbeitgeber	Ort	Arbeitsgebiet ¹⁾	beschäftigt gewesen als	Wie lange		
				Dauer Jahre Monate	von	bis
Stadtverwalt.	Moskau Russland	Baumeister	Gehilfe des I Bezirksbau- meisters	11		1905-1915
Union der Städte	Wolynien	Bau von sanitären Anlagen an der Front	Leiter des sanitären technischen Kommandos	1 1/2		1915-1917
Schulverwaltung	Rowno/Wo- lynien	Lehrtätigkeit	Zeichen- und Werkunterricht Lehrer	22		1917-1940
Referenzen: nur Zeugnisse vorhanden						
Name	Stand	Anschrift	Bemerkungen			

Анкета з особистими даними Георгія Косміаді для отримання роботи
м. Гамбург 1940 р.

Колишня діяльність (включаючи практику під час навчання та діяльність асистента)

Роботодавець	Місцевість	Сфера діяльності	Посада	Як довго виконував роботу		
				Тривалість (роки - місяці)	з	до
Міска мерія	Москва Росія	інженер-будівельник	Асистент першого окружного інженера-будівельника	11	1905	1915
Союз міст	Волинь	Виробництво санітарного устаткування на фронті	Керівник санітарної технічної команди	1 1/2	1915	1917
Шкільне управління	Ровно/ Волинь	Вчительська діяльність	Вчитель малювання та трудового навчання	22	1917	1940

Відгуки та рекомендації: наявні лише свідоцтва та дипломи

HAMBURGISCHE STAATSOOPER
PHILHARMONISCHES STAATSORCHESTER
 Technische Direktion

Z E U G N I S

Ihre Zeichen _____ Ihre Nachricht vom _____ Unsere Zeichen _____ Tag _____ Anlagen _____
 (Bitte in der Antwort angeben)

U/Jg. 11. Sept. 1940

Herr Georg Kosmiadi, wohnhaft Hamburg, Raboisen 96, war vom 14. Juli 1940 bis 7. September 1940 aushilfsweise als Theatrmaler im technischen Betrieb der Hamburgischen Staatsoper tätig. Herr Kosmiadi hat insbesondere an der Fertigstellung der Ausstattung "Die Zauberflöte" mitgearbeitet (Prospektmalerei) und nach dem Urteil des Vorstandes des Malersaales, Herrn Dwinger, seine Arbeit ausgezeichnet geleistet.

Mintz

Свідоцтво про роботу Георгія Косміаді
 в Гамбурзькій державній опері
 1940 р.

Гамбурзька державна опера
Філармонічний державний оркестр

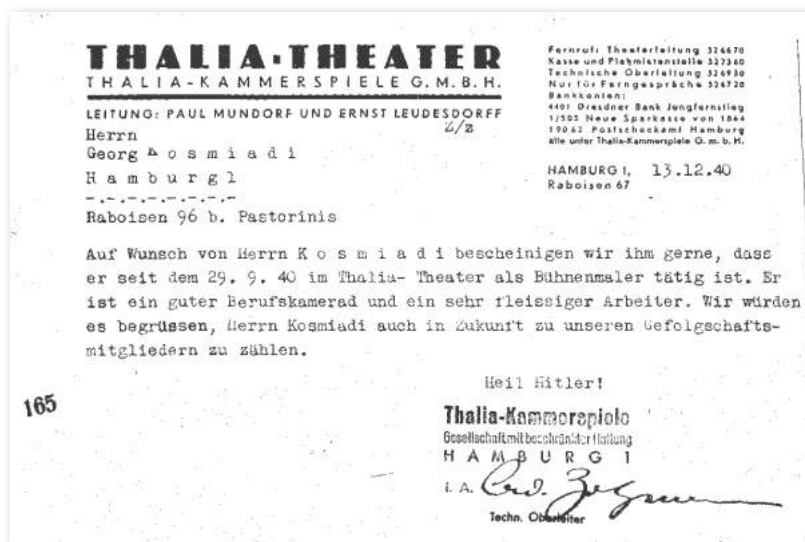
Свідоцтво

11 вересня 1940 р.

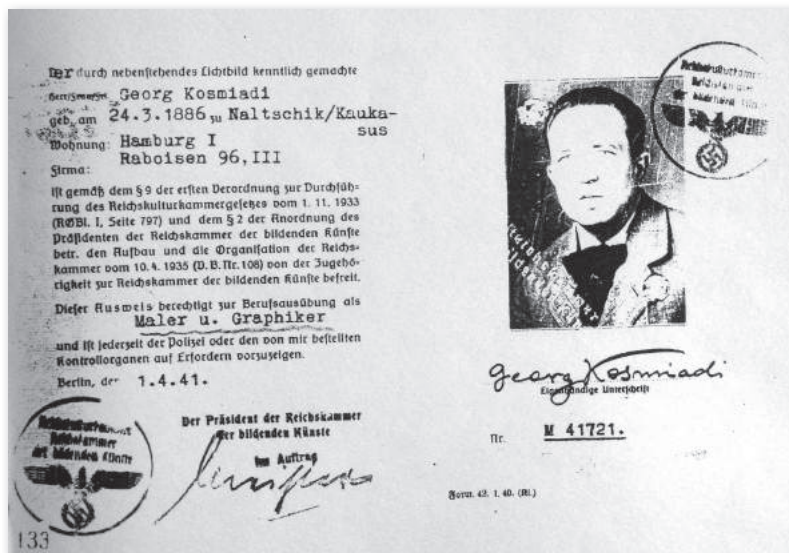
Пан Георгій Косміаді, який проживає у Гамбурзі, Ра-
байзен 96, працював з 10 липня 1940 року по 7 вересня
1940 року помічником театрального художника у технічному
відділі Гамбурзької державної опери. Пан Косміаді співпра-
цював між іншим у підготовці декорацій до “Чарівної флей-
ти” (його робота була оцінена на відмінно керівником з пред-
ставлення художньої зали Паном Двінгером).

Печатка

Підпис

Довідка, видана Георгію Косміаді керівництвом театру "Талія" м. Гамбург, 1940 р.

Посвідчення особи Георгія Косміаді, що надавало право на роботу м. Гамбург. 1941 р.

Театр “Талія”

Пану Георгію Косміаді

Гамбург, Рабойзен, 96, Пасторініс

На прохання пана Косміаді ми охоче підтверджуємо те, що з 29 вересня 1940 р. він працює в театрі “Талія” як художник-декоратор. Він є добрим колегою і дуже старанним працівником. Ми схвалили би це, якби пан Косміаді також і в майбутньому залишався би членом нашого колективу.

Хайль Гітлер!

Штамп театру

Підпис

Посвідчення

Фото, яке знаходиться поруч, засвідчує, що це пан Георгій Косміаді

Народився 24 березня 1886 року у м. Нальчик (Кавказ)

Проживає у Гамбурзі, Рабойзен, 96

Це посвідчення надає право на роботу за професією “художник та графік” і є дійсним для представлення у поліції та на вимогу інших органів контролю.

Фотографія Георгій Косміаді

(підпис)

Берлін, 1.IV.41

№41721

Керівник імперської канцелярії

з образотворчого мистецтва

Печатка   Підпис

*Вхід до художньої майстерні
театру “Талія”
м. Гамбург, 1941 р.*

*Георгій Косміаді під час роботи
в майстерні
м. Гамбург, 1941 р.*

*Георгій Косміаді з працівниками театру “Талія”
м. Гамбург, 1941 р.*

Landschaft und Kulisse

Bühnenbildner und -maler im Thalia-Theater

Bühnenbildner und Bühnenmaler haben in ihrem Leben das selbste von dem Gelingenverfehl der Theateraufführungen mit unvollständiger Bestialität erlebt und erleben. Inwiefern wir der Verknüpfung der Kulissenwelt verknüpfen zu sein schenkt. Es liegt im Bilde der Zeit, der einmal in die Hintergründe des Künstlerischen Hinwinkeln und den stillen Helfer unseres Vergnügens (am Theater) einen öffentlichen Raum zu stellen. Das Thalia-Theater hat den ersten Schritt dazu getan, indem es Bühnen- und Wandgemälde für eine Ausstellung seiner malerischen Mitarbeiter zur Veranschaulichung stellte und die Kulissenwelt des Bühnenbildners und -malers damit einer rein künstlerischen Betrachtung überließ.

Es setzt sich auch, das die Wasser, vor dem Erfolge der Bühnenbildner, den Schweiß des Malers und Wandmalers nicht haben und das die Kulisse eine Funktion des Malers ist. Selbst bei den Entwürfen von Fritz Gräber zu „Don Juan und Faust“ die mit Macht eine gelassene Darbietung erfahren, hat nicht die Gefühlswelt, Bildern gegenüberstehen, die sich selbst bestehen und der Umkehrung in die Bühnenwirklichkeit gar nicht mehr bedürfen. Auch seine Plakate sind lebhafter Aufmerksamkeit fähig. Otto Gröling ist neben einigen Szenenentwürfen, Kostümen, Plakaten und Plakaten von der Künstlerin und aus Richtung der Leidenschaft der „Kulisse“. In auch Otto Gröling der die Kulisse und Wandmalerei besonders best. Von R. D. K. Gröling der für die Zeit im Jahre 1941, ist es außer Bühnenentwürfen und künstlerischen Entwürfen ein schönes Gelingen und ein Plakatbild. Der in Plakaten bezeichnende Georg Kosmiadi hat eine Ausstellung im Thalia-Theater mit seiner Kunst und pompöser Gemälde in „Doris Götter“, wobei die der ebenwertigen einen öffentlichen Raum bilden.

Walter Herrmann

Mittagsblatt

Mittwoch, 17. Dezember 1941

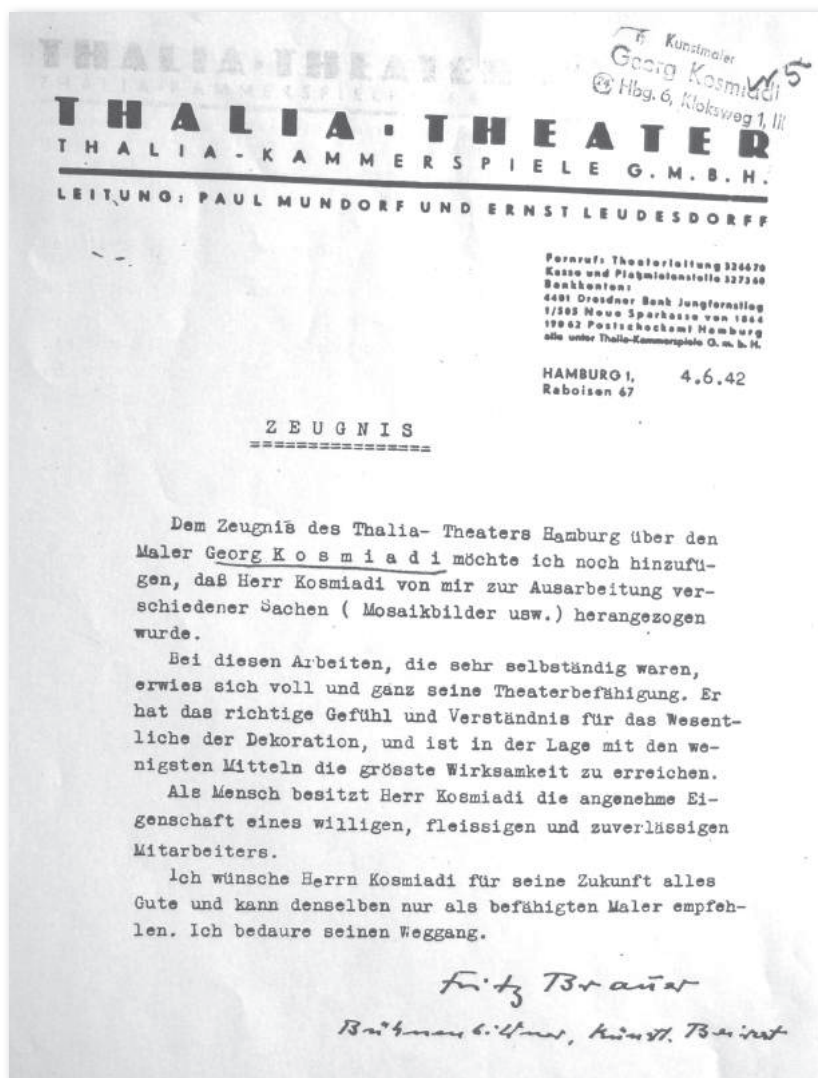
Стаття “Пейзаж і куліси” про виставку Георгія Косміаді
в театрі “Талія”
17 грудня 1941 р.

Пейзаж і куліси

Театральні художники та художники-декоратори в театрі “Талія”.

Театр Талія зробив перші кроки до того, щоб дати в розпорядження приміщення для виставки мистецьких робіт своїх співробітників, художників та художників-декораторів. Художник Георгій Косміаді, якому надали право громадянства, представляє свої пейзажі-темпера та натюрморти з квітами зі своєї Батьківщини, а також помпезні ескізи до опери “Борис Годунов”, картини, які заслуговують показу і викликають екзотичні відгуки.

Стаття Вальтера Геррманна з газети “Mittagsblatt, за середу 17 грудня 1941 р. про виставку робіт співробітників театру “Талія”.

Свідоцтво про професійні та людські якості
 Георгія Косміаді
 1942 р.

Театр “Талія”

Гамбург,
4 червня 1942 року

Свідоцтво

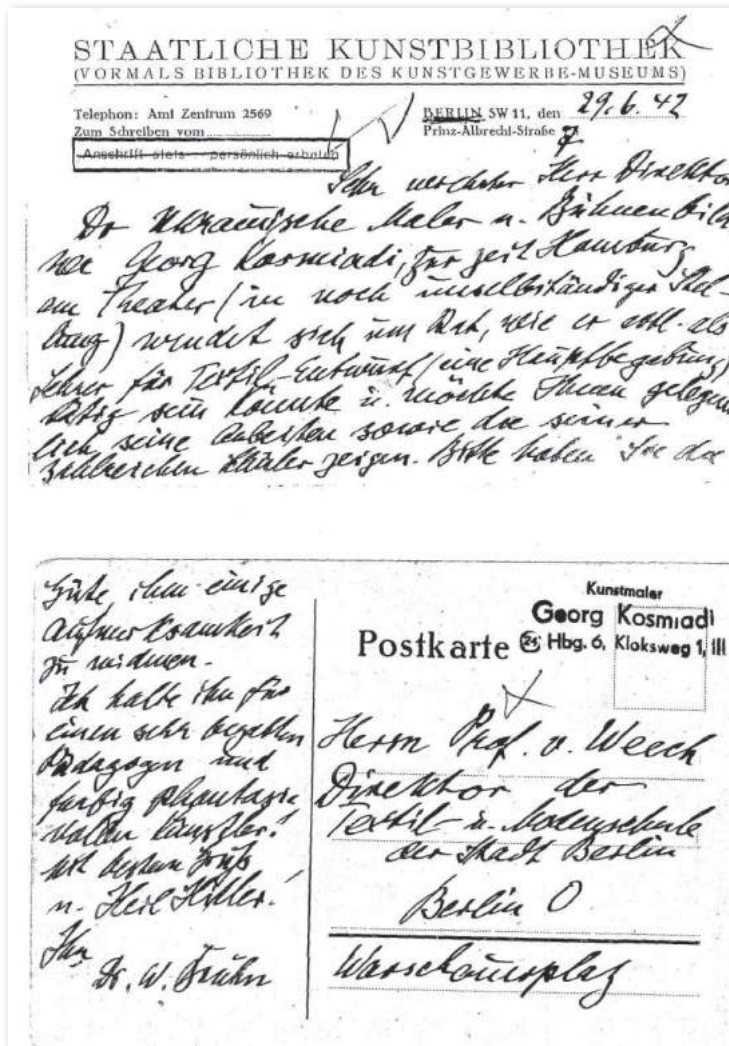
Цим свідоцтвом від “Thalia-Theater” у Гамбурзі хотів би додати про художника Георгія Косміаді: пан Косміаді був задіяний мною на виготовленні різноманітних речей (між іншим, мозаїк).

При виконанні цих робіт, які були дуже своєрідні, у повній мірі виявилось його театральне обдарування. Він має правильне відчуття і розуміння важливості декорацій і досягає при застосуванні найменшої кількості засобів найвагомішого результату.

Як людина пан Косміаді має приємні риси характеру вольового, старанного та надійного співробітника.

Я бажаю панові Косміаді для його майбутнього всього хорошого і можу запропонувати це йому тільки як для обдарованого художника. Я шкодую про його звільнення.

Фріц Брауер

Лист-рекомендація Георгію Косміаді
від 29 червня 1942 р.

Державна мистецька бібліотека
(відділ бібліотеки музею художніх ремесел),

Берлін,
вул. Принца Альбрехта,
29. 06. 1942 р.

Пану професору Веху, директору текстильної
та художньої школи
м. Берліна

Вельмишановний пане директор!

Український митець, художник-декоратор Георгій
Косміаді, який на даний час працює в театрі в Гамбур-
зі, звертається до Вас з проханням, що він, як вчитель
текстильних ескізів, при нагоді міг би і хотів би показа-
ти Вам свої, а також численні роботи своїх учнів. Будьте
такі ласкаві, приділіть йому хоч трохи уваги. Я вважаю
його дуже здібним педагогом і художником, сповненим
барвистою фантазією. Хайль Гітлер!

З найкращими вітаннями Ваш доктор В. Брун

STAATLICHE KUNSTBIBLIOTHEK
(VORMALS BIBLIOTHEK DES KUNSTGEWERBE-MUSEUMS)

Telephon: Amt Zentrum 2569
Zum Schreiben vom
-Anschrift stets unpersönlich erbellen

BERLIN SW 11, den 29. 6. 42
Prinz-Albrecht-Straße 7

Ich möchte die Arbeiten
des ukrainischen Meisters Herrn Georg Kosmiadi
(z. B. Hamburg als Bühnenmaler zum Theater)
der tiefen Bescheidenheit empfehlen. Er schreibt mir
besonders als Pädagoge auf dem Gebiet des
Natur- u. Ornamentmalens, als Plakat-
maler immer für alle Textil-Entwürfe
die auch praktisch gut verwirklicht werden
sich. Seine Begabung in sein Werk so haben seine
Arbeiten alle ein ganz eigenes

Wsk. es würde ein
wunderbares
sein vollständigen
Musiker Kräfte
zu fördern, sei es
als Lehrer an einer
Textilschule, sei es
als selbständigen
Bühnenmaler,
Theater,
Dr. W. Bucher
Kunst a. d. Stadt
Museum

Postkarte

Kunstmaler
Georg Kosmiadi
Hbg. 6, Kloksweg 1, III

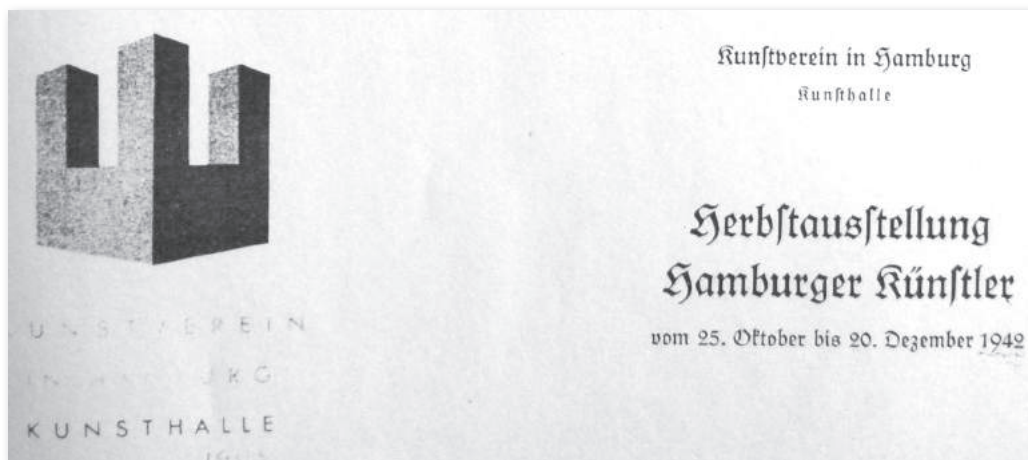
X

Лист-рекомендація Георгію Косміаді
від 29 червня 1942 р.

Державна мистецька бібліотека
(відділ бібліотеки музею художніх ремесел),
Берлін,
вул. Принца Альбрехта,
29. 06. 1942 р.

Я хотів би запропонувати вашій увазі роботи українського художника пана Георгія Косміаді (художника-декоратора театру в Гамбурзі). Він діяв тут як педагог в галузі природного та пейзажного малюнку і, сповнений фантазією та високими здібностями, створив всі текстильні ескізи (які є також практичними у застосуванні). Таким чином, його декорації мають повністю виключно власну оцінку. Мені здається, що цей народно-німецький художник буде потрібним і бажаним як вчитель в текстильній школі, нехай він буде незалежним художником-декоратором. Хайль Гітлер!

Доктор В. Брун

Оголошення про осінню художню виставку в Гамбурзі
1942 р.

Запрошення на виставку творчих робіт Георгія Косміаді
м. Гамбург, 1942 р.

Мистецьке об'єднання в Гамбурзі
Мистецька зала Осіння виставка “Гамбурзький митець”
з 25.10 до 20.12.1942 р.

Георгій Косміаді
уродженець Кавказу
представляє
з 15 листопада до середини грудня 1942 р.
у мистецьких залах Бок
Гамбург 36, Гросе Блайхен, 34

нові роботи олією та темперою
особливі російські мотиви
відкрито з 10 до 13 і з 15 до 17 год

Hamburger Tageblatt

Mittwoch, 18. November 1942

Kunst und Musik in Hamburg

Kosmiadi aus Naltschik

Der seit einiger Zeit in Hamburg ansässige Maler Georg Kosmiadi, gebürtig aus Naltschik am Nordkaukasus, eine Stadt, die kürzlich umkämpft wurde, hat in Rußland jahrzehntelang eine vielseitige künstlerische Tätigkeit (auch als Zeichenlehrer, Architekt, Bühnenmaler und Schauspieler) ausgeübt, um nun als Rückwanderer einen vorläufig abschließenden Strich unter ein sicherlich bewegtes Schicksal zu ziehen; er ist als Bühnenmaler für das Thalia-Theater und die Staatsoper beschäftigt und hat jetzt einige seiner malerischen Arbeiten in den Kunstsälen von Louis Bock & Sohn ausgestellt. Es ist selbstverständlich, daß der Sohn russischer Eltern und Erde das ihm mitgegebene Erbe auch in seiner Kunst nicht verleugnen kann weder in den Bildgegenständen, noch in einer aus echten Volkstumskräften gespeisten Seh- und Malweise, die nicht so sehr in den Landschaften als in den Kirchenbildern und in den Kreml-Dekorationen zu „Boris Godunow“ die überschwängliche Sinnenfreude des nationalrussischen Temperaments

zum Überströmen bringt. An den fast unbeherrscht pompösen Rausch der Farben, der hier nicht mehr rein darstellerischen, sondern bereits dekorativen Zwecken dient, wird sich das deutsche Auge nur schwer gewöhnen können, wengleich zu erkennen ist, daß hier ein malerisch und technisch durchaus bemitteltes Temperament am Werke ist. Leuchtende Bilder aus dem dörflichen Feiertag und Landschaften von gedämpfter Tonigkeit nehmen eine vermittelnde Stellung zur zentraleuropäischen Sehweise ein. Die ihres exotischen Beiklanges wegen besonders reizvolle Ausstellung wird sicherlich viele Interessenten anziehen.

Walter Herrmann

Газетна стаття про виставку Георгія Косміди
1942 р.

Мистецтво і музика в Гамбурзі

Косміаді з Нальчика

Художник Георгій Косміаді, який вже деякий час проживає в Гамбурзі, народився в Нальчику на Північному Кавказі, у місті, яке недавно було завойоване, вів раніше в Росії різні види діяльності (вчитель креслення, архітектор, сценограф і актор), працює тепер у “Thalia-Teater” та державній опері і виставляє роботи у мистецьких залах “Louis Bock I Sohn”. ... Яскраві картини з сільського життя і ландшафти займають достатнє місце у центральноєвропейському світогляді. Завдяки екзотичному призвуку цієї привабливої виставки була привернута увага багатьох зацікавлених.

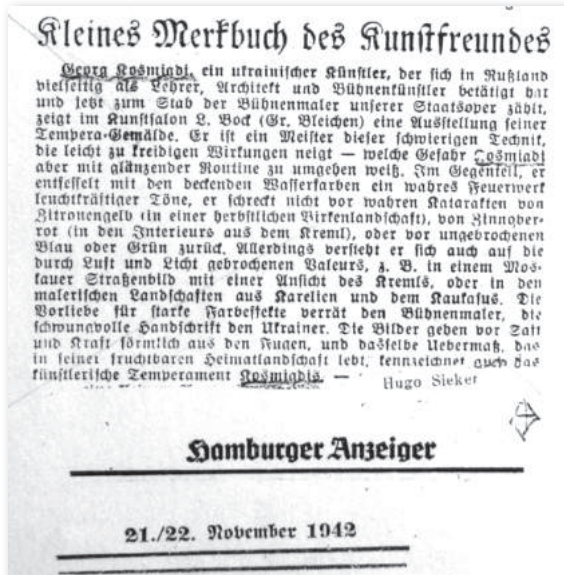
Вальтер Геррманн

Гамбурзький щоденний листок

Середа, 18 листопада 1942 р.

Замітка в газеті
“Hamburger Anzeiger”
про виставку Георгія Косміаді
від 21/22 листопада 1942 р.

Стаття з газети
“Hamburger Anzeiger”
про виставку Георгія Косміаді
від 21/22 листопада 1942 р.

Росія двічі

Враження, що Росія повертається знову, було відчутне на двох сьогоднішніх мистецьких виставках. Кавказець Георгій Косміаді, який вже довгий час є відомим у Гамбурзі, оживляє зі спогадів багатство барв старої царської імперії: різнобарвні, яскраві пейзажі, на яких височіють візантійські куполи церков та дивовижна архітектура. На цих картинах-темпера присутня мелодійна далечінь. Усе це, іноді і патетичне, представлено одним блукаючим ліричним жестом.

Маленька цінна книга шанувальника мистецтва

Георгій Косміаді — український художник, який дотепер діяв як вчитель, архітектор та театральний художник, живе і рахується в штаті нашої Державної опери як художник-декоратор, представляє виставку своїх темпера-картин в мистецькому салоні “Бок” (Гроссе Бляйхен). Він є майстром цієї складної техніки, яка легко схиляється до діючих впливів, але небезпеки від яких Косміаді знає як уникнути з блискучою вправністю.

Навпаки, він дає волю зобразити акварельними фарбами справжній феєрверк інтенсивно насичених тонів, він не відмовляється від справжнього контрасту лимонно-жовтого (в пейзажі), багряного (в інтер'єрах Кремля), від безперервного синього або зеленого кольору. Зрештою, він запасається також перерваною цінністю через повітря та світло, так як, наприклад, у одній Московській вуличній картині з виду Кремля або у мальовничих пейзажах з Карелії та Кавказу. Надмірне захоплення кольорами видають художника-декоратора, пристрасний почерк українця. Картини дають формально очам чуйність та силу і такий же надлишок кольорів, який присутній у його плідних пейзажах про Батьківщину, що визначає також мистецький темперамент Косміаді.

Гуго Сіекер

Hamburger Kunstausstellungen

Man wird in der anregenden Ausstellung von Temperabildern und Ölgemälden des Malers Georg Kosmiadi, die gegenwärtig bei Louis Bock und Sohn zu sehen ist, in erster Linie das große Können bewundern, das dieser Künstler entfaltet. Auch von dem Prunk und dem Reichtum seiner Farbgebung wird man sich hingerissen fühlen. Kosmiadi, ein Rückwanderer aus

der Ukraine, genießt in seiner Heimat großes Ansehen. Er hat sich starke Verdienste um die künstlerische Volkserziehung erworben, war außerdem als Theatermaler tätig und mit großen Aufträgen dekorativer Art betraut. Er ist auch als Regisseur und Schauspieler hervorgetreten. In Hamburg wirkt er derzeit im Theaterwesen. Etwas von Theatermalerei ist auch in den bei Bock gezeigten freien Arbeiten des Künstlers zu verspüren, und die ausgezeichnete Tradition der köstlichen Inszenensetzung des vor dem ersten Weltkrieg weltberühmten Russischen Balletts lebt in ihnen fort. Eine starke malerische Phantasie bekundet sich zumal in den traumhaft prächtigen Interieurs aus dem Kreml; auch die Landschaften aus dem Kaukasus und aus anderen Landstrichen sind in frischen, flammenden Farben gestaltet. Fesselnde Gegenstände sind hier in künstlerisch meisterlicher Form behandelt. — Maximilian Robe

Hamburger Fremdenblatt

Donnerstag, 26. November 1942

Стаття Максиміліана Роге в “Гамбурзькому іноземному листку”
26 листопада 1942 р.

Kunstausstellung eines Rückwanderers

In den Kunstsälen von Bock, Große Bleichen, sind zur Zeit Arbeiten in Öl und Tempera zu sehen von Georg Kosmiadi, einem Rückwanderer aus der Ukraine, der augenblicklich als Bühnenmaler an unserer Staatsoper und dem Thaliatheater tätig ist. Kosmiadi ist im Jahre 1886 in Nafschit im Nordkaukasus geboren, einem heiß umkämpften Ort, und war in Rußland als Zeichenlehrer, Architekt, Bühnenmaler und Schauspieler tätig. Er zeigt eine große Reihe von Blättern, die seine heimatische Landschaft, hauptsächlich aber Kircheninneres zum Gegenstande haben, auch vielfache Motive aus dem Kreml. Zweierlei fällt auf, eine geradezu verblüffende Farbigkeit, die, aus dem düsteren Rußland stammend, doppelt berührt, und der große dekorative Schwung, der auf den Bühnenmaler hinweist. Von den schmutz- und farbentrockenden Kirchenbildern mag man sich kaum trennen, mit solchem Enthusiasmus hat sie der Maler gesehen und in wahren Farbenskizzen gestaltet. Manches hat vielleicht nur den Wert einer schnell hingeworfenen Skizze, eilig, weil es galt, ein bezauberndes Licht festzuhalten. Ein „Kirchgang“ hat darüber hinaus dauernden Wert, weil die Farbwerte in einem wunderschönen Klang gebannt sind.

Dr. Rudolf Kintmann

Газетна стаття д-ра Рудольфа Кінтманна
1942 р.

Гамбурзькі художні виставки

На вражаючій виставці картин, виконаних у стилі темпера та олією, художника Георгія Косміаді, яку в даний час можна побачити у “Louis Bock I Sohn”, в першу чергу вражають великі можливості, які виявив цей митець. Завдяки блиску і багатству різноманіття фарб відчуваєш себе захопленим. Косміаді, емігрант з України, користувався на своїй Батьківщині великою популярністю. Він зробив великий внесок у мистецьке виховання народу, крім цього, ще й працював оформлювачем декорацій і приділяв велику увагу декоративним видам мистецтва. А також був задіяний як режисер і актор. У Гамбурзі він працює зараз в театральній сфері. Деяко з театального живопису представляє салон “Louis Bock I Sohn”; в роботах митця продовжені чудові традиції вишуканих інсценізацій всесвітньо відомого російського балету часів до першої світової війни. Широка художня фантазія виявилася також у надзвичайних розкішних інтер'єрах з Кремля; також представлені ландшафти з Кавказу і замальовки у свіжих, палаючих фарбах. Захоплююче протистояння виявляється у мистецьких художніх формах.

Максиміліан Поге.

Мистецька виставка емігранта

Косміаді народився у 1886 році у Нальчику. Він виставляє великий ряд робіт, які представляють чудові пейзажі його Батьківщини, зображення церков та багато мотивів з Кремля. Його картини виділяються різноманітністю та оригінальністю підбору фарб, які походять з палаючої Росії, і вражають своїм впливом.

Доктор Рудольф Кінтманн

СЫН ГАРМОНИИ

ВВЕДЕНИЕ

Что такое поэт? Человек, жизнь которого плещет стихами? Нет, конечно. Он называется поэтом не потому, что он пишет стихами; но он плещет стихами, то есть приводит в гармонию слова и звуки, потому что он — сын гармонии, поэт! А. Блок. О назначении поэта.

Если бы Космида не избрал творческий путь живописца, то он стал бы композитором или поэтом или писателем или скульптором, ибо он сын гармонии, всегда стремящийся принять какие либо художественные формы. Судьба сложилась так, что он сделался живописцем, но душа его осталась верна гармонии в широком смысле слова.

Попросите Георгия Петровича достать маленькое полотно, изображающее одну подмосковную церковь, сядьте против него и в вечернем сумраке всматривайтесь в него долго, долго. Если Вы способны воспринимать гармонию вечной красоты, то услышите музыку. Оно расскажет Вам простую и прекрасную повесть и спойт такую золотую песню, что душа захлебнется в радостных слезах.... Георгий Петрович заметил, что я постоянно всматривался в это маленькое полотно, скромно приотставшее в углу и написал мне копию теширой. Она висела потом в моей комнате, пока не погибла в огне вместе с городом Гёте в 1944-ом году. Но, "Творчество было бы бесплодно, если бы конец творчества зависел от варвара-времени или варвара-человека", сказал Блок.

Судьба принесла Космида имя и возможность безпрепятственно отдавать свое творчеству. Но если бы этого не случилось, он всё равно не изменил бы своего творческого пути. Так в годы войны, связанный с трудовой повинностью в армии опере, писал он по ночам и воскресеньям картины для себя, которые никогда не увидит толпа и которые никогда не принесут ему дохода. Эти картины доставляли мне особенное наслаждение, ибо они являются произвольным проявлением гармонии.

В Космида-живописце отражается вирота его художественной натуры. Трудно себе представить Космида специалиста по жанру. Вот огромное полотно средневековой Москвы, выдержанное в гамме старинных мастеров. Вот декорация "Борису Годунову", ослепляющие Вас каскадом ярких как русская пасха красок. Вот сумрак вечерний над поворотом просёлочной дороги с куском забора, где почти нет красок, а только настроение светотени. Вот цветы! О цветах Космида можно было бы написать отдельную главу.

Развитие скалки красок его напоминает развитие музыкальной темы и никогда одну повторяющуюся тему. Оно нарастает у него, становится богаче и богаче вариациями и, как будто пресытившись и разочаровавшись, уходит опять в аскетическую простоту светотени.

Когда Георгий Петрович читает стихи, они звучат удивительно музыкально. Больше всего он любит читать Пушкина, особенно монолог Пимена из "Бориса Годунова", обнаруживая при этом глубокое знание театрального искусства. Чтение происходило у нас обыкновенно по вечерам, когда мы оставались одни.

Никогда не забуду осень, прожитую под знаком встречи с Георгием Петровичем. В одно из кристально-ясных воскресных утр идём прояслённой дороге в окрестностях Гамбурга на дачку, принадлежащую его родственникам. Проницательный взор его сканирует и красоту развёртывающейся перед нами панорамы и красоту росинки, повисшей на паутине.

Стаття Євгенія Клевєра "Син гармонії"

1942 р.

(Продовження на наступній сторінці)

Мне вспоминаются стихи Пушкина:

"Ты любил гром небес и также взвемлешь ты
журчанье пчёл над розой алой."

С живостью ума необыкновенной для его лет Георгий Петрович реагирует на всякое внешнее явление. Глядя в даль, объясняет мне план пейзажа, опускает глаза замечает, что "росинка качается в гамачке" и трюбмет поэтического оформления. Эта росинка не даёт мне весь день покоя и вечером набрасываю стихи. Я уверен, что если бы он занялся этим делом, они вышли бы гораздо красивее.

Время определяет место, которое надлежит занять Космиади-художнику. Но можно уже сейчас подчеркнуть, что творческий путь его — путь выдающегося мастера. Помню большую осеннюю выставку в Гамбурге в 1942-ом году. В парадных залах Кунстхалле с верхним светом—официальные корифеи времени. Их картины застыли в предписанном свёбе безнадежном героическом реализме. И где то в дальней комнате, в которой посетители останавливаются на минутку, только из уважения к каталогу, картина Космиади: сумерки, окно, стол, на нём ваза! Всё — всё аскетически просто, почти нет красок, но свет, вливающийся в окно, играющий на голом столе, в занавеси, струится. Прошли года и многое изменилось в мире. Не помню ни одной картины той выставки, кроме Космиади. Она живет в моей памяти. Мне даже не надо закрывать глаза, чтобы её представить. Режим экономии средств, один из основных законов великих мастеров, разрезан в ней рукой выдающегося и чуткого мастера! Стиль и техника никогда не слыхат Космиади целью, но только средством. Целью является искание "рада китеха"—мотив повторяющийся у него постоянно. Этот мотив нарастал годами чтобы превратиться в лейтмотив в последних работах художника. "Град Китех! это— символ высокой красоты, гармония, которой не нарушается вмешательством механиста. Это— вечная красота. Мы стоим на другом полюсе, имя которому— злое. Через мастеров искусств дано нам слышать музыку вечной красоты. Всё остальное тонет в море крови, лжи и коварства. За кусок хлеба можно купить душу и тело и только они—нередко толпой осмеянные идеалисты—нежные и мужественные бойцы за вечную красоту, в состоянии спасти мир.

Евгений Клевер.

Стаття Євгенія Клевера "Син гармонії"
1942 р.

*Афіша виставки художніх робіт Георгія Косміаді
м. Гамбург, 1943 р.*

*Візитна картка-запрошення художньої майстерні Георгія Косміаді
м. Гамбург, 1943 р.*

Георг Косміаді

Гамбург 6, Клогсвег 1.
Представляє з 9 жовтня до середини листопада 1943
у мистецьких залах Бока
нові роботи виконані темперою та олією
особливі російські мотиви та ландшафти

Відкрито — 10-13 і 15-17 год.

Георгій Косміаді,
художник,
пейзажі для настрою,
натюрморти, декорації.
Особливо російські мотиви

Поштова адреса:
Гамбург, 6, Клоксвег, 1/III

Художня майстерня і постійна виставка за адресою: Гамбург-Гамм, Венденстрассе, 483/11

Шановний пане _____

Шановна пані _____

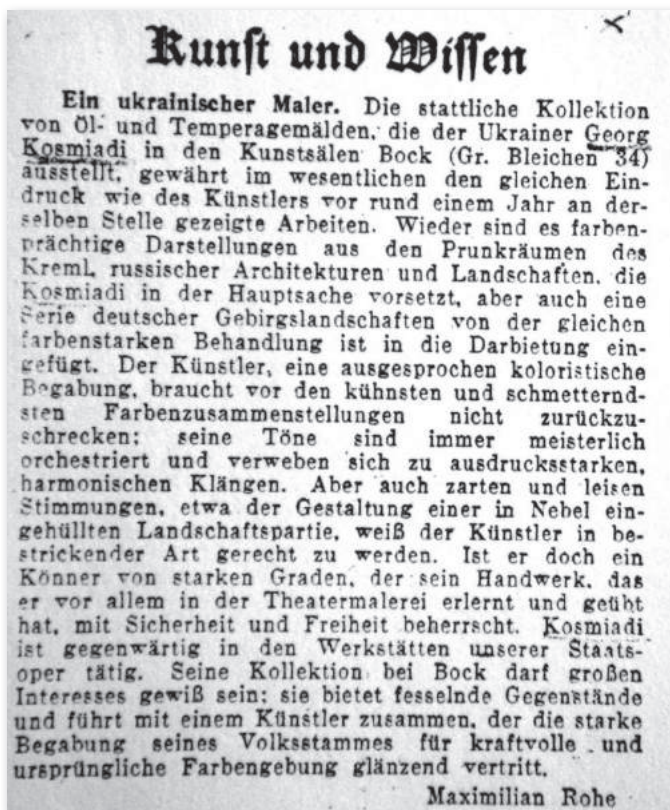
Ви зможете побачити мої нові картини і також цікаву колекцію робіт моїх учнів, яка була на світовій виставці в Парижі в 1937р.

Художня майстерня: Гамбург-Гамм, Венденстрассе, 483/11 (на розі Діагональстрассе), 5 хвилин пішки від трамвайної зупинки, № 16 і 31.

Години прийому:

середа — з 14 до 18.
субота

Я прошу Вас заздалегідь повідомити мене про свій візит поштою.
З глибокою повагою

*Стаття Максиміліана Роге "Мистецтво і знання"
у Гамбургському іноземному листку
14 жовтня 1943 р.*

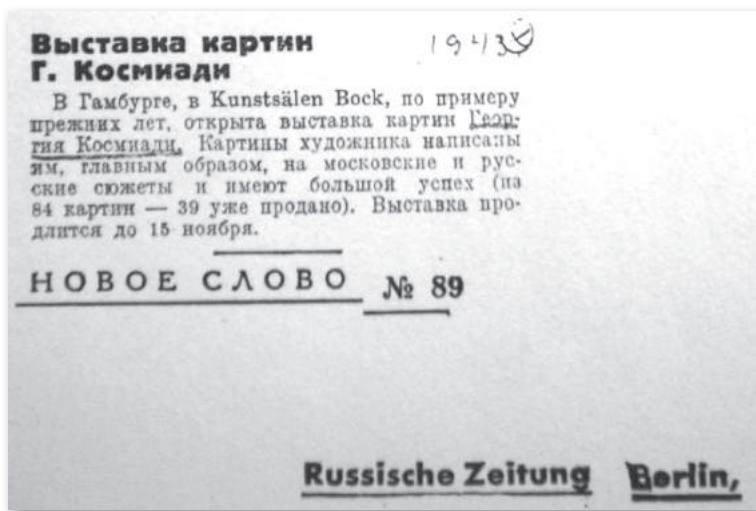
Мистецтво і знання

Український художник. Державна колекція олійних та темпера робіт, які представляє українець Георгій Косміаді в мистецьких залах Бока, передає переважно враження митця. Знову Косміаді зображує розкішні у своїх фарбах інтер'єри Кремля, російську архітектуру і ландшафти, але з'явилася також серія німецьких гірських ландшафтів. Митець, який, безумовно, володіє колористичним обдаруванням, майстерно передає тони і гармонійне звучання. Це можливості найвищого ґатунку, в яких панує впевненість і свобода. На даний момент Косміаді працює в державній опері. А його виставка у Бона викликала великий інтерес.

Максиміліан Роге

Одна із газетних статей про художні роботи Георгія Косміади
 1943 р.

Замітка газети з “Нове слово”
 м. Берлін, 1943 р.

Музика та мистецтво у Гамбурзі Мистецькі зали “Бок”: Косміаді

Під час обходу магазинів художніх виробів у Гамбурзі, які залишилися непошкодженими, потрапляємо також на мистецькі зали “Бок”(Гроссе Бляйхен), у яких уже деякий час виставлені нові роботи українського художника Георгія Косміаді. Не зрікаючись, щонайменше художньо, від спадку своєї народності, художник, здається, відмовився від захоплення кольорами Сходу і вдосконалив світ своїх колірних уявлень за декілька років своєї діяльності у Гамбурзі, про що свідчать декоративно намальовані фрагменти квітів, які сприймаються чутливими очима, і в той же час проявляються ще повністю незламними спогади в пейзажних темах, перш за все на церковних картинах, також спогади про крикливий пафос кольорів російських ікон та образів святих.

Вальтер Геррманн

Rausch der Farbe

Von den traditionsreichen Hamburger Kunstsälen ist der Kunstsalon Bock an den Großen Bleichen verhältnismäßig heil aus der großen Katastrophe hervorgegangen. Jedenfalls ist nach Behebung von Teilschäden die untere Raumflucht wieder brauchbar für die Aufhängung und Aufstellung von Kunstwerken. Als erste Sonderschau in den wiedereröffneten Räumen zeigt Bock Oel- und Temperabilder von Georg Kosmiadi. Der Künstler, der zu dem bühnenbildnerischen Stab unserer Staatsoper gehört, hat im vorigen Jahre mit ähnlichen Werken in Hamburg debütiert. Wieder wird man von einem wahren Feuerwerk der Farben empfangen. Wie in der ukrainischen Volkskunst, von der Kosmiadi zehrt, steht ein Zinnoberrot neben einem Ultramarinblau, ein starkes Grün neben einem Orange, und wenn damit auch jedes malerische Rezept über den Haufen geworfen zu sein scheint, muß man doch zugeben, daß Kosmiadi die starken Farbkontraste gut zu organisieren weiß. Es sind in der Hauptsache wieder die Innenräume berühmter russischer Bauwerke in Pleskau und Moskau, die Kosmiadi zu solchen Farborgien hinreißen. Wenn er Landschaften darstellt, wählt er eine zurückhaltendere Palette, ja, manche seiner kaukasischen Impressionen erinnern in ihrer verhaltenen Lichtstimmung an die Auffassung nordischer Malerei. Auch Blumenstilleben sieht man ausgestellt, sie sind wohl die neuesten Arbeiten von Kosmiadi und hier kommen seine breite Spachteltechnik und seine temperamentvolle Farbigkeit zu ihrem Recht, ohne daß die Gesetze der malerischen Harmonie außer acht gelassen würden. Eine entscheidende Entwicklung gegenüber den Arbeiten vom vorigen Jahr ist nicht festzustellen, aber selbstverständlich begegnet man diesem Künstler, der seine Verankerung im deutschen Kunstleben anstrebt, gern von Zeit zu Zeit in unseren Kunstsälen.

Hugo Sieker.

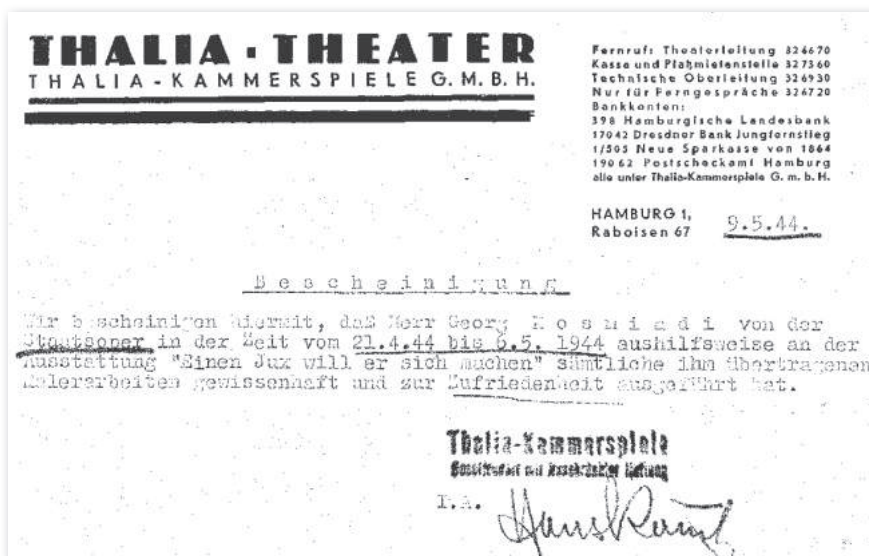
*Рецензія Хуго Сіекера "Захоплення кольором"
1943 р.*

Захоплення кольором

З поміж багатих традиціями мистецьких залів Гамбурга мистецький салон “Бок”а на вулиці Гроссе Бляйхен виходить порівняно непошкодженим з великої катастрофи. В усякому разі, нижня анфілада приміщень є придатною для вивішування та виставки творів мистецтва, після усунення наслідків часткових пошкоджень. У знову відкритих приміщеннях “Бок” представляє першу особливу виставку олійних та темпера-картин Георгія Косміаді. Художник, який належить до художньо-декораторського штату нашої Державної опери, дебютував минулого року з подібними роботами у Гамбурзі. І знову все сприймається справжнім феєрверком кольорів.

Як і в українському народному мистецтві, яке живе у спогадах Косміаді, кіноварний червоний знаходиться поруч із волошково-голубим, стійкий зелений поруч із жовтогарячим, і коли кожен малювничий ескіз здається нанесеним укупі, то все-таки необхідно додати, що Косміаді знає, як правильно організувати різкий контраст кольорів. Головним чином, це все знову внутрішні кімнати відомих російських архітектурних споруд у Плескау та у Москві, які Косміаді зобразив з такою самою оргією кольорів. Коли він зображує пейзажі, то обирає стриману гаму кольорів, тоді як деякі з його кавказьких вражень нагадують північний живопис, з його прихованим сприйняттям настрою кольору. Можна також побачити виставлені натюрморти квітів, які є найновішими роботами Косміаді і в яких проявляється з повним правом його широка техніка шпателя та сповнена його темпераментом барвистість, не залишаючи при цьому поза увагою закони гармонії живописання. Вирішальний розвиток в порівнянні з роботами минулого року не встановлений, але само собою зрозуміло, що цього художника зустрічають охоче час від часу у наших мистецьких салонах, який прагне до утвердження в житті німецького мистецтва.

Гуго Сіекер

*Довідка, видана Георгію Косміді
про його роботу в театрі "Талія"*

*Фотографія декораторської майстерні Державної опери у Гамбурзі,
розміщеної у газеті "Mittagsblatt" від п'ятниці 10 грудня
1943 р. (перший зліва — Георгію Косміді)*

Театр “Талія”,

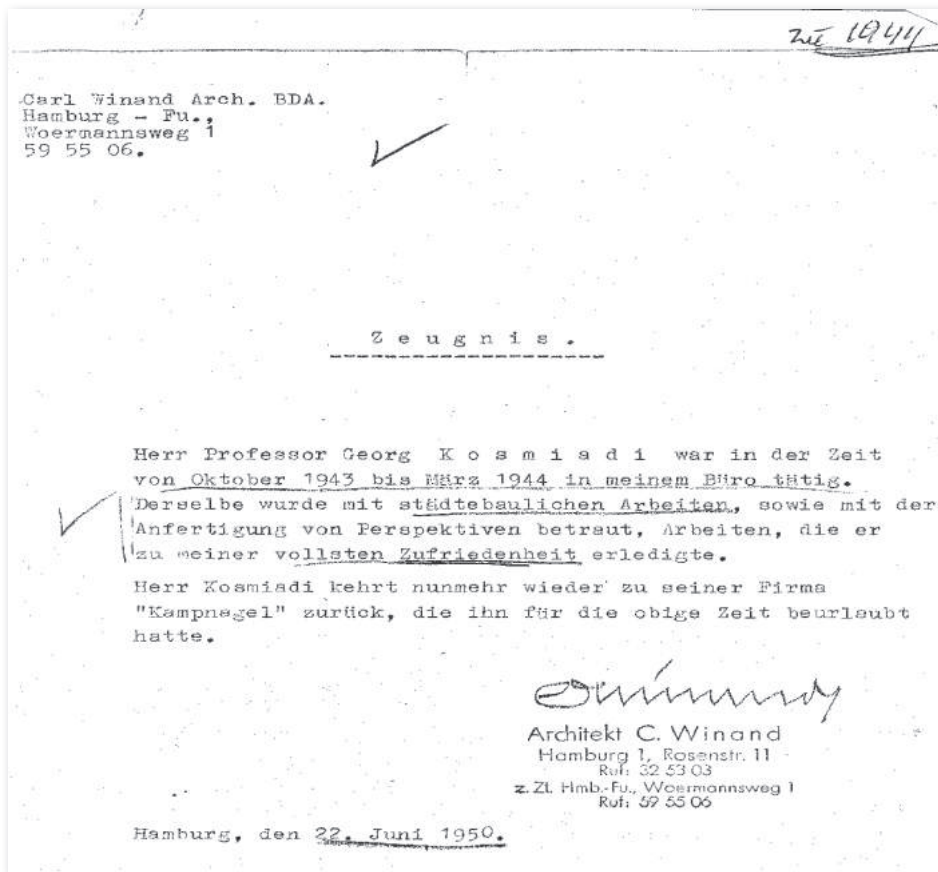
Гамбург,
Рабойзен, 67, від 09.05. 1944 р.

Довідка

Ми підтверджуємо цим, що пан Георгій Космі-
аді з Державної опери тимчасово, сумлінно і для
задоволення виконував всі без винятку покладені
на нього художні роботи, в період з 21. 04. 1944 р.
до 06. 05. 1944 р. під час підготовки декорацій до
вистави “Він хоче пожартувати”.

Штамп театру

Підпис

Довідка про діяльність Георгія Косміді
з жовтня 1943 р. до березня 1944 р.

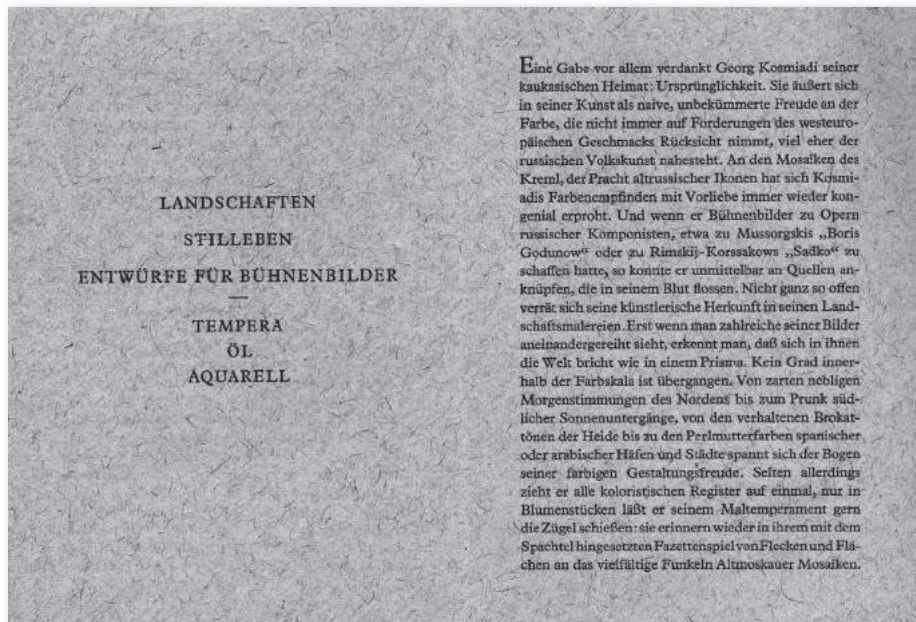
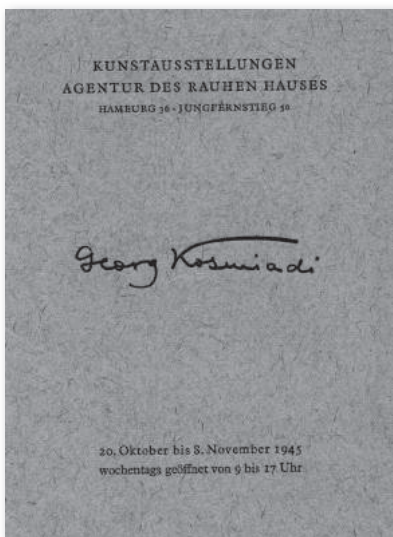
Карл Вінанд. Архітектор.
Гамбург.
Вьорманнсвег
59 55 06.

Довідка

Пан професор Георгій Косміаді працював у моєму бюро в період з жовтня 1943 р. до березня 1944 р. Йому були довірені містобудівні архітектурні роботи, а також розробка перспектив, всі роботи він виконав для мого найповнішого задоволення.

Пан Косміаді повертається відтепер знову назад на свою фірму "Кампнагель", яка тимчасово надала йому відпустку на вищезгаданий період.

**Архітектор Карл Вінанд,
Гамбург, Розенстрасе, 11,
телефон 32-53-03.
від 22 липня 1950 р.**

Запрошення на виставку Георгія Косміаді, яка відбувалася
з 20 жовтня по 3 листопада 1945 року в галереї “Рaugен-хаус”

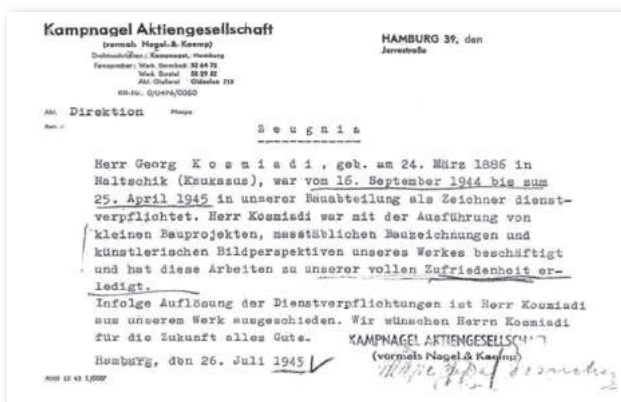
Художні виставки
агенції “Das rauhe Haus”,
Гамбург, Юнгфернстіг

Георгій Косміаді

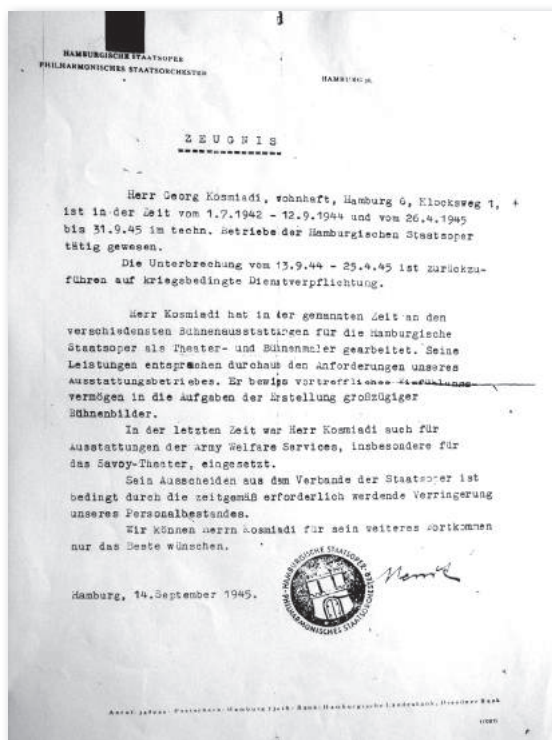
З 20 жовтня до 3 листопада 1945 р.
відкрита виставка картин,
у будні дні з 9 до 17 години

**Пейзажі. Натюрморти. Ескізи для сценічних декорацій. Темпера.
Олійні фарби. Акварелі.**

Талант має первісне походження, і саме цим перед усім Георгій Косміаді завдячує своїй кавказькій Батьківщині. Він виражається у його мистецтві, як наївна безтурботна радість у кольорі, який не завжди відповідає західноєвропейському смаку, але незважаючи ні на що, він все ближче стоїть біля російського народного мистецтва. На мозаїках Кремля, у пишності древньоруських ікон випробовується знову геніально та з пристрастю відчуття кольору Косміаді. Коли він змушений створював декорації до опер російських композиторів Мусоргського “Борис Годунов” та Римського-Корсакова “Садко”, то він міг безпосередньо звертатися до почуттів, що вирували у його крові. Не так відкрито видає себе мистецьке походження в його пейзажних роботах. Лише тоді, коли бачать його картини поставленими в один ряд, то визнають, що бачення світу в них є переломним, як у призмі. Жодна міра в середині не виходить за межі кольорової гами. При зображенні форми його радості спостерігається кольорова арка, яка перекинута від нижніх туманних ранкових настроїв півночі до розкішних південних заходів сонця, від стриманих парчевих тонів вересових степів до перламутрових кольорів іспанських та арабських портів та міст. Проте, рідко, лише одного разу на полотнах з квітами він вживає всіх заходів і дозволяє проявитися своєму художньому темпераменту: вони нагадують знову гру граней, нанесених шпателем плям і площин на різноманітних блисках древньомосковських мозаїк.

Довідка про роботу Георгій Косміди в акціонерному товаристві “Кампнагель” в 1944–1945 рр.

Свідоцтво про діяльність Георгія Косміди в 1942–1945 рр.

Акціонерне товариство “Кампнагель”, Гамбург, 39, Яресстрассе

Свідоцтво

Пан Георгій Косміаді, який народився 24 березня 1886 р. в м. Нальчик на Кавказі, виконував службові обов'язки кресляра у нашому будівельному відділі в період з 16 вересня 1944 р. до 25 квітня 1945 р. Пан Косміаді був зайнятий виконанням та розробкою невеликих будівельних проектів, масштабними будівельними кресленнями та художніми перспективами картин нашого заводу, він виконував усі ці роботи на наше повне задоволення.

Внаслідок розірвання угоди щодо виконання службових обов'язків пан Косміаді вибув з нашого заводу. Ми бажаємо пану Косміаді у майбутньому всього найкращого.

м. Гамбург, 26 липня 1945 р.

Штамп

Підпис

Гамбурзька державна опера.
Філармонічний державний оркестр

м. Гамбург, 1945 р.

Свідоцтво

Пан Георг Косміаді, який проживає за адресою: Гамбург 6, Клоксверг I, працював у період з 1.VII.1942 по 12.IX.1944 і з 26.IV.1945 по 31.IX 1945 у технічному відділі Гамбурзької державної опери.

Перерва з 13.IX. 1944 по 25.IV. 1945 є викликаний виконанням військового обов'язку.

Пан Косміаді працював у зазначений час на оформленні різноманітних сценічних декорацій для Гамбурзької державної опери як театральний та сценічний художник. Його досягнення відповідали нашим вимогам з облаштування. Він виявив відмінні мистецькі здібності у завданнях із встановлення широких сценічних картин.

Останнім часом він був призначений на роботи для оформлення декорацій у “Army Welfare Services”, а саме для “Savoy-Theafer”.

Його звільнення з трупи Державної опери є зумовлене теперішньою необхідністю зменшення особового складу.

Ми можемо побажати панові Косміаді для його подальших успіхів тільки найкращого.

Гамбург, 14 вересня 194

печатка

(підпис)

Der während des Krieges aus der Ukraine nach Hamburg übergesiedelte Maler Georg Kosmiadis hat schon in den beiden letzten Jahren in unserer Stadt umfangreiche Kollektionen seiner Werke gezeigt. Jetzt erscheint er abermals mit einer Sammlausstellung neuerer und älterer Arbeiten; diesmal im Ausstellungsraum der Agentur des Rauhen Hauses.

Diese Schau hat sich vor allem auch die Aufgabe gestellt, den weiten Schwingungsbogen in den Ausdrucksformen des Künstlers zu veranschaulichen. So führt sie in wohldurchdachtem Aufbau von so zarten Malereien wie die Nebellandschaft an der Fensterfront bis zu den kraftvollen, farbenprunkenden Stücken im rückwärtigen Trakt des Ausstellungsraumes. Unter anderem ist dort auch wieder eine Serie der famosen Szenenentwürfe des Künstlers mit russischen Motiven zu sehen, mit denen er schon anlässlich der Darbietungen bei Bock und Sohn Furore machte.

Die neue Schau Kosmiadis lockte vom ersten Tage an zahllose Besucher an. Diesen Erfolg verdankt sie nicht bloß ihrem exotischen Charakter, sondern ebenso sehr dem ursprünglichen Maltalent und dem eminenten Können ihres Veranstalters.

In der Tat begegnet man einem Maler von seltenem koloristischen Wagemut, dem aber auch volle Erfüllung wird, außerdem paart sich in den Werken Kosmiadis der persönliche Gestaltungswille mit demjenigen einer sehr alten volkskünstlerischen Kultur, die im slavischen Osten über die byzantinische Form bis zur griechischen Antike zurückreicht. Die Farbenglut der alten russischen Ikonen und Mosaiken findet sich auch in den Malereien Kosmiadis wieder, ebenso das aus vielerlei Quellen sich speisende romantische Element aller Erzeugnisse der russischen Volkskunst.

Was an den Arbeiten des Künstlers besonders wohlthuend berührt, ist, daß er bei so außergewöhnlichem Können doch nirgends einem nur äußerlichen Virtuositentum verfällt. Bei jeder neu zu lösenden Aufgabe setzt er das selbe frische Empfindungsvermögen und die gleiche unbändige Schaffensfreude ein; ein unerschöpfliches Maltalent, dem jedoch ein instinktsicherer Formwille zur Seite steht.

In Einzelnen bietet die Schau wieder eine Menge des Fesselnden und Berückenden. Da sind vor allem die schönen Stadtansichten zu nennen, aus den verschiedensten Ländern, hauptsächlich aber aus Rußland mit seinen bizarren Architekturgebilden. Dann die farben- und tonprächtigen Blumenstücke und Stilleben, weiterhin die teilweise bis zur äußersten Dramatik gesteigerten Landschaftsstimmungen. Neuere Arbeiten letzterer Art stammen aus unserem Heidegebiet, ferner aus dem Frankenstädtchen GSBweinstein und seiner Umgebung, wo Kosmiadis in letzter Zeit mehrfach Gelegenheit fand, seinem unwiderstehlichen Maldrang Genüge zu tun. Zumal die Reihe der Heidebilder

weist eine Fülle wirkungsvoll gestalteter Natureindrücke auf, auch die Arbeiten aus GSBweinstein vereinen in ihrer Ausprägung romantisches Sehen und Empfinden mit einem leidenschaftlichen Naturgefühl. Dabei ist bei Kosmiadis aber der Begriff Romantik zu verstehen, daß er nicht etwa literarische Werke zum Inhalt hat, sondern die unmittelbare Hingabe an die berauschende Einwirkung turbulent bewegter Form und Farbe bedeutet.

Oktober 1945.

(gez.) Dr. Maximilian Rohe

*Відгук-рецензія доктора Максиміліана Роге
жовтень 1945 р.*

Художник Георгій Косміаді, який виїхав під час війни з України до Гамбурга, продемонстрував уже протягом останніх двох років об'ємні виставки своїх робіт. Зараз же він з'являється знову із виставкою-колекцією своїх нових та старих робіт; цього разу — у виставковій залі агенції "Рауен Хаус".

Цей показ має передусім на меті наочно продемонструвати широку можливість коливань у формах вираження митця. Так він проводить нас по прекрасно продуманому приміщенню від таких ніжних полотен, як туманний ландшафт на фасаді вікна, до енергійних, яскравих творів у зворотній секції зали. Між іншим, там знову можна побачити серію відомих пейзажів художника з російськими мотивами, якими він викликав фурор вже під час представлення у "Бока та сина".

Нова виставка Косміаді з перших днів приваблювала велику кількість відвідувачів. Цьому успіху вона завдячує не лише екзотичному характерові, але і однаковою мірою надзвичайному художньому талантові та видатному вмінню організатора.

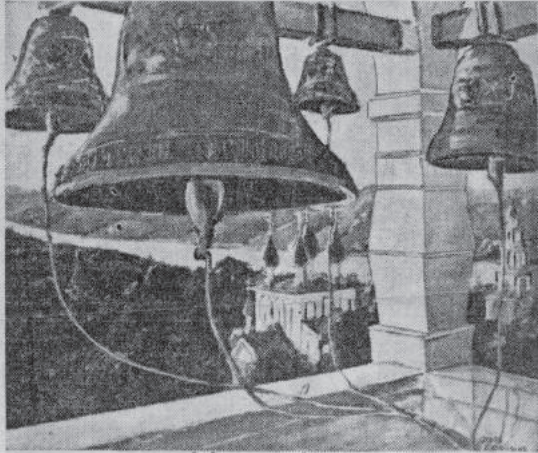
В дійсності ми познайомилися з художником із рідкісною колористичною сміливістю, яка, однак, розгортається на повну силу; окрім того у роботах Косміаді поєднуються особисте прагнення форми з уявленнями надзвичайно старої народномистецької культури, яка на слов'янському сході сягає своїм корінням від візантійської форми до грецької античності. Жар фарб на старій російській іконі та мозаїці відбивається також і у творах Косміаді, як і романтичний елемент усіх творинь російської культури, який живиться з багатьох джерел.

Особливо приємно вражає в роботах митця те, що він при такому неймовірному вмінні ніколи не впадає у "віртуозність". При вирішенні нових завдань він використовує ту ж чуттєвість і ту ж вивільнену радість творіння; невичерпний художній темперамент, якому, однак, притаманне інстинктивно точне прагнення до форми.

Виставка знову пропонує захоплюючі та чаруючі творіння. Серед цього варто назвати насамперед прекрасні види на місто, з різних країн, але головним чином з Росії з її дивними архітектурними спорудами. Потім — багаті кольором та тональні полотна з квітами та натюрморти, далі — частково доведені до крайнього драматизму пейзажі. Найновіші твори походять з наших вересових регіонів, крім того, з франкського містечка Гьосвайнштайн та його околиць, де останнім часом Косміаді неодноразово мав можливість віддатися своєму непоборному прагненню малювати. До того ж, ряд картин кричуще вказує на велику кількість ефектно сформованих та представлених вражень від споглядання природи; роботи з Гьосвайнштайну також об'єднують у своєму вираженні романтичне бачення та чуттєвість з пристрасним відчуттям природи. При цьому поняття романтики у Косміаді варто розуміти так, що вона не спирається на літературні твори, а означає безпосередню самовіддачу п'янкуму впливові форми у русі та кольорові.

Відгук-рецензія доктора Максиміліана Роге, жовтень 1945 р.

FARBIGE KUNST

Unser Bild „Glockenstuhl einer russischen Kirche“ ist ein Beispiel aus der Ausstellung des ukrainischen Künstlers Georg Kosmiadi, die gegenwärtig in Hamburg (Agentur des Rauhen Hauses, Jungfernstieg) gezeigt wird. Die Gemälde von Kosmiadi — Maler, Bühnenkünstler, Regisseur und Schauspieler in einem —, sind von einer Farbigkeit, die Erbe heimatlicher russischer Volkskunst ist. Dem Künstler stehen aber auch die leiseren Register zu Gebote, wir finden sie in den ehrlichen landschaftlichen Aquarellen wie in ungezählten Stimmungsvariationen kleiner Landschaften oder etwa dem Pariser Winterbild in zartesten Valeurs. Hinter der routinierten Geschicklichkeit steht die Begeisterung eines echten Malers. H. R. L.

НА КОРОВДАНСЬ
1945

Neue HAMBURGER PRESSE

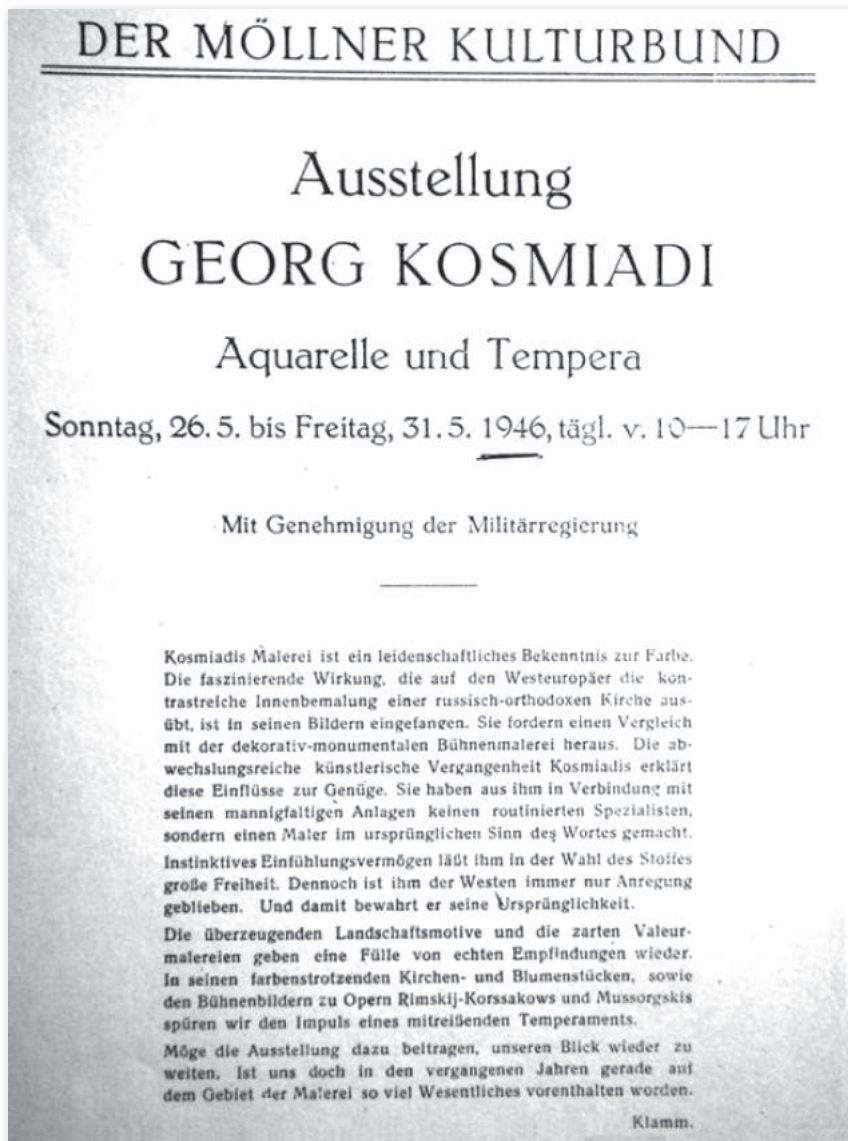
Sonnabend, den 3. November 1945

Замітка з газети “Neue Hamburger Presse”
від 3 листопада 1945 р.

Кольорове мистецтво

Наша картина “Дзвіниця однієї російської церкви” є прикладом з виставки українського художника Георгія Косміаді, який наразі виставляє свої полотна у Гамбурзі (агенція “Рауен Хаус”, Юнгфернштїг). Картини Косміаді-художника, художника-декоратора, режисера та актора в одній особі, сповнені барвистістю і є виявом вітчизняного російського народного мистецтва. У його доробку знаходяться також ледь відчутні тони, ми бачимо їх на спокійних пейзажних акварелях, як і в незліченних варіаціях настрою невеликих пейзажів або дещо в паризькому зимовому пейзажі у найніжнішій цінності. За звичною майстерністю знаходиться натхнення справжнього художника.

Замітка з газети “Neue Hamburger Presse”, від суботи,
3 листопада 1945 р.

*Запрошення на виставку (титульна сторінка)
м. Мьольн, 1946 р.*

**Культурна спілка Мьольнера
Виставка
Георгій Косміаді, акварелі і темпера
З неділі 26.05 до п'ятниці 31.05.1946 р.,
щоденно з 10 до 17 години**

З дозволу військового уряду

Твори живопису Косміаді є палким визнанням кольору. Захопливий вплив картин, що справляють враження на західного європейця контрастним розписом внутрішніх приміщень російської православної церкви, присутній у його картинах. Вони є підставою для порівняння з декоративно-монументальним сценічним живописом. Різноманітне мистецьке минуле Косміаді пояснює удосталь ці впливи. Вони роблять з нього, враховуючи його різноманітні обдарування, не досвідченого спеціаліста, а художника в первісному значенні слова.

Інстинктивна інтуїція надає велику свободу у виборі матеріалу. Проте захід зберігся у ньому лише як поштовх. І цим він захищає своє первісне походження.

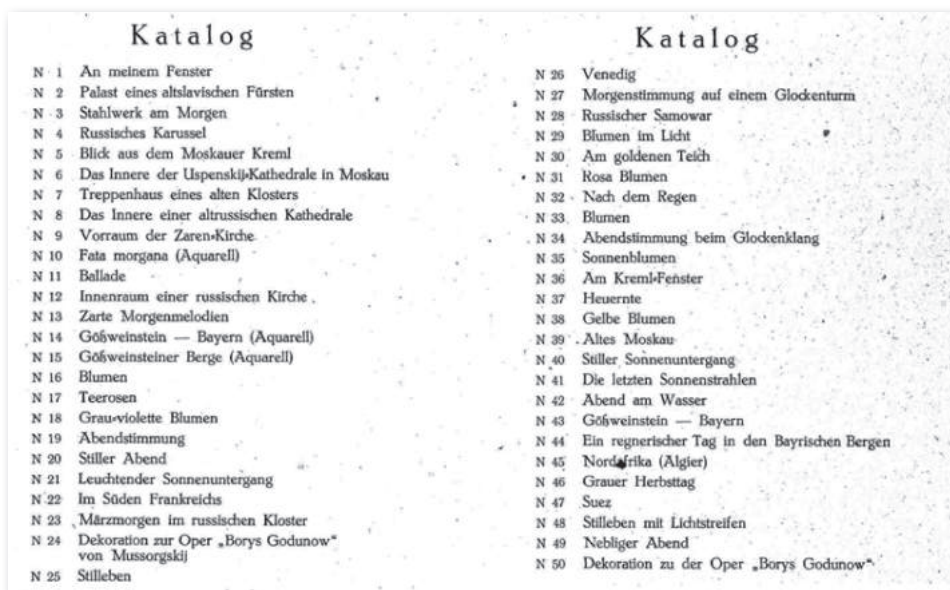
Переконливі пейзажні мотиви та ніжні цінні художні роботи відтворюють повноту справжніх почуттів. На його сповнених кольором полотнах, де зображені квіти та церкви, а також в декораціях до опер Римського-Корсакова і Мусоргського, ми відчуваємо імпульс його захоплюючого темпераменту.

Якби виставка могла сприяти тому, щоб розширювати наш світогляд, то в нашій пам'яті затримувалося б так багато суттєвого з минулих років в галузі живопису.

Кламм

Афіша виставки художніх робіт Георгія Косміаді
м. Мьольн, 1946 р.

Каталог робіт Косміаді, вміщений у запрошення на виставку
м. Мьольн, 1946 р.

Товариство культури в Мьольні
з 26 по 31 травня 1946 року з 10 до 17 години
щоденно в мерії
проводить виставку робіт
російського художника

Каталог робіт Косміаді

1. Біля мого вікна
2. Палац старослов'янського князя
3. Сталеплавильний завод вранці
4. Російська карусель
5. Вид з Московського Кремля
6. Внутрішня частина Успенського собору у Москві
7. Сходова клітка старого монастиря
8. В середині старослов'янського собору
9. Передпокій царської церкви
10. Fata morgana (акварель)
11. Балада
12. Внутрішній інтер'єр російської церкви
13. Ніжні мелодії ранку
14. Гьосвайнштайн в Баварії (акварель)
15. Гьосвайнштайнські гори (акварель)
16. Квіти
17. Чайні троянди
18. Сіро-бузкові квіти
19. Вечірній настрій
20. Тихий вечір
21. Яскравий захід сонця
22. На півдні Франції
23. Березневий ранок в російському монастирі
24. Декорації до опери "Борис Годунов" Мусоргського
25. Натюрморт
26. Венеція
27. Ранковий настрій на дзвіниці
28. Російський самовар
29. Квіти на світлі
30. Біля золотого ставка
31. Рожеві квіти
32. Після дощу
33. Квіти
34. Вечірній настрій під час звучання дзвону
35. Соняшники
36. Біля вікна Кремля
37. Сінокіс
38. Жовті квіти
39. Стара Москва
40. Тихий захід сонця
41. Останні сонячні промені
42. Вечір біля води
43. Гьосвайнштайн в Баварії
44. Дощовий день в Баварських горах
45. Північна Африка (Алжир)
46. Сірий осінній день
47. Суез
48. Натюрморт з променями світла
49. Туманний вечір
50. Декорації до опери "Борис Годунов"

Der Maler Georg Kosmiadi.

Es ist interessant, Kosmiadi zu sehen und zu hören bevor man seine Werke kennt. Man erahnt und erfühlt seine Art zu malen aus dem Wesen heraus. Aus Mimik und Gesten sprechen uns Tiefe und Gläubigkeit an, gepaart mit überschwänglicher, kindlicher Begeisterungsfähigkeit - Eigenschaften, die der russischen Volksseele das Gepräge geben.

Mit der Treue zur kaukasischen Heimat bewahrt Kosmiadi seine Ursprünglichkeit in Leben und Werk. Westeuropa ist ihm Anregung, wirkt aber in keiner Weise bestimmend auf sein Schaffen. Im Gegenteil - er schöpft immer wieder aus dem tiefen Born alter russischer Volkskunst, der er schon früher als Architekt, Zeichenlehrer und auch auf der Bühne besonders nahestand.

Wie bei vielen russischen Künstlern lebt in ihm der Hang zum Universalen. Die harmonische Abstimmung mannigfaltiger künstlerischer Anlagen und Interessen haben aus Kosmiadi keinen virtuoson Spezialisten, sondern einen Maler von alter Schrot und Korn gemacht.

Instinktives Einfühlungsvermögen läßt ihm in der Wahl des Stoffes große Freiheit. Exotisches meistert er mit dem Impuls seines Temperaments. In den Landschafts- und Kleinstadtmotiven und den Valeurmalereien zieht er die zarteren und feineren Register seiner Koleristik.

Wahre Könnerschaft beweist er aber in der Behandlung russischer Themen, aus der tiefe Verehrung und echte Liebe zum "heiligen, alten Lütterchen Russland" spricht.

In den dekorativen, farbenstrotzenden Kirchenstücken und Bühnenbildern zu Opern Rimskij-Korssakows und Mussorgakis erkennen wir noch den Bühnenmaler - einen Beruf, den er in Russland neben seiner Tätigkeit als Regisseur und Schauspieler mit Passion ausübte, der ihn aber nach dem Fußfassen in Hamburg nicht mehr befriedigt. Sein schöpferischer Drang verlangt nach freier, unabhängiger Betätigung.

Kosmiadi ist dem Hamburger Publikum kein Unbekannter mehr. Die Ausstellungen seiner Werke im Kunstsalon L. Bock und letzthin in der Agentur des Rauhen Hauses vermittelten ein umfassendes Bild der vielfachen Ausdrucksformen des Künstlers und haben auf die zahlreichen Besucher einen nachhaltigen Eindruck gemacht.

gez. R. K l a m m
Hamburg, d. 12.4.46.

*Стаття Р.Кламма "Художник Георгій Косміди"
м. Гамбург, 1946 р.*

Художник Георгій Косміаді

Бачити та чути Косміаді до ознайомлення з його роботами цікаво. Його манера малювати вгадується та передчувається в його характері та поведінці. З міміки та жестів до нас промовляють сила почуттів та набожність, поєднані з надмірним, майже дитячим захопленням — риси характеру, що накладають відбиток на весь російський народ.

Відданий кавказькій батьківщині, Косміаді зберігає свою національну сутність у житті та в роботах. Західна Європа надихає його, але жодним чином не впливає вирішально на його творчість. Навпаки, він знову і знову черпає з глибокого джерела давнього російського народного мистецтва, з яким він був знайомий вже раніше як архітектор, вчитель малювання, а також діяч театрального мистецтва.

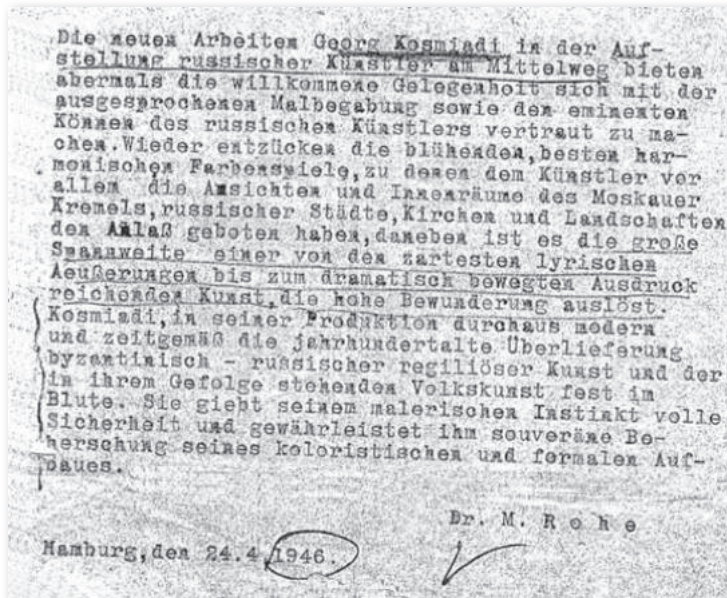
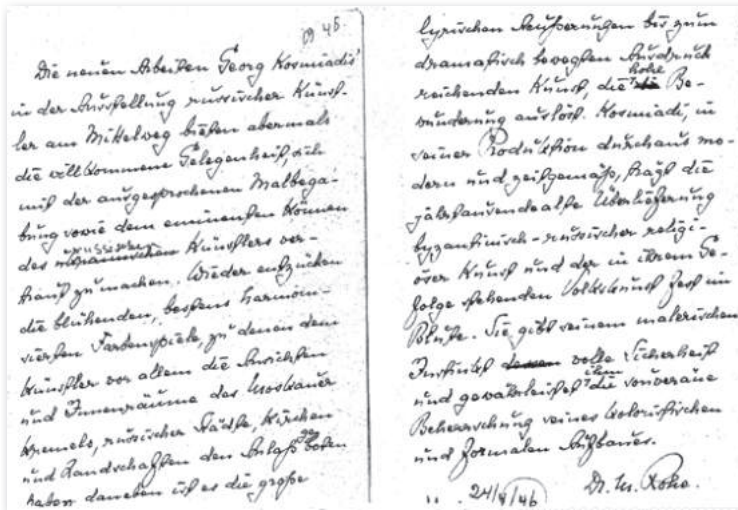
Як і в багатьох російських митців, у нього присутній нахил до універсальності. Гармонійне поєднання різноманітних мистецьких баз зробили з Косміаді не віртуоза, а художника “старого гартування”. Інстинктивна інтуїція надає йому величезну свободу у виборі матеріалу. Він творить екзотичне з імпульсивності свого темпераменту. У пейзажах, мотивах малого містечка та оціночних картинах він використовує свої найніжніші та найвишуканіші прийоми колористики.

Та своє справжнє вміння він доводить в опрацюванні російської тематики, у якій ми відчуваємо глибоку пошану та істинну любов “до священної старої матінки Росії”.

У декоративних, примхливих щодо кольору церковних роботах та декораціях до опер Римського-Корсакова та Мусоргського ми пізнаємо ще й театрального художника — професія, якою він пристрасно займався у Росії поряд із діяльністю режисера та актора, але яка його більше не задовольняла після приїзду до Гамбурга. Його творчі прагнення вимагають вільної та незалежної діяльності.

Косміаді вже не є незнайомцем для гамбурзької публіки. Виставки його робіт у мистецькому салоні “Бок”, а нещодавно і в агенції “Рауен Хаус” передають захоплюючу картину різноманітних форм самовираження художника і справляють глибоке враження на чисельну публіку.

Доктор Р. Кламм.
м. Гамбург, 12.04.1946 р.

Друкований і рукописний варіант
відгуку про виставку доктора М. Роге,
м. Гамбург, 24 квітня 1946 р.

Нові роботи Георгія Косміаді на виставці російських художників на вул. Мітельвег, даючи приємну нагоду, пропонують знову ознайомитися з очевидним художнім талантом, а також з видатним умінням російського художника. Яскраві, найкращі гармонійні ігри кольорів знову захоплюють нас, до них художника надихнули краєвиди і внутрішні палати Московського Кремля, російських міст, церков та пейзажі, поруч з якими знаходиться великий простір від одного з найніжніших ліричних виражень до драматично неспокійного, багатого на зображення мистецтва, що викликає захоплення.

У своїй творчості Косміаді цілком і повністю по сучасному і в дусі часу дотримується багатовікових традицій візантійсько-російського релігійного мистецтва, що спричиняє постійний розквіт стійкого народного мистецтва. Воно надає його художньому інстинкту повної гарантії і забезпечує йому незалежне панування свого колористичного і формального творіння.

**Доктор М. Роге,
м. Гамбург, 24.04.1946 р.**

Афіша виставки художніх робіт Георгія Косміаді
м. Мюнстер, 1947 р.

**Колективна виставка
російського художника Георгія
Косміаді**

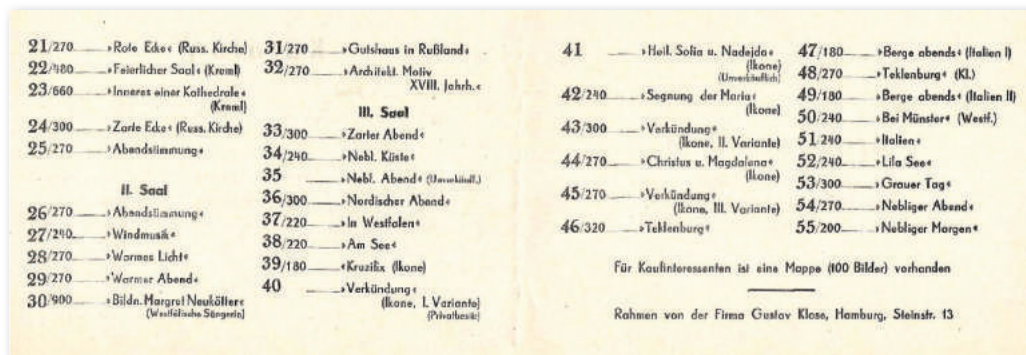
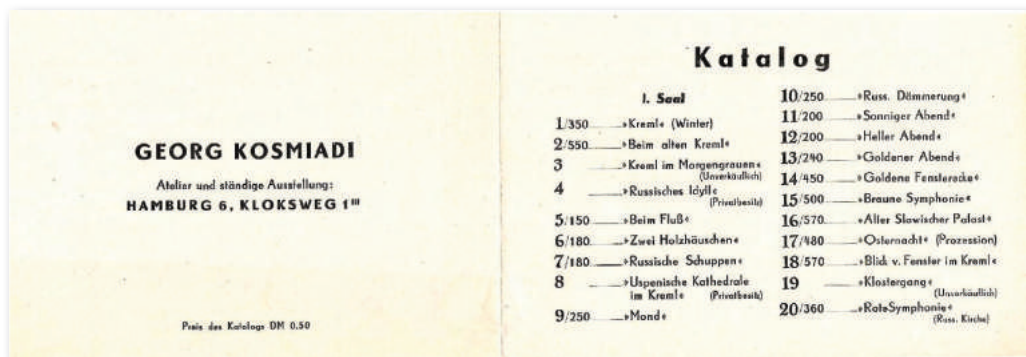
Народився у 1886 р. в м. Нальчик
на Кавказі

Учень професора Сєрова та
професора Крулова (Москва)
Пейзажі. Натюрморти. Ескізи для
декорацій.

Темпера. Олія. Акварель.
З 23 березня до 19 квітня 1947 р.

Художній салон

Північнонімецьке товариство
з торгівлі творами мистецтва
“Гріпековен та сини”, м. Мюнстер
(Вестфалія), Гоястрасе, 1, ріг
вул. Нордстрасе.

Каталог робіт Георгія Косміаді з художньої майстерні
та постійної виставки, м. Гамбург, 6, Клоксвег, 1/III

Каталог

I зала

1. Кремль (зима) — 350
2. Біля старого Кремля — 550
3. Кремль у ранішньому світанку (не для продажу)
4. Російська ідилія (у приватній колекції)
5. Біля річки — 150
6. Два дерев'яних будиночки — 180
7. Російські сараї — 180
8. Успенський собор у Кремлі (у приватній колекції)
9. Місяць — 250
10. Російські сутінки — 250
11. Сонячний вечір — 200
12. Світлий вечір — 200
13. Золотий вечір — 240
14. Золотий кут вікна — 450
15. Коричнева симфонія — 500
16. Старий слов'янський палац — 570
17. Пасхальна ніч (процесія) — 480
18. Вид із вікна Кремля — 570
19. Коридор монастиря (не для продажу)
20. Червона симфонія (російська церква) — 360
21. Червоний куток (російська церква) — 270
22. Святкова зала (Кремль) — 480
23. В середині собору (Кремль) — 660
24. Ніжний куток (російська церква) — 300
25. Вечірній настрій — 270

II зала

26. Вечірній настрій — 270
27. Музика вітру — 240
28. Тепле світло — 270

29. Теплий вечір — 270
30. Портрет Маргрель Ной-кьольтер — 900
31. Поміщицький будинок у Росії — 270
32. Архітектор. Мотив XVIII ст. — 270
33. Ніжний вечір — 300

III зала

34. Туманне узбережжя — 240
35. Туманний вечір (не для продажу)
36. Вечір на Півночі — 300
37. У Вестфалії — 220
38. Біля озера — 220
39. Розп'яття (ікона) — 180
40. Благовіщення (ікона, I варіант, у приватній колекції)
41. Свята Софія та Надія (ікона, не для продажу)
42. Благословення Марії (ікона) — 240
43. Благовіщення (ікона, II варіант) — 300
44. Христос та Магдалена (ікона) — 270
45. Благовіщення (ікона, III варіант) — 270
46. Текленбург — 320
47. Гори ввечері (Італія I) — 180
48. Текленбург — 270
49. Гори ввечері (Італія II) — 180
50. Біля Мюнстера (Вестфалія) — 240
51. Італія — 240
52. Лілове озеро — 240
53. Сірий день — 300
54. Туманний вечір — 270
55. Туманний ранок — 200

Для бажаючих придбати картини у розпорядженні папка
(100 картин)

- 1 -

" In motu est omne quod sonat " -
 - In Bewegung ist alles, was klingt.-
 So sprach der grosse Augustinus.
 - In Bewegung ist alles, was lebt.
 Denn das Leben ist ewiges Bestreben
 die Mehrstimmigkeit der Gefühle zu
 einer vollkommenen Harmonie zu bringen.
 Die Wege zu dieser Vollkommenheit
 sind die Wege zur Kunst.
 Musik, Malerei, Bildhauerei,
 Architektur und andere Künste - sie
 alle versuchen die Wege zur vollendeten
 Harmonie zu zeigen.
 Echter Künstler vereint in seiner Kunst
 verschiedene Elemente anderer Künste zu
 einer lebendigen Einheit.
 So entstehen die Musiker in der Malerei,
 Maler in der Musik, Plastiker in der
 Schauspielkunst.

- 2 -

Die scheinbar fremde Kategorien wie: -
 Farbe - Ton - Linie - Melodie - Rhythmus -
 Intensität sind in Wirklichkeit auf das
 engste verwandt.
 So entstehen die farbigen Tonbilder von
 Debussy - und Rimskij - Korsakow.
 Wunderbare Impressionen klingen in
 Mussorgskij's " Bilder einer Ausstellung ".
 Skriabin schafft seine " Poeme d' Extase "
 und titanische Prometheus - Symphonie, die
 mit Farblicht begleitet werden.
 Ewige Seligkeit strömt aus zarten, farbigen
 Elegien Boticellis aus.
 Das Ringen des Lichtes und der Finsternis
 klingt in Bildern Rembrandts.
 Unendlich gross ist die Zahl der
 Kunstwerke.
 Ihre Schöpfer sind immer auf der Suche
 nach der universellen Harmonie.

- 3 -

Und jeder Künstler schreitet seinen
 eigenen Weg, und sein Leben ist der
 Kunst gewidmet.
 Ein Leben, reich an Ereignissen und
 Impressionen, führt der Maler
 Georg Kosmiadi.
 Seine Jugend verbrachte er im Kaukasus,
 im Lande der klassischen Mythos, dort
 wo Prometheus gefesselt worden war,
 später studierte er die Malerei in
 Moskau /Prof. Serow u. Chruslow /
 war Architekt, Bühnenbildner,
 Landschaftsmaler.
 Dann kam der erste Weltkrieg, die Revolution
 und die langen Wanderjahre.
 Er liebt das Leben. Leben ist die
 Quelle seiner Kunst. Schöne Worte
 Hölderlins könnten als Charakteristik
 einer Lebensphilosophie dienen:

- 4 -

" Lerne im Leben die Kunst,
 Im Kunstwerk lerne das Leben,
 Siehst du das eine recht,
 Siehst du das andere auch " ...
 Vieles hat er geschaffen, aber immer
 wieder widmet er der Landschaft sein
 schaffen.
 Seine intimen Landschaften sind entweder
 stimmungsvolle, zarte, aufgeklärte Elegien,
 oder mit unheimlichen Kräften, gefesselten
 Bewegungen, geladene Bilder.
 Man spürt die Natur gemalt, die jeden
 Augenblick frei wird.
 Meistens malt er seine Landschaften mit
 zurückhaltender, strenger Palette. Er
 ist ein Meister der dekorativen Malerei
 und erfahrener Bühnenmaler.
 Herrlich sind die Innenräume berühmter
 russischer Bauwerke in Moskau, Nowgorod,

Стаття Платона Міклухіна про виставку робіт Георгій Косміди
 (продовження на наступній сторінці)

- 5 -

Pleskau. Er malt Bühnenbilder zu Opern russischer Komponisten, zum Beispiel zu Mussorgskys " Boris Godunow " zu " Rimskij Korsakow " " Sadko " und viele andere. Kosmiadi wirkte auf verschiedenen Opernbühnen, darunter an der Staats-Oper in Hamburg. Man fühlt das innere Leben des Interieurs. Hier soll der berühmte Monolog des Zaren Boris erklingen. Dort wird das Gebet des Gläubigen zum Himmel aufbrennen. In diesen Räumen, die ihrer Form und Farben nach byzantinisch sind, werden auch byzantinische Passionen abspielen. Diese Bilder sind Mysterien der Farben. Sehr oft scheinen die klassischen, malerischen Rezepte über den Haufen geworfen zu sein, aber Kosmiadi ist ein

- 6 -

intuitiver Psychologe, der die sinnlichen Wirkungen der Farben meisterhaft zu komponieren weis und seine Farben sind immer herrlich orchestriert. Man spürt, dass er auch ein Musiker ist. Man könnte sagen, dass seine Gefühle sich in Tönenden Gesang der Farben und seine Ekstase - in Hymnen der farbigen Kompositionen verwandeln. Malerei und Musik sind seine Passionen. Er schafft seine eigenen Farbensymphonien. Er träumt über die Synthese der Kunst. Einzigartig sind seine Kirchen, Klöster, Paläste. Sie wirken wie phantastische, bewegliche Geschöpfe, die dem Auge keinen Ruhepunkt bieten. Alles ist in Bewegung. Man wird leicht eine geometrische Konstruktion in der Komposition seiner Bilder entdecken. Aber das ist die

- 7 -

geometrie der beweglichen Gebilde - die Kinematik der Linien und Farbenflächen. Er selber ist ein ausgezeichneter Zeichner und Kenner der mathematischen Gesetzen der Perspektiven. Aber seine Perspektive ist eigenartig. Bewegung durchdrang alle seine Bilder. Seine spachteltechnik hilft ein wahres Feuerwerk der Farben zu schaffen. Man spürt den Rausch der Farben. Man sieht die Farborgien und glaubt an die Lebendigkeit seiner Kunst. Er arbeitet viel, sehr viel und unermüdlich. Er malt und lehrt. Seine Tätigkeit ist der Schönheit gewidmet. Und er ist fest überzeugt, dass sie der Sinn des Lebens ist, dass die Schönheit die Welt erretten wird
" / Dostojewski / "

Dr. Platon Mikluchina.

Frühling 1947

*Стаття Платона Міклухіна про виставку робіт Георгій Косміаді
м. Мюнстер, 1947 р.*

Стаття

“In motu est omne quod sonat”. “У русі перебуває все, що звучить”, — так казав великий Августин. У русі знаходиться все, що живе, оскільки життя — це вічне прагнення створити гармонію багатогранності почуттів. Шляхи до цієї досконалості — це шляхи до мистецтва, музики, живопису, скульптури, архітектури та інших видів мистецтва — усі вони намагаються показати шляхи досконалості та гармонії. Справжній митець поєднує у своїй творчості різні елементи інших видів мистецтва у єдине ціле. Таким чином формуються музиканти в живописі, художники в музиці, скульптори в театральному мистецтві. Уявні чужі категорії, а саме: колір, тон, лінія, мелодія, ритм, інтенсивність — стоять дуже близько один до одного і є спорідненими.

Так виникають кольорові звукові картини Дебюсі і Римського-Корсакова. Чудові враження звучать в “Картинах однієї виставки” Мусоргського. Скрябін творить свою “Поему екстазу” і титанічну симфонію про Прометея, яка супроводжується світом фарб. Вічне блаженство виливається з ніжних

кольорових елегій Ботічеллі. Боротьба світла і темряви звучить у картинах Рембрандта. Нескінченно великою є кількість творів мистецтва. Їхні творці знаходяться завжди в пошуку загальної гармонії, кожен художник іде своїм власним шляхом, і його життя завжди присвячене мистецтву.

Життя художника Георгія Косміаді багате на події і враження. Свою юність він провів на Кавказі, в краю класичної міфології, там, де Прометей був прикутий до скелі; пізніше він вивчав живопис у Москві, у професора Серова і Крушова, був архітектором, художником-декоратором і пейзажистом. Потім розпочалася Перша світова війна, революція і довгі роки мандрів. Він любить життя, а життя є джерелом натхнення у його творчості. Гарні слова Хельдерлінга могли б слугувати для визначення філософії його життя: “Вивчай мистецтво в житті, в творі мистецтва вивчай життя, і, знайшовши одне, — ти знайдеш й інше”. Він створив багато, але завжди надавав перевагу пейзажам. Його інтимні пейзажі — це або ніжні, світлі, сповнені настроєм елегії, або ж картини, заповнені лиховісними силами, які сковують рухи.

Відчувається природа, яка в будь-яку мить може змінитися. Здебільшого Косміаді пише свої пейзажі стриманою, суворою палітрою. Він є майстром декоративного живопису і досвідченим художником-декоратором. Чудовими є його інтер'єри знаменитих російських архітектурних споруд у Москві, Новгороді і Плескау. Він створює декорації до опер російських композиторів, а саме: до опери “Борис Годунов” Мусоргського, “Садко” Римського-Корсакова та багато інших. Косміаді працював у різних оперних театрах, серед яких Державна опера в Гамбурзі.

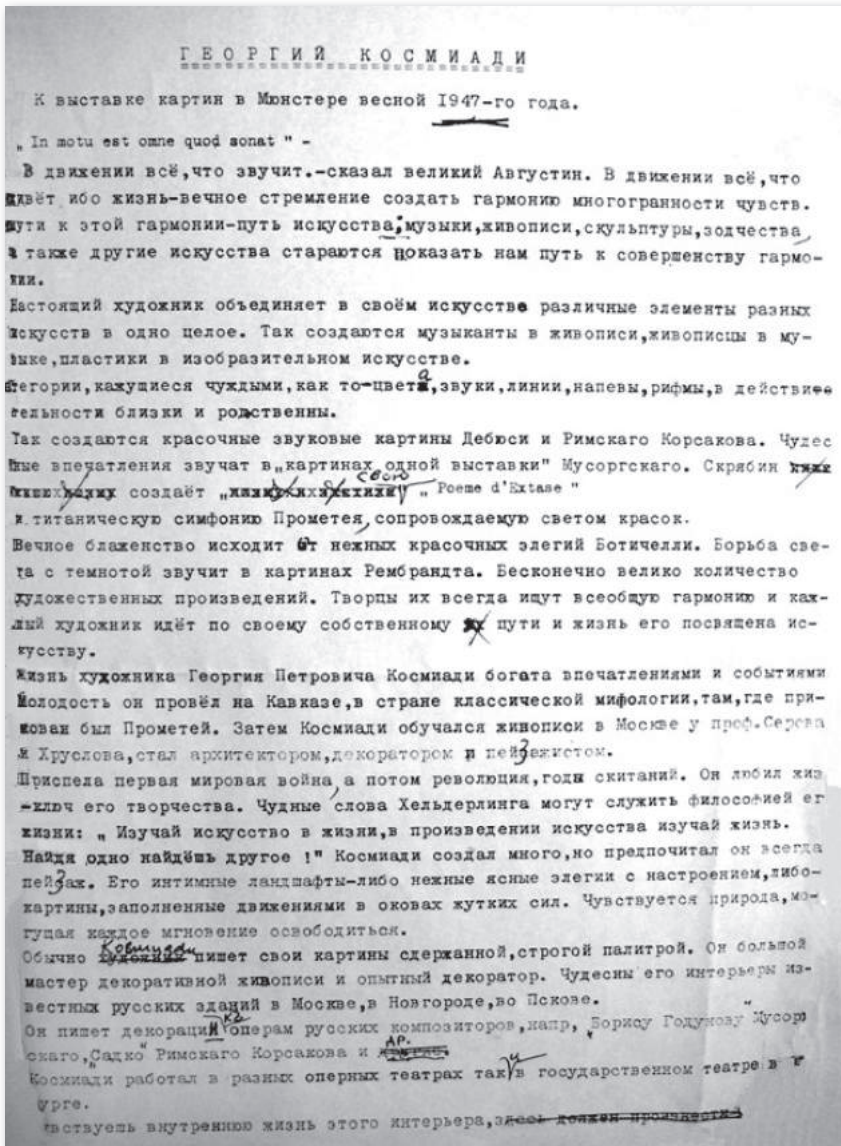
Відчувається внутрішнє життя цього інтер'єру. Тут повинен прозвучати відомий монолог царя Бориса, а там молитва віруючого піднесеться до неба. А в цих по формі і кольору візантійських приміщеннях будуть розгорятися візантійські пристрасті. Ці картини є містерією кольорів.

Дуже часто здається, що правила живопису є відкинутими, але Косміаді, як інтуїтивний психолог, по-майстерному знає, як вплинути фарбами на почуття, і вони завжди прекрасно гармоніюють. Відчувається також, що він є ще й музикантом. Можна було б сказати,

що його почуття перевтілюються у звучання співу кольорів, а його екстаз — у гімн кольорових композицій. Живопис та музика — це його захоплення. Він творить свої власні кольорові симфонії та мріє про синтез мистецтва. Неповторними, своєрідними є його церкви, монастирі та палаці. Вони діють як фантастичні рухливі істоти, які не дають спокою оку. Усе в русі. Можна легко виявити геометричну конструкцію в композиції його картин, але це є лише кінематикою ліній і кольорових площин. Він сам відмінний кресляр і знавець математичних законів та перспектив. І ці його перспективи є своєрідними.

Всі його картини сповнені рухом. Його техніка шпателя допомагає створити справжній феєрверк кольорів. Відчувається захоплення кольорами. Помітно оргію фарб і виразність його мистецтва. Він працює багато, дуже багато і невтомно. Він пише і вчить. Його діяльність присвячена красі, і він твердо впевнений, що вона є сенсом життя і що “краса врятує світ” (Ф. Достоєвський).

**Доктор Платон Міклухін про
виставку робіт Георгія Косміаді
Весна 1947 р.**

Стаття Платона Міклухіна про виставку робіт Георгія Косміади
Друкована Платоном Міклухіним власноруч
(продовження на наступній сторінці)

- 2 -

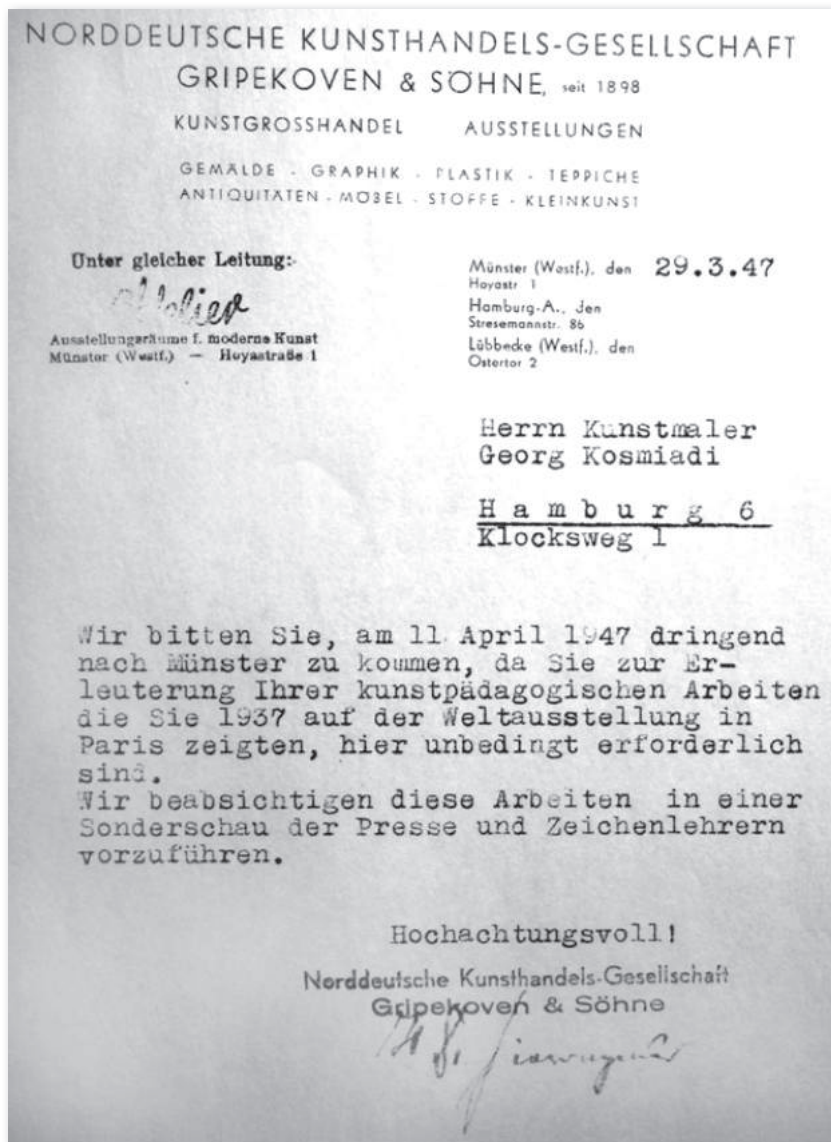
Здесь должен прозвучать монолог царя Бориса. - Там молитва верующего вознесётся ввысь. А в этих по форме и красках византийских помещених должны звучать византийские мелодии. Эти картины являются мистерией красок. Часто кажется, что правила живописи отвергнуты, но Космиади интуитивный ^{ПС} психолог мастерски умеющий ~~хитро~~ влиять красками на чувства его краски всегда прекрасно оркестрированы. Чувствуется, что он знаток музыки ~~и музыки~~. Можно сказать, что чувства его воплощаются в звучащее пение красок, а его экстазными красочными композициями. Жизнь его - живопись и музыка. Он создаёт свои собственные симфонии красок. Он мечтает о синтезе искусства. Не повторяет его церкви, монастыри, дворцы. Они подобны фантастическим живым существам, не дающим покоя. Всё - движение. Легко обнаружить геометрическую ~~хитро~~ конструкцию в композиции его картин, но это геометрия движения и динамика линий и цветных площадей. Сам он прекрасный рисовальщик и знаток математических законов перспективы, но перспективы его своеобразны. Во всех его картинах движение. Его техника шпателя производит целый феерический переплет цветов. Чувствуешь опьянение красками. Видишь оргии красок и веришь в значимость его искусства. Он работает много, очень много и при этом непрерывно. Он пишет и учит. Его деятельность посвящена красоте и он ~~убежден~~ убеждён, что красота смысл жизни, что красота спасёт мир! ~~Достоевский~~ / Достоевский/

Др. Платон Миклухин

Весна 1947-го г.

Стаття Платона Міклухіна про виставку робіт Георгія Косміаді
м. Мюнстер, весна 1947 р.

Друкована Платоном Міклухіним власноруч

Лист до Георгія Косміаді
 м. Мюнстер, 29.03.1947 р.

Північно-німецьке товариство з торгівлі творами мистецтва
Галерея “Гріпековен та сини”

Мюнстер, 29 березня 1947 р.
п. Георгій Косміаді
Гамбург, 6
Клоксвег, 1

Ми просимо Вас обов’язково прибути в Мюнстер 11 квітня 1947 року, оскільки Ви маєте представити Ваші мистецько-педагогічні роботи, які були на виставці в Парижі 1937 року.

Ми збираємося продемонструвати ці роботи у спеціальному огляді преси та вчителям образотворчого мистецтва.

З глибокою повагою!
Північно-німецьке товариство
з торгівлі творами мистецтва
галерея “Гріпековен та сини”
(підпис)

Meister malerischer Licht- und Farbgestaltung

Eine Ausstellung von Gemälden, die sehr aus dem Rahmen des Gewöhnlichen hervorrage, bestreitet zur Zeit im „Atelier“ von Griepköven und Söhne der ukrainische Maler Georg Kosmiady, der seit einigen Jahren in Hamburg als Bühnenbildner tätig ist und sich schon vorher auch als Architekt und Kunstpädagoge einen Namen gemacht hat. Der Architekt und Bühnenmaler sind in diesen Bildern unverkennbar, aber beide Antriebe befähigen Kosmiady zu Bildaussagen von hohem künstlerischem Reiz, von eigenwilliger impressionistischer Darstellungsweise und unvergleichlichem Farbenzauber. Man wird zunächst erstaunt sein, daß diese Inspirationen aus Rußland kommen, aber wenn man sich näher mit den Motiven befaßt und den Maler selbst dazu hört, erkennt man, daß sie zu solchem berauschem Farbenfeuerwerk geradezu zwingen. Es handelt sich um innenarchitektonische Motive aus dem Kreml und sonstigen Moskauer und anderen Palästen und Kirchen mit der reichen Farblichkeit der Ikonen und Mosaiken und ihrer zauberhaften Spiegelung in geschliffenen, blanken Plattenfußböden. Georg Kosmiady malt seine Bilder mit erstaunlicher Leichtigkeit und Schnelligkeit, die er aber durchaus zu rechtfertigen weiß. Gerade in solchen farbenreichen Interieurs wie auch in der Landschaft bedingt das wechselvolle, flutende Licht solchen häufigen Wandel der Stimmungen, daß eine bestimmte von ihnen als malerische Impression nur mit schnell zufassendem Pinselstrich zu vermitteln ist. Ein Besuch dieser Ausstellung wirkt außerordentlich genüßreich und anregend.

G—g.

Стаття про виставку робіт Георгія Косміаді
м. Мюнстер, 1947 р.

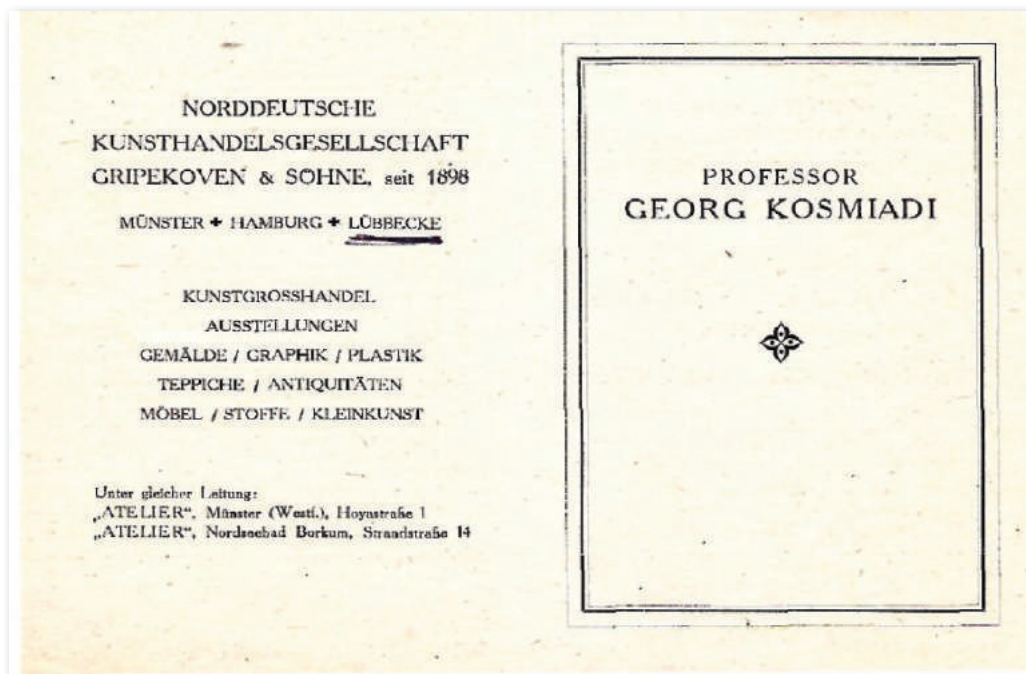

Майстер художнього зображення світла та кольору

Виставка картин українського художника Георгія Косміаді, яка виходить за рамки звичайного сприйняття, обговорюється до цього часу в художній галереї “Гріпеквен та сини”. Цей художник вже декілька років працює в Гамбурзі художником-декоратором, який ще раніше здобув репутацію як архітектор і педагог з мистецтвознавства. Талант архітектора та театрального художника в цих картинах очевидний, і ці обидва імпульси дають можливість передати зміст картини завдяки високій мистецькій привабливості, своєю примхливо-вразливою манерою зображення та незрівнянною чарівністю кольору. Спочатку дивуються, що ці віяння походять із Росії, але коли ближче знайомляться з мотивами і при цьому ще й слухають самого художника, то усвідомлюють, що саме вони змусили його до такого зачарованого п'яного феєрверку кольорів. Мова йде про внутрішні композиційні мотиви Кремля, а саме Московського та інших палаців і церков з багатою барвистістю ікон та мозаїк і їх чаруюче відображення на відшліфованій блискучій підлозі, обкладеній плитками. Георгій Косміаді пише свої картини з дивовижною легкістю та швидкістю. Він знає, як їх окупити. Саме в таких багатих кольором інтер'єрах, а також у пейзажах непостійне мінливе світло, що ллється потоком, зумовлює таку часту зміну настроїв. Тому один з них, якийсь конкретний, швидко схоплюється рухом пензлика лише як художнє враження.

Виставка справляє на відвідувачів надзвичайне враження.

Г-г.

*Запрошення на виставку робіт Георгія Косміаді
Північно-німецьке товариство з торгівлі творами мистецтва
Галерея “Гріпівковен та сини”, 1947 р.*

із власного архіву Н.Г.Саннов-Косміаді. Гамбург. Німеччина

Виставка робіт Георгія Косміаді
Північно-німецьке товариство з торгівлі творами мистецтва
Галерея "Гріпковен та сини" м. Боркум, 1948 р.

1894

Der zu Beginn des zweiten Weltkrieges nach Hamburg gekommene ukrainische Maler Georg Kosmiadi fand mit seinem Arbeiten in den Kunstkreisen der Hansestadt sofort starken Anklang. Seine farbenprächtigen Bilder vom Zusammen und Auseinander des Kreuels, von Rußlands alten Kriegen und Rußlands neuer, von Rußlands schon und Rußlands neuen Künsten, und schafft weiterhin insgesamt ein Bild, das die Künste der Welt in die größte Einheit zusammenfaßt. Diese aus der Überlieferung der Kunst hervorgegangene, in der Kunst und Volkstum hervorgegangene, in der Kunst, deren Befähigungsform zu dem ein ungewöhnliches malerisches Temperament sowie ein hervorragendes handwerkliches Können bezeugt, vermittelt ein eindrucksvolles Bild des heutigen alten Rußlands, zeigen es

I.

von seiner eigenartigsten und anziehendsten Seite. Der Umfang von Kosmiadis Rußlandsbildern ist gewaltig, und seine zahllosen Skizzen dienen ihm noch jetzt als Unterlage zu wohlgeordneten, farbenprächtigen Gemälden.

Kosmiadi hat weiterhin aber auch die deutschen Kreise in seinem Schaffensbereich einbezogen. Hat es auch hier in erster Linie sein Verlangen nach farbigen Reichtum und kollektiver Fülle ist das Bestreben nicht verfehlt sich am Rande, aufrecht zu bringen, aber auch ein anderes Element seiner reichen Begabung ins Spiel: die feine, feine Behandlungswiese der Fülle mit Anspannung. Die aus der Auseinandersetzung mit den durch sie aufgeworfenen Problemen mit dem Ergebnis im Rahmen eines weiten Rahmens: die reichen von plastisch harter Fülle bis zum ganz verwirklichten Hauch. Dem Künstler kommt

II

bei allen seinen Arbeiten sehr zu stehen, daß er in Rußland außer seiner Stellung als Lehrer an einer Malakademie längere Zeit auch als Bühnenmaler tätig war. Was gerade aus dieser Zeit her noch jetzt das eine oder andere seiner Bilder in etwas ins Rußland gebracht, doch ganz in der Weise, wie das reiche und prächtige Werk des ukrainischen Malers von einem vornehmlich durch seine Gegenstände mit Seele und Fülle, das in der Menschheit und Künstler.

Dr. M. Roge.

Hamburg, 15. 10. 1948.

Стаття про творчість Георгія Косміаді Доктора М. Роге,
м. Гамбург, 1948 р.

Український художник Георгій Косміаді, який на початку Другої світової війни прибув до Гамбурга, своїми роботами відразу ж отримав схвальні відгуки у мистецьких колах ганзейського міста. Його барвисті розкішні картини, на яких зображено Кремль зсередини та ззовні, старі церкви та відомі архітектурні споруди Росії, а також її пейзажі діють на глядача підбадьорююче і вносять нову характерну рису в місцеву художню творчість.

Ці російські ікони, на яких дотримані традиції Візантії та народна творчість, оформлення яких виявляє незвичний художній темперамент, а також виняткове сільське вміння, створюють вражаючу картину святої старої царської імперії і показують це зі своєрідного та привабливого боку. Кількість картин Косміаді, які містять російські мотиви, величезна, а його незліченні ескізи служать йому зараз ще й основою для пропорційно збудованих, кольорових розкішних картин.

Але з тих пір Косміаді залучив до своєї творчості також змалювання пейзажів німецьких сіл, оскільки це має стати першочер-

говим. Це вимагає кольорового багатства і колористичної повноти, тому що нестримний потяг до задоволення найкраще розуміється на околиці. Але мимоволі в очі впадає також інший елемент його багатого дару — витончена манера поведінки явищ світла та повітря. Удавані проблеми, які впливають з цих протистоянь, та здобуті результати охоплюють розірвані дуги: вони сягають від практично суворих гострот до ніжного подуву, який ширяє в повітрі. Художнику в його роботах знадобиться також і те, що в Росії, окрім посади вчителя в художній академії, він досить довгий час працював сценічним художником-оформлювачем. Саме результати такої практики ще й зараз потрапляють на ту чи іншу з його картин, трохи зовні захоплююче і в той же час як єдине ціле. Це засвідчує багатий, різноманітний мистецький доробок українського художника з його відчутним благословенням душі і пристрасті та представляє його як віддану людину та митця.

**Доктор М. Роге,
м. Гамбург, 1948 р.**

GEORG KOSMIADI
HAMBURG 9, KLOKSWEG 1, A.
ZEITIG VOM
5. FEBRUAR BIS 5. MÄRZ 1949
IN DEN
KUNSTSALEN BOCK
HAMBURG 36, GROSSE MÜLCHEN 3A
NEUE ARBEITEN IN TEMPERA
INSBESONDERE: STIMMUNGSLANDSCHAFTEN
GEOFFNET NUR WERKTAGS 10-17 (SONNABENDS 14) UHR
EINTRITT FREI

... seine kausischen Impressionen wahren in ihrer verhaltenen Lichtstimmung an die Auffassung anderer Künstler...

Hajo Saker

... Hinter der realisierten Gesichtlichkeit steht die Begleitung eines stillen Malens.

H. H. L.

... Er arbeitet viel, sehr viel und unermüdet. Er malt und zeichnet. Seine Tätigkeit ist die Schönheit gewohnt, und er ist fast überaus glücklich, daß sie der Sinn des Lebens ist, daß die Schönheit die Welt erröten wird (Dortopatz).

Dr. P. Mäkelin (1937)

(von dem Buch über Kosmiadi)

Georg Schöner: Hap 6 DF 198 199 1 1934.A

... Der Künstler, eine ausgesprochen koloristische Begabung, bewegt vor den kühnen und schillerndsten Farbzusammenstellungen nicht zurückzudenken; seine Töne sind innerlich metrisch orchestriert und verweben sich zu ausdrucksstarken, harmonischen Klängen. Aber auch zarten und feinen Stimmungen, etwa der Gestaltung einer in Nebel eingehüllten Landschaftspforte, weiß der Künstler in beständiger Art gerecht zu werden. Ist er doch ein Künstler von starkem Glauben, der sein Handwerk, das er vor allem in der Thematisierung erfährt und gelbt hat, mit Stolzheit beehret.

... Seine Kollagen bei Bock dort großen Interesses gewußt sein; sie bilden fesselnde Gegenstände und führt mit einem künstlerischen Anspruch, der die starke Begabung seines Volkstums für kreative und ursprüngliche Formgebung glänzend vertritt.

Maximilian Rohé (14. 10. 43)

... Die neue Schau Kosmiadis lockte vom ersten Tage an zahllose Besucher an. Diesen Erfolg verdankt sie nicht nur ihrem excellenten Charakter, sondern ebensosehr den ursprünglichen Motiven...

... Was an den Arbeiten des Künstlers besonders wohlgeändert berichtet, ist, daß er bei so außergewöhnlichen Können doch nirgends einem äußerlichen Virtuositentum verfällt. Bei jeder neu zu lösenden Aufgabe setzt er dasselbe linde Empfindungsvermögen und die gleiche unbändige Stoffliebe ein; ein unerschöpfliches Maßmaß...

... Dann die farben- und tonreichen Blumenstücke und Stillleben, weiterhin die teilweise bis zur äußersten Dramatik gesteigerten Landschaftsbildungen...

M. Rohé (20. 10. 45)

Die neuen Arbeiten Kosmiadis...

... Wieder erfinden die Blüten, besten harmonischen Farbzusätze...
... denken ist er die große Spannweite einer von den zarten bis hin zu den bis zum dramatisch bewegten Ausdruck reichenden Kunst, die hohe Bewunderung auslöst. Kosmiadi, in seiner Produktion durchaus modern und zeitgemäß

M. Rohé (24. 4. 46)

... Kosmiadis Malerei ist ein leidenschaftliches Bemühen zur Farbe. Die lastierende Wirkung, die auf den Betrachter die hochstrahlende Innenbelebung einer räumlich für die Veranschaulichung der menschlichen Existenz...
... in Verbindung mit einem unerschöpflichen Angebot lassen vollstündigen Spektakel, sondern einen Maler im ursprünglichen Sinn des Wortes gemeint.

... Inklusiv Einflüßungsvermögen läßt ihm in der Welt des Stilles große Freiheit. Dennoch ist ihm...
... Weiten immer nur Anwesen gelassen und damit bewahrt er seine Ursprünglichkeit.

Die überaus großen Landschaftsbilder und die zarten Stillleben geben eine Fülle von acht Eindrücken. In seinen landschaftlichen Bildern...
... sowie den Bildbilden zu Ozym Rindler-Kostelowsky und Maximalist spricht wir den Impuls mitfühlenden Temperaments.

Klamr (25. 5. 46)

Афіша про виставку картин з уривками із статей, рецензій, відгуків відомих діячів культури, критиків, митців. м. Гамбург, 1949 р.

Георгій Косміаді, Гамбург, Клоксвег, 1, презентує свої нові роботи темпера з лютого до березня 1949 р. в мистецьких залах “Бок” і, зокрема, також пейзажі для настрою, відкриті лише в робочі дні з 10 до 17 години (у суботу до 14 год.)

...деякі з його кавказьких вражень нагадують північний живопис, з його прихованим сприйняттям настрою кольору (**Гуго Сієкер**).

...За його вправною майстерністю ховається захоплення справжнього художника (**Г. М. Л.**).

...Він працює багато, дуже багато і невтомно. Він пише і вчить. Його діяльність присвячена красі, і він твердо впевнений, що вона є сенсом життя і що “краса врятує світ”(Ф. Достоевський) (**доктор П. Міклухін**).

...Нова виставка Косміаді з перших днів приваблювала велику кількість відвідувачів. Цьому успіху вона завдячує не лише екзотичному характерові, але і однаковою мірою початковому художньому талантові.

...Особливо приємно вражає в роботах митця те, що він, при такому неймовірному вмінні ніколи не впадає у “віртуозність”. При вирішенні нових завдань він використовує ту саму чуттєвість і ту саму вивільнену радість творіння; невичерпний художній темперамент.

...Потім — багаті кольором та тональні полотна з квітами та натюрморти, далі — частково доведені до крайнього драматизму пейзажі (**М.Поре, 20.10.1945 р.**)

...Нові роботи Косміаді...

...Квітучі, найкращі гармонійні ігри кольорів знову захоплюють нас... поруч з якими знаходиться великий простір від одного з найніжніших ліричних виражень до драматично неспокоїного, багатого на зображення мистецтва, що викликає захоплення.

...Роботи Косміаді є сучасними і відповідають часу. (**М.Поре, 24.04.1946 р.**)

...Твори живопису Косміаді є палким визнанням кольору. Захопливий вплив, який справляє враження на західного європейця контрастним розписом внутрішніх приміщень російської православної церкви, присутній у його картинах. Вони є підставою для порівняння з декоративно-монументальним сценічним живописом. Різноманітне мистецьке минуле Косміаді пояснює удосталь ці впливи. Вони роблять з нього, враховуючи його різноманітні обдарування, не досвідченого спеціаліста, а художника в первісному значенні слова.

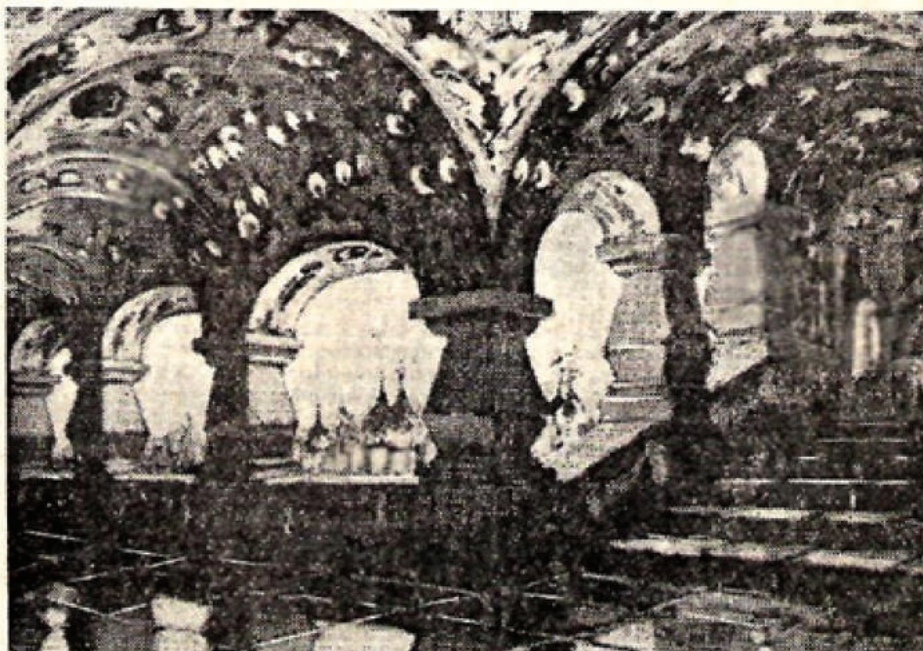
Інстинктивна інтуїція надає велику свободу у виборі матеріалу. Проте захід зберігся у ньому лише як поштовх. І цим він захищає своє первісне походження.

Переконливі пейзажні мотиви та ніжні цінні художні роботи відтворюють повноту справжніх почуттів. На його сповнених кольором полотнах, де зображені квіти та церкви, а також в декораціях до опер Римського-Корсакова і Мусоргського, ми відчуваємо імпульс його захоплюючого темпераменту (**Кламм, 25.05.1946 р.**).

Hamburger Abendblatt - Seite 9

Sonnabend, 12. Februar 1949 - Nr. 18

Unterhaltung · Kunst und Wissen

Der „Wehrgang der Kreml-Mauer“ des Malers Georg Kosmiadi leuchtet in der Buntfarbigkeit Altrußlands. Musik in Farben, Klänge in Dur und Moll, so nennt der Maler selber seine Landschaftsbilder, die von der Erinnerung an die russische Heimat leben oder Eindrücke aus Westfalen und Holstein festhalten. Eine Ausstellung der Temperagemälde des Kaukasiers Kosmiadi, der, ehemals Kreisarchitekt von Moskau, in der Emigration in Frankreich, Polen und Deutschland zu einem Kfinder der Farbenschönheit des Ostens wurde, zeigt die Galerie Bock.

Замітка з газети “Hamburger Abendblatt”, 1949 р.

Розваги. Мистецтво та знання

“Оборонна галерея Кремлівської стіни” — картина художника Георгія Косміаді — сяє кольоровим зображенням старої Росії. Музикою у кольорі, звуками мажору і мінору — саме так називає художник свої пейзажні полотна, у яких живуть спогади про російську Батьківщину і враження з Вестфалії чи Гольштайну. Виставку темпера-картин кавказця Косміаді представляє художня галерея “Бок”. Митець раніше був окружним архітектором в Москві, в еміграції у Франції, Польщі та Німеччині, став проповідником краси кольору Сходу.

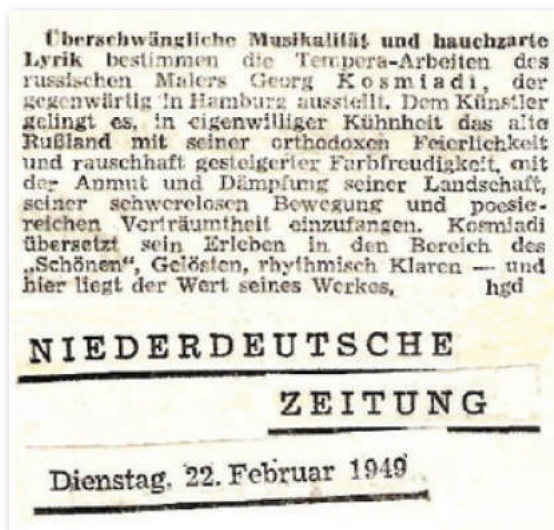
Замітка з газети “Hamburger freie Presse”
 вівторок, 5 лютого 1949 р.

3 мистецьких салонів Гамбурга

Георгій Косміаді виставив в агенції “Бок” створений ним цілий ряд картин, які нагадують йому російську Батьківщину: Кремль, Москву з її тисячними золотими вежами, інтер’єри церков та монастирів, які є національною спадщиною, яскраво зображеною митцем. Косміаді, справжня художня натура, є майстром, якому досить легко вдається написати картини та занадто добре ще й зараз як колишньому художнику-декоратору визначити вплив та ефекти. Таким чином, зростає кількість темпера-картин, сірих тональних пейзажів настрою з Вестфалії, написаних нещодавно. Отже, спроба створити образи старих ікон у сучасному дусі є виконана завдяки імпресіоністичним світловим настроям та примарно змальованим фігурам.

Анонс виставки робім в газеті “Hamburger freie Presse”, субота, 19 лютого 1949 р.

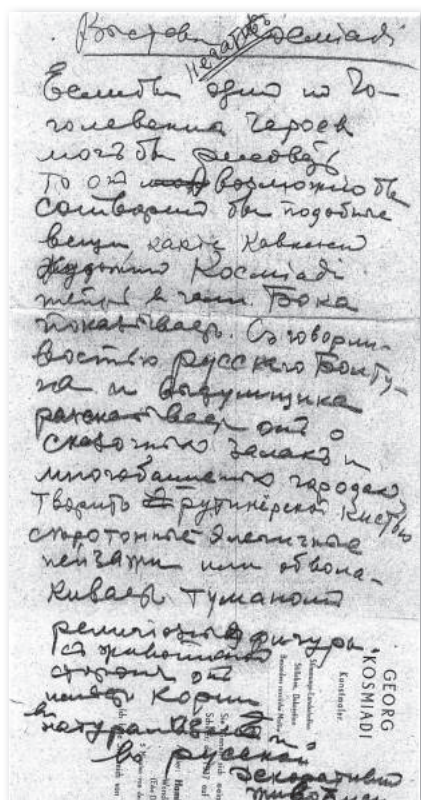
Замітка з газети “Niederdeutsche Zeitung”, вівторок, 22 лютого 1949 р.

“В Московському Кремлі” —
одна з яскравих картин Георгій
Косміаді, яка на даний час ви-
ставлена в галереї “Бок”.

Безмежна музичність та найніжніша лірика визначають темпера-картини російського художника Георгія Косміаді, який зараз виставляє свої роботи. Художнику вдається з примхливою сміливістю схопити образ старої Росії з її православною святковістю та захопливою піднесеною радістю кольору, з привабливістю та приглушенням її ландшафту, з її легким рухом та поетичною замріяністю. Косміаді передає свої переживання красою, невимушеністю, ритмічною яскравістю, і в цьому полягає цінність його твору.

Замітка з газети "Die Welt"
четвер, 24 лютого 1949 р.

Власноручний переклад
Георгія Косміаді російською мовою
замітки "Виставка робіт Косміаді"
з газети "Die Welt"
1949 р.

Виставка робіт Косміаді

Якби хоч один із гоголівських героїв міг малювати, то він, можливо, створив би подібні твори, такі, які представляє наразі кавказький художник Георгій Косміаді в галереї “Бок”. Він розповідає про казкові палати і багатовежеві міста з умінням цих російських балакунів та фантазерів; за допомогою свого вправного пензля дозволяє з’являтися сіро-тональним меланхолійним пейзажам або релігійним образам, навколо яких колишеться туман. Його художній талант коріниться в натуралізмі та російському сценічному мистецтві періоду початку нового сторіччя.

Hamburg, Ratsplatz
Jasper Pentzstr. 27.
d. 10. 2. 49.

Sehr geehrter Herr Kosmiadi,

Sie haben mich gefreut,
Ihnen den Eindruck zu schildern, den
Ihre ausgesetzten Bilder auf mich
machten.

Da ist ja nächst zu sagen, daß
ich keine Kritikerin bin + mir aus
einer laienhaften Subjektivität ur-
teilen kann.

Frappeiert haben mich die Mittel.
Die perspektivische Präzision architek-
tonischer Darstellung, die an Holländer +
Italiener der ausgehenden Renaissance

erinnert. Die Virtuosität der Pinselfüh-
rung, die einem französischen Impression-
alle Ihre machte. Und das eigenwillige
glückende Motiv, das Ihre persönliche
koloristische Eigenart ist

Das alles ist aber für mich nicht
das Entscheidende. — Entscheidend ist
der seelische Gehalt, der mir offenbar
zu werden scheint. Aus Ihren russischen
Bildern spricht eine Seele, die sich
in der schweren plastischen Form + in
gleichenden Farben leidenschaftliche Fesseln
liefert. Und mehr noch. Bewahrt oder
überwältigt, sind sie Dokumente einer
Schicksalsströmung, die im Grunde

nicht nur Sie, sondern jeder Slav
— mag er sich äußerlich noch so sehr
dagegen abräumen, — in sich trägt.
Ich möchte sagen, daß sich die Wie-
deraufrichtung, Kater, die Auferstehung,
der alten russischen Kirche in diesen
Malereien ankündigt.

Aus den deutschen Motiven spricht,
daß Sie sich in der Fremde befinden.
Ohne Zweifel hat Ihnen diese Fremde,
mit der Sie sich in Ihrer Kunst nur
in ihren Kunstformen berühren, viel
zu geben. Bedenken bleibt aber, daß die
Wurzeln Ihrer Kraft in Ihrem spezifisch
slawischen Temperament liegen. Auf
der Entwicklung die die engere Kunst

aus den Werken in Ihnen her-
aus ich gespannt.

Mit freundlichem Gruß
die Ihre,
I. BENL.

Відгук І. Бенль про виставку картин Георгія Косміаді
10 лютого 1949 р.

**Гамбург, Рагльстедт
Яспер Пентцстр, 27
10.02.1949 р.**

Вельмишановний пане
Косміаді!

Ви попросили мене описати враження, які справили на мене Ваші виставлені картини. Спочатку я мушу сказати, що я не є критиком, тому можу лише висловити свою дилетантську суб'єктивну

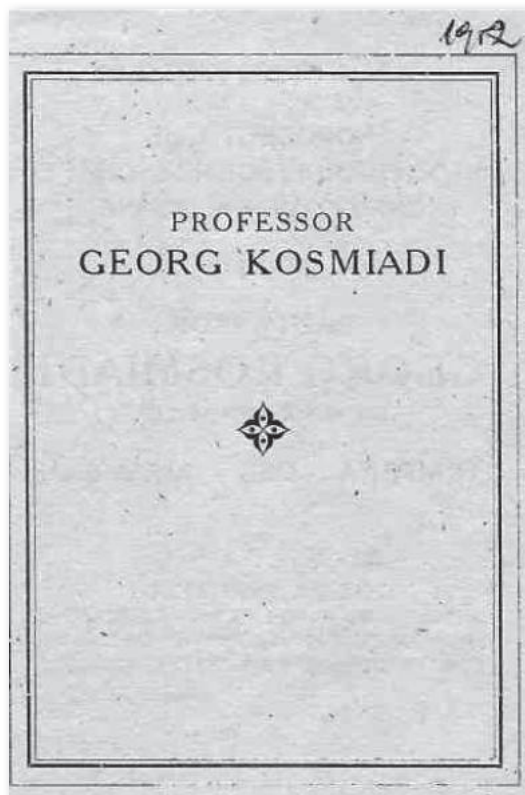
Мене вразили засоби. Перспективна точність архітектурного відображення, яка нагадує про країни та італійців періоду Ренесансу, який добігає кінця. Віртуозність зайняття живописом, яка робила честь французькому імпресіоністу. А своєрідний палкий колорит є особистою характерною рисою Вашої техніки.

Але не це є вирішальним для мене. Вирішальним є душевний зміст, який здається мені очевидним. З Ваших російських картин промовляє душа, яка виявляється у складній пластичній формі і в полум'яних кольорах пристрасною постійністю. І більше того. Свідомо чи не свідомо, але вони є документами заповітної мрії,

яка по суті подобається не лише Вам, а й кожному слов'янину — ззовні Ви ще дуже боретесь проти того, що носите в собі. Я хотіла би сказати, що Ви своїми картинами сповіщаєте про нове піднесення, а ще краще, про відродження старої російської церкви.

Говорячи з позиції німецького сприйняття, зазначу, що Ви знаходитеся на чужині і, без сумніву, ця чужина повинна багато дати, і вона схожа з Вашою Батьківщиною лише у мистецьких формах. Потрібно додати, що коріння Вашої сили знаходяться у Вашому специфічному слов'янському темпераменті. Я пильно буду стежити за розвитком, що близький для розуміння Заходу.

**З дружніми вітаннями
Ваша І. Бенль**

*Запрошення на виставку, курорт Бад Кіссенген
1952 р.*

Північно-німецьке
товариство з торгівлі
творами мистецтва

“Гріпековен та сини”,

Представляє

російського професора
та художника

Георгія Косміаді

Темпера. Олія. Акварелі.

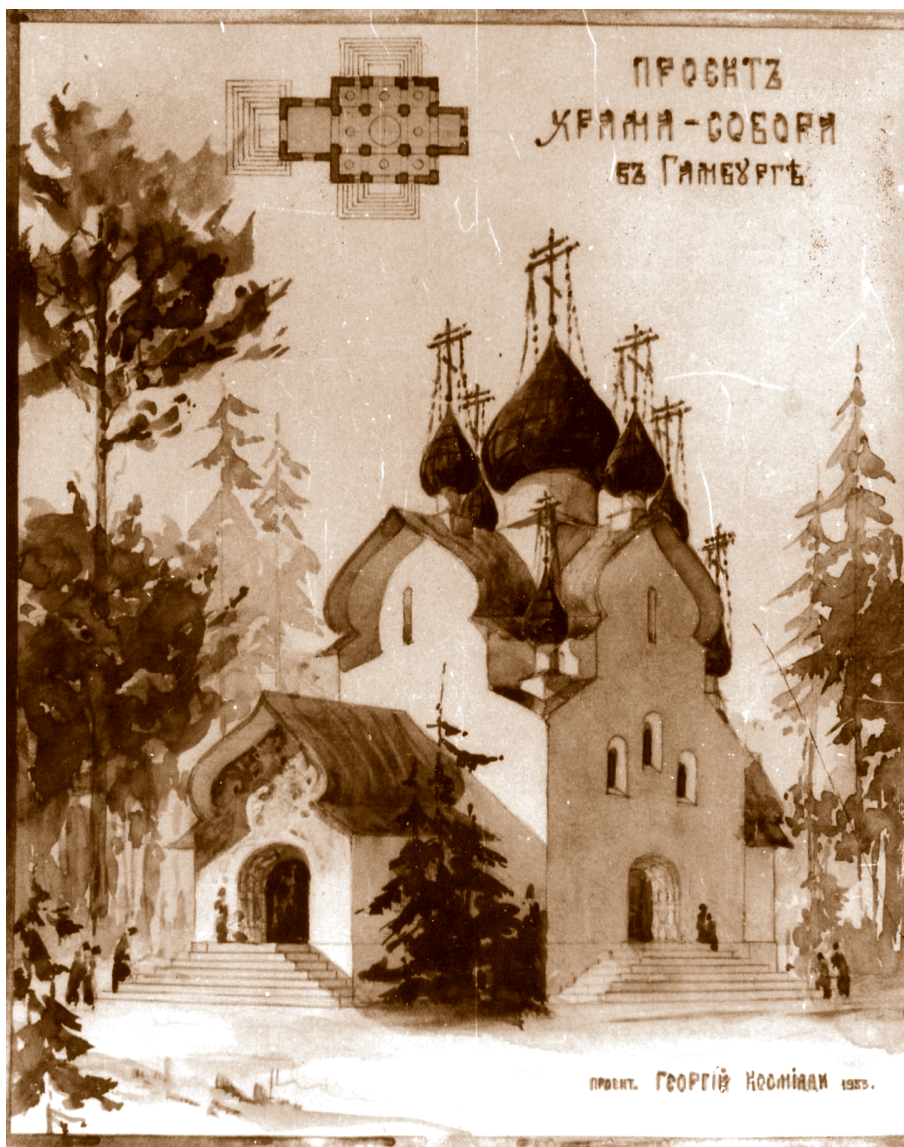
Георгій Косміаді народився 1886 р.
в м. Нальчик на Кавказі
найкращий учень професора
Сєрова та Хруслова (Москва)

*Грипековен — власник галереї на виставці робіт
Георгія Косміаді
м. Бад Кіссенген, 1952 р.*

*Георгій Косміаді на виставці власних робіт
м. Бад Кіссенген, 1952 р.*

Один із багаточисельних проєктів російських церков,
створений Георгієм Косміади
м. Гамбург, 1933 р.

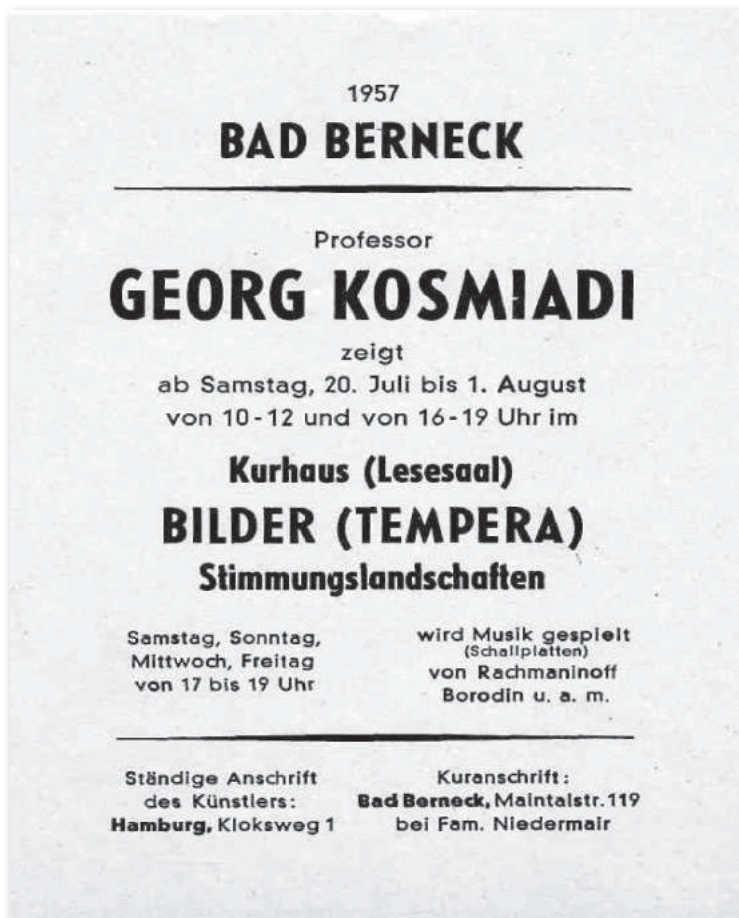
*Види кімнати в художній майстерні Георгія Косміаді
м. Гамбург, 1954 р.*

*Виставка робіт Георгія Косміаді в галереї Сауера
м. Гамбург, 1955 р.*

*У художній майстерні Георгія Косміаді
м. Гамбург, 1956 р.*

*Афіша да виставки робіт Георгія Косміади
м. Бад Бернек, 1957 р.*

**1957 р.
Бад Бернек
Професор
Георгій Косміаді представляє
в читальному залі кургаусу
виставку картин-темпера, пейзажі для
настрою**

з суботи 20 липня до 1 серпня
з 10 до 12 та з 16 до 19 години
в суботу, неділю, середу, п'ятницю
з 17 до 19 години

гратиме музика Рахманінова, Бородіна
та інших композиторів
(з грамплатівок)

**Бад Бернек,
Майнтальстрассе, 119**

*Георгій Косміаді у своїй кімнаті під час підготовки виставки
м. Бад Бернек, 1957 р.*

із власного архіву Н.Г.Саннов-Косміаді. Гамбург. Німеччина

*Виставка робіт Георгій Косміаді та його учнів
м. Бад Бернек, 1957 р.*

Замітка з газети “Fränkische Presse” про виставку картин м. Бад Бернек, 1957 р.

Замітка з газети “Bayreuther Tagblatt” понеділок, 22 липня 1957 р.

Художники виставляють картини

Бад Бернек. Разом із двома місцевими художниками, які виставили свої картини в кургаусі і в залі готелю “На пошту”, кавказький художник Георгій Косміаді, який перебуває в Бернеку як курортник, пропонує громадськості також свої роботи. В читальному залі кургаусу вивішена значна кількість його картин-темпера, на яких головним чином зображені пейзажі для настрою.

м. Байройт. Багатогранний курортник

Бад Бернек. Художник, професор Георгій Косміаді, уродженець Кавказу, який перебуває тут як курортник, виставляє для показу в читальному залі кургаусу свої темпера-картини, в основному пейзажі з мотивами з усього світу. Професор Косміаді є не лише художником, він також успішний художник-декоратор та архітектор. Митець проживає в Німеччині вже багато років. У середу та п'ятницю у виставковій залі можна буде почути російську музику, а саме концерт для фортепіано з оркестром №2 сі-мінор Рахманінова.

Bilderausstellung Prof. Georg Kosmiadi

Nachdem das Kurpublikum bereits seit längerem Gelegenheit hat, Bilderausstellungen der einheimischen Kunstmaler Hans Ott und Fr. C. Jung-Michèle zu besichtigen, bietet sich jetzt Gelegenheit, auch Gemälde eines auswärtigen Künstlers zu sehen. Der als Kurgast hier weilende Professor Georg Kosmiadi zeigt im Lesezimmer des Kurhauses eine Auswahl von Tempera-Bildern, in der Hauptsache Stimmungslandschaften mit Motiven aus aller Welt. Prof. Kosmiadi ist Kaukasier, der sich nicht

nur als Maler, sondern auch als Architekt und Bühnenkünstler erfolgreich betätigt hat. Seit Jahren lebt er in Deutschland. Den Besuchern der Ausstellung wird Schönheit für das Auge und zugleich auch für das Ohr geboten. An den Tagen Samstag, Sonntag, Mittwoch und Freitag wird im Ausstellungsraum romantische russische Schallplattenmusik gespielt u. a. das Konzert für Klavier und Orchester Nr. 2 c-moll von Sergei Rachmaninoff, gespielt von den Berliner Philharmonikern unter dem Dirigenten L. Ludwig. (A. d. „Kurzeitung“). js,

Samstag, 20. Juli 1957

BAD BERNECKER ZEITUNG

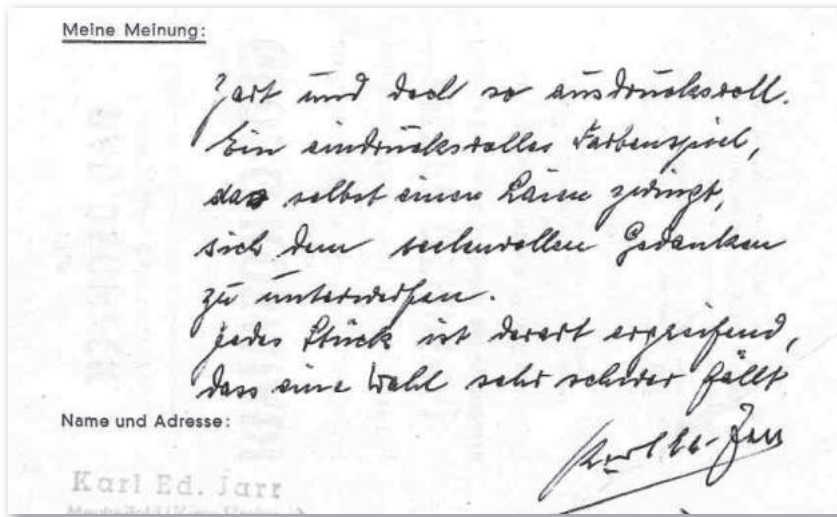
Виставка картин професора Георгія Косміаді

Після того як курортна публіка вже досить довгий час має можливість оглядати виставки картин місцевих художників Ганса Отта і Ф. Юнга-Міхеля, з'являється зараз слухна нагода також подивитися картини нетутешнього художника. Професор Георгій Косміаді, який перебуває тут як курортник, представляє вибір своїх темпера-картин у читальному залі кургаусу, головним чином пейзажі для настрою з мотивами з усього світу. Професор Георгій Косміаді є кавказцем, він успішно працював не лише як художник, але й також як архітектор та художник-декоратор. Уже декілька років він живе в Німеччині. Відвідувачам виставки пропонують красу не тільки для очей, але й також для вух. У суботу, неділю, середу, п'ятницю у виставковій залі гратиме романтична російська музика, а саме — концерт для фортепіано з оркестром №2 сі-мінор Сергія Рахманінова у виконанні оркестру Берлінської філармонії під керівництвом диригента Л. Людвіга.

Стаття з газети "Kurzeitung"
(Bad Bernecker Zeitung)
субота, 20 липня 1957 р.

*Виставка робіт Георгія Косміаді та його учнів
м. Бад Бернек, 1957 р.*

Відгук про виставку Карла Едуарда Ярра
 м. Бад Бернек, 1957 р.

Замітка з газети "Bayreuth",
 четвер, 25 липня 1957 р.

...ніжно і повністю виразно.

Вражаюча гра кольорів, що сам диву дивуєшся, як легко відволікаєшся від ділових думок. Кожна така окрема картина є зворушливою настільки, що дуже важко зробити вибір.

Підпис

Бад Бернек Виставка картин

Так само як і картинам місцевих художників Ганса Отта і Ф. Юнга-Міхеля, так і виставці полотен кавказького художника професора Георгія Косміаді відводиться багато уваги; він, як курортник, представляє великий вибір своїх темпера-картин. Велике вміння митця та багатство передачі кольору помітне перш за все в пейзажах для настрою, які домінують на виставці. Необхідно відзначити також і картини із зображенням російських церков. Відвідувачам виставки пропонують також дещо не тільки для очей, але й для вух, оскільки в суботу, неділю, середу, п'ятницю у виставковій залі гратиме романтична російська музика на грамплатівках.

Stimmen zu einer Ausstellung

Die Bilderausstellung des Malers Prof. Georg Kosmiadi wurde nach vierzehntägiger Dauer beendet. Der Veranstalter hat bei vielen Besuchern insbesondere auch mit der eindrucksvollen russischen Musik auf Schallplatten, die er zu bestimmten Zeiten seinen Gästen bot, viel Anklang gefunden. Er verstand es, so ein Stimmungsmilieu zu schaffen, in dem sich der schönheitsempfängliche Mensch wohlfühlen mußte. Auch in anderen Ausstellungs-orten hatte Kosmiadi mit dieser stimmungsvollen Komposition Bild und Musik Beifall gefunden. Vielleicht interessiert es den Leser, zu hören, wie die Ausstellung von den Gästen in Bad Berneck beurteilt wird. Prof. Kosmiadi hatte in dem Ausstellungsraum zu diesem Zweck ein Heft für Eintragungen aufgelegt, dem wir auszugsweise einige Zeilen entnehmen: „... Die Bilder machen einen wunderbar harmonischen Eindruck. K. M.“ — „Ich habe die Kunst des Herrn Kosmiadi aufrichtig bewundert. M. M.“ — „Ich bin tief beeindruckt. M. Sch.“ — „Ein tiefes Erleben, diese Bilder. Man müßte viele kaufen können. Jedes Bild ist einzig in seiner Stimmung. M. M.“ — „... Zusammen mit der russischen Musik sind Herrn Prof. Kosmiadis Bilder wirklich ein einmaliges Erlebnis. Ich freue mich sehr, in diese für uns so fremdartigprickelnde Welt etwas Einblick bekommen zu haben. E. W.“ — „... Beim Betrachten der Bilder empfindet man die große Naturverbundenheit des Künstlers. A. R.“ — „In den Bildern wie in der Musik spricht die Seele Rußlands zu uns... E. F.“ — „Wer sich mit Heimatkunde beschäftigt und die Welt sah, ist tief beeindruckt. Hier und da taucht mit anderen Augen die Romantik des Deutschen Caspar David Friedrich auf. B. St., Lehrer.“ — „Eine berauschte Farbensymphonie, die durch die umrahmende wundervolle Musik von Rachmaninoff zu einem beglückenden Erlebnis für mich wurde... Ch. P.“ — „Ihre herrlichen Bilder haben mich tief beeindruckt. Besonderen Eindruck machte auf mich die Wiedergabe des Klavierkonzertes von Rachmaninoff, denn dadurch erhielten die Bilder wahrhaftig Leben. Ich wünsche Ihnen ein recht langes Leben damit Sie durch Ihre Kunst noch recht viele Menschen beglücken können. E. W.“

*Відгуки про виставку
м. Бад Бернек, 1957 р.*

Відгуки про виставку

Виставка картин художника професора Георгія Косміаді, яка тривала 14 днів, закінчилася. Організатор отримав багато схвальних відгуків від відвідувачів виставки і, зокрема, також про вражаючу російську музику на грамплатівках, яку він пропонував своїм гостям у певний визначений час. Він усвідомив те, що необхідно створити настрій для оточення, так щоб людина, яка здатна сприймати красиві краєвиди, почувалася б досить добре. Також в інших місцях проведення виставок Косміаді мав успіх з цим поєднанням картин та музики, що створює відповідний настрій. Можливо, читачеві цікаво те, як оцінювали відвідувачі виставку картин у Бад Бернек. З цією метою Косміаді поклав зошит записів у виставковій залі, з якого ми взяли уривки з деяких записів:

“Картини справили на мене чудове гармонійне враження. К. М.”

“Я щиро захопився мистецтвом пана Косміаді. М. М.”

“Я глибоко вражений М. Ш.”

“Глибоке враження залишили ці картини. Було б добре, якби деякі з них можна було б купити. Кожна картина є єдиною і неповторною у своєму настрої. М. М.”

“Картини пана професора Георгія Косміаді в поєднанні з російською музикою є справді неповторною подією. Я дуже радий, що зміг ознайомитися з цим дивним незвичним світом. Е. В.”

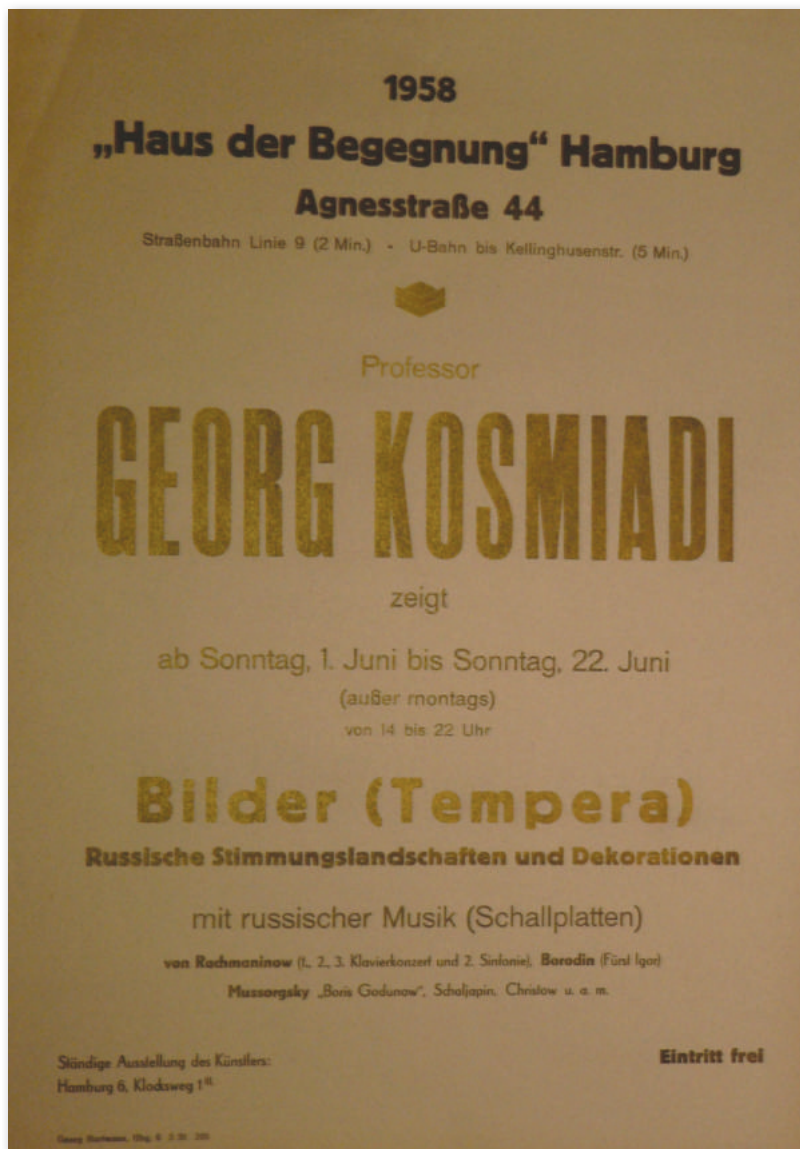
“При огляді полотен відчувається великий зв'язок художника з природою. А. Р.”

“В музиці і з картин промовляє до нас душа Росії. Е. Ф.”

“Хто займається краєзнавством і бачив світ, є глибоко враженим. Перед нами по-іншому постає романтика німця Каспара Давида Фрідріха. Б. Шт., вчитель”

“Зворушлива симфонія кольорів, яка стала для мене щасливою подією, завдяки безмежній чудовій музиці Рахманінова. К. П.”

“Ваші чудові полотна мене глибоко вразили. Особливе враження справило на мене відтворення концерту для фортепіано Рахманінова, оскільки саме завдяки музиці картини отримали справжнє життя. Я бажаю Вам щиро довгих років життя, щоб Ви могли своїм мистецтвом насправді подарувати щастя ще багатьом людям. Е. В.”

Афіша до виставки робіт Георгія Косміаді
в галереї “Будинок зустрічей”
м. Гамбург, 1958 р.

Агенція “Будинок зустрічей”, Гамбург, Агнесстрассе, 44,

**трамвай № 9 (2хв.) та метро до станції
“Кайлінггузенстрассе” (5хв.)**

представляє виставку професора

Георгія Косміаді

з неділі 1 липня
до неділі 22 липня
(окрім понеділка)
з 14 до 22 години

Картини-темпера.

**Російські пейзажі для настрою
та декорації**

в поєднанні з російською музикою
Рахманінова (1, 2, 3 концерт для фортепіано та 2 симфонія),
Бородіна (“Князь Ігор”),
Мусоргського (“Борис Годунов”),
Шаляпіна

на грамплатівках

Постійна виставка художника — в Гамбурзі, 6, Клоксвег, 8,
вхід вільний

*Запрошення на виставку робіт Георгія Косміаді
м. Гамбург, 1958 р.*

*Георгій Косміаді біля галереї “Будинок зустрічей”
м. Гамбург, 1958 р.*

**Агенція “Будинок зустрічей”, Гамбург, Агнесстрассе, 44,
трамвай № 9 (2хв.) та метро до станції “Кайлінггузенстрассе” (5хв.)
представляє виставку професора**

Георгія Косміаді

з неділі 1 липня до неділі 22 липня (окрім понеділка)

з 14 до 22 години

Картини-темпера.

Російські пейзажі для настрою та декорації

в поєднанні з російською музикою

Рахманінова (1, 2, 3 концерт для фортепіано та 2 симфонія),

Бородіна (“Князь Ігор”),

Мусоргського (“Борис Годунов”),

Шаляпіна

на грамплатівках

Постійна виставка художника– в Гамбурзі, 6, Клоксвег, 8,

вхід вільний

*Виставка робіт Георгія Косміаді в галереї “Будинок зустрічей”
м. Гамбург, 1958 р.*

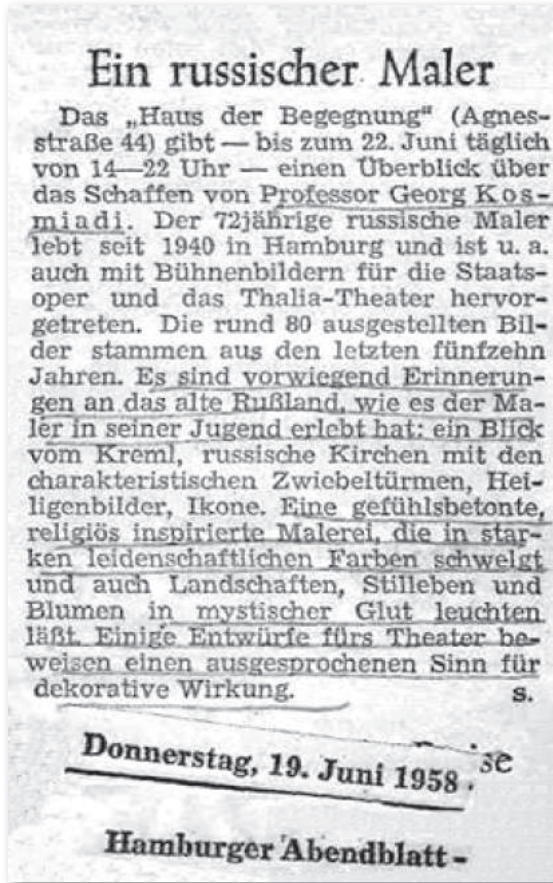

*Дочка професора Косміаді п. Надія на виставці
в галереї “Будинок зустрічей”
м. Гамбург. 1958 р.*

Ноти і малюнки написані Г. Косміаді
м. Гамбург, 1958 р.

Один російський художник “Будинок зустрічей”, Гамбург, Агнесстрассе, 44,
 пропонує до 22 липня щоденно з 14 до 22 години огляд творчості професора Георгія Косміаді. 72-річний російський художник, який проживає з 1940р. в Гамбурзі, привертає до себе увагу своїми декораціями для Державної опери та театру “Талія”. 80 виставлених картин він написав за останні 50 років. Це переважно спогади про стару Росію і події, які пережив художник у юності: вид з Кремля, російські церкви з характерними для них візантійськими куполами, образи, ікони. Емоційні, релігійно наповнені твори живопису, в яких він з насолодою захоплюється сильними пристрасними кольорами, а також пейзажі, натюрморти та квіти, які випромінюють містичний жар. Деякі ескізи для театру доказують надзвичайну суть декоративного впливу.

*Замітка з газети “Hamburger Abendblatt”
 четвер, 19 липня 1958 р.*

GEORG KOSMIADI

Atelier und ständige Ausstellung:
HAMBURG 6, KLOKSWEG 1 III.

tagung im September.

Russische Farbklänge
Ausstellung des Malers Georg Kosmiadi

Vor genau fünfzig Jahren veranstaltete der Maler Prof. Georg Kosmiadi seine erste Ausstellung. Das war in Moskau. Die mannigfach reiche Kollektion von Tempera-Malerei, die er gegenwärtig im „Haus der Begegnung“ (Agnesstraße 44) zeigt, ist also ein bedeutsames Jubiläum, und nicht nur der jetzt 72jährige Künstler schätzt es so ein. Die Arbeiten umfassen 18 Jahre seiner Schaffenszeit in Hamburg, der Heimat seiner Frau. Georg Kosmiadi, gebürtig aus dem Kaukasus, der als Maler Architekt und Kunsterzieher, als Schauspieler, Regisseur und Bühnenbildner unter anderem in Moskau, in Wolhynien und Polen gewirkt hat, läßt in der Rückschau die russische Welt in ihrer Wesensart, die Landschaft seiner Heimat in ihren charakteristischen Zügen neu erstehen. oth.

Donnerstag, 19. Juni 1958

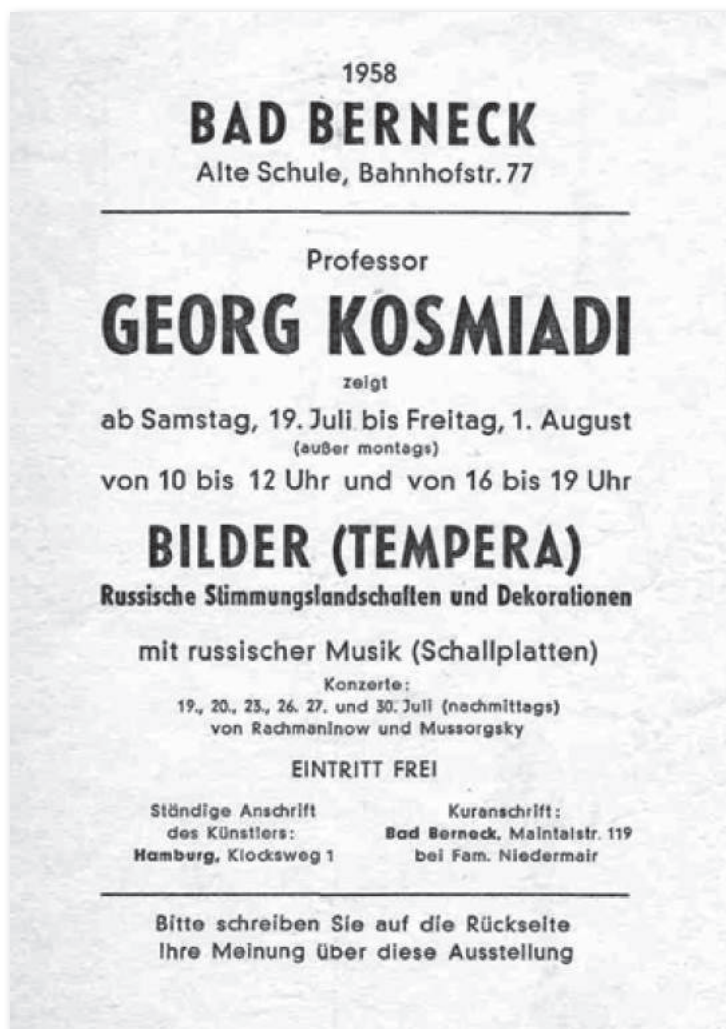
HAMBURGER ECHO

Георгій Косміаді.
Художня майстерня
та постійна виставка у
Гамбурзі, 6, Клоксвег, 1

Російські звуки фарб

Художник, професор Георгій Косміаді 50 років назад організував свою першу виставку. Це було в Москві. Різнобічна, багата колекція картин-темпера, які він показує зараз в агенції “Будинок зустрічей” (Агнесстрасе, 44), є, безперечно, гідною ювілею, і так оцінює її зараз не лише 72-річний художник. Роботи охоплюють 18 років його творчості в Гамбурзі, на батьківщині його дружини. Георгій Косміаді, уродженець Кавказу, працював у Москві, на Волині та Польщі як художник, архітектор, викладач малювання та мистецтвознавства, актор, режисер та художник-декоратор, дозволяє в ретроспективі по-новому з’явитися російському світові з його душевним складом пейзажу з його батьківщини, з властивими йому рисами.

Замітка з газети “Hamburger Echo”
четвер, 19 липня 1958 р.

*Афіша до виставки робіт Георгія Косміаді
м. Бад Бернек, 1958 р.*

1958 р.
Бад Бернек,
в приміщенні старої школи
професор
Георгій Косміаді

з суботи 19 липня
до п'ятниці 1 серпня
(окрім понеділка)
з 10 до 12
та з 16 до 19 години.

представляє виставку картин-темпера, російські пейзажі
для настрою
в поєднанні з російською музикою
(на грамплатівках)
Концерти — 19, 20, 23,
26, 27 і 30 липня
(після обіду)
музика Рахманінова
та Мусоргського.
Вхід вільний.

Постійна адреса художника:
Гамбург, Клогсвег, 1

Адреса на курорті: Бад
Бернек, Маінтальстрассе, 119
в сім'ї Нідермаір

Будь ласка, висловіть
та напишіть на зворотньому боці
Вашу думку про цю виставку

*Афіша до виставки картин Георгія Косміаді
м. Бад Бернек, 1958 р.*

1958 р.
Бад Бернек,
у приміщенні старої школи на Бангофстрассе, 77
професор
Георгій Косміаді
представляє
з суботи 19 липня
до п'ятниці 1 серпня
(окрім понеділка)
з 10 до 12
та з 16 до 19 години
виставку своїх темпера-картин,
російські пейзажі для настрою та декорації
в поєднанні
з російською музикою
Рахманінова, Мусоргського
(на грамплатівках),

вхід вільний

Адреса

Адреса

*Георгій Косміаді при вході
в галерею “Стара школа”
м. Бад Бернек, 1958 р.*

*Виставка робіт учнів Георгія Косміаді в галереї “Стара школа”
м. Бад Бернек, 1958 р.*

*Замітка з газети про виставку картин
 1958 р.*

Російський дзвін кольору.

Виставка картин

Російський художник професор Георгій Косміаді, який уже минулого року показував тут ряд своїх темпера-картин, прибув цього року в Бад Бернек з 200 полотнами, для того щоб запропонувати більший огляд своєї творчості. 72-річний художник проживає з 1940 року в Гамбурзі і там привернув до себе увагу своїми декораціями для Державної опери та інших театрів. Приблизно 50 років назад Косміаді влаштував свою першу виставку. Це було в Москві. Отже, своїми щогорічними виставками він святкує визначний ювілей. Він отримав численні схвальні оцінки за створені ним картини. Виставка відбудеться на курорті Бернек з 19 липня до 1 серпня в приміщенні школи на Бангофстрассе, 77, щоденно з 10 до 12 та з 16 до 19 години (окрім понеділка).

19, 20, 23, 26, 27, 30 липня відвідувачам буде запропонована російська музика Рахманінова та Мусоргського на грамплатівках, на що особливо варто звернути увагу.

Й.С.

Стаття з газети “KURZEITUNG”
про виставку картин професора Косміди
1958 р.

Виставка картин Професора Косміаді

Виставка картин російсько-го художника професора Георгія Косміаді, яка проходить нині в приміщенні школи на Бангоф-страссе, 77, тішить активністю зацікавлених спостерігачів. Відгуки про виставку досить позитивні. Показ картин є чарівною композицією найкращих робіт із багатого творіння великого майстра своєї справи. Косміаді представляє цілий ряд своїх темпера-картин. Вибір мотивів, передача кольору та техніка проявляються в картинах, виправдовують славу, яка випереджає художника. Професор Косміаді дає нам в розпорядження велику кількість відгуків про його виставку з кола відвідувачів. Ми пропонуємо окремі такі відгуки в коротких уривках:

...“Радість, ця пещена барвистість. Сила старої Росії. Найкращі ікони. (Доктор Ауель, Берлін)” ...“Дивовижне поєднання кольору та музики, я приємно вражений цим різноманіттям та грою кольорів. (Гайнцгуго Велінг, Буденгайм на Рейні.)” ...“Це не лише російські мотиви, але й більш виражена експресивність кольорів, сильний рух в пейзажі, глибина

простору, що передають враження справжнього мистецтва. Пояснюючі слова та російська музика (на грамплатівках) підсилюють це враження. (Хільда Гюльк, Ельмсгорн)” ...“Пейзажі для настрою професора Косміаді, а також його тлумачення відображають справжню російську народну душу та ландшафт. Справжня насолода в теперішній час. (Ервін Тір, Берлін.)” ...“Стовідсоткова техніка ліній, особливо на полотнах 388 та 1802. (Доктор Гізела Купка, Гамбург.)” ...“Сформована творчість митця випромінює дивовижне тепло та силу, що повністю переконуює глядача. (Юнг Міхеле)” “Різноманітні техніки живопису-темпера винятково застосовані. Особливо ефективно та своєрідне вживання волошково-голубого кольору. Передача кольору є неповторною, а вплив визначним. (Адольф Бенкер.)”

Виставка відкрита щоденно (окрім понеділка) до 1 серпня з 10 до 13 та з 16 до 19 години. 26, 27, 30 липня відвідувачам буде запропонована музика Рахманінова та Мусоргського, на що варто звернути увагу.

Посвящається художнику
Г. П. Косміади

Прекрасной светлой карти
Вы мне напомнили так много.
Судьба безжалостная, суровая
Разлучит нас и вновь один.

И в каждый год вы больше любите,
И дни целуются убого;
Рассветит урюкомая тревога
Наростит внутренних седин.

Но только снова сердце влечет,
Когда увижу на сиденье
Вам "Гейсбурдур" как в моем сне,

И вечно голландские ветры
И ланди, недешевые ангелы
С ногой и зрелищных прожекторов.

Гамбург Сент 1942

Дорогой Георгий Петрович!

Вы посетили нас,
И в Ваши посетили музе
много забытого в музеи -

И в это воскресенье
воскресла снова музыка
и лангос етими

Звучат Ваши песни,
Влюбленные напевы,
О вечной красоте.

Как - будто эти годы
Разлучит, а не вступила,
Приселились мне в окне.

11 июля 1958

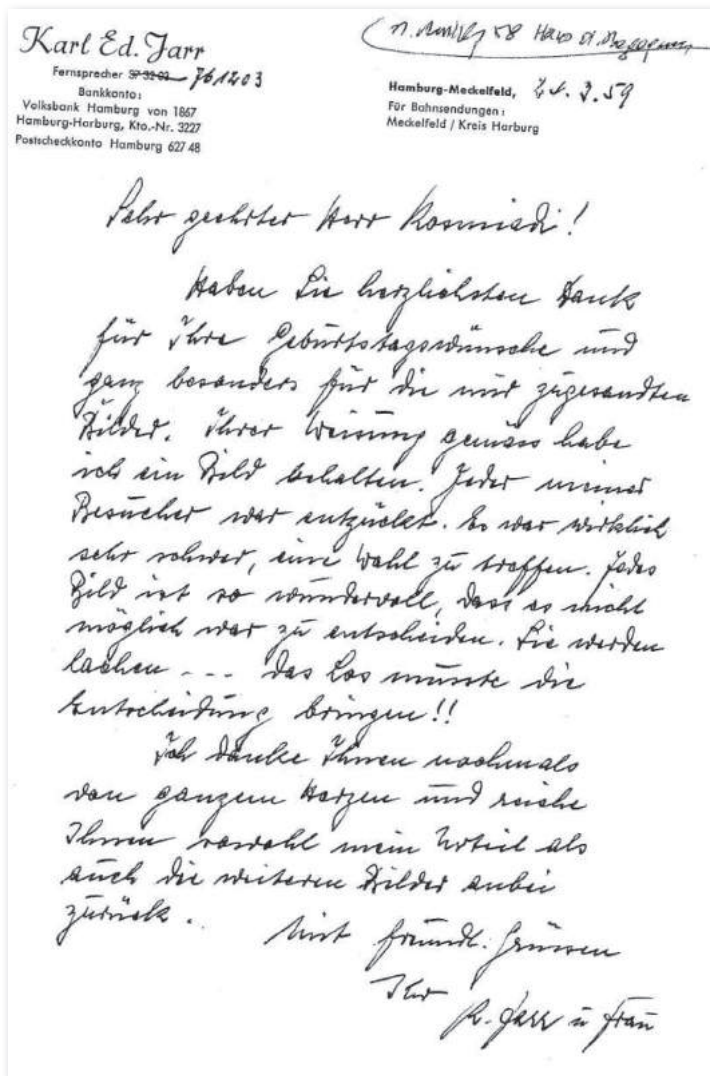
Вірші Євгенія Клевера, друга Георгія Косміаді

*Георгій Косміаді з поетом Євгенієм Клевєром
м. Гамбург, 1958 р.*

*Георгій Косміаді з друзями під час
святкування Нового року
м. Гамбург, 31 грудня 1958 р.*

Лист подяки від Карла Ярра
1959 р.

Карл Ед. Ярр
(реквізити)

Адреса
24.02.59

Вельмишановний пане Косміаді!

Сердечно дякую Вам за Ваші вітання з днем народження та особливо за надіслані мені картини. Відповідно до Вашого розпорядження я залишив одну собі. Кожен із моїх гостей був у захопленні. Але насправді було дуже важко зробити вибір. Кожна картина є такою бажаною, що неможливо було вирішити. Ви, певно, будете сміятися, але вирішити мусив жереб!

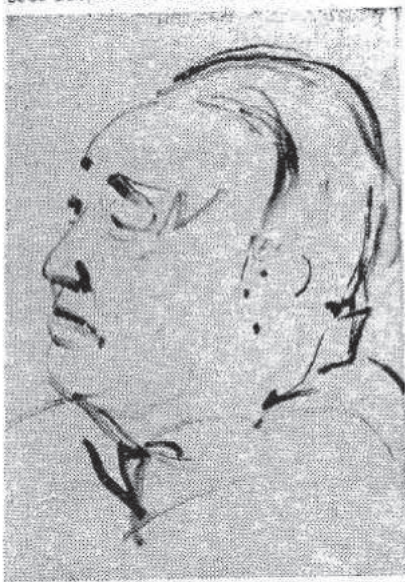
Від щирого серця я ще раз вдячний і повертаю Вам як інші картини, так і мою оцінку Ваших полотен.

З дружніми вітаннями Ваш Карл Ед.
Ярр і дружина

Russischer Maler zeigt Tempera-Bilder

Professor Georg Kosmiadi in Bad Berneck

Bad Berneck. Der hier schon benannte russische Maler Prof. Georg Kosmiadi, der seit dem Jahre 1940 in Bad Berneck lebt, zeigt anlässlich seines 25jährigen Kuraufenthaltes in Bad Berneck wieder eine Anzahl seiner Bilder. Er malt in Tempera und Oel, will aber vorwiegend seine Temperaarbeiten hier zur Schau stellen, vor allem in dem Bestreben, seine eigene neue Maltechnik zu zeigen. Professor Kosmiadi ist ein Meister in der

Professor Georg Kosmiadi
Porträtzeichnung

Pinselkunst und ein Meister im Erfassen des richtigen, wirkungskräftigen Malmotivs. Seine neue Technik ist faszinierend. Wie er ein Thema in vielen Variationen ausführt und je demal neue Stimmungen schafft immer mehr vom Geistig-Seelischen her nach neuen Ausdrücken sucht und wie er zu begeisternd-prachtvollen Lösungen kommt, das drängt zu Anerkennung und Bewunderung. Besonders in den sakralen Darstellungen finden wir den Stil des fort schreitenden Verfeinerns und der Vertiefung des künstlerischen Erfühlens auch im Wechsel der Farbe sehr eindrucksvoll ausgeführt. Das gilt aber auch für viele andere seiner Bilder, Porträts, Landschaften, Details aus Kirchen und Schlössern seiner Heimat usw.

Die Ausstellung ist in diesem Jahr nicht für die breite Öffentlichkeit zugänglich (aus gesundheitlichen Gründen des Künstlers). Nur nach persönlicher Voranmeldung kann sie besichtigt werden. Die Ausstellung findet im Hause Xaver Niedermair Maintalstraße 119, statt.

Стаття з газети "Fränkische Presse"
серєда, 12 серпня 1959 р.

Російський художник представляє темпера-картини Професор Георгій Косміаді в Бад Бернек.

Бад Бернек. Відомий вже тут російський художник професор Георгій Косміаді, який проживає з 1940 р. у Гамбурзі, представляє знову з нагоди свого однорічного перебування на курорті Бернек велику кількість своїх робіт. Він пише темпера та олією, але тут на показі в основному переважають його темпера-роботи, що засвідчує прагнення його власної своєрідної техніки малювання. Косміаді є майстром мистецтва пензля і майстром у засвоєнні справжнього, ефективного художнього мотиву. Його нова техніка малювання є заворожуючою. Як і завжди, він досягає мети у багатьох варіантах, і кожного разу нові настрії створюються все більше його духом і душею, він прагне до захоплююче-прекрасних вирішень, визнання та захоплення. Особливо в сакральних зображеннях ми бачимо стиль по-

ступального вдосконалення та заглиблення мистецького відчуття у зміні кольору, яке він виконує вражаюче. Але це також характеризує його інші картини, портрети, пейзажі, деталі з церков та замків його Батьківщини.

У цьому році виставка недоступна для широкої громадськості (з причин стану здоров'я художника). Її можна буде відвідати після особистої попередньої заявки. Виставка відбудеться в будинку Ксавер Нідермай на Майтальстрассе, 119.

*Георгій Косміаді на виставці власних картин
у найманій квартирі
м. Бад Бернек, 1959 р.*

*Георгій Косміаді
на репетиції вистави
с. Дібберзен, 1960 р.*

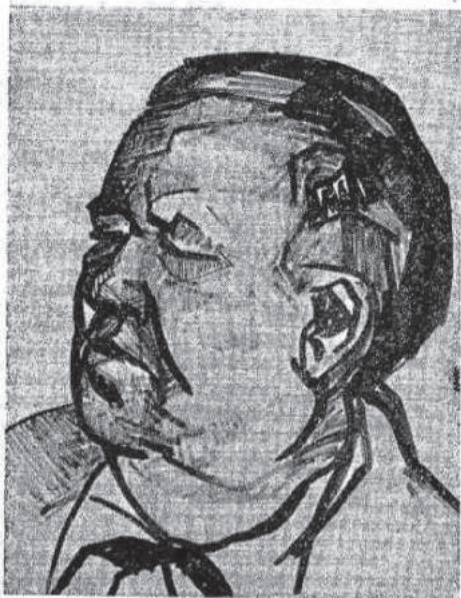

із власного архіву Н.Г.Саннов-Косміаді. Гамбург. Німеччина

*Георгій Косміаді
на репетиції вистави
с. Дібберзен, 1960 р.*

Nächstes Jahr große Bilderausstellung Prof. Kosmiadi

Der durch seine Ausstellungen in Bad Bern-
eck bestens bekannte russische Maler Prof.
Kosmiadi, Hamburg, der derzeit wieder zur
Kur in Bad Bernneck weilt, teilt auf mehr-
fache Anfragen mit, daß er in diesem Jahr
von einer Ausstellung seiner Bilder Abstand

nimmt. Es soll jedoch im nächsten Jahr als
Jubiläumsausstellung anläßlich seines 75. Ge-
burststages sowoh' in Hamburg als auch in
seinem Urlaubsort Bad Bernneck eine Bilder-
Ausstellung in größerem Rahmen durchge-
führt werden. Prof. Kosmiadi hat besonders
mit Temperaarbeiten eigenen Stils viel Be-
achtung gefunden.

Наступного року відбудеться велика виставка картин професора Косміаді

Відомий найкраще завдяки своїм виставкам в Бад Бернек, російський художник професор Косміаді з Гамбурга, який зараз знову перебуває на курорті, відповідає на численні запитання та повідомляє, що в цьому році він утримується від виставки картин. Він повинен в наступному році провести ювілейну виставку з нагоди його 75-річчя як в Гамбурзі, так і в місці свого відпочинку, в Бад Бернек, у більших приміщеннях. Професор Косміаді привернув до себе особливо багато уваги своїми темпера-полотнами у власному стилі.

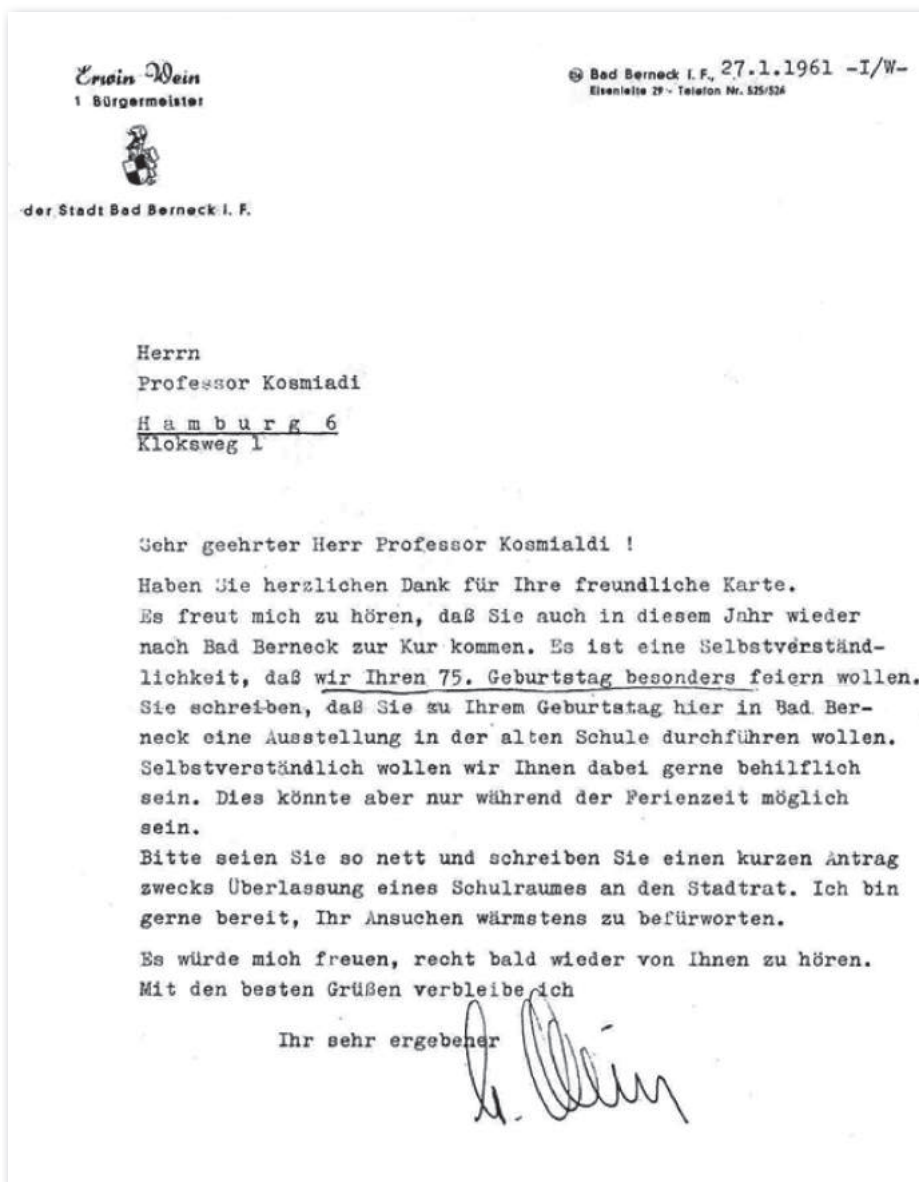
Замітка з газети "Bad Bernecker Zeitung"
п'ятниця, 12 серпня 1960 р.

Професору Косміаді виповнилося 75 років

Російський художник професор Георгій Косміаді, який перебував у минулі роки тут на повторному лікуванні, мав змогу розширити коло своїх знайомих під час перебування в Бад Бернек, святкує 24 березня в Гамбурзі (Клоксвег, 1) своє 75-річчя. Своєю виставкою картин він привернув до себе увагу широкого кола відвідувачів, а також викликав інтерес знавців мистецтва. Він є яскраво вираженою творчою особистістю з різноманітним мистецьким минулим. Його твори живопису є пристрасним визнанням кольору, якому він дозволяє проявитися в новій техніці новими відчуттями. У день народження митця ми, зі свого боку, передаємо йому також наші сердечні вітання та побажання; він може з радістю та задоволенням озирнутися на свою багаторічну завзяту та успішну творчість. Професор Косміаді вже знову записався у нас на літо 1961 р. Він буде виставляти тут свої роботи в період з 21 до 30 липня у приміщенні старої школи. Після цього він повертається зі своєю ювілейною виставкою назад до Гамбурга, де йому музей етнографії надав у розпорядження приміщення для його виставки в період з 15 серпня до 7 вересня. Професор Косміаді представляє також огляд своєї колишньої мистецької педагогічної діяльності та демонструє при цьому також роботи своїх учнів та учениць.

Замітка з газети про 75-річчя
Георгія Косміаді
1961 р.

Лист мера міста Бад Бернек до Георгія Косміди
1961 р.

**Ервін Вайн
бургомістр
міста Бад Бернек**

**Бад Бернек
21.01.1961 р.
Адреса**

**Пану професору Косміаді
Гамбург, Клоксвег, 1,
27.01.1961 р.**

**Вельмишановний пане професор
Косміаді!**

Я сердечно вдячний Вам за Вашу дружню листівку. Я радий чути те, що в цьому році Ви знову приїдете на лікування в Бад Бернек. Це само собою зрозуміло, що ми хочемо особливному відсвяткувати Ваше 75-річчя. Ви пишете, що до свого дня народження бажаєте провести тут в Бад Бернек виставку картин у приміщенні старої школи. Певна річ, ми хочемо також Вам у цьому охоче допомогти. Але це може бути можливим лише під час канікул.

Будьте такі ласкаві, напишіть невелике клопотання до міської ради щодо надання у розпорядження шкільного приміщення. Я завжди готовий сердечно підтримати Ваше прохання. Я буду дуже радий незабаром знову почути про Вас.

**З сердечним вітанням Ваш відданий
Ервін Вайн**

PROF. GEORG KOSMIADI, Kunstmaler (geboren am 24. 3. 1886)
ATELIER: HAMBURG 6, KLOKSWEG 1

Aus Anlaß seines 75. Geburtstages zeigt
**PROFESSOR
GEORG KOSMIADI**
BILDER - TEMPERA
„Thema und Variationen“
in
BAD BERNECK
(Fichtelgebirge) - Alte Schule - Bahnhofstraße 77
vom 21. bis zum 30. Juli (10-12 und 16-18 Uhr)
und in
HAMBURG
Museum für Völkerkunde - Rothenbaumchaussee 64
vom 15. August bis zum 7. September
Geöffnet außer montags 10-16 Uhr, sonnenbis bis 13 Uhr
Beide Ausstellungen mit russischer Musik (Schalplatten)
von Strawlinsky, Eschenbachow, Tschalkowsky, Mussorgsky, Borodin
und Rimsky-Korsakow
Außerdem gibt Prof. Kosmiadi einen Einblick:
in seine frühere kunstpädagogische Tätigkeit an Arbeiten
von Schüterinnen und Schülern. Ein Teil dieser Arbeiten
wurde auf der Weltausstellung in Paris 1937 gezeigt.
in A. halten seines jetzigen Schülerkreises
1961

Russischer Maler zeigt Tempera-Bilder

PROF. GEORG KOSMIADI

(Eine Auslese aus Presse-Stimmen)

... Kosmiadis Malerei ist ein leidenschaftliches Bekenntnis zur Farbe. Die faszinierende Wirkung, die auf den Westeuropäer die kontrastreiche Innenbemalung einer russisch-orthodoxen Kirche ausübt, ist in seinen Bildern eingefangen. Sie fordern einen Vergleich mit der dekorativ-monumentalen Bühnenmalerei heraus. Die abwechslungsreiche künstlerische Vergangenheit Kosmiadis erklärt diese Einflüsse zur Gänze. Sie haben mit ihm in Verbindung mit seinen mannigfaltigen Anlagen keinen routinisierten Spezialisten, sondern einen Maler im ursprünglichen Sinn des Wortes gemacht.

Instinktives Einfühlungsvermögen läßt ihm in der Wahl des Stoffes große Freiheit. Dennoch ist ihm der Westen immer nur Anregung geblieben und damit bewahrt er seine Ursprünglichkeit.

Die überzeugenden Landschaftsmotive und die zarten Valeurmalereien geben eine Fülle von echten Empfindungen wieder. In seinen farbenstrahlenden Kirchen- und Blumenstücken, sowie den Bühnenbildern zu Opern Rimskij-Korsakows und Mussorgskys spüren wir den Impuls mitreisenden Temperaments.

... Seine neue Technik ist faszinierend. Wie er ein Thema in vielen Variationen ausführt und jedesmal neue Stimmungen schafft, immer mehr von Geistig-Seelischen her nach neuen Ausdrücken sucht und wie er zu begeistert-prachtvollen Lösungen kommt, das drängt zur Anerkennung und Bewunderung. Besonders in den sakralen Darstellungen finden wir den Nihil des fortschreitenden Verfeinerns und der Vertiefung des künstlerischen Erfühlens auch im Wechsel der Farben sehr eindrucksvoll ausgeführt.

Kurzelung Bad Berneck i. F.

EINLADUNG

Запрошення на виставку картин Георгія Косміаді
1961 р.

**З нагоди свого 75-річчя професор Георгій Косміаді представляє
картини-темпера “Тема та варіації”
в Бад Бернек, стара школа, Бангофстрассе, 77
з 21 до 30 липня(10-12 та 16-18 год)**

та у Гамбурзі в музеї етнографії, Ротенбаумшоссе, 64
з 15 серпня до 7 вересня, відчинено, окрім понеділка, з 10 до 16, в неділю
до 13 години. Обидві виставки в поєднанні з російською музикою (на
грамплатівках) Стравинського, Рахманінова, Чайковського, Мусоргського,
Бородіна та Римського-Корсакова.

Крім того, професор Косміаді знайомить зі своєю колишньою мистецькою
педагогічною діяльністю зо допомогою робіт учениць та учнів.

Частина цих робіт була показана на всесвітній виставці в Парижі в 1937 р.

Будуть показані роботи його теперішніх учнів

1961 р.

**Російський художник показує темпера-картини.
Професор Георгій Косміаді (добірка відгуків з преси)**

...Твори живопису Косміаді є палким визнанням кольору. Захопливий
вплив, який справляє враження на західного європейця контрастним розписом
внутрішніх приміщень російської православної церкви, присутній у його карти-
нах. Вони є підставою для порівняння з декоративно-монументальним сценіч-
ним живописом. Різноманітне мистецьке минуле Косміаді пояснює удосталь ці
впливи. Вони роблять з нього, враховуючи його різноманітні обдарування, не
досвідченого спеціаліста, а художника в первісному значенні слова.

Інстинктивна інтуїція дає велику свободу у виборі матеріалу. Проте за-
хід зберігся у ньому лише як поштовх. І цим він захищає своє первісне похо-
дження.

Переконливі пейзажні мотиви та ніжні цінні художні роботи відтворюють
повноту справжніх почуттів. На його сповнених кольором полотнах, де зобра-
жені квіти та церкви, а також в декораціях до опер Римського-Корсакова і Му-
соргського, ми відчуваємо імпульс його захоплюючого темпераменту.

...Його нова техніка малювання є заворожуючою. Як і завжди, він досягає
мети у багатьох варіантах, і кожного разу нові настрої створюються все більше
його духом і душею, він прагне до захоплююче-прекрасних вирішень, визнання
та захоплення. Особливо в сакральних зображеннях ми бачимо стиль посту-
пального вдосконалення та заглиблення мистецького відчуття у зміні кольору,
яке він виконує вражаюче.

Газета курорта

Бад Бернек

Запрошення

Aus Anlaß seines 75. Geburtstages zeigt

**PROFESSOR
GEORG
KOSMIADI**

PROF. GEORG KOSMIADI
Kunstmaler
(Geboren am 23. 3. 1891)
A 19714 - HAMBURG, FLOESWEG 1

**BILDER-TEMPERA
„Thema und Variationen“**

Bad Berneck (Fichtelgebirge)
Alte Schule, Bahnhofstr. 77
vom 21. Juli bis 30. Juli von 10 bis 12 Uhr und 16 bis 18 Uhr
und

Hamburg Museum für Völkerkunde
Rothenbaumchaussee 64
vom 15. August bis 7. September
Geöffnet außer montags von 10 bis 16 Uhr, sonnlehends bis 13 Uhr

Beide Ausstellungen mit Russischer Musik (Schallpl.) von Strawinsky, Rachmaninow, Tschaikowsky,
Mussorgsky, Borodin und Rimsky-Korsakow.

Außerdem gibt Prof. Kosmiadi einen Einblick:

a) in seine frühere kunstpädagogische Tätigkeit an Arbeiten von Schülerinnen und Schülern.
(Ein Teil dieser Arbeiten wurde auf der Weltausstellung in Paris im Jahre 1937 gezeigt).

b) in Arbeiten seines jetzigen Schülerkreises.

1961

Афіша до виставки картин

**3 нагоди свого 75-річчя
професор Георгій Косміаді представляє
картини-темпера “Тема та варіації”**
Бад Бернек, стара школа, Бангофстрассе, 77
з 21 до 30 липня (10-12 та 16-18 год)
та у Гамбурзі в музеї етнографії,
Ротенбаумшоссе, 64
з 15 серпня до 7 вересня, відчинено, окрім
понеділка, з 10 до 16, в неділю до 13 години.
Обидві виставки в поєднанні з російською
музикою (на грамплатівках) Стравинського,
Рахманінова, Чайковського, Мусоргського,
Бородіна та Римського-Корсакова.
Крім того, професор Косміаді знайомить
зі своєю колишньою мистецькою педагогічною
діяльністю за допомогою робіт учениць та
учнів. Частина цих робіт була показана на
всесвітній виставці в Парижі в 1937 р.
Будуть показані роботи його теперішніх учнів,
1961 р.

*Георгій Косміаді на власній
виставці, присвяченій 75-літтю
від дня народження
м. Бад Бернек, 1961 р.*

із власного архіву Н.Г.Саннов-Косміаді. Гамбург. Німеччина

*Виставка, присвячена 75-літтю
від дня народження Георгія Косміаді
м. Бад Бернек, 1961 р.*

*Георгій Косміаді на власній виставці,
присвяченій 75-літтю від дня народження.
м. Бад Бернек, 1961 р.*

*Георгій Косміаді на власній виставці,
присвяченій 75-літтю від дня народження
м. Бад Бернек, 1961 р .*

Jubiläumsausstellung Prof. Georg Kosmiadi

Anläßlich seines 75. Geburtstages

Wie schon angekündigt, wird die Ausstellung des Hamburger Malers Prof. Georg Kosmiadi im alten Schulhaus, Bahnhofstraße 77, heute Freitag, den 21. Juli, eröffnet. Sie wird in einer Fülle von Arbeiten Bilder aus alter russischer Zeit, Landschaften, Stillleben und Blumen, in einer zweiten Abteilung Ausführungen in Themen und Variationen und schließlich in einer weiteren Gruppe Arbeiten seiner Schüler zeigen. Schüler Kosmiadis sind Cz. Kurjasto (Warschau), heute ein berühmter polnischer Porträtist, Sophie-Luise Braam, Hamburg, schon aus einer früheren eigenen Ausstellung in Bad Berneck bestens bekannt, A. Dmitrjew, Kiew, der insbesondere in Aquarellmalerei Großes leistete, A. Simonschuk, der derzeit als Kunstmaler in Südamerika lebt und hier in Öl und Aquarell viele namhafte Persönlichkeiten porträtierte, aber auch mit Landschaftsbildern viel Beachtung fand, Dorothea Feitrich, die heute ebenfalls in Hamburg lebt und sich vor allem, wie ihr Lehrer, auf die Temperamalerei spezialisierte, um nur die bedeutendsten aus dem Kreise der Schüler Kosmiadis zu nennen. Bei der letzterwähnten Malerin ist die frische, kräftige Farbgebung besonders hervorzuheben. Mit einer großen Anzahl von Bildern ist Frau Sophie-Luise Braam vertreten, die es in der Porträtmalerei zu wirklicher Vollendung gebracht hat. Wie mit der Farbe offenbar sie auch in einer Fülle von Bleistiftzeichnungen echte Kunst. Man ist überrascht davon, wie die Künstlerin mit einfachen Mitteln ein Maximum an Wirkung erzielt. In einer Reihe von Arbeiten findet man das mythisch-religiöse Motiv besonders ausgeprägt.

Es soll nochmals darauf hingewiesen werden, daß Prof. Kosmiadi den Besuchern der Ausstellung auch gute russische Musik auf Schallplatten bietet und damit ein der Ausstellung entsprechendes echtes Stimmungsmitel schafft. Die kunstverständigen Besucher wissen dem Künstler dafür zu danken. Es werden folgende Musikwerke gespielt: Freitag, 21. Juli, I. Klavierkonzert von Tschalkowsky, dann von Rimsky-Korsakow „Der goldene Hahn“ und das Spanische Capriccio, am Samstag, 22. Juli, das I. Klavierkonzert und die II. Sinfonie von Ruchmaninow, am Sonntag, 23. Juli, „Der goldene Hahn“ von Rimsky-Korsakow und „Der Feuervogel“ von Strawinsky, Montag, 24. Juli, „Fürst Igor“ von Borodin und das Violinkonzert von Tschalkowsky, Dienstag, 25. Juli, Konzerte von Mussorgsky, Mittwoch, 26. Juli, die 5. Sinfonie von Tschalkowsky und das II. Klavierkonzert von Ruchmaninow, Donnerstag, 27. Juli, das III. und IV. Klavierkonzert von Ruchmaninow, Freitag, 28. Juli, die 5. Sinfonie von Tschalkowsky, Samstag, 29. Juli, das Violinkonzert und das I. Klavierkonzert von Tschalkowsky und Sonntag, 30. Juli,

„Der goldene Hahn“ von Rimsky-Korsakow und „Der Feuervogel“ von Strawinsky.

Es soll nicht unerwähnt bleiben, daß die Werke von dem berühmten amerikanischen Pianisten von Cilibio gespielt und auf Platten aufgenommen wurden. Während der Darbietungen werden keine Erklärungen zur Ausstellung gegeben. Kinder können die Ausstellung nur in Begleitung verantwortlicher Erwachsener besuchen.

2 3 8131 C

Städt. Nachrichtenblatt

KNEIPP-HEILBAD

BAD BERNECK I.F.

ARTIKLE KURZREISEN

24

Стаття з газети "Städt. Nachrichtenblatt"
п'ятниця, 21 липня 1961 р.

Ювілейна виставка професора Георгія Косміаді з нагоди його 75-річчя

Як було вже повідомлено, у приміщенні старої школи на Бангофстрассе, 77, сьогодні, у п'ятницю, 21 липня, відкривається виставка гамбурзького художника професора Георгія Косміаді. Вона представлятиме його роботи: картини із старого російського періоду, пейзажі, натюрморти та квіти; у другому відділенні виставлені картини на різні теми та варіації і, нарешті, в іншій групі роботи його учнів. Учнями Косміаді є Кур'ято з Варшави, на сьогодні відомий польський портретист, Софія-Луїза Браем з Гамбурга, яка вже добре відома своєю власною попередньою виставкою в Бад Бернек, А. Дмитрієв з Києва, який досягнув високих результатів у акварельному живописі, А. Симончук, який зараз живе в Південній Америці і як художник написав багато портретів видатних особистостей, а також привернув увагу своїми пейзажними картинами, Доротєя Петруха, яка на даний момент проживає в Гамбурзі і спеціалізувалася перш за все, як і її вчитель, у живописі темпера і яку варто назвати найвизначнішою з усього кола учнів Косміаді. В роботах вищезгаданої художниці необхідно особливо відмітити свіжу, потужну передачу кольорів. Велику кількість картин представляє пані Софія-Луїза Браем, яка досягла справжньої досконалості у портретному мистецтві. Вона справжній майстер у виборі кольорів, а також у малюнках, зроблених олівцем. Приємно дивуєшся тому, як художниці вдається досягти максимуму у творчості найпростішими засобами. У ряді робіт особливим є передача містично-релігійних мотивів.

Необхідно ще раз наголосити на тому, що професор Косміаді пропонує відвідувачам виставки послухати російську музику на грамплатівках, яка створює відповідний, справжній настрій для шанувальників мистецтва. Відвідувачі дуже вдячні за це художнику. Будуть програватися наступні музичні твори: у п'ятницю, 21 липня, концерт №1 для фортепіано Чайковського, потім Римського-Корсакова "Золотий півень" та іспанське капричіо; у суботу, 22 липня, концерт №1 для фортепіано та 2 симфонія Рахманінова; у неділю, 23 липня, "Золотий півень" Римського-Корсакова та "Жар-птиця" Стравінського; у понеділок, 24 липня, "Князь Ігор" Бородіна і концерт для віолончелі Чайковського; у вівторок, 25 липня, композиції Мусоргського; у середу, 26 липня, 5 симфонія Чайковського та концерт №2 Рахманінова; у четвер, 27 липня, концерти №3 та 4 для фортепіано Рахманінова; у п'ятницю, 28 липня, 6 симфонія Чайковського; 29 липня, у суботу, концерт для віолончелі та концерт №1 для фортепіано Чайковського; у неділю, 30 липня, "Золотий півень" Римського-Корсакова та "Жар-птиця" Стравінського. Не залишиться поза увагою те, що твори відомого американського піаніста ван Клібора були записані на плівку і теж будуть програватися. Під час виконання музичних творів не будуть даватися жодні пояснення до виставки. Діти зможуть відвідати виставку лише у супроводі дорослих.

Stimmungsvolle Komposition von Farbe und Musik

Jubiläumsausstellung Prof. Georg Kosmadi

In zwei Räumen in der Schule in der Bahnhofstraße stellt der Hamburger Kunstmaler Professor Georg Kosmadi, derzeit Kurjatto in Bad Berneck, eine große Auswahl seiner Bilder zur Schau. Es sind in der Hauptsache Temperarbeiten, für die Kosmadi Landschaften, Blumen, Interieurs, Kirchenmosaiken und Ikone, aber auch Menschen als Motiv gewählt hatte. Man ist überrascht von der starken Ausdruckskraft, die aus diesen Bildern spricht. Alles atmet Natürlichkeit und Ursprünglichkeit. Insbesondere die russischen Landschaften spiegeln echtes Empfinden. Hier sind die zarten warmen Töne vorherrschend, ein Charakteristikum der russischen Landschaft in der Heimat des Malers, der Kaukasus von Geburt ist. Charakteristisch für die russische Welt ist aber auch das glänzende Farbenspiel, das sich beispielsweise in den Altmosaikern Mosaiken zum Ausdruck bringt. Wir können besonders auch auf das Bild des Kreml und auf das Teilbildnis eines alten slawischen Palastes hinweisen. Sehr ansprechend sind die farbenreichen Blumenbilder, die in der Technik des Künstlers hervorragend zur Wirkung kommen, ebenso die Stillleben. In einer zweiten Abteilung der Ausstellung sind es besonders die gefühlsbetonten Ausarbeitungen verschiedener Themen, die faszinieren. Wie Prof. Kosmadi mit den vielen Variationen immer neuen Stimmungswort findet, wie er das Motiv in immer neuen Verfeinerungen und in wechselnder Farbigeit abwandelt, das scheint uns einmalig gekonnt. Eine weitere Abteilung der Ausstellung ist den Arbeiten seiner Schüler vorbehalten, von denen ihm leider vieles in Rußland verloren gegangen ist. Immerhin kann er mit einer Fülle von Skizzen und Bildern mehrerer zum Teil heute berühmter, in verschiedenen Ländern lebender Künstler aufwarten, die aus seiner Schule hervorgegangen sind (Kurjatto u. a.). Frau Sophie-Luise Braem wollen wir zuerst nennen. Die Künstlerin hat schon früher hier in kleinerem Kreis einige ihrer Arbeiten gezeigt, hier selbst porträtiert und viel Anerkennung gefunden. Ihre reife Kunst hat sie vor allem in Porträtarbeiten zum Ausdruck gebracht, wobei sie mit Stift, Feder und Pinsel gleichermaßen starke Wirkungen erzielt. Das Bildnis ihres Lehrers Kosmadi ist prächtig gelungen, auch ihr Selbstbildnis verdient Hervorhebung. Die zarte Arbeit des Madonnenbildnisses, aus der tiefes, religiöses Empfinden spricht, zieht besonderes Interesse auf sich. Wir sahen auch einige andere sakrale Darstellungen, die eine seltene mystisch geistige Konzentration der Künstlerin erkennen lassen. Frau Dorothea Petrusch ist mit mehreren guten Bildern vertreten, die sich vor allem durch prächtige Farbkunst auszeichnen. Ihre Arbeiten fanden ebenfalls viel Beachtung. Ein großer Kontrast ist der heute in Südamerika lebende Kunstmaler A. Simontschuk, der in Öl, Aquarell und Tempera arbeitet und Bedeutendes leistet. Porträts des

polnischen Kunstmalers Cz. Kurjatto fallen stark ins Auge. Daß auch ein fünfzehnjähriges Enkelkind Prof. Kosmadi's, Karoline Kaciner, schon schöne Ansätze zeigt, in die Fußtapfen des Großvaters zu treten, wird an einem Linienschnitt und an einer Kordelarbeit des Jungen deutlich.

Die Besucher der Ausstellung betrachten mit großem Interesse auch die vielen vorliegenden Beurteilungen der Ausstellung. Folge dieser Stimmen sollen hier angeführt sein. Anlässlich eines Besuches der Ausstellung durch die beiden Bürgermeister der Stadt und einige Stadtratsmitglieder erhielt das Erinnerungsbuch von Prof. Kosmadi folgende Eintragung: „Der Stadtrat von Bad Berneck dankt Ihnen herzlich dafür, daß Sie zu Ihrem 73. Geburtstag hier eine so herrliche Ausstellung durchführen. Alles Gute und kommen Sie bald wieder! I. Bürgermeister Erwin Wein, 2. Bürgermeister Karl Günther, Stadträte Franz Blumthaler, Xaver Nierdmair, Erich Schnabel, Konrad Kießling.“

Weitere Stimmen aus dem Besucherkreis: „Besonders die Myriaden des Glaubens scheinen mir in Ihrer vorzüglichen Malweise eine sehr gütige Aussage gefunden zu haben. Ihre Bilder sprechen von Herz zu Herz und da die Maler nicht mit Worten spricht, fällt es mir schwer, zu Ihren Arbeiten mehr und andere Worte zu machen als dies, daß sie mein Herz gerührt und mich etwas sehnsüchtig nach ihrer Heimat gestimmt haben, die ich nicht kenne. Hubert Laschet, Lammereidorf/Eitel.“ — „Geniales Schaffen! Seit Jahre reifen Dr. Hengst, München.“ — „Ich bin überaus beeindruckt. Einige Bilder wirken wie Musik auf mich. Ely Hiersemittel, Hamburg.“ — „Dem großen Künstler meine Anerkennung, dem Enkel ein besonderes Lob für die gute Fischdarstellung. Magdalena Bergmeister, Solingen.“ — „Eindrucksvoll die leuchtenden Farbkompositionen, die unter Verzicht auf harte Konturen Aehnlichkeit mit der französischen impressionistischen Malweise haben. Die ukrainischen Landschaften gefallen mir am besten.“ — „Die Arbeiten gefallen mir ausgezeichnet. Sie haben eine bewundernswerte Tiefe und Wärme im Ausdruck und zeugen von außergewöhnlichem Können. B. Strauch, Stuttgart.“ — „Kosmadi erfährt das Typische in visionärer Schau und wandelt es mannigfach ab, in Farben, die den Beschauer tief ergreifen und begeistern.“ — „F. Rumanek, Krefeld.“ — „Aus den Bildern des Künstlers sprechen russische Mentalität und Musik, besonders aus den Bildern, in denen ein Thema in verschiedenen Variationen behandelt wird. S. Owe, Bremen.“ — „Ich bin stark beeindruckt. Faszinierend die Umrahmung mit russischer Musik; die starke farbige innere Welt des Künstlers erlebt man in seinen Bildern. Besonderen Hinweis verdienen auch die Bilder seiner Schüler. Da ist Frau Braem, eine großgebildete Künstlerin, deren Porträtstudien besonders beeindruckend. Ida Hampel, Bremen.“

Prof. Kosmadi bietet mit der Ausstellung zugleich eine schöne Kombination von Farbe und Musik. Er spielt auf Schallplatten Werke russischer Meister: schönheitsempfindliche Menschen, die wohl alle Besucher der Ausstellung sind, macht er damit eine besondere Freude. Die Bilderabgabe, die aus Anlaß des 73. Geburtstages des Künstlers als Jubiläumsausstellung gezeigt wird, ist bis 30. Juli geöffnet. Anschließend stellt Prof. Kosmadi in Hamburg aus.

Nr. 31 / 1961

KNEIPP-HEILBAD
AMTICHE
KURZELUNG
BAD BERNECK, F.

28. Juli

Städt. Nachrichtenblatt

Стаття з газети "Städt. Nachrichtenblatt"
28 липня 1961 р.

Композиція кольору та музики, що створює настрій. Ювілейна виставка професора Георгія Косміаді.

У двох приміщеннях школи на Бангофстрассе виставляє свої картини гамбурзький художник професор Георгій Косміаді, який відпочиває зараз в Бад Бернек. Переважно це його темпера-роботи, для яких Косміаді вибрав різні мотиви: пейзажі, квіти, інтер'єри, церковні мозаїки та ікони, а також портрети людей. Захоплює великою силою вираження, що промовляє з цих картин. Усе дихає природністю та споконвічністю. Особливо справжню чуттєвість відображають російські пейзажі. Тут переважають ніжні та теплі тони, які є характерними для російського ландшафту — батьківщини художника, кавказця за походженням. Характерним для зображення російського світу є яскрава гра кольорів, як це, наприклад, виражається в старомосковських мозаїках. Ми особливо хочемо звернути вашу увагу на картину із зображенням Кремля і частковим зображенням старого слов'янського палацу.

Дуже привабливими та багатими на кольори є картини з квітами, які надзвичайні в техніці художника, так само як і в натюрмортах. У другому відділі виставки представлені твори на різні теми, які по-справжньому зачаровують. Нам здається неможливим те, як професор Косміаді знаходить різноманітні поєднання для вираження настрою, як він змінює мотив та барвистість з новою досконалістю. Наступний відділ виставки представляє роботи його учнів, які залишають за собою авторські права, але з яких, на жаль, багато пропало в Росії. Та все ж таки він може насолоджуватися повнотою ескізів та картин, подарованих йому його учнями, які вийшли з його школи та більшість з яких є сьогодні відомими та проживають у різних країнах (Курято та інші). Перш за все ми хочемо назвати пані Софію-Луїзу Браем. Художниця вже раніше показувала тут деякі із своїх робіт у вузькому колі, сама писала портрети та отримала велике визнання. Своє зріле мистецтво вона виразила передусім у портретах, над якими вона працювала за допомогою олівця, грифу, пера та пензлика, і досягла великого результату. Портрет її вчителя вдався їй чудово, так само як і її автопортрет заслуговує високої оцінки. Делікатна робота над картинами із зображенням Мадонни, з якої до нас промовляє глибока релігійна чуттєвість, притягує до себе особливий інтерес. Ми бачили також інші сакральні зображення, які дозволяють визнати рідкісне містично-духовне застереження художниці.

Пані Доротея Петруха відома великою кількістю хороших картин, які вирізняються передусім чудовою колоритністю. Її роботи привернули до себе також велику увагу. А. Симончук, великий майстер своєї справи, що проживає в Південній Америці, пише картини-темпера і творить прекрасне олією та акварельними фарбами. Портрети польського художника Курято також впадають в очі. Уже навіть

п'ятнадцятирічний внук професора Косміаді, Карл Кнайснер, проявляє гарні задатки і піде, мабуть, слідами дідуся, про що виразно свідчить його гравюра на лінолемі та колаж з тканини і мотузки.

Відвідувачі виставки з великим інтересом розглядали викладені альбоми та робочі папки, а також багато різних відгуків із виставок. Деякі з цих відгуків повинні бути тут наведені. Обидва мери міста та деякі члени міської управи з приводу відвідування виставки записали в книгу відгуків наступне: "Міська рада Бад Бернека сердечно дякує Вам за те, що Ви провели тут таку чудову виставку з нагоди Вашого 75-річчя. Всього Вам найкращого і повертайтеся незабаром до нас!" (Ервін Вайн, перший бургомістр, Карл Гунтер, другий бургомістр, Ксаве Нідермайр, Франц Блумталер, Еріх Шнабель, Конрад Кіплінг, члени міської ради).

Інші відгуки з кола відвідувачів: "Містерії віри, як здається мені, знайшли своє дійсне висловлювання у Вашій одухотвореній художній манері. Ваші картини говорять від серця, оскільки твори живопису не можуть говорити словами, то мені важко вдається підібрати якісь інші слова, ніж ці, тому що моє серце зворушене і Ви схилили мене до Вашої заповітної Батьківщини, яку я не знаю" (Губерт Ламерсдорф). "...Геніальна творчість допомагає продовжити життя" (Доктор Генштль з Мюнхена). "...Я повністю вражений. Деякі картини, так само як і музика, впливають на мене" (Еллі Гірземенцель з Гамбурга). "...Великому художнику моє визнання, а внуку особлива подяка за гарне зображення риби" (Магдалена Бергмайстер з Солінгена). "...Вражаюче яскраве поєднання кольорів, яке містить в собі відмову від стійких контурів та подібність із французькою імпресіоністичною манерою малювання. Українські краєвиди мені подобаються найбільше" (Г. Бромер з Вольфенбютеля). "...Роботи я вважаю відмінними. Ви маєте в собі дивну, гідну захоплення глибину та теплоту, які свідчать про надзвичайне вміння." (Б. Штраух з Штудгардта).

"...Косміаді розуміє характерне для візуального видовища і варіює з різноманітними кольоровими тонами, які глибоко проймають та захоплюють глядача" (Ф. Раманек з Крефельда). "...З картин художника говорить російська ментальність та музика, особливо з картин, в яких йдеться про тему у різних варіаціях" (С. Ове з Бремена). "...Я дуже вражений. Зачаровуючим є художнє поєднання з російською музикою; сильний барвистий внутрішній світ митця відчувається у його картинах. Особливої уваги заслуговують картини його учнів, передусім дуже талановитої художниці пані Браем, портретні роботи якої мене особливо вразили" (Іда Гампель із Бремена).

Професор Косміаді пропонує відвідати виставку, де одночасно красиво поєднані колір та музика. На грамплатівках гратимуть твори російських майстрів, і людям, які відчувають красу (а такі складають більшу частину всіх відвідувачів виставки) буде особливо приємно. Показ картин, який є ювілейний з нагоди 75-річчя художника, буде відкритим до 30 липня. Безпосередньо після цього професор Косміаді буде виставляти свої творіння у Гамбурзі.

ЮБИЛЕЙНАЯ ВЫСТАВКА ХУДОЖНИКА Г. П. КОСМИАДИ

По случаю своего семидесятилетия, широко известный русский художник, профессор Георгий Петрович Космиади устраивает юбилейные выставки своих работ в Гамбурге и других городах западной Германии.

Его картины — прекрасная песнь славного русского прошлого. В его картинах встает Древняя Русь, Русь Нала Сорского, Варлаама Хутынского, Сергия Радонежского... Столь далекая от нас по времени и все же столь близкая сердцу русского человека Русь со всем своим разнообразным укладом, то величественным, то молитвенно-смирненным. Тут и яркие озаренные солнцем кремлевские палаты и величественно-строгие соборы с древнерусским своеобразным зодчеством, тут и убогие деревянные церкви, почерневшие от времени, едва озаренные лунным светом, тут и уединенные часовенки лесных скитов далекого севера...

Неутолимое искание правды, гармонии в природе и чистоты духовной, стремление найти сказочный град Китеж проходит красной нитью по всем работам художника. В его картинах ощущается глубокая любовь к родной старине, которую он понимает и глубоко чувствует. Художник искренне верит в конечное торжество правды Божьей.

Полотна Космиади — это музыка в красках.

Георгий Петрович Космиади родился в 1886 году на Кавказе. По окончании института архитектуры и зодчества в Баку, молодой художник переселяется в Москву, где совершенствуется сначала у В. А. Серова, а потом у проф. Хруцкого. Уже рано молодой Космиади обращает на себя внимание и участвует в выставках «Мира Искусства».

Во время первой мировой войны он очутился на Волыни, где прожил много лет, неустанно работая как художник и преподавая в русских, украинских и польских учебных заведениях.

Вторая мировая война забросила его в Германию. После долгих мытарств и утрат, больной, он находит наконец пристанище в Гамбурге. В годы голода и холода в Германии он обретает в себе духовные силы, и его лучшие произведения принадлежат этой эпохе его творчества. Пережитые страдания углубили мироощущение художника; его работы становятся одухотвореннее и получают какую-то особую прозрачность и проникновенность.

Космиади сумел выразить ту сказочную красоту, которая скрыта в русской душе. В этом его великая заслуга.

Евгений Иванов

Статья из газеты "Новое русское слово"
1961 г.

Ein Künstler stellt aus
Bad Berneck. Professor **Georg Kosmiadi** aus Hamburg, der sich gegenwärtig in Bad Berneck zur Erholung befindet, veranstaltet aus Anlaß der Vollendung seines 75. Lebensjahres eine Jubiläumsausstellung seiner Werke. Sie wird im alten Schulhaus vom 22. bis 31. Juli, täglich von 10 bis 12 Uhr und von 16 bis 18 Uhr. zu sehen sein.

Замітка з газети "Frankische Presse"
 понеділок, 17 липня 1961 р.

Frankenpost

Farbenfrohe Bilder und Musik

BAD BERNECK. — In zwei Räumen der Schule in der Bahnhofstraße stellt der Hamburger Kunstmaler Professor Georg Kosmiadi, derzeit Kurgast in Bad Berneck, eine große Auswahl seiner Bilder zur Schau. Es sind in der Hauptsache Landschaften, Blumen, Interieurs, Kirchenmosaiken und Ikone, aber auch Menschen als Motive gewählt hat. Man ist überrascht von der starken Ausdruckskraft, die aus den Farben dieser Bilder spricht. Seine russischen Landschaften spiegeln echtes Empfinden. Hier sind die zarten warmen Töne vorherrschend, ein Charakteristikum der russischen Landschaft in der Heimat des Ma-

lers, der Kaukasier von Geburt ist. Charakteristisch für die russische Welt ist aber auch das glänzende Farbenspiel, das in den Altmoskauer Mosaiken zum Ausdruck kommt. Sehr ansprechend sind die Blumenbilder, die in der Kosmiadischen Technik hervorragend zur Wirkung kommen. Die Natürlichkeit und Ursprünglichkeit in der Kunst des Malers, seine in allem gefühlsbetonten Ausarbeitungen der verschiedensten Themen sind hervorzuheben. In einer Abteilung der Ausstellung werden Arbeiten von Schülern des Künstlers gezeigt. Wir möchten hier besonders die Bilder von Dorothea Petrucha, die sich vor allem durch prächtige Farbkunst auszeichnen, sowie die Porträts in Strich und Farbe der hier ebenfalls schon bekannten

Künstlerin Sophia-Luise Braem hervorheben. Daß auch das fünfzehnjährige Enkelkind von Professor Kosmiadi's, Karichen Kneisner, schon schöne Ansätze zeigt in die Fußtapfen des Großvaters zu treten, wird an einem Linolschnitt und an einer Kandelarbeit des Jungen deutlich. Professor Kosmiadi bietet mit der Ausstellung zugleich eine schöne Kombination von Farbe und Musik. Er spielt auf Schallplatten Werke russischer Meister. Schönheitsempfindlichen Menschen, die wohl alle Besucher der Ausstellung sind, macht er damit eine besondere Freude. Die Bilderausstellung, die aus Anlaß des 75. Geburtstages des Malers gezeigt wird, ist bis 30. Juli geöffnet. Anschließend stellt der Künstler in Hamburg aus. J. S.

Стаття з газети "Frankenpost"
 1961 р.

Художник виставляє картини

Бад Бернек. Професор Георгій Косміаді, який зараз знаходиться на лікуванні в Бад Бернек, влаштовує з нагоди свого 75-річчя ювілейну виставку своїх творів. Її можна оглянути у приміщенні школи з 22 до 31 липня, щоденно з 10 до 12 та з 16 до 18 години.

Яскраві картини та музика

Бад Бернек. Гамбурзький художник професор Георгій Косміаді, який перебуває зараз як курортник в Бад Бернек, виставляє для показу велику частину своїх робіт у двох приміщеннях школи на Бангофстрассе. Переважно це є його темперароботи, для яких він обрав як мотиви пейзажі, квіти, інтер'єри, церковні мозаїки та ікони, а також зображення людей. Захоплюєшся великою силою вираження, що промовляє з цих картин. Усе дихає природністю та споконвічністю. Приємно дивуєшся сильній виразності, яка говорить кольорами цих картин. Його російські пейзажі відображають справжнє відчуття. Тут переважають ніжні та теплі тони, які є характерними для російського ландшафту — батьківщини художника, кавказця за походженням. Характерним для зображення російського світу є також яскрава гра кольорів, як це, наприклад, виражається в старомосковських мозаїках. Особливо привабливими є картини з квітами, які створені винятково в техніці Косміаді. Слід відзначити природність та первісність у творчості художника, його чуттєві розробки найрізноманітніших тем. В одному з відділів виставки буде показано роботи учнів художника. Ми хотіли б відзначити тут картини Доротей Петрухи, яка виділяється своїм пишним кольоровим мистецтвом, а також портрети, написані олівцем, грифом та фарбами вже добре відомої тут художниці Софії-Луїзи Браем. Уже навіть п'ятнадцятирічний внук професора Косміаді, Карл Кнайснер, проявляє гарні задатки і піде, мабуть, слідами дідуся, про що виразно свідчить його гравюра на лінолемі та кордній тканині.

Професор Косміаді пропонує відвідати виставку, де одночасно красиво поєднані колір та музика. На грамплатівках гратимуть твори російських майстрів, і людям, які відчувають красу (а такі складають більшу частину всіх відвідувачів виставки) буде особливо приємно. Показ картин, який є ювілейний з нагоди 75-річчя художника, буде відкритим до 30 липня. Безпосередньо після цього професор Косміаді буде виставляти свої творіння у Гамбурзі.

Й.С.

Jubiläums-Ausstellung Prof. Kosmiadi

Aus Anlaß seines 75. Geburtstages zeigt der hier als Kurgast bestens bekannte Professor Georg Kosmiadi (Hamburg), der schon in früheren Jahren eine Anzahl seiner Bilder in Bad Berneck zur Besichtigung ausgestellt hatte, in einer großen Jubiläumsausstellung im Schulhaus, Bahnhofstraße, vom 22. bis 31. Juli (10 bis 12 und 16 bis 18 Uhr) eine große Auswahl seiner Bilder, vorwiegend Tempera-Arbeiten. Die Ausstellung, die im Anschluß an Bad Berneck im Völkerkundemuseum in Hamburg gezeigt wird, gliedert sich in folgende Gruppen:

I.: Querschnitt durch das Schaffen:

- 1 a) Bilder aus alter russischer Zeit (ca. 1200 bis 1600);
- b) alte russische Paläste u. Kirchen;
- 2 Russische Landschaften;
- 3 Verschiedene Landschaften;
- 4 Stilleben und Blumen.

II.: Thema und Variationen:

Wie der Künstler ein Thema in vielen Variationen ausführt und jedesmal neue Stimmungen schafft, immer mehr vom Geistig-Seeleischen her nach neuen Ausdrücken sucht und wie er zu begeisternd-prachtvollen Lösungen kommt, das drängt zur Anerkennung und Bewunderung. Besonders in den sakralen Darstellungen finden wir den Stil des fortschreitenden Vereinerens und der Vertiefung des künstlerischen Erfühlens auch im Wechsel der Farben sehr eindrucksvoll ausgeführt.

III.: Kunstpädagogische Arbeit:

- a) Einblick in die frühere kunstverzieherische Tätigkeit des Künstlers an Arbeiten von Schülerinnen und Schülern. Ein Teil dieser Arbeiten wurde auf der Weltausstellung in Paris 1937 gezeigt;
- b) Arbeiten des jetzigen Schülerkreises.

Freunde guter Musik werden beim Besuch der Ausstellung freudig überrascht sein, daß ihnen dort auch ausgesucht gute russische Musik auf Schallplatten geboten wird. Für jeden Ausstellungstag ist ein bestimmtes Musikprogramm vorgesehen. In der nächsten Ausgabe soll noch im einzelnen darauf hingewiesen werden.

Prof. Kosmiadi wird mit der diesjährigen großen Jubiläumsausstellung sicher die Aufmerksamkeit weiter Kreise und vor allem der Kunstkenner auf sich ziehen. Seine Malerei ist leidenschaftliches Bekenntnis zur Farbe, die er in neuer Technik zum Ausdruck echter Empfindungen werden läßt.

3. A. 9044 R

Stadt. Nachrichtenblatt
KNEIPP-HEILBAD
 AMTLICHE KURZEITUNG
 BAD BERNECK I. F.
 1961

Стаття про ювілейну виставку робіт Георгія Косміаді
 з газети "Stadt. Nachrichtenblatt"
 1961 р.

Ювілейна виставка професора Косміаді

З нагоди свого 75 дня народження показує тут свою ювілейну виставку наш курортник, найкраще відомий як професор Георгій Косміаді з Гамбурга, який вже в минулі роки виставляв для огляду тут в Бад Бернек велику кількість своїх картин. Зараз він пропонує оглянути цілий ряд своїх робіт, переважно темпера-картини у приміщенні старої школи на Бангофстрассе з 22 до 31 липня (з 10-12 та з 16-18 години). Виставка, яка пізніше буде показана в музеї етнографії в Гамбурзі, поділяється на наступні групи:

1. Сюжетний огляд творчості:

картини старого російського періоду (приблизно 1200–1600);
старі російські палаці та церкви;
російські краєвиди;
різноманітні пейзажі;
натюрморти та квіти.

2. Тема та варіації:

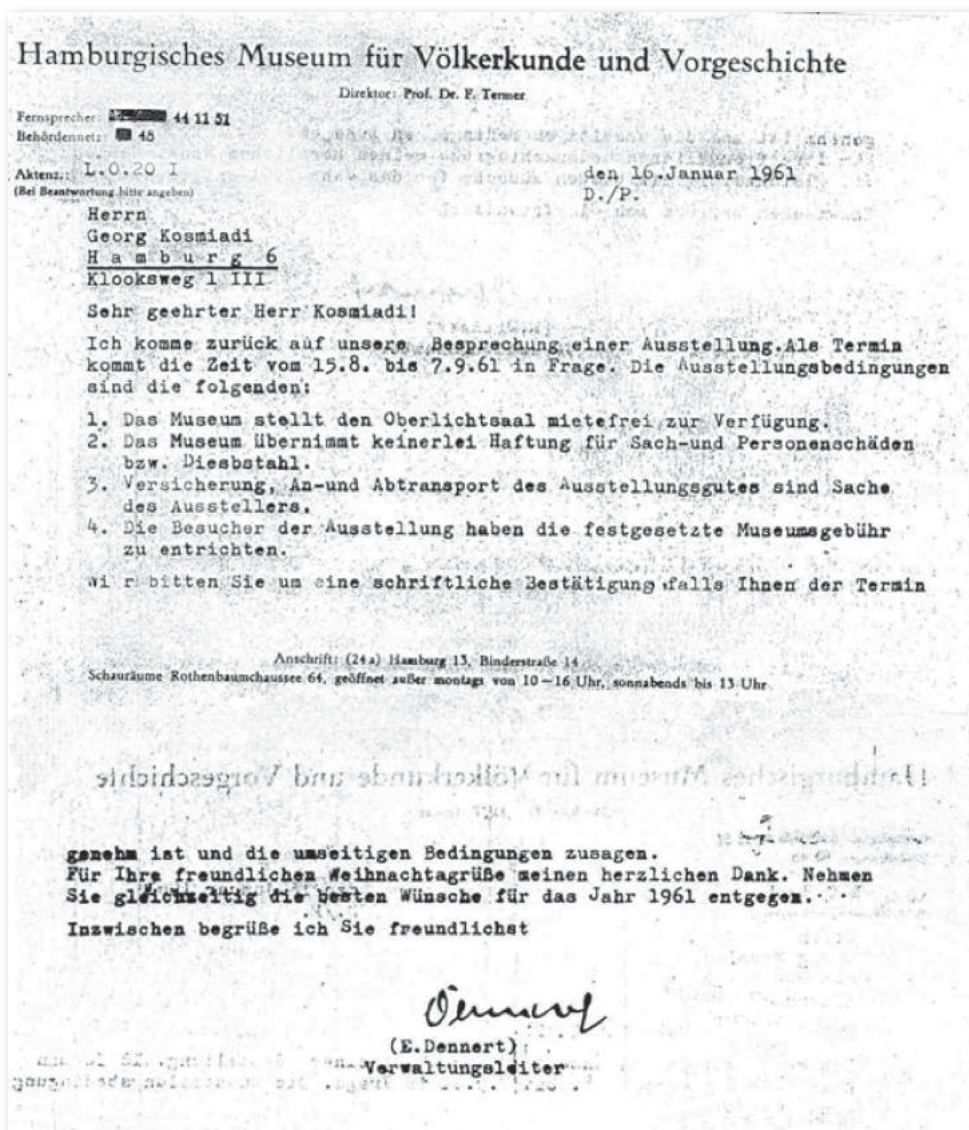
Як і завжди, художник досягає мети у багатьох варіаціях, і кожного разу нові настрої створюються все більше його духом і душею, він прагне до захоплююче прекрасних вирішень, визнання та захоплення. Особливо в сакральних зображеннях ми бачимо стиль поступального вдосконалення та заглиблення мистецького відчуття у зміні кольору, яке він виконує вражаюче. Але це також характеризує його інші картини, портрети, пейзажі, деталі з церков та замків його батьківщини.

3. Мистецька педагогічна робота:

Огляд колишньої мистецької виховної діяльності художника за роботами його учнів та учениць. Частина цих робіт була показана на всесвітній виставці в Парижі в 1937р.; роботи теперішніх учнів.

Шанувальники гарної музики будуть приємно вражені під час відвідування виставки, оскільки їм буде запропонована красива російська музика на грамплатівках. Для кожного дня виставки передбачена певна музична програма. У наступних номерах газети на це буде ще раз окремо звернена увага.

Цьогорічною ювілейною виставкою професор Косміаді, напевно, приверне до себе увагу ширшого кола відвідувачів і насамперед знавців мистецтва. Його твори живопису є пристрасним визнанням кольору, якому він дозволяє проявитися в новій техніці новими відчуттями.

Лист із Гамбурзького музею етнографії та доісторичних часів до Георгія Косміаді з пропозицією про проведення виставки 1961 р.

Гамбурзький музей етнографії та доісторичних часів

Пану

Георгію Косміаді,

Гамбург 6,

Клоксвег, 1 III

16 січня 1961 р.

Вельмишановний пане професор!

Я повертаюся назад до нашого обговорення щодо проведення виставки. Терміном може бути період з 15 серпня до 7 вересня 1961 р. Умови для проведення виставки наступні:

1. Музей надає у розпорядження верхній зал та звільняє від орендної плати.
2. Музей не несе жодної відповідальності за шкоду, завдану предметам виставки та особам, які перебувають на виставці, та за крадіжки.
3. Страхування, завіз та вивіз експонатів виставки є справою організатора.
4. Відвідувачі виставки зобов'язані вносити обумовлену плату музею.

Ми просимо Вас дати письмове підтвердження та згоду щодо двосторонніх умов, якщо Вам підходить термін проведення виставки. Сердечно дякую Вам за Ваші дружні Різдвяні привітання. Одночасно прийміть також мої найкращі побажання на 1961 р.

З дружніми привітом до Вас

Підпис

Е. Денерт, керівник правління музею

Aus Anlaß seines 75. Geburtstages zeigt
**PROFESSOR
 GEORG KOSMIADI**
 BILDER - TEMPERA
 „Thema und Variationen“
 in
BAD BERNECK
 (Fichtelgebirge) - Alte Schule - Bahnhofstraße 77
 vom **21.** bis zum **30.** Juli (10-12 und 14-18 Uhr)
 und in
HAMBURG
 Museum für Völkerkunde - Rothenbaumchaussee 64
 vom **18.** August bis zum **7.** September
 Geöffnet außer montags 10-16 Uhr, sonnabends bis 13 Uhr
 Beide Ausstellungen mit russischer Musik (Schaufelplatten)
 von Strawinsky, Bachmaninow, Tschaikowsky, Mussorgsky, Borodin
 und Rimsky-Korsakow
 Außerdem gibt Prof. Kosmiadi einen Einblick:
 *
 in seine frühere kunstpädagogische Tätigkeit an Arbeiten
 von Schülerinnen und Schülern. Ein Teil dieser Arbeiten
 wurde auf der **Weltausstellung in Paris 1937** gezeigt.
 *
 in Arbeiten seines jetzigen Schülerkreises
1961

PROF. GEORG KOSMIADI, Kunstmaler (geboren am 24. 1. 1886)
 ATELIER: HAMBURG 4, KLOCKENWEG 1

Russischer Maler zeigt Tempera-Bilder
PROF. GEORG KOSMIADI
 (Eine Anslese aus Presse-Stimmen)

... Kosmiadis Malerei ist ein leidenschaftliches Bekenntnis zur Farbe. Die faszinierende Wirkung, die auf den Westeuropäer die kontrastreiche Innenbemalung einer russisch-orthodoxen Kirche ausübt, ist in seinen Bildern eingefangen. Sie fordern einen Vergleich mit der dekorativ-monumentalen Bühnenmalerei heraus. Die abwechselungsreiche künstlerische Vergangenheit Kosmiadis erklärt diese Einflüsse zur Genüge. Sie haben aus ihm in Verbindung mit seinen mannigfaltigen Anlagen keinen routinisierten Spezialisten, sondern einen Maler im ursprünglichen Sinn des Wortes gemacht.
 Instinktives Einfühlungsvermögen läßt ihm in der Wahl des Stoffes große Freiheit. Dennoch ist ihm der Westen immer nur Anregung geblieben und damit beschränkt er seine Unbegrenzbarkeit.
 Die überwiegenden Landschaftsmotive und die zarten Valeurmalereien geben eine Fülle von echten Empfindungen wieder. In seinen funkenstrotzenden Kirchen- und Blumenstücken, sowie den Bühnenbildern zu Opere Rimski-Korsakows und Mussorgskys spüren wir den Impuls mitreisenden Temperaments.
 Seine neue Technik ist faszinierend. Wie er ein Thema in vielen Variationen ausführt und jedesmal neue Stimmungen schafft, immer mehr von Geistes-Realitäten her nach neuen Ausdrücken sucht und wie er zu begeisternd-prachtvollen Lösungen kommt, das drängt zur Anerkennung und Bewunderung. Besonders in den subtilen Darstellungen finden wir den Stil des fortschreitenden Verfeinerns und der Vertiefung des künstlerischen Erführens auch im Wechsel der Farben sehr eindrucksvoll angeführt.
 Karzeitzung Bad Berneck i. F.

EINLADUNG
 14702/59
 20000/401
 14/36/101

Запрошення на виставку картин

Російський художник показує темпера-картини Професор Георгій Косміаді

(Добірка відгуків, рецензій з преси)

Твори живопису Косміаді є палким визнанням кольору. Захопливий вплив, який справляє враження на західного європейця контрастним розписом внутрішніх приміщень російської православної церкви присутній у його картинах. Вони є підставою для порівняння з декоративно-монументальним сценічним живописом. Різноманітне мистецьке минуле Косміаді пояснює удосталь ці впливи. Вони роблять з нього, враховуючи його різноманітні обдаровання, не досвідченого спеціаліста, а художника в первісному значенні слова.

Інстинктивна інтуїція надає велику свободу у виборі матеріалу. Проте, захід зберігся у ньому лише як поштовх. І цим він захищає своє первісне походження.

Переконливі пейзажні мотиви та ніжні цінні художні роботи відтворюють повноту справжніх почуттів. На його сповнених кольором полотнах, де зображені квіти та церкви, а також в декораціях до опер Римського-Корсакова і Мусоргського, ми відчуваємо імпульс його захоплюючого темпераменту.

...Його нова техніка малювання є заворожуючою. Як і завжди, він досягає мети у багатьох варіантах і кожного разу нові настрої створюються все більше його духом і душею, він прагне до захоплююче-прекрасних вирішень, визнання та захвату. Особливо в сакральних зображеннях ми бачимо стиль поступального вдосконалення та заглиблення мистецького відчуття у зміні кольору, яке він виконує вражаюче.

Адміністрація курорту
Бад Бернек

Musik auf den Ausstellungen Prof. Georg Kosmiadi		
Bad Berneck i. F. - Juli 1961		
Freitag, 21. Juli	Tschaikowsky I. Klavierkonzert van Cliburn Cond.: Kondrashin	Rimsky-Korsakow Goldener Hahn u. Hisp. Capr. Orch.: de la Suisse Romande
Samstag, 22. Juli	Rachmaninow I. Klavierkonzert Rochmaninow	Rachmaninow II. Sinfonie Staatsphilharmonie Leningrad
Sonntag, 23. Juli	Rimsky-Korsakow Goldener Hahn Orch.: de la Suisse Romande	Strawinsky Feuervogel Das Philadelphia-Orchester
Montag, 24. Juli	Borodin Fürst Igor (National-Oper, Belgrad)	Tschaikowsky Violinkonzert Dawid Oistrach
Dienstag, 25. Juli	Mussorgsky Bilder einer Ausstellung Das Philadelphia-Orchester	Mussorgsky Boris Godunow Boris Christoff
Mittwoch, 26. Juli	Tschaikowsky 5. Sinfonie Karajan	Rachmaninow II. Klavierkonzert Andor Foldes
Donnerstag, 27. Juli	Rachmaninow III. Klavierkonzert van Cliburn Cond.: Kondrashin	Rachmaninow IV. Klavierkonzert Michelangeli
Freitag, 28. Juli	Tschaikowsky 6. Sinfonie Staatsphilharmonie Leningrad	Tschaikowsky 6. Sinfonie Staatsphilharmonie Leningrad
Samstag, 29. Juli	Tschaikowsky Violinkonzert Dawid Oistrach	Tschaikowsky I. Klavierkonzert van Cliburn
Sonntag, 30. Juli	Rimsky-Korsakow Goldener Hahn Orch.: de la Suisse Romande	Strawinsky Feuervogel Das Philadelphia-Orchester

Während der Musikdarbietungen werden keine Erklärungen gegeben.

Es wird freundlichst um Ruhe gebeten.

Музика на виставках професора Георгія Косміади
1961 р.

**Музика на виставках професора Георгія Косміаді
Бад Бернек — липень 1961 р.**

П'ятниця, 21 липня, 1 концерт для фортепіано Чайковського, Римського-Корсакова “Золотий півень” та іспанське капрічіо.

Субота, 22 липня, 1 концерт для фортепіано та 2 симфонія Рахманінова

Неділя, 23 липня, “Золотий півень” Римського-Корсакова та “Жар-птиця” Стравинського.

Понеділок, 24 липня, “Князь Ігор” Бородіна і концерт для віолончелі Чайковського.

Вівторок, 25 липня, “Картини з виставки” та “Борис Годунов” Мусоргського.

Середа, 26 липня, 5 симфонія Чайковського та 2 концерт Рахманінова.

Четвер, 27 липня, 3 та 4 концерти для фортепіано Рахманінова.

П'ятниця, 28 липня, 6 симфонія Чайковського.

Субота, 29 липня, концерт для віолончелі та 1 концерт для фортепіано Чайковського.

Неділя, 30 липня, “Золотий півень” Римського-Корсакова та “Жар-птиця” Стравинського.

Під час звучання музики не будуть даватися жодні пояснення.
Просьять дотримуватися тиші.

**Arbeiten von Schülern und Schülerinnen
von Prof. Georg Kosmiadi**

Name	geb.	Thema	Technik	Wohnort
Kurjatto Cz.	1900	Porträt	Oel - Aquarell	Wolynien/Warschau
Dmitrjew A. *	1901	.	Aquarell	Kiew - Moskau
Simontschuk A. *	1918	Porträt u. Landschaft	Oel - Aquarell	Wolynien - Hamburg
Somal L. *	1922	Porträt	Aquarell	Wolynien
Sopiga *	1920	Porträt u. Landschaft	.	.
Kowalischuk *	1920	Porträt	Aquarell u. Bleistift	.
Kisil W. *	1920	Porträt u. Landschaft	.	.
Terschel W. *	1920	.	.	.
Panko E.	1898	Porträt	Oel	.
Braem S.-L.	1913	Porträt	Tempera	Hamburg
Johannsen L.	1918	Landschaft	.	.
Schmidt-Decker L.	1944	Landschaft	.	.
Quast H.	1894	Landschaft	Oel	.
Pietrucha D.	1924	Porträt u. Landschaft	Tempera	.
Kneisner K.	1945	Linol-Schnitt Kordelarbeit	—	.

— Arbeiten dieser Schüler waren auf der Weltausstellung
in Paris 1937 (in der Kunstpädagogischen Abteilung)

*Роботи учнів, експоновані
на ювілейній виставці Георгія Косміаді
1961 р.*

РОБОТИ УЧНІВ ПРОФ. ГЕОРГА КОСМІАДІ

Прізвище	Рік нар.	Робота	Техніка	Місце проживання
Кур'ятто Ч.	1900	портрет	олія-акварель	Волинь
Дмитрієв А.*	1901	---«---	акварель	Київ – Москва
Симончук А.*	1918	портрет і пейзаж	олія –акварель	Волинь – Гамбург
Сомаль Л.*	1922	портрет	акварель	Волинь
Сопіга*	1920	портрет і пейзаж	---«---	---«---
Ковальчук*	1920	портрет	акварель і олівець	---«---
Кисіль В.*	1920	портрет і пейзаж	---«---	---«---
Тершель В.*	1920	---«---	---«---	---«---
Панко Е.	1898	портрет	олія	---«---
Брем С.-Л.	1913	портрет	темпера	Гамбург
Йоханнісен Л.	1918	пейзаж	---«---	---«---
Шмідт-Деккер І.	1944	пейзаж	---«---	---«---
Кваст Г.	1894	пейзаж	олія	---«---
Петруха Д.	1924	портрет і пейзаж	темпера	---«---
Кнайспер К.	1945	переплетення -		---«---

*- Роботи цих учнів були представлені на Всесвітній виставці в Парижі у 1937 році (розділ навчання малюванню)

*Роботи учнів, експоновані
на ювілейній виставці Георгія Косміаді
1961 р.*

Нівер, 18. червня 61

Дорогой Георгий Петрович!

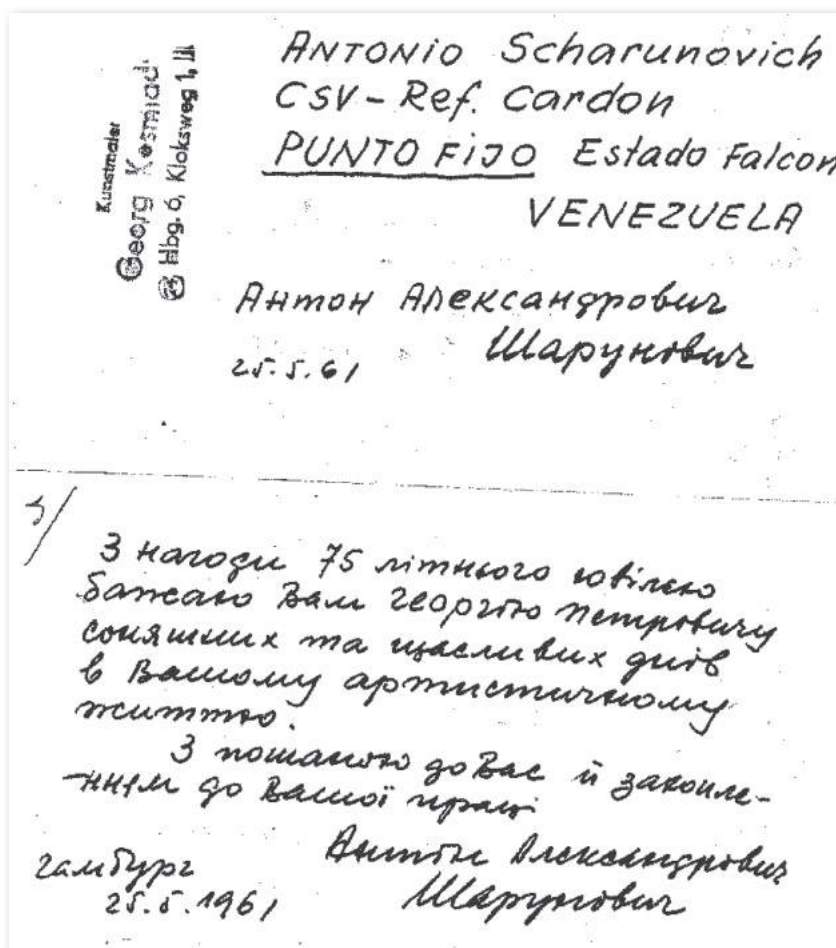
Сердечно поздравляю Вас с днем рождения,
 Желаю Вам всего доброго и здоровья
 в новом и последующим годам жизни.
 Радуюсь, что Вы непременно встретитесь
 опять и осуществите свое.
 Это мне очень интересно; наша встреча.
 Мы должны с Вами сговориться, где и
 когда. У нас или у вас.

16-17 июля махнуешь я в Гамбург.
 Когда направляетесь Вы на лечение
 в Баварию?

Сердечный привет Вам, Вашей
 Семье и всем знакомым

Евгений!

Вітання Георгія Косміді з ювілеєм
 від російського поета Євгенія Клевєра
 1961 р.

Вітання Георгія Косміади з ювілеєм
від його учня Антона Шаруновича
м. Венесуела, 1961 р.

*На відкритті виставки робіт Георгія Косміаді,
присвяченій його ювілею
м. Гамбург, 1961 р.*

*Відкриття ювілейної виставки робіт Георгій Косміаді в
Гамбурському музеї етнографії (1961 р.).
Зліва направо: другий — Георгій Косміаді; третій — Юрген Пасторіно, племінник;
четверта — Елеонора Пасторіно, племінниця; п'ята — Герта Пасторіно, сестра
дружини; зі спину — Бригітта Косміаді*

*На відкритті виставки робіт Георгія Косміаді,
присвяченій його ювілею
м. Гамбург, 1961 р.*

*Георгій Косміаді з друзями біля куточку з роботами учнів
на виставці, присвяченій його ювілею
м. Гамбург, 1961 р.*

*На відкритті виставки робіт Георгія Косміаді,
присвяченій його ювілею
м. Гамбург, 1961 р.
Зліва направо — Георгій Косміаді, Владика Філофей, Бригітта Косміаді*

*На відкритті виставки робіт Георгій Косміаді,
присвяченій його ювілею
м. Гамбург, 1961 р.*

Зліва направо — Георгій Косміаді, Вільгельм Бірхенке, директор музею та його дружина

Museum für Völkerkunde-Bis 7-9-1961-Georg Kosmiadi / Bilder — Tempera „Thema und Variationen“

VON **ATELIER** NUMMER **8+9**
1961
9. JAHRGANG - AUG./SEPT.

ZU **ATELIER**
ZEITSCHRIFT FÜR BILDENDE KÜNSTLER

VERLAGSORT DARMSTADT - ERSCHEINT JEWEILS AM 15. DES LAUFENDEN MONATS - POSTKENNZEICHEN 1 F 0008

Ingrid war der erste Gratulant

Als erste gratulierte diese langhaarige Schöne ihrem Lehrer und Meister Professor Georg Kosmiadi gestern zum Geburtstag. Ingrid-Deja Schmidt-Decker ist die Lieblingschülerin des russischen Malers Kosmiadi, der gestern im Museum für Völkerkunde eine große Ausstellung seiner Tempera-Bilder eröffnete. Der Maler, der seit 25 Jahren in Hamburg lebt, hat die besten Werke seiner Schüler mit in die Ausstellung aufgenommen. Auch die Arbeiten der 17-jährigen Ingrid hängen neben den Bildern ihres kaukasischen Professors.

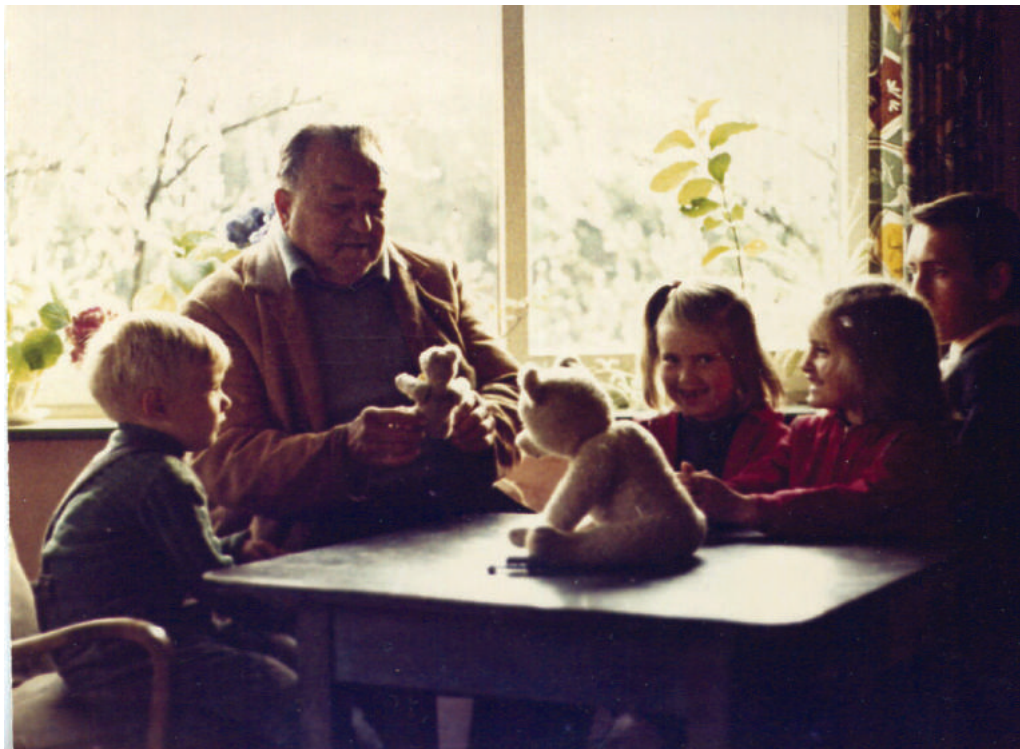
Geburtstagskind Prof. Kosmiadi

= Bild - 16.8.1961 =

Замітка з журналу для художників "Von Atelier zu Atelier",
серпень-вересень 1961 р.

Інгрід була першою, хто привітав

Ця довговолоса красуня була першою, хто привітав свого вчителя і майстра професора Георгія Косміаді з днем народження. Інгрід-Петра Шмідт-Декер — улюблена учениця російського художника Косміаді, який учора відкрив велику виставку своїх темпера-картин у музеї етнографії. Художник, який вже 20 років проживає в Гамбурзі, відібрав на виставку найкращі твори своїх учнів. Роботи дев'ятнадцятирічної Інгрід також висять поруч з картинами її кавказького професора.

*Георгій Косміаді з онуками: зліва направо — Юрген,
Маріон, Валдтраудт Косміаді, Карл Кнайснер
с. Еллербек. 1961 р.*

ВЫСТАВКА РУССКОГО ХУДОЖНИКА

С 15 августа по 7 сентября в Гамбурге состоялась выставка работ русского художника Г. П. Космиади. Выставка сопровождалась музыкой русских композиторов: Бородина, Мусоргского, Чайковского, Рахманинова, Стравинского и других.

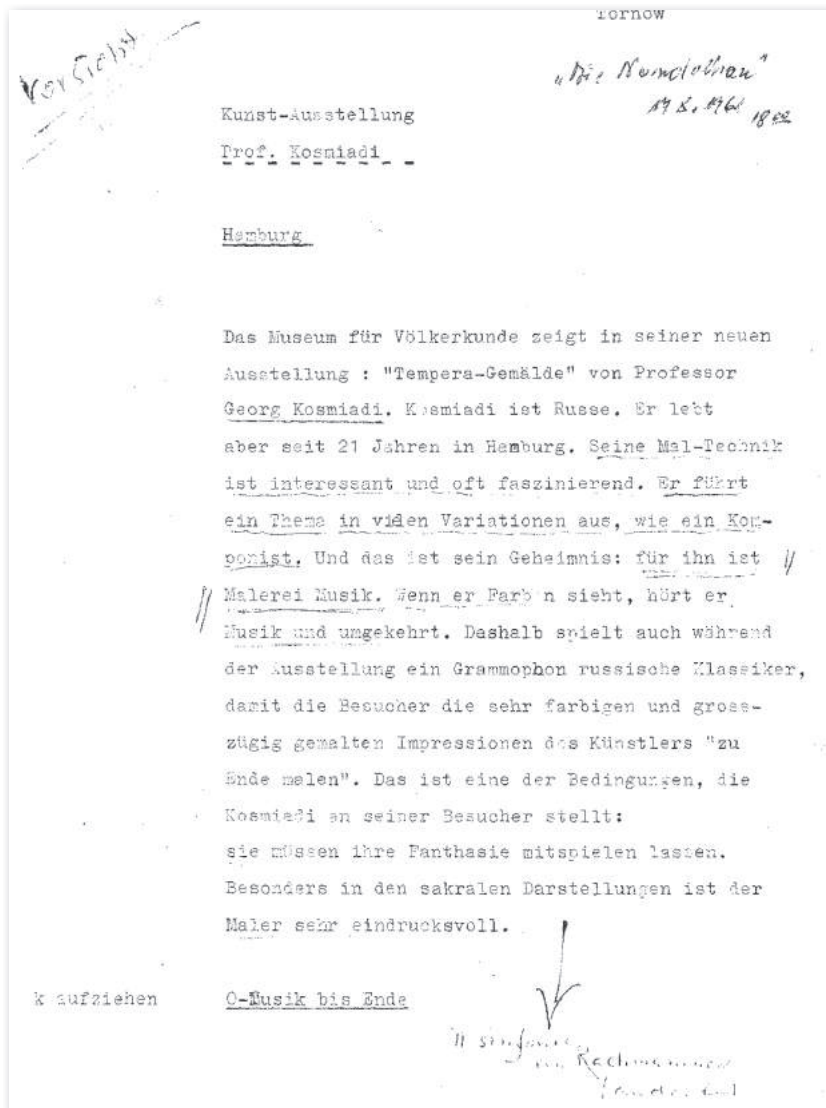
Мотивы картин Георгия Космиади — древняя Русь со всем разнообразием ее жизни и быта. Тут и яркие, озаренные солнцем кремлевские царские палаты, и величественные строгие соборы рядом с деревянными церковками забытых погостов, едва освещенных последним лучом заходящего солнца, и уединенные часовенки лесных скитов близкого нашей душе севера, озаренные лунным светом. Во всех работах красной нитью проходит искание красоты, совершенства, гармонии. И сказочный гмад Китеж, взыскуемый, является идеалом исканий художника.

Георгий Петрович Космиади родился в 1886 году в Нальчике на Кавказе. По окончании гимназии он изучал архитектуру в институте архитектуры и зодчества в Баку. В Москве на молодого художника обратил внимание знаменитый В. А. Серов, у которого художественно и рос Космиади. Вторым его учителем был директор Третьяковской галереи профессор Хрущев.

До первой мировой войны Г. Космиади работал городским участковым архитектором в Москве, а во время войны — в союзе городов на Волыни, где и остался после войны преподавателем рисования в русских, украинских и польских школах. В это время он прославился как выдающийся театральный декоратор и режиссер. Особенно известны его декорации к опере Борис Годунов.

После второй мировой войны Г. П. Космиади переехал в Гамбург, где по сей день живет и неустанно работает.

*Статья з газети “Свобода”
м. Мюнхен, 1961 р.*

Інформація про виставку, яку транслювали
по телебаченню "Північний голос"
м. Гамбург, 1961 р.

**Німецький канал телебачення “Nordschau”,
17.08.1961р., 18.00
Мистецька виставка професора Косміаді.
Гамбург.**

Музей етнографії презентує у своїй новій виставці “Темпера-картини професора Косміаді”. Косміаді є росіянином, але вже 21 рік він мешкає в Гамбурзі. Його техніка малювання цікава і досить вражаюча. Він виконує тему в різних варіаціях, як композитор. І це його таємниця: для нього живопис є музикою. Коли він бачить фарби, то чує музику і навпаки. Тому під час виставки на грамофоні звучить музика російських класиків, так що відвідувачі ніби “домальовують” його дуже барвисті та великодушні намальовані враження художника. Це одна з умов, які ставить Косміаді до своїх відвідувачів: вони змушені залучати свої фантазії. Особливо у сакральних зображеннях художник особливо переконливий.

Читається на фоні музики
II симфонії Рахманінова

Erfolgreiche Ausstellung Prof. Kosmiadis in Hamburg

Nach der Ausstellung einer Auswahl seiner Bilder in Bad Berneck (Juli-August) veranstaltete der seit Jahren als Kurgast hier bestens bekannte russische Kunstmaler Prof. Georg Kosmiadi durch vier Wochen im August/September eine Ausstellung in Hamburg, wo ihm Räume im Völkermuseum zur Verfügung standen. Die Ausstellung war mit etwa 3000 Besuchern sehr gut besucht. Sie wurde auch in der Nordschau des Deutschen Fernsehens gezeigt, das vor allem auf die Bilder mit echt russischen Motiven, auf die Kunst Prof. Kosmiadis, ein Thema in vielen Variationen abzuwandeln und nicht zuletzt auf die einmalige Verbindung von Bildkunst und Musik hinwies. Auch die Hamburger Presse äußerte sich anerkennend über die Ausstellung. Das „Hamburger Abendblatt“ schrieb u. a. „... Der nun Fünfundsechzig-

perament in seiner Kunst, mit dem er das alte Russland mit seinen Zwiebeltürmen und prächtigen Kirchen beschwört und in Landschaften die Magie des Unendlichen fühlbar zu machen weiß. Bühnenbilder, Akte und Porträts erweisen die Vielfalt seines dynamischen Schaffens.“

*
2 J 8131 C

Städt. Nachrichtenblatt

KNEIPP-HEILBAD BAD BERNECK i. F.

Nr. 42 / 1961 AMTLICHE KURZEITUNG

Стаття про ювілейну виставку робіт Георгія Косміаді з газети "Städt. Nachrichtenblatt" 1961 р.

Успішна виставка професора Косміаді в Гамбурзі

Після виставки цілого ряду своїх картин в Бад Бернек (липень-серпень), вже декілька років як курортник, відомий російський художник професор Георгій Косміаді влаштував нову виставку в Гамбурзі, де в його розпорядженні протягом чотирьох тижнів в серпні-вересні знаходились приміщення музею етнографії. Виставку відвідали понад 3000 чоловік. Вона була показана також по каналу (Нордшау) німецького телебачення, насамперед картини зі справжніми російськими мотивами, мистецтво професора Косміаді, де змінюється тема у багатьох варіаціях, і нарешті було вказано на неповторний зв'язок образотворчого мистецтва з музикою. Також Гамбурзька преса схвально висловила про виставку. Газета "Hamburger Abendblatt" зокрема написала: "75-річний художник ще володіє фантазійною вигадкою, яка воскрешає завдяки його справжньому темпераменту стару Росію з її візантійськими куполами і пишними церквами та знає, як у пейзажах зробити відчутною магію безмежності. Декорації, акти та портрети засвідчують різноманіття його динамічної творчості".

Замітка з газети "Hamburger Abendblatt"
вівторок, 22 серпня 1961 р.

Магія нескінченності

Художник, який походить з Вірменії, вже довго та постійно проживає в Гамбурзі, показує до 7 вересня у верхньому залі музею етнографії широку виставку картин-темпера. 75-річний художник ще володіє фантазійною вигадкою, яка воскрешає завдяки його справжньому темпераменту стару Росію з її візантійськими куполами і пишними церквами та знає, як у пейзажах зробити відчутною магію безмежності. Декорації, акти та портрети засвідчують різноманіття його динамічної творчості.

Георгій Косміаді на дачі
с. Еллербек, 1962 р.

Professor Georg Kosmiadi
Kunstmaler

2081 Post Egenbüttel Kr. Pinneberg
"Ellerburg" Brombergerstr. 18

den 9. 11. 1962

An die
Galerie Bernd Clasing
44 Münster / Westf.
Kuhstraße 4

*Paspartout
смета
справ*

Bezugnehmend auf die mündlichen Absprachen zwischen Frau Clasing und mir (am 18.10.62 in der Galerie Bernd Clasing, Münster und am 19.10. bei Fräulein Lindow, Münster, Schillerstraße 54) unter Vorführen meiner Bilder Frau Clasing, nehme ich hiermit schriftlich Stellung:

- I. Eine Partie meiner Bilder (5 bis 10 Stück) schicke ich Ihnen Ende November dieses Jahres zum Verkauf auf der vorweihnachtlichen Ausstellung bei Ihnen in der Galerie unter folgenden Bedingungen:
  - a) Mindestens 5 Bilder sind mit Passepartout und Glas eingerahmt an Wänden anzubringen, die übrigen können in einer Mappe für interessierte Kunden bereitgehalten werden.
  - b) Die Garantiesumme von mindestens 200 DM bitte ich unmittelbar nach Erhalt der Bilder an Fräulein Lindow zu entrichten.
  - c) Die Erlöse aus den Bilderverkäufen und die nicht verkauften Bilder bitte ich am Ende der Ausstellung (nicht später als Anfang Januar 1963) Frl. Lindow persönlich zu übergeben.
Die Bilderliste mit Preisen wird den Bildern beigelegt.

- II. Bitte reservieren Sie vom 10. März bis 10. April 1963 für meine vorosterliche Ausstellung bei Ihnen in der Galerie. Für diese Ausstellung werde ich 100 Bilder (Tempera) in einer Mappe Ihnen zuschicken. Bitte sehr, so viele Bilder wie möglich mit Passepartout und Glas in Wechselrahmen an den Wänden aufzuhängen; die restlichen können für Interessenten meiner Kunst in Münster, deren sich viele finden werden, in einer Mappe vorbeileiben. Klischee für die Einladungen passenden Formates werde ich gleichfalls abschicken.
Die Garantiesumme von 500 DM ist sofort an Frl. Lindow zu entrichten, sobald sie Ihnen die Bilder überbringt. Das Geld aus dem Verkauf der Bilder ist zusammen mit den restlichen unverkauften spätestens am 20. April 63 an Fräulein Lindow zu übergeben.

-2-

*Лист Георгія Косміаді в галерею
Бернда Класінга, Мюнстер, Куштрассе
(продовження на наступній сторінці)*

- 2 -

Alben mit Kritiken, Fotos von meinen letzten Ausstellungen (Hamburg, Berneck, Münster) schicke ich Ihnen zu Ihrer Information durch Fräulein Lindow zu.

Während der Zeitspanne, in welcher sich die Bilder in der Galerie befinden (Ausstellungszeit und die Zeit davor und danach), haftet der Besitzer der Galerie für die Bilder in voller Höhe.

Die Kommission der Galerie für verkaufte Bilder beträgt 20%.

Bitte:

Ein Exemplar dieses Briefes - Bedingungen - unterschreiben und mit Firmenstempel versehen umgehend an folgende Anschrift abzuschicken:

2081 Post Egenbüttel Kr. Pinneberg
"Ellerburg" Brombergerstr. 18.

Mit Achtung und künstlerischem Gruß an Sie und Ihren werten Gatten, den kennenzulernen mir leider noch nicht vergönnt war,

Prof. Georg
Kosmidy

Лист Георгія Косміді в галерею
Бернда Клясінга, Мюнстер, Куштрассе,
від 9 листопада 1962 р.

Професор
Георгій Косміаді
художник

Адреса
9.11.1962 р.

Посилаючись на усні домовленості між пані Класінг та мною (18.10.1962 р., в галереї Бернда Класінга у Мюнстері та 19 жовтня у панянки Ліндов у Мюнстері, Шілерстрассе, 54) стосовно показу моїх картин пані Класінг, я засвідчую письмово таку позицію:

Партію моїх картин (5-10 штук) я надішлю Вам у кінці листопада цього року для продажу на передріздвяній виставці у Вашій галереї за наступних умов:

- а) щонайменше 5 картин необхідно вставити в картонну рамку і скло та повісити на стіни; решту Ви можете утримувати в папці напоготові для зацікавлених клієнтів;
- б) гарантійну суму, щонайменше 200 марок, я прошу сплатити панянці Ліндов безпосередньо після отримання картин;
- в) виручку від продажу картин і непродані картини я прошу особисто передати панянці Ліндов у кінці виставки (не пізніше початку січня 1963 р.)

Список з цінами додається до картин.

Будь ласка, зарезервуйте для мене в період з 10 березня до 10 квітня 1963 р. передвеликодню виставку картин у Вас в галереї. Для цієї виставки я надішлю Вам 100 картин (темпера) у папці. Я дуже прошу Вас якнайбільше, скільки можливо, картин вставити в картонну рамку і скло та повісити на стіни у змінних приміщеннях; решту можете залишити в папці для зацікавлених моїх мистецтвом осіб, якщо таких буде багато. Шаблон (трафарет) для запрошення належного формату я надішлю також.

Гарантійну суму, 500 марок, я прошу сплатити відразу ж панянці Ліндов, як тільки вона передасть Вам картини. Гроші від продажу з рештою непроданих картин передайте панянці Ліндов не пізніше 20 квітня 1963 р.

Альбоми з рецензіями, фотографії з моїх останніх виставок (Гамбург, Бернек, Мюнстер) я передам Вам для інформації через панянку Ліндов.

Власник галереї несе повну відповідальність за картини протягом часу, в який картини будуть зберігатися в галереї (в період виставки, до і після неї).

Комісія галереї від проданих картин становить 20%.

Будь ласка, підпишіть один екземпляр цього листа-умови, засвідчіть печаткою фірми та терміново надішліть за адресою:

2081 пошта Егенбютель, Пінеберг"Елербург", Бромбергерстрассе, 18.

З повагою та мистецьким привітом до Вас та Вашого дорогого чоловіка (на жаль, мені ще не судилося з ним познайомитися) професор Георгій Косміаді.

Підпис

*Георгій Косміаді на виставці власних картин
у галереї “Клясінг”
м. Мюнстер, 1962 р.*

*Пані Ліндов і Георгій Косміаді на виставці картин
у галереї “Клясінг”
м. Мюнстер, 1962 р.*

*Георгій Косміаді на дачі
с. Еллербек, 1964 р.*

Обкладинка альбому, виготовлена Георгієм Косміаді
до “Золотого весілля” з Бригіттою
с. Еллербек, 1965 р.

Обкладинка альбому, виготовлена Георгієм Косміаді
до "Золотого весілля" з Бригіттою
с. Еллербек, 1965 р.

zum 80jährigen Geburtstag von

Professor Georg Kosmiadi

werden alle Freunde der Kunst des Jubilars
eingeladen zu einer internen

Konzert-Ausstellung
„Matinée“

Sonntag, 27. März 1966, von 11 bis 13 Uhr

im Großen Auditorium des
Hamburger Museums für Völkerkunde und
Vorgeschichte

2 Hamburg 13
Rothenbaumchaussee 64

Professor Georg Kosmiadi
Kunstmaler
2081 Ellerburg, Bromberger Straße 18
West-Germany

Programm:

1. **Bilder-Ausstellung**
2. **Ansprache des Kustos**
des Museums, Herrn **Dr. Bierhenke**
3. **Musik**
von Tschalkowsky, Rachmaninow, Strawinsky
und anderen
(Epidiaskop und Schallplatten)

Es wird gebeten:
vor der Begrüßung (11 Uhr) zu erscheinen und
alle Briefe, Telegramme usw. bitte zum Museum
bis 10 Uhr
zu senden.

Запрошення на урочистості з нагоди 80-річчя Г.П. Косміаді
м. Гамбург, 1966 р.

Професор Георгій Косміаді,

З нагоди 80-річчя професора Георгія Косміаді
запрошуються усі шанувальники мистецтва ювіляра на закриту
виставку-концерт “Матинее”
в неділю 27 березня 1966 р.,
з 11 до 13 години, у велику аудиторію
Гамбурзького музею етнографії
та доісторичних часів,
Гамбург
Ротенбаумстрассе, 64.

Програма:

- 1. Виставка картин.**
- 2. Промова наукового співробітника музею пана доктора Бірхенке.**
- 3. Музика Чайковського, Рахманінова, Стравинського та інших(епідіаскоп та грамплатівки).**
Просимо з'явитися перед початком привітання (11 год.).

Усі листи, телеграми та інше надсилати до музею до 10 години.

Programm

zum 80jährigen Geburtstag von Professor GEORG KOSMIADI am Sonntag,
27. März 1966 (von 11 bis 13 Uhr), im Großen Auditorium des Hamburger
Museums für Völkerkunde und Vorgeschichte.

PROGRAMM:

Zeit:

- 10.00–10.30 **Empfang**
- 10.30–10.55 **Besichtigung** einiger Originale
- 10.55–11.00 **Pause**
- 11.00–11.05 **Musik** (Rachmaninow, Pr^e de Nr. 1 cis-moll)
- 11.05–11.30 **Ansprache** des Kustos des Museums,
Herrn Dr. Bierhenke
mit Epidiaskop
- 11.30–11.45 **Musik** (Rachmaninow, I. u. II. Teil Nr. 2 Klav.-Konzert)
- 11.45–11.50 **Lesung** einiger Rezensionen (Klamm)
- 11.50–12.40 **Musik** (Strawinsky, Der Feuervogel, Suite; Rimsky-Korsakow,
Der goldene Hahn, Suite; Borodin, Polowetzer Tänze)
mit Epidiaskop-Bilder
- 12.40–12.50 **Lesung** einiger Rezensionen (Dr. Maximilian Rohe)
- 12.50–12.55 **Musik** (Rachmaninow, Etude)
- 12.55–13.00 **Schlußwort** von Prof. Georg Kosmiadi
- 13.00–13.10 **Musik** (Tschaikowsky, I. Teil von dem Klavierkonzert Nr. 1,
van Cliburn)

*Програма урочистостей з нагоди 80-річчя
професора Георгія Косміаді
м. Гамбург, 1966 р.*

Програма

З нагоди 80-річчя професора Георгія Косміаді в неділю 27 березня 1966 р.(з 11 до 13 години) у великій аудиторії Гамбурзького музею етнографії та доісторичних часів.

10.00–10.30 — прийом

10.30–10.55 — огляд оригіналів деяких картин

10.55–11.00 — перерва

11.00–11.05 — музика (Рахманінов, прелюдія №1, сіз-моль)

11.05–11.30 — промова наукового співробітника музею пана доктора Бірхенке (з епідіаскопом).

11.30–11.45 — музика (Рахманінов, 1 та 2 частина 2 концерту для фортепіано)

11.45–11.50 — читання деяких рецензій (Кламм)

11.50–12.40 — музика (Стравінський “Жар-птиця”, сюїта; Римський-Корсаков “Золотий півень”, сюїта; Бородін, “Половецькі танці”), з епідіаскопом-картинами

12.40–12.50 — читання деяких рецензій (доктор Максиміліан Роге)

12.50–12.55 — музика (Рахманінов, етюд)

12.55–13.00 — заключне слово професора Георгія Косміаді.

13.00–13.10 — музика (Чайковський, 1 частина 1 концерту для фортепіано, ван Клібурн)

ANUSKRIP 1)

auf. = 11.05/ahr

- 1 -

H. DR. BIERHENKE

Hochverehrter Herr Professor Kosmiadi!

Meine sehr geehrten Damen und Herren!

Das Leben eines großen Künstlers in wenigen Worten darzustellen und sein reiches Werk zu schildern, das so vielfältig ist wie die unendliche russische Landschaft, seine Heimat, ist kein leichtes Unterfangen. Wir sehen hier nur einen kleinen Teil seines Werkes vor uns ausgebreitet, der aber glücklich ausgewählt ist, so daß ich - dem die ehrenvolle Aufgabe zuteil wurde, aus Anlaß des 80.sten Geburtstages unseres verehrten Georg Kosmiadi zu sprechen - diese Aufgabe doch auch auf mich nehmen kann.

Georg Kosmiadi, geboren am 24. März 1886 in Naltechik im Kaukasus, empfangt in seiner Kindheit nachhaltige und tiefe Eindrücke, die für sein späteres Leben bedeutungsvoll waren, in der großartigen Landschaft des Kaukasus und in dem von reichem Leben erfüllten, farbenfrohen Tiflis. Er besuchte die Schule in Tiflis und später die Architektenabteilung an der technischen Schule in Baku. Es war keine leichte Zeit, die er in Baku verbrachte. Hier forderte das Leben von ihm harten Einsatz und Existenzkampf. Später in Moskau war er Schüler der Maler Serow und Chruslow. Moskau war eine wichtige Station in seiner Laufbahn, erweiterte er doch hier seine Kenntnisse durch den Besuch der Theater, durch das Studium der Malerei, der Architektur und der Poesie. Er arbeitete in Moskau beim ersten Bezirksbaumeister und nahm an den künstlerischen Wettbewerben des Architektenvereines teil. Hier hat er den Grund gelegt für seine Kenntnis der Gesetze der Architektur, die in seinem künstlerischen Schaffen eine bedeutende Rolle spielt.

Die Fährnisse des ersten Weltkrieges überstand er glücklich, und in den Jahren nach 1917, als er nach Rowno in Wolhynien verschlagen wurde, arbeitete er als Werklehrer und Zeichenlehrer an Gymnasien und anderen Schulen. Es ist bewundernswert, wie er, der Sohn der Berge, sich dem Volkstum seiner neuen Heimat angepaßt hat und rasch, ^{das Wesen} ~~die Essenz~~ der Menschen seines neuen Wirkungsbereiches verstehen lernte. Die ihm anvertrauten Schüler wußte er künstlerisch zu formen. Er weckte ihr Stilgefühl und ihren Gestaltungswillen. Er war überzeugt davon, daß jedes Kind zeichnen kann, und er bewies durch die Erfolge seines Unterrichts, daß die Schüler sehr wohl eine eigene Gestaltungskraft besitzen. Kein Wunder natürlich, daß sie in seinem Unterricht mit dem östlichen Stil vertraut gemacht wurden, trug er doch diesen als Erbe in sich. In den Schulen rief er künstlerische Vereinigungen ins Leben, er organi-

Урочиста промова з нагоди 80-річчя Георгія Косміди
(продовження на наступній сторінці)

sierte Theateraufführungen, wobei er gleichzeitig als Regisseur, künstlerischer Leiter und als Schauspieler tätig war. Er entwarf und malte Dekorationen, zeichnete Kostüme und leitete das Ballett. So ließ er z.B. Puschkin's "Boris Godunow", Tagore's "Postam" und Homer's "Ilias" auf-führen. Alljährlich veranstaltete er Kunstausstellungen, in denen er die Arbeiten seiner Schüler zeigte, so z.B. in Rowno, in Warschau, in Posen und in Krakau, 1937 auch in Paris. Für seine Bilder und für seine Lehrtätigkeit empfang er höchste Auszeichnungen. Besonders seine ~~Lehr~~ Lehrtätigkeit wurde von Akademien anerkannt und prämiert. Es waren besonders die kunstgewerblichen Arbeiten, die seine Schüler unter seiner unmittelbaren Anleitung geschaffen haben, die ihn bekannt ~~gemacht~~ ^{gemacht} ~~haben~~. Vor allem gelang es ihm, die alt-russischen volkstümlichen Motive ~~in~~ ⁱⁿ bez' Keramik ~~und~~ bei Textilien, z.B. Decken und Kissenplatten, anzuwenden. Hierüber äußerten ~~er~~ die Professoren der Akademie der Schönen Künste in Krakau, daß die Arbeiten seiner Schüler sich durch großen Reichtum an Dekorations-motiven und durch ihre Farbenüppigkeit auszeichneten - man erkennt, wie schon in dieser Zeit die Eigenart des Malers Kosmiadi, der meisterhaft Farben anzuwenden weiß, hervor~~trat~~. Die Kritiker der damaligen Zeit heben auch hervor, daß der Eifer und die Begeisterung des Lehrers seine Schüler mitgerissen habe. Die Methodik seines Unterrichts und das hohe Niveau seiner Lehrtätigkeit werden häufig gelobt. So war die Zeit in Rowno eine der glücklichsten Epochen seines Lebens, und der Erfolg seiner pädagogischen Arbeit wurde, wie er selber gesagt hat, "von den Schülern hervorgerufen". Kurz vor Ausbruch des 2. Weltkrieges war Kosmiadi damit beschäftigt, in Rowno eine Kunstschule ins Leben zu rufen, deren Leitung ihm übertragen werden sollte.

Zusammenfassend ist zu sagen, daß das Ergebnis einer mehr als zwanzig-jährigen unermüdlichen Lehrtätigkeit, bei welcher sich unser Jubilar als hochbegabter Kunsterzieher erwiesen hat, überaus fruchtbar war, ~~für~~ ~~die~~ ~~zahlreichen~~ ~~damaligen~~ ~~Schülern~~ wird eine ausgezeichnete Vor-bildung und ernste Kunstauffassung nachgesagt, die sie Kosmiadi verdanken. ~~Äußerlich bedeutete auch~~ ^(bedeutete für ihn) Die Einladung zur Teilnahme an der Pariser Welt-ausstellung ~~eine hohe Auszeichnung. Bei der~~ ^{Für diese} ~~Welt-~~ ~~ausstellung~~ im Jahre 1937 in ~~Paris~~ wurden 67 Schülerarbeiten ausgewählt, und Kosmiadi konnte ^{nach} ~~w~~ ~~e~~ ~~isen~~, ~~w~~ ~~elch~~ ~~h~~ ~~o~~ ~~h~~ ~~e~~ ~~n~~ ~~h~~ ~~o~~ ~~h~~ ~~e~~ ~~n~~ ~~e~~ ~~r~~ ~~z~~ ~~i~~ ~~e~~ ~~h~~ ~~e~~ ~~r~~ ~~i~~ ~~s~~ ~~c~~ ~~h~~ ~~e~~ ~~r~~ ~~i~~ ~~s~~ ~~c~~ ~~h~~ ~~e~~ ~~n~~ ~~u~~ ~~n~~ ~~d~~ ~~a~~ ~~l~~ ~~l~~ ~~g~~ ~~e~~ ~~m~~ ~~e~~ ~~i~~ ~~n~~ ~~b~~ ~~i~~ ~~d~~ ~~e~~ ~~n~~ ~~d~~ ~~e~~ ~~n~~ ~~W~~ ~~e~~ ~~r~~ ~~t~~ ~~der~~ ~~Z~~ ~~e~~ ~~i~~ ~~c~~ ~~h~~ ~~e~~ ~~n~~ ~~u~~ ~~n~~ ~~d~~ ~~M~~ ~~a~~ ~~l~~ ~~u~~ ~~n~~ ~~t~~ ~~e~~ ~~r~~ ~~r~~ ~~i~~ ~~c~~ ~~h~~ ~~t~~ ~~b~~ ~~e~~ ~~s~~ ~~i~~ ~~t~~ ~~z~~ ~~u~~ ~~g~~ ~~e~~ ~~h~~ ~~e~~ ~~n~~. Wir fügen hinzu, daß seine Per-sönlichkeit und sein mitreißender Unterricht hierbei eine wesentliche Rolle ~~gespielt~~ ^{gespielt} haben.

Урочиста промова з нагоди 80-річчя Георгія Косміади
(продовження на наступній сторінці)

- 3 -

Dann folgte im Jahre 1940 die Übersiedlung nach Deutschland, wo unser Jubilar sofort, schon im Umsiedlungslager, seine künstlerische Arbeit wiederaufgenommen hat. Hamburg hatte dann das Glück, ihn ~~zu~~^{herbergen} zu dürfen. Kosmiadi arbeitete in den Jahren zwischen 1940 und 1945 als Theatermaler an der Staatsoper und auch am Thalia-Theater. An der Oper hat er besonders erfolgreich für die Ausstattung der 'Zauberflöte' gewirkt. Am Thalia-Theater ist er unvergessen durch die Ausstattung für 'Einen Jux will er sich machen'. Bei diesen Arbeiten bewies er seine große Begabung für das Architektonische und sein Verständnis für das Wesentliche der Dekoration, hatten doch seine Arbeiten größte Wirksamkeit. ~~seiner Arbeiten~~ kamen ihm ^{die} Moskauer Studien über Architektur vortrefflich zustatten.

Er war nun in Hamburg mit seiner Familie sesshaft geworden, und nach anfänglichen großen Schwierigkeiten hatte er sich ~~ein~~^{ein} neues Wirkungsfeld gesichert und sich als Bühnenmaler und als Lehrer in kurzer Zeit durchgesetzt. Wie schwer jedoch die Übersiedlung für Georg Kosmiadi, den mit seiner Heimat mit allen Fasern ~~seines~~^{alles} Seins eng verbundenen Künstler war, können wir ermessen. Dabei halfen ihm seine Willenskraft, und seine ungebrochene, unbändige Schaffensfreude. In der Hamburger Staatsoper hat er sich in die ihm übertragenen Arbeiten begeistert hineingestürzt. In all den Jahren stand ihm seine Gattin treu und hilfreich zur Seite und sorgte für ein behagliches Heim.

Nun folgen Jahr für Jahr Ausstellungen seiner Werke in westdeutschen Städten, die immer starken Besuch aufwiesen und ihm die verdiente Anerkennung eingebracht haben. Auch hierfür ist der heutige Tag eine Art Jubiläum, kann doch Kosmiadi auf eine fünfundsanzwanzigjährige Ausstellungszeit zurückblicken, die eine höchst fruchtbare und schaffensfrohe Zeit in seinem Leben gewesen ist, denn es entstanden in Hamburg mehr als 5000 Bilder, von denen hier nur ein Bruchteil ~~um uns versammelt~~^{ausgestellt} ist. Auch ein großer Freundeskreis und eine große Schar von Schülern hat sich in Deutschland um ihn gesammelt, die dankbar heute seiner gedenken.

Dieses sind etwa die Stationen seines ~~malenden~~ künstlerischen Lebensweges. Er hat unendlich viel gearbeitet; neben der Theatermalerei entstand die große Menge seiner Öl- und Temperagemälde, und das eine ist nicht ohne das andere denkbar, das heißt, seine Meisterschaft als Theatermaler gründet sich auf die unablässige Bemühung als Kunstmaler. Will ~~man~~ die Themenkreise kurz zusammenfassen, so handelt es sich um Bilder aus alter russischer Zeit, um die Darstellung russischer Paläste und Kirchen, um ~~die~~ Landschaftsbilder aus Rußland und aus anderen Ländern und schließ-

Урочиста промова з нагоди 80-річчя Георгія Косміди
(продовження на наступній сторінці)

- 4 -

Aus der überreichen Fülle seiner Werke können hier nur wichtige und für ihn charakteristische erwähnt werden. Zunächst die innenarchitektonischen Motive aus dem Kreml und aus anderen russischen Palästen und Kirchen mit der reichen Farbigkeit der Ikonen und Mosaiken und der zauberhaften Spiegelung in geschliffenen, blanken Plattenfußböden. Kosmiadi malt mit erstaunlicher Schnelligkeit die farbenreichen Interieurs. Er meistert die Darstellung mit sehr raschem Pinselstrich, und seine Bilder haben deshalb etwas zupackend Sicheres oder Genialisches in der Wiedergabe des Wesentlichen. Jede Kleinlichkeit wird absolut vermieden .

Wir fühlen auch, wie in ihm eine alte künstlerische Volksüberlieferung lebendig ist, die über byzantinische Formen bis zur griechischen Antike zurückreicht. Mit dieser in ihm lebendigen Tradition paart sich ein starker persönlicher Gestaltungswille. Ebenso finden wir in seinen Werken eine Hinneigung zu romantischer Darstellung, die aus der bis zum heutigen Tage lebendigen russischen Volkskunst ~~geschöpft~~^{geschöpft} wird.

Neben der großen Fülle schöner Stadtansichten und dem Bildern von Kirchen und Klöstern steht eine stattliche Anzahl äußerst stimmungsvoller Landschaftsbilder. Natürlich sind es vor allem russische, besonders auch kaukasische Landschaften, aber wir finden auch Darstellungen unserer Heide, ferner Bilder aus Franken, aus der Umgebung von Gösweinstein. Die Heidebilder weisen eine Fülle wirkungsvoll gestalteter Natureindrücke auf. In den Bildern aus Franken vereinen sich ~~immer~~ romantisches Sehen und Empfinden mit einem leidenschaftlichen Naturgefühl.

Besonders hervorzuheben ist die reiche Farbgebung seiner Landschaftsbilder. Ihm gelingen kühne, überaus eindrucksvolle Farbkompositionen, und man möchte sagen, daß Kosmiadi in seinen Bildern ein wahres Farb-orchester vorführt, das voll starker und harmonischer Klänge ist. In zahlreichen Landschaftsdarstellungen sind aber auch zarte Stimmungen wiedergegeben, etwa bei ~~der~~^{einer} Abenddämmerstunde im Gebirge oder bei einer in Nebel gehüllten Landschaft. Hier weiß der Künstler mit wenigen Farbnuancen die Natur treffend darzustellen, ~~und~~ Immer tritt für den Betrachter ganz eindringlich die Freude an der Farbgebung hervor, und uns scheinen deshalb die Arbeiten Kosmiadis, die reiche Farbskalen aufweisen, zu seinen besten und stärksten Leistungen zu gehören.

Урочиста промова з нагоди 80-річчя Георгія Косміаді
(продовження на наступній сторінці)

- 5 -

Seine Temperagemälde zeigen ,daß er ein Meister dieser schwierigen Technik ist, bei der ja leicht kreidige Wirkungen entstehen können, die er jedoch mit sicherer Hand zu vermeiden weiß. Wie gesagt, entfesselt er mit seinen Farben ein wahres Feuerwerk leuchtkräftiger Töne. Zitronengelb in einer marokkanischen Szenerie, zinnberrot in den Prunkräumen des Kreml, alles kräftige Farben in großer Fülle. Auf anderen Bildern aber auch durch Luft und Licht gebrochene Töne, so auf russischen Straßenbildern oder in kaukasischen Landschaften. Immer eine schwungvolle Handschrift, eine großzügige Malweise. Wie sein Auge große Räume in Kirchen und Palästen oder in den unendlich weiten Landschaften des Ostens umfaßt, so vermeidet es seine malende Hand, am kleinen Detail zu haften. In seiner Darstellungsart spiegelt sich das Erbe des Volkstums, dem er entstammt, und der Umwelt, die ihn künstlerisch geformt hat. Alles in allem sind es Wesenszüge, die ihn für uns fremd sein lassen, die wir jedoch nachfühlend verstehen lernen bei der Betrachtung seiner Bilder und die wir als Ausdruck seiner Persönlichkeit bewundern.

Trotz seines schon fünfundzwanzigjährigen Aufenthaltes im Westen ist Kosmiadi künstlerisch kein Westeuropäer geworden. Hier an seiner neuen Wirkungsstätte blieb die russische Heimat für sein Schaffen bestimmend. Der Urgrund seines Wesens ~~ist in der russischen Heimat~~ wurzelt in der östlichen Heimat, die seine Arbeit beherrscht und lenkt. Die tiefe Gläubigkeit, die Fähigkeit, sich zu begeistern an der Natur und an der Kunst setzen ihn ^{zusammen mit} einem starken Einfühlungsvermögen in den Stand, einen ^(seinem Wesen gemäß) Stoff künstlerisch darzustellen.

Im Namen aller hier versammelten Freunde, Verehrer und Schüler wünsche ich ~~uns~~ unserem Jubilar noch manche Jahre voller Gesundheit und Schaffensfreude, in denen er sich ungehindert seiner Kunst widmen kann, uns allen und der Nachwelt zur Freude.

Wir danken ihm für alles, was er uns bisher mit seinem Werk gegeben hat.

 Wilh. Bierhombke
 24. III. 1966

Урочиста промова з нагоди 80-річчя Георгія Косміди
 24 березня 1966 р.

Манускрипт. Доктор Біерхенке.

Високоповажний пане професор Косміаді!
Вельмиповажні дами та панове!

Зобразити життя великого митця у декількох словах і описати його багату творчість, яка є такою різноманітною як безкінечні російські краєвиди, його батьківщина, — це нелегка справа. Ми бачимо тут лише невелику частину його творіння, яка відкривається перед нами, але яка досить вдало вибрана. І я той, кому було надане почесне завдання говорити із нагоди 80-річчя нашого шановного Георгія Косміаді, і це завдання я також можу взяти на себе.

Георгій Косміаді, який народився 24 березня 1886 р. у місті Нальчик на Кавказі, отримав у дитинстві незабутні та глибокі враження від чудових краєвидів Кавказу і в різнобарвному, наповненому багатим життям Тифлісі, що було важливим для його подальшого життя. Він відвідував школу у Тифлісі, а пізніше архітектурний відділ у технічній школі в Баку. Це були нелегкі часи, які він провів в Баку. Тут життя вимагало від нього суворої витримки та боротьби за виживання. Трохи згодом він був у Москві учнем художника Сєрова та Хрушова. Москва була для нього важливою станцією в його кар'єрі: відвідуючи театр, навчаючись художній майстерності, вивчаючи архітектуру та поезію, він розширював тут свої знання. Він працював у Москві у першого окружного архітектора та брав участь у художніх конкурсах архітектурного об'єднання. Саме тут він заклав основу для своїх знань законів архітектури, які відіграють важливу роль у його художній творчості.

Події Першої світової війни він вдало пережив, і після 1917 року, коли він перебрався у Рівне на Волині, працював вчителем малювання та трудового навчання в гімназії та в інших школах. Гідним захоплення є те, як він, син гір, пристосувався до життя народу своєї нової батьківщини і швидко навчився розуміти характери людей нової сфери діяльності. Він мусив художньо сформулювати довірених йому учнів і пробудив в них почуття стилю та мистецьку волю. Він був переконаний, що кожна дитина вмє малювати, і довів результатами своїх занять те, що учні дуже добре володіють власною творчою силою.

*Урочиста промова з нагоди 80-річчя Георгія Косміаді
(продовження на наступній сторінці)*

Звичайно, не дивно те, що на заняттях вони знайомились із східним стилем, оскільки він носив його у собі як спадок. У школах він створював мистецькі об'єднання, організовував театральні постановки, де був одночасно режисером, художнім керівником та актором. Він проектував та малював декорації, створював костюми та керував балетом; поставив на сцені "Бориса Годунова" Пушкіна, "Пошту" Тагора та "Іліаду" Гомера. Щорічно влаштовував художні виставки, на яких демонстрував роботи своїх учнів: наприклад, в Рівному, у Варшаві, Познені і Кракові, а також у Парижі в 1937 р. За свої картини та вчительську діяльність він отримував найвищі оцінки та винагороди. Особливо його вчительська діяльність була визнана та оцінена академією.

Це були надзвичайно майстерні роботи, які створили учні під його безпосереднім керівництвом та зробили його відомим. Насамперед йому добре вдалося застосувати староросійські народні мотиви у кераміці та текстилі, наприклад, під час створення скатертини та подушки. Професори академії художнього мистецтва у Кракові висловлювали думку про те, що роботи його учнів вирізнялися великим багатством декоративних мотивів та пишнотою кольорів і визнавали, як самотньо проявляється талант художника Косміаді, який знає, як використати фарби. Критики того часу підкреслюють також, що старанність та захоплення мистецтвом передалося його учням. Методика його занять та високий рівень педагогічної діяльності були високо схвалені. Цей період у Рівному був одним із найщасливіших у його житті, і успіх його педагогічної роботи був, як він сам казав, "спричинений учнями". Незадовго до початку Другої світової війни Косміаді був зайнятий тим, що створив у Рівному школу художнього мистецтва, керівництво якою було доручено йому.

Підсумовуючи, потрібно сказати, що результати більш ніж двадцятирічної невтомної вчительської діяльності, в якій наш ювіляр виявився здібним викладачем малювання та мистецтвознавства, були плідними. Тогочасні учні отримали відмінну підготовку та серйозне розуміння мистецтва, чим вони завдячують саме Косміаді. Запрошення до участі у Паризькій всесвітній виставці означало для нього високу винагороду. Для цієї виставки у 1937 р. у Парижі було відібрано 67 учнівських робіт, і цим Косміаді зміг довести, яку високу виховну та загальноосвітню цінність мають уроки креслен-

*Урочиста промова з нагоди 80-річчя Георгія Косміаді
(продовження на наступній сторінці)*

ня та малювання. А ми додамо, що його особистість та захоплюючі заняття відіграли при цьому найважливішу роль.

Потім, в 1940 р., було переселення до Німеччини, де вже в таборі для переселенців Г.Косміаді відразу ж відновив свою мистецьку діяльність. Гамбург мав потім за честь надати йому притулок. У період з 1940 р. до 1945 р. він працював театральним художником в Державній опері, а також в театрі “Талія”. В опері особливо успішно він працював над оформленням декорацій до “Зачарованої флейти”. Для театру “Талія” він став незабутнім завдяки виготовленим декораціям до вистави “Він хоче пожартувати”. Цими своїми роботами він доказав свій великий талант в архітектоніці та розумінні основного в декорації, і його роботи були ефективними. Навчання мистецтва архітектури у Москві було дуже доречним.

Він оселився в Гамбурзі зі своєю сім'єю, і, подолавши великі труднощі на початку, забезпечив своє існування у новій сфері діяльності та за дуже короткий час домігся визнання як художник-декоратор та як вчитель. Ми можемо зрозуміти, яким тяжким було переселення для Георгія Косміаді. Художник всією своєю душею був тісно пов'язаний із Батьківщиною. Та йому допомогли його сила волі та незламна, невгамовна радість творчості. В Гамбурзькій державній опері він пристрасно взявся за покладену на нього роботу. Усі ці роки біля нього знаходилася його вірна дружина, яка була завжди готова допомогти і піклувалася про затишне домашнє вогнище.

Потім з року в рік проходили виставки його робіт в західних німецьких містах, які завжди відвідувало дуже багато шанувальників, що і принесло йому заслужене визнання. Для цього ми маємо сьогоднішній день, тобто ювілей, і можемо оглянути виставку робіт, які були створені за 25 років, найплідніший та найрадісніший період у його житті, оскільки з написаних ним у Гамбурзі більше як 5000 картин, тут виставлена лише частина. Також багато друзів та безліч його учнів зібралися біля нього і дякують сьогодні йому своїми спогадами.

Це все станції його мистецького життєвого шляху. Він нескінченно багато працював; поряд з його театральними роботами з'явилася велика кількість олійних та темпера-картин, і одне немислиме без іншого. Це означає, що його майстерність як театрального художника базується на постійному творінні живописця.

*Урочиста промова з нагоди 80-річчя Георгія Косміаді
(продовження на наступній сторінці)*

Якби коротко узагальнити коло тем, то мова йшла б про картини з старого російського періоду, про зображення російських палаців та церков, пейзажні картини з Росії та інших країн і, зрештою, про його натюрморти.

З надзвичайно великої кількості його творів можна назвати нині лише важливі, ті, які його характеризують. Насамперед внутрішні архітектурні мотиви з Кремля та з інших російських палаців та церков з багатою барвистістю ікон та мозаїк і чарівним віддзеркаленням на шліфованій, блискучій підлозі з плитки. Косміаді пише з надзвичайною швидкістю багаті кольором інтер'єри. Він творить зображення швидким рухом пензля, і саме через це його картини приховують в собі щось надзвичайно точне і геніальне у зображенні головного. Кожна дрібниця повністю виправдовується.

Ми також відчуваємо, що в ньому живуть старі мистецькі народні традиції, які сягають візантійських форм і грецької античності. З цими живими в ньому традиціями поєднується сильна особиста художня воля. Так само знаходимо в його творах схильність до романтичного зображення, яке прийшло з російського народного мистецтва та живе донині.

Поряд з великою кількістю красивих панорам і картин із зображенням церков та монастирів знаходимо чимало зовнішньо сповнених настроєм пейзажних картин. Звичайно, це насамперед російські, а також кавказькі краєвиди, але ми знаходимо тут також зображення нашого вересового степу, далі картини франків, з околиць Гьосвайнштайну. Картини із зображенням вересу демонструють багатство ефективних сформованих вражень від природи. В картинах франків поєднуються романтичне бачення і відчуття з палким почуттям природи.

Особливо слід відзначити багатство передачі кольору в його пейзажних картинах. Йому вдаються сміливі, наскрізь вражаючі поєднання кольорів, а тому так і хочеться сказати, що Косміаді керує в своїх картинах справжнім оркестром фарб, який сильно та гармонійно звучить. В багатьох зображеннях краєвидів додано також ніжного настрою, зокрема при вечірніх сутінках в горах або під час оповитого туманом ландшафту. Тут митець знає, як вдало зобразити за допомогою незначних нюансів кольорів природу. Радість передачі кольору постійно виступає переконливо перед глядачем, і тому роботи Косміаді, які показують багатство фарб, здаються нам найкращими та найсильнішими досягненнями.

*Урочиста промова з нагоди 80-річчя Георгія Косміаді
(продовження на наступній сторінці)*

Його картини-темпера показують, що він є майстром цієї складної техніки, під час використання якої може легко з'явитися крейдянний ефект, чого він вміє уникнути впевненою рукою. Як було сказано, він своїми фарбами дає волю справжньому феєрверку насичених тонів. Лимонно-жовтий в марокканській обстановці, кіноварний червоний в розкішних палатах Кремля, постійно насичені кольори у всьому їх багатстві. А от на інших картинах зламани повітрям та світлом тони, так як на картинах із зображенням російських вулиць або кавказьких краєвидів. Постійно натхненний почерк, визначна манера малювання. Оскільки його око охоплює великі приміщення церков і палаців або безмежно широкі ландшафти Сходу, то його художня рука дотримується зображення малих деталей. В його манері відображення віддзеркалюється спадщина народності, з якої він походить, і навколишнє середовище, яке сформувало його як митця. Все в усьому — це характерні риси, які дозволяють бути йому чужим для нас і які ми співчутливо вчимось розуміти під час оглядання картин, які захоплюють нас як вияв його особистості.

Незважаючи на вже 25-річне перебування на Заході, Косміаді художньо не став західним європейцем. Тут, на його новому місці творчості, визначальною у творчості залишається його російська Батьківщина. Причина його існування корениться у східній Батьківщині, яка володіє і керує його творчістю. Глибока віра, здатність захоплюватись природою і мистецтвом приводять його разом з інтуїцією в стан художнього зображення матеріалу.

Від імені усіх зібраних тут друзів, вчителів та учнів я бажаю нашому ювіляру ще багато років міцного здоров'я і радості творчості, завдяки якій він зможе без перешкод присвятити себе мистецтву, нам усім та цілому світу на радість.

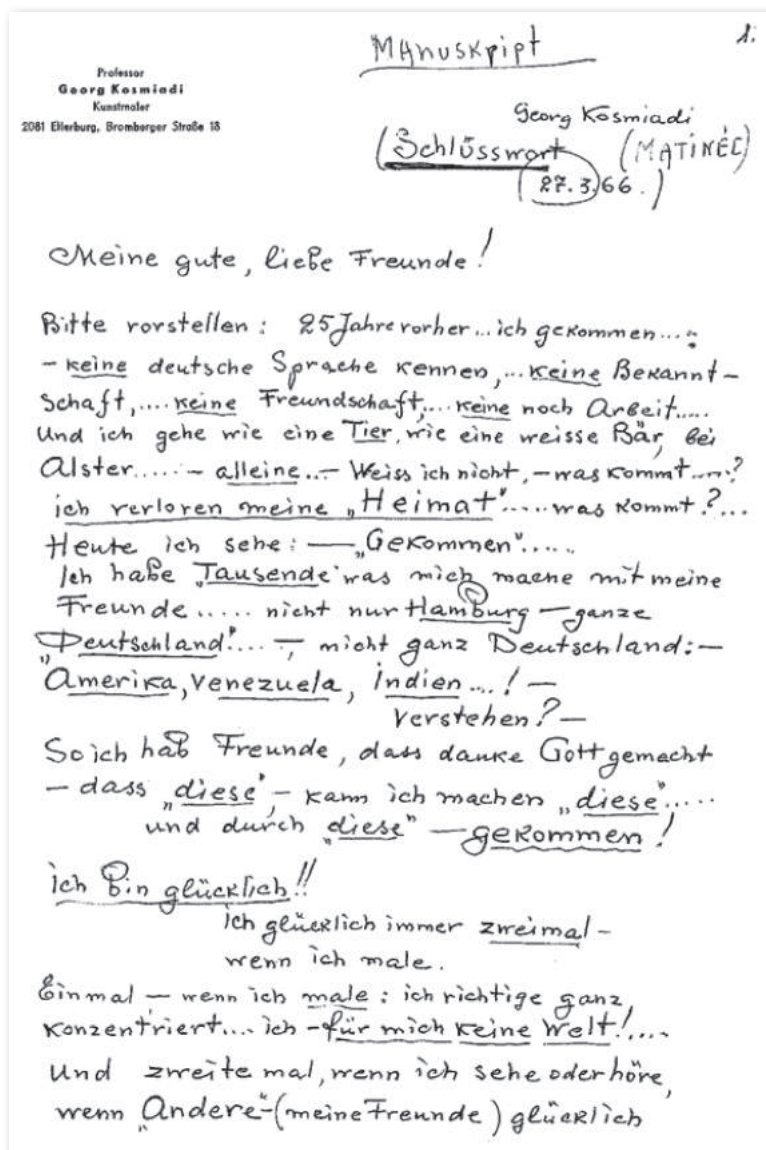
Ми дякуємо йому за все, що він нам дотепер давав своїми творами.

Вільгельм Біерхенке,
24.03.1966 р.

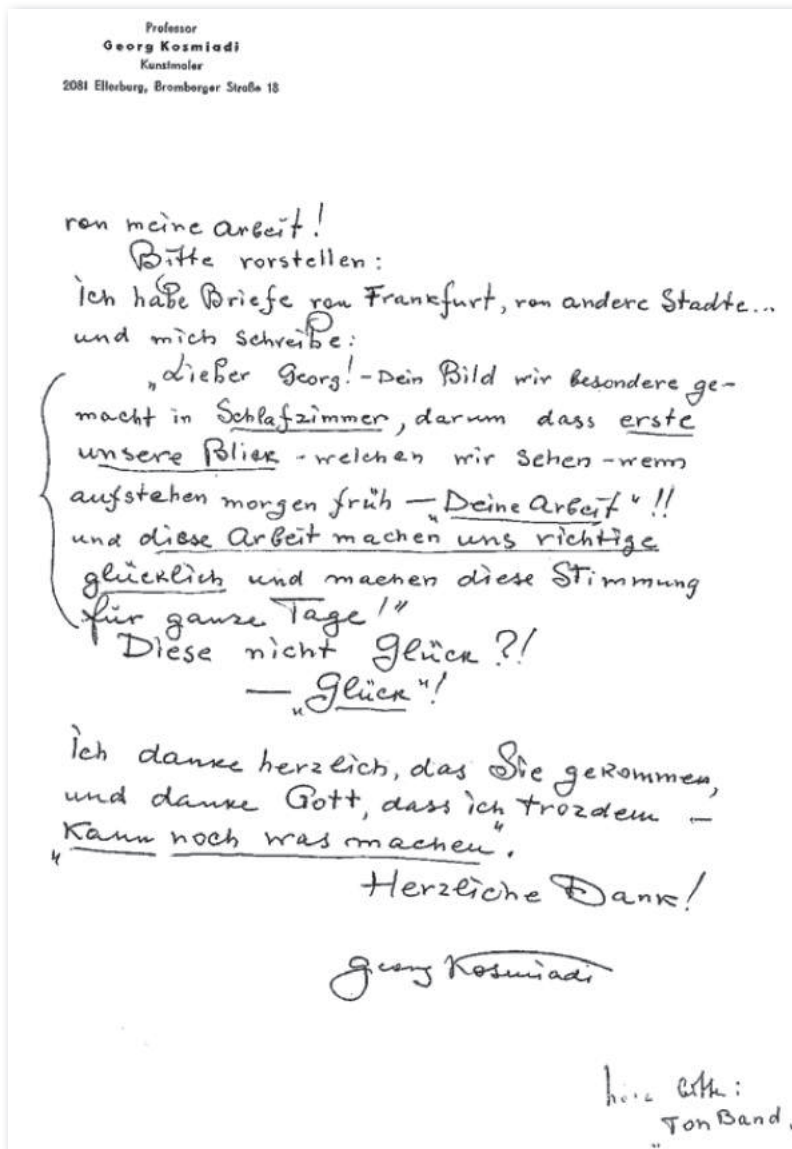
*Урочиста промова з нагоди 80-річчя Георгія Косміаді
24 березня 1966 р.*

*Урочиста промова Георгія Косміаді на виставці
присвяченій його 80-літтю
1966 р.*

Заключне слово професора Георгія Косміаді
 на урочистостях з нагоди 80-річчя
 (продовження на наступній сторінці)

Заключне слово професора Георгія Косміаді
на урочистостях з нагоди 80-річчя
27 березня 1966 р.

Мої добрі любі друзі!

Будь ласка, уявіть: 25 років назад я прибув... — не знаючи німецької мови,.. жодних знайомств,.. жодних друзів,.. ще без роботи... І я йду, як тварина, як білий ведмідь навколо озера Альстер... — сам, один... Не знаю, що мене чекає..? Я втратив свою “Батьківщину”... що мене чекає? Сьогодні я бачу: — Сталося... Я маю “тисячі”, хто вважає мене своїм другом... не лише Гамбург — вся “Німеччина”, не тільки вся Німеччина: — Америка, Венесуела, Індія...! Розумієте? — І так я маю друзів, за що дякую Богу, що “ці”, — я можу зробити, і “ці”, завдяки “цим” це сталося! Я щасливий!! Я щасливий завжди вдвічі, коли малюю. Один раз, коли я малюю, я повністю концентруюся ... для мене не існує жодного світу, а другий раз, коли я бачу або чую, як “інші”(мої друзі) щасливі за мою роботу.

Будь ласка, уявіть: я маю листи з Франкфурта, з інших міст...і мені пишуть: “Любий Георгій! Твоя картина робить щось особливе у спальні, тому що перші наші погляди, коли ми рано-вранці встаємо, спрямовані на “твою роботу!!” І ця “робота” справді робить нас щасливими, і ми маємо цей настрій на цілий день!” Чи це не щастя?! — Щастя!

Я сердечно дякую Вам за те, що Ви прийшли, і дякую Богу за те, що, незважаючи ні на що, “ я можу ще щось зробити”. Моя сердечна подяка!

Георгій Косміаді

Зала музею, де експонувалась ювілейна виставка Георгія Косміаді м. Гамбург, 1966 р.

ВОСКРЕСЕНЬЕ 20 ФЕВРАЛЯ 1966 ГОДА

**ЮБИЛЕИ РУССКОГО
ХУДОЖНИКА**

В Гамбурге (З. Германия) празднует свое 80-летие и 50-летний юбилей артистической и педагогической деятельности известный русский художник профессор Георгий Петрович Космиадис. Юбилей получает поздравления и пожелания дальнейшей успешной творческой работы от многочисленных своих учеников из всех стран русского рассеяния.

*Замітка з газети "Новое русское слово"
м. Нью Йорк, неділя, 20 лютого 1966 р.*

Ein vielseitiger Künstler

„Maler-Professor“ Georg Kosmiadi wurde 80 Jahre

ELLERBEK (eh). Ein prominenter Bürger von Ellerbek feierte am 24. März seinen 80. Geburtstag: Professor Georg Kosmiadi, weit über Deutschlands Grenzen hinaus bekannter Kunstmaler und Architekt. Wir haben das Geburtsstadtkind anlässlich seines Ehrentages in seinem schmucken Häuschen in der Fromberger Straße 18 besucht, wo der rüstige Jubilar zusammen mit seiner Frau und der Familie seines Sohnes lebt.

Schon beim Eintritt in das Arbeitszimmer des Künstlers umfängt den Besucher ein Gefühl der Verzauberung. Man spürt die besondere Atmosphäre, die Georg Kosmiadi um sich verbreitet.

Das liegt nicht nur an den zahlreichen Bildern und farbenprächtigen Blumen, die den Raum schmücken, das liegt vor allem an der persönlichen Ausstrahlung dieses Mannes, die sich unwillkürlich auf seine Umgebung überträgt.

Und wenn er gar noch zu erzählen anhebt, ist der Zuhörer fasziniert von der Ausdrucksfähigkeit seiner Stimme und seiner Gebärden, die den Vortrag begleiten.

Professor Kosmiadi wurde 1886 in Naltschik (Kaukasus), geboren und verlebte seine Kinderzeit in Tiflis, einer Stadt, die — wie er selber sagt — zum noch heute „exotisch-sonnige Erinnerungen“ hervorzaubert. „Wenn ich meinen vier Enkelkindern heute vor dieser herrlichen Landschaft berichten sollen sie immer zu mir: ‚Opa, du erzählst Märchen!‘ Aber es war wirklich märchenhaft schön dort.“

Jahr nur Sonnenschein, im Februar stand schon alles in Blüten...“

In Baku studierte er Architektur und hatte von 1905 bis 1915 die Position des Moskauer Stadtarchitekten inne. In Moskau war es auch, wo er seiner großen Leidenschaft, der Malerei, als Schüler von Prof. Sorow wertvolle Kenntnisse hinzufügen konnte.

Ordentlicher Professor für Architektur und Malerei wurde Kosmiadi 1937. Der Professor, der seit 1915 verheiratet ist (übrigens mit einer Deutschen), hat 2 Kinder: Eine Tochter und einen Sohn. Sie alle leben seit 1940 in Deutschland, seit 1945 in Hamburg.

Erstmals der Öffentlichkeit vorgestellt wurden seine Frühwerke bereits 1906 in Moskau, Paris (Weltausstellung 1937), Warschau, Berlin — um nur einige zu nennen — waren weitere Stationen. Wobei zu erwähnen ist, daß Georg Kosmiadi der einzige bekannte Maler ist, der seine Ausstellungen musikalisch untermalt. Er bevorzugt dabei Kompositionen von Rachmaninow, Tschalkowsky, Rimsky-Korsakow, Brahms, Debussy, Ravel und andere.

Besonders gern denkt er an seine fünfjährige Tätigkeit als Bühnenbildner an der Staatsoper und dem Thalia-Theater in Hamburg zurück.

Schier unerschöpflich ist die Anzahl anderer Liebhabereien: Er versuchte sich mit Erfolg u. a. als Schauspieler, Regisseur und Ballettmeister.

Daß er das Herz am rechten Fleck hat, beweist sein entschlossenes Eingreifen, als an der Ellerbeker Schule für eine Aufführung ein Bühnenbild gebraucht wurde. „Ultragut“ nennt er heute das Ergebnis, das er mit Hilfe des Schuldirektors, zweier Lehrer und einiger Schüler „hinzauberte“.

Wie gut sich der Jubilar an hanseatischen Sprachgebrauch gewöhnt hat, bewies der Abschiedsgruß, den er seinem Besucher entbot — er sagte ganz einfach „Tschüss“ ...

Alles Gute weiterhin, Herr Professor!

Стаття з газети „Heimatspiegel“
віторок, 29 березня 1966 р.

**Багатогранний митець
“Професору-художнику”
Георгію Косміаді
виповнилося 80 років.**

Еллербек. Видатний мешканець міста Еллербек відсвяткував 24 березня своє 80-річчя: професор Георгій Косміаді, відомий за межами Німеччини як художник-митець та архітектор. Ми відвідали іменинника з нагоди його святкового дня у прикрашеному будиночку на вулиці Бромбергер, 18, де бадьорий ювіляр проживає зі своєю дружиною та сім'єю свого сина.

Уже при вході в кабінет художника відвідувача охоплює почуття зачарованості. Відчувається особлива атмосфера, яка панує навколо Косміаді.

Це залежить не лише від численних картин і барвистих квітів, які прикрашають кімнату, це залежить насамперед від особливого випромінювання, яке з'являється мимовільно на його обличчі.

А коли він починає розповідати, то слухач захоплюється його голосом та жестами, які супроводжують розповідь.

Професор Косміаді народився у 1886 році у місті Нальчик на Кавказі, провів дитинство у Тифлісі, у місті, яке, як він сам казав, викликає сьогодні “екзотично-сонячні спогади”. “Коли я розповідаю зараз своїм чотирьом внукам про цей чудовий край, вони завжди кажуть мені: “Дідусю, ти розповідаєш казку!” Але там справді було казково красиво, 3/4 року лише сонячне світло, в лютому вже все цвіло...”

У Баку він вивчав архітектуру і з 1905 до 1915 року займав посаду Московського міського архітектора. Москва була місцем, де він міг додати до своєї великої

пристрасті — живопису — як учень професора Єррова цінні знання.

Дійсним професором архітектури та живопису Косміаді став у 1937 році. Професор одружений з 1915 року (зрештою, на німкені), має двох дітей: дочку та сина. Усі вони проживають з 1940 року в Німеччині, а з 1945 року в Гамбурзі.

Вперше його ранні твори були виставлені вже 1906 року в Москві. Париж (Всесвітня виставка 1937 р.), Варшава, Берлін — це наступні міста виставок. Варто також підкреслити те, що Георгій Косміаді — єдиний відомий художник, який доповнює музикою свої виставки. При цьому він надає перевагу композиціям Рахманінова, Чайковського, Римського-Корсакова, Брамса, Дебюсі, Гавеля та інших.

З особливим задоволенням він згадує про п'ятирічну діяльність на посаді декоратора в Державній опері та театрі “Талія” в Гамбурзі.

Щирими та невичерпними є інші захоплення: він пробує себе, між іншим успішно, у ролі актора, режисера та балетмейстера.

Те, що він хвилювався, доводить його рішуче втручання, коли в школі Еллербека була використана його декорація для постановки вистави. “Дуже добрим” він називає сьогодні той результат, який він “вичаклював” за допомогою директора школи, двох вчителів та деяких учнів.

Наскільки добре ювіляр звик до ганзейської вимови, довело його прощання, яке він висловив своєму гостю дуже просто:

“Бувайте!”

Всього доброго і надалі,
пане професоре!

Замітка з газети "Hamburger Abendblatt"
середа, 30 березня 1966 р.

Музика та картина

Тісний зв'язок між творами живопису та музикою виявлявся у манері російської мистецької душі вже у Мусоргського, Скрябіна та Кандинського. Народжений на Кавказі, художник професор Георгій Косміаді, який мешкає сьогодні у Елербурзі, належав ще перед Першою світовою війною до одного з тих гуртків, члени яких власну художню творчість поєднували із грою на фортепіано. Так само працює Косміаді ще й сьогодні. Музей етнографії влаштував на честь його 80-річчя оригінальне матинее. Виставлені картини були доповнені репродукціями та біографічними фотографіями, під час демонстрації яких звучала російська музика у записі на грамплатівках. Дуже індивідуальна, первісна та одночасно російська, вітчизняна манера зображення, в якій Косміаді поєднує та змінює різні стилі десятиліття і періоду останнього рубежу сторіч, вгадується особливо в романтичних пейзажах для настрою і так само майстерно у вміло використаних кольорових контрастах музичного фону.

*Стаття з газети „Heimatspiegel“
вівторок, 29 березня 1966 р.*

“Художник-професор” з Еллербека виставляв свої картини

З нагоди свого 80-річчя російський “художник-професор” Георгій Косміаді читав в актовій залі музею Гамбурзької історії доповідь про свою творчість, яка презентує приблизно 5000 картин, з яких була виставлена невелика частина. Це переважно мотиви з його російської Батьківщини, пейзажі та внутрішні інтер’єри, передусім картини із зображенням пишних церков царської Росії, а також Кремля, які представлені яскравою пишністю фарб олією та темперною технікою. Під час показу художником кольорових зображень на діапроекторі паралельно тихо звучала добре до цього підібрана музика Чайковського. Більш докладно про художника та його творчість ми розповідаємо на сторінці 2 сьогоднішнього номеру.

Maler-Professor Kosmiadi stellte in Hamburg aus

Eine eindrucksvolle Geburtstagsfeier

Anlässlich seines 80. Geburtstages hielt der russische „Maler-Professor“ Georg Kosmiadi, ein bekannter Kurpgast unserer Stadt, in der Aula des „Museums für Hamburgische Geschichte“ am Holstenwall in Hamburg einen Vortrag über sein Schaffen, das allein etwa 5000 Gemälde umfaßt, von denen ein kleiner Teil dort auch ausgestellt war. Es sind vorwiegend Motive aus seiner russischen Heimat, Landschaften und Innenarchitekturen, vor allem aber Bilder aus den prächtvollen Kirchen des zaristischen Rußlands, so auch aus dem Kreml, in leuchtender Farbenpracht, in Öl oder pastoser Plaka-Technik. Während der Künstler weitere Proben seines Schaffens mit Farb-Dias zeigte, ertönten aus dem Hintergrund leise gut dazu abgestimmte Musiken von Tschai-kowskij.

Ein vielseitiger Künstler

Die Hamburger Zeitung „Heimatspiegel“ berichtet über einen Besuch bei Professor Kosmiadi u. a.: Ein prominenter Bürger von Ellerbek feierte am 24. März seinen 80. Geburtstag: Professor Kosmiadi, weit über Deutschlands Grenzen hinaus bekannter Kunstmaler und Architekt. Wir haben das Geburtstagskind anlässlich seines Ehrentages in seinem schmucken Häuschen in der Bromberger Straße besucht, wo der rüstige Jubilar zusammen mit seiner Frau und der Familie seines Sohnes lebt.

Schon beim Eintritt in das Arbeitszimmer des Künstlers umfängt den Besucher ein Gefühl der Verzauberung. Man spürt die besondere Atmosphäre, die Georg Kosmiadi um sich verbreitet.

Das liegt nicht nur an den zahlreichen Bildern und farbenprächtigen Blumen, die den Raum schmücken, das liegt vor allem an der persönlichen Ausstrahlung dieses Mannes, die sich unwillkürlich auf seine Umgebung überträgt.

Professor Kosmiadi wurde 1886 in Naltschik (Kaukasus) geboren und verlebte seine Kindheit in Tiflis, einer Stadt, die - wie er selbst sagt ihm noch heute „exotisch-sonnige Erinnerungen hervorzaubert.“

In Baku studierte er Architektur und hatte von 1905 bis 1915 die Position des Moskauer-Städtearchitekten inne. In Moskau war es auch, wo er seiner großen Leidenschaft, der Malerei, als Schüler von Professor Serow wertvolle Kenntnisse hinzutügen konnte.

Ordentlicher Professor für Architektur und Malerei wurde Kosmiadi 1937. Der Professor, der seit 1915 verheiratet ist (übrigens mit einer Deutschen), hat 2 Kinder: Eine Tochter und einen Sohn. Sie alle leben seit 1940 in Deutschland, seit 1945 in Hamburg.

Erstmals der Öffentlichkeit vorgestellt wurden seine Kunstwerke bereits 1906 in Moskau, Paris (Veltausstellung 1937) Warschau, Berlin - um nur einige zu nennen - waren weitere Stationen. Wobei zu erwähnen ist, daß Georg Kosmiadi der einzige bekannte Maler ist, der seine Ausstellungen musikalisch untermauert.

Besonders gern denkt er an seine fünfjährige Tätigkeit als Bühnenbildner an der Staatsope-

und dem Thalia-Theater in Hamburg zurück. Schier unerschöpflich ist die Anzahl anderer Liebhabereien: Er versuchte sich mit Erfolg u. a. als Schauspieler, Regisseur und Ballettmeister.

☆

Wir brachten schon in einer unserer letzten Ausgaben einen Hinweis auf den 80. Geburtstag unseres lieben, langjährigen Gastes Professor Kosmiadi. Den guten Wünschen, die ihm in Hamburg dargebracht wurden, schließen wir uns nochmals in aller Herzlichkeit an.

Стаття з газети „Heimatspiegel“
1966 р.

Художник-професор виставляв картини у Гамбурзі Виразне та вражаюче святкування дня народження

З нагоди свого 80-річчя російський “художник-професор” Георгій Косміаді, відомий курортник нашого міста, читав в актовій залі музею Гамбурзької історії доповідь про свою творчість, яка презентує приблизно 5000 картин, з яких була виставлена невелика частина. Це переважно мотиви з його російської Батьківщини, пейзажі та внутрішні інтер'єри, передусім картини із зображенням пишних церков царської Росії, а також Кремля, які представлені яскравою пишністю фарб олією та темперною технікою. Під час показу художником кольорових зображень на діапроекторі паралельно тихо звучала добре до цього підібрана музика Чайковського.

Гамбурзька газета “Heimatspiegel” повідомляє про відвідини професора Косміаді: “Видатний мешканець міста Елербек відсвяткував 24 березня своє 80-річчя: професор Георгій Косміаді, відомий за межами Німеччини як художник-митець та архітектор. Ми відвідали іме-

нинника з нагоди його святкового дня у прикрашеному будиночку на вулиці Бромбергер, 18, де бадьорий ювіляр проживає зі своєю дружиною та сім'єю свого сина. Уже при вході в кабінет художника відвідувача охоплює почуття зачарованості. Відчувається особлива атмосфера, яка панує навколо Косміаді.

Це залежить не лише від численних картин і барвистих квітів, які прикрашають кімнату, це залежить насамперед від особливого випромінювання, яке з'являється мимовільно на його обличчі. А коли він починає розповідати, то слухач захоплюється його голосом та жестами, які супроводжують розповідь.

Професор Косміаді народився у 1886 році у місті Нальчик на Кавказі, провів дитинство у Тифлісі, у місті, яке, як він сам казав, викликає сьогодні “екзотично-сонячні спогади”.

У Баку він вивчав архітектуру і з 1905 до 1915 року займав посаду Московського міського архітектора. Москва була місцем,

де він міг додати до своєї великої прихисті — живопису — як ученя професора Сєрова цінні знання.

Дійсним професором архітектури та живопису Косміаді став у 1937 році. Професор одружений з 1915 року (зрештою, на німкені), має двох дітей: дочку та сина. Усі вони проживають з 1940 року в Німеччині, а з 1945 року в Гамбурзі. Вперше його ранні твори були виставлені вже 1906 року в Москві. Париж (Всесвітня виставка 1937 р.), Варшава, Берлін — це наступні міста виставок.

З особливим задоволенням він згадує про п'ятирічну діяльність на посаді декоратора в Державній опері та театрі "Талія" в Гамбурзі.

Щирими та невичерпними є інші захоплення: він пробує себе, між іншим успішно, у ролі актора, режисера та балетмейстера.

В останніх наших виданнях ми навели посилання на відомості про святкування 80-річчя нашого лютого неодноразового гостя професора Косміаді. Ми висловили йому наші добрі побажання з усією сердечністю.

із власного архіву Н.Г.Саннов-Косміаді. Гамбург. Німеччина

*Макет дерев'яної каплиці, виготовлений
Георгієм Косміаді
м. Гамбург*

Моя любимая книга	
Толстой "Анна Каренина" (в ост. вещи) / 189	115 п.
Астроваский "Идиот" и некот. вещи	115 "
Мухомин "Борис Годунов" и лир. стих.	80 "
Чехов "Винный сад", "Дядя Ваня", "Три сестры" (кроме веселья)	90 "
Аермонтова "Демон" и лир. стих.	80 "
Тургенев "романы" / почти все	95 "
Соголь "Тарах Бульба" / 190	15 "
Анна Акматова стихи / все	100 "
Босенин / все, кроме последних	90 "
Львова "Старая сказка"	100 "
Куприян "Слеза" и "Гранатовый браслет"	90 "
Степан, Николай Переслядкин	100 "
Бельский "Сказание о граде Китеже"	100 "
Гамсун, Виктория	100 "
Келлерман "Книготорг"	100 "
Росиндрат Творч. Пьеса "Почта" / 190	90 "
Белогорский "Странные годы"	100 "

Я люблю картины и декорации	
1. Руслова / иконы	100 пункт.
2. Эрзуля	100 "
3. Нестерова	100 "
4. Левитана	100 "
5. Серова	100 "
6. Сурикова	100 "
7. Рериха	100 "
8. Рабушкина	100 "
9. З. Власенцова	95 "
10. А. Васнецова	100 "
11. Иванова	100 "
12. Борисова-Мусатова	100 "
13. Коровина К.	90 "
14. Рылова	80 "
15. Репина	50 "
16. Кустодиева	80 "
17. Боровиковского	90 "
18. Елпидина	90 "
19. Поленова	70 "

Я люблю музыку	
Художественный Театр	100 пунктов "
Артисты:	
Станиславский / сухой	80 " "
Веру Комиссаржевскую	100 " "
Меллина пвица / бас	90 " "
Собянова " / тенор	95 " "
Нежданову пвицу / колоратурное сопрано	100 п.
Гельцер / prima балерина	100 пункт.
Дягилева / импресарио	100 "
Никина / дирижер	100 "
Курбанова	90 "

1. Рахманинов все / симфонии и концерты	100 п.
2. Римского Корсакова почти все / Русские оперы	90 "
3. Мусоргского все / Борис Годунов	55 "
4. Гродина все / оперы и симфонии	100 "
5. Калининкова / симфонии	90 "
6. Чайковского / симфонии 4, 5, 6, Евт. Онегина	70 "
7. Моцарта / почти все	80 "
8. Сибелюса / почти все	90 "
9. Брамса / почти все / симфонии и концерты	90 "
10. Дебесси / все	100 "
11. Равеля / да мне и Хлоя / и почти все	90 "
12. Грига / концерты / много / и почти все	90 "
13. Ц. Франка / симфонии де-моль / и другое	80 "
14. Скрябина / поэма экстаза и др.	90 "
15. Лядова мелкие вещи	50 "
16. Рих. Вагнера, Верди и др. оперы	70 "
17. Брукнера / симфонии	30 "
18. Дворжака / симфонии	60 "
19. Брук / концерты	90 "
20. А. Рускиштейна "Демон" романы	60 "
21. Качатуряна	50 "
22. Шостаковича / некот. симфонии	40 "

Перелік улюбленої музики, співаків, книг, картин Г.П.Косміаді
м. Гамбург, 1967 р.

*У квартирі Г.П.Косміади
м. Гамбург, 1967 р.*

FREIE UND HANSESTADT HAMBURG
ARBEITS- UND SOZIALBEHÖRDE

ALTENHEIM GROSS-BORSTEL

G.-z. HA 41
 (Bei Zuschriftung bitte angeben)

Hamburg, den 13.4.1967

Altenheim Groß-Borstel, 2 Hamburg St., Borsteler Chaussee 31

Formular G 111-650 (Durchwahl)
 Selbstkosten 9.04

Herrn Professor
 G. Kosmiadi

Altenheim Gr. Borstel
 Haus Nr. 101

Sehr geehrter Herr Professor Kosmiadi!

Sie haben mir - und damit auch sehr vielen Menschen unter den Heimbewohnern und dem Personal - eine große Freude gemacht mit der Überlassung der von Ihnen geschaffenen drei Bilder.

Das Motiv "Tanz auf dem Markt" hängt nun im Speisesaal des Heimes und kommt m.E. dort gut zur Geltung. Die Bilder "Moskau" und "Hamburger Michel" werden Sie in den Verwaltungsräumen des Heimes sehen. Ich kann diese Bilder immer wieder betrachten und finde doch stets, daß jedes Bild eine andere Malart und Ausdruckskraft hat. In allen drei Räumen, wo Ihre Bilder hängen, ist starker Publikumsverkehr und so werden die Bilder von vielen interessierten Augen betrachtet. -

Ich möchte Ihnen hiermit nochmals schriftlich meinen sehr aufrichtigen und herzlich empfundenen Dank sagen.

Mit freundlicher Begrüßung

Ihre *Gerda Eppers.*

24 82 51 - G.-Höherweisungen an Arbeits- und Sozialbehörde (Amtskasse), Hamburg 1, Ernst-Meck-Strade 1 - Konten: Landesbank Hamburg - Zentral - SB IX 29/50 Kto 10600 - Postfachkonto: Hamburg 11 68 *(1967)*
 Heimleiterin

Лист-подяка Г.П.Косміаді від адміністрації м. Гамбурга за подаровані картини від 13 квітня 1967 р.

**Вільне ганзейське місто Гамбург,
13.04.1967 р.**

Вельмишановний пане професор Косміаді!

Переданням створених Вами трьох картин Ви принесли радість мені, персоналу, а також дуже багатьом людям, що проживають у гуртожитку.

Картина з мотивом “Танець на ринку” висить у їдальні гуртожитку і добре туди вписується. Картини “Москва” та “Гамбурзький Міхель” Ви можете побачити в адміністративних приміщеннях гуртожитку. Я можу знову і знову розглядати ці картини і кожного разу знаходжу, що кожна картина має іншу манеру малювання і виразність. У всіх трьох приміщеннях, де висять Ваші картини, спостерігається сильне пожвавлення серед глядачів, і багато зацікавлених очей розглядають ці полотна.

Я хотіла би ще раз письмово висловити Вам мою щиру та сердечну подяку.

З дружнім привітом Ваша Герда Еггесс.

*Останній ескіз церкви, написаний Г.П.Косміаді
м. Гамбург, 1967 р.*

*Похорон Г.П.Косміаді
м. Гамбург, червень, 1967 р.*

**Er war ein Maler
des alten Rußland**

Mit Professor Georg Kosmiadi, dem gebürtigen Kaukasier, seit langem in Hamburg ansässig, ist jetzt ein Maler des alten Rußland gestorben. Gern erinnert man sich seiner bunt leuchtenden Landschaften, aus denen die Zwiebelkuppeln der Kirchen oder prächtige Architekturen hervorragen. Melodische Weite, manchmal mit einer pathetisch-lyrischen Geste gepaart, machten die Magie des Unendlichen fühlbar. Der 81jährige Kosmiadi war ein Romantiker im wahrsten Sinne: voll echtem Temperament und phantasievoller Erfindung.

Prof. Kosmiadi

HEIMATSPIEGEL

Freitag, 26. Mai 1967

Замітка з газети "Heimatspiegel" про смерть Г. П. Косміаді
П'ятниця, 26 травня 1967 р.

Він був художником старої Росії

Професор Георгій Косміаді, уродженець Кавказу, який вже довгий час постійно проживав в Гамбурзі, але є і зараз художником старої Росії, пішов з життя. Охоче пригадуються його кольорові яскраві пейзажі, на яких височіють візантійські куполи церков чи передана пишна архітектура. Мелодійна далечінь, іноді в парі з патетично-ліричним жестом роблять відчутною магію нескінченності. 81-річний Косміаді був романтиком у первинному значенні: сповнений справжнім темпераментом і фантазійною вигадкою.

*Дача Г.П.Косміаді після його смерті
с. Еллербек, 1967 р.*

*Дача Г.П.Косміаді після його смерті
с. Еллербек, 1967 р.*

*Місце поховання Г.П. Косміаді
м. Гамбург, цвинтар Ульсдорф, 1967 р.*

Пошанування пам'яті

Георгій Косміаді

Афіша до виставки робіт
художника Георгія Косміаді
1969 р.

Театральна галерея Гамбург
представляє з 7.10. до 30.10.
1969 р.

Теми та варіації

Виставка пам'яті художника-
професора Георгія Косміаді
24.03.1886 р.–22.05.1967 р.

Гамбург, 22, Маршнерстрассе, 46
(станція метро Вагнерстрассе)

Відкрито: з вівторка до п'ятниці з
16.00 до 18.00, в суботу та неділю
з 11 до 16 години

Georg
Kosmiadi

seine Werke
Landschaften,
moderne Techniken,
u. a. Russische Impressionen

Atelier Kosmiadi
Hamburg 61
Borsteler Chaussee 301
Wohnung 101

Theatergalerie Hamburg

Marschnerstraße 46
(3 Minuten vom U-Bhf. Wagnerstraße)

zeigt vom 7. 10. bis 31. 10. 1969:

Bilder
von
Prof. Georg Kosmiadi
Hamburg

Öffnungszeiten:

dienstags bis freitags 16-18.30 Uhr
sonnabends und sonntags 11-16 Uhr

Einladung zur Eröffnung
am Dienstag, dem 7. 10. 1969
um 18.30 Uhr

Einführende Worte:
Ulrich Green

Kulturelle Vereinigung Volkshelm e. V.

*Запрошення на виставку картин художника Г.П.Косміаді
м. Гамбург, 1969 р.*

**Георгій Косміаді, його роботи, сучасні техніки
та інші російські імпресії**

Художня майстерня Косміаді, Гамбург, 61,
Борштелер шоссе, 301, квартира 101.

Запрошення на відкриття у вівторок
7 жовтня 1969 року о 18.30.

Вступні слова: Ульріх Грін.

Культурне об'єднання "Народний дім".

Театральна галерея Гамбурга, Маршнерстрассе, 46
представляє з 7 до 31 жовтня картини професора
Георгія Косміаді, Гамбург. З вівторка до п'ятниці
з 16.00 до 18.30, в суботу
та неділю з 11 до 16 години.

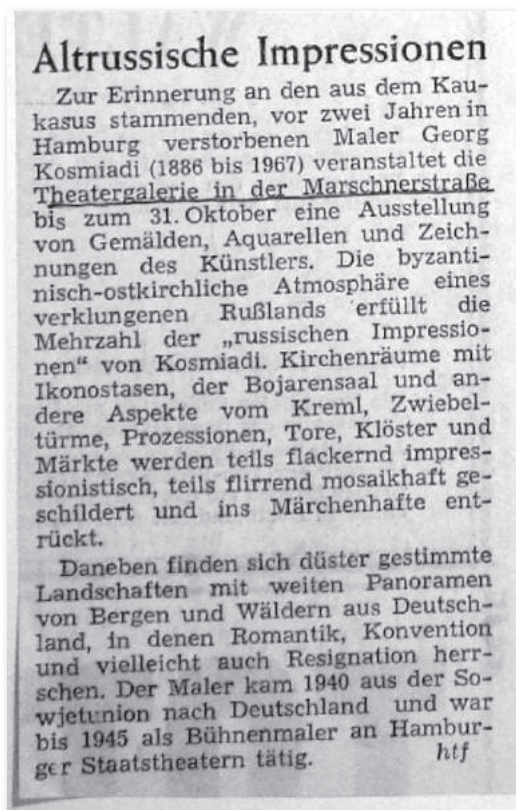

*Фрагменти виставки робіт Г.П.Косміаді
в театрі-галереї Маршнерстрассе
м. Гамбург, 1969 р.*

*Фрагменти виставки робіт Г.П.Косміаді
в театрі-галереї Маршнерстрассе
м. Гамбург, 1969 р.*

Староросійські мотиви

Стаття з газети “Die Welt”
вівторок, 28 жовтня 1969 р.

На згадку про народженого на Кавказі художника Георгія Косміаді (1886–1967 рр.), який помер два роки тому в Гамбурзі, театральна галерея на Маршнерштрассе влаштовує до 31 жовтня виставку картин, акварелей та малюнків митця. Візантійська східно-церковна атмосфера минулої Росії передає велику кількість “російських мотивів” Косміаді. Приміщення церков з іконостасами, боярський зал та інші аспекти Кремля, візантійські куполи, процесії, ворота, монастирі та базари зображені частково у стилі імпресіонізму, частково мозаїчно і відсторонює від казковості.

Поруч знаходяться також непривітні пейзажі з широкими панорамами гір та лісів з Німеччини, на яких панують романтика, умовності і, можливо, навіть розчарування або просто смиренність. Художник прибув до Німеччини з Радянського Союзу у 1940 році і працював до 1945 року художником-декоратором у Гамбурзьких державних театрах.

Hamburger Abendblatt Вівторок, 21 жовтня 1969 р.

*Замітка з газети
"Hamburger Abendblatt"
вівторок, 21 жовтня 1969 р.*

Театральна галерея Гамбурга представляє широку пам'ятну виставку Георгія Косміаді, яка охоплює понад 100 робіт (Маршнерстрасе, 46, з вівторка до п'ятниці з 16.00 до 18.30, в суботу та неділю з 11 до 16 години, до 31 жовтня). Художник народився на Кавказі у 1886 році, переселився у 1940 році до Гамбурга і залишався тут аж до своєї смерті у травні 1967 р. В його картинах переважають стереотипи настрою, пейзажі, квіти, натюр-морти та оголені натури, які орієнтовані на смаки відвідувачів численних німецьких курортів, на яких він перебував після війни. Але є також деякі інші роботи 40-х років, у яких Косміаді полемізує зі своїм минулим. Настроями імпресіонізму він передає дивовижні, розкішні, прикрашені внутрішні приміщення, в яких відчувається специфічна атмосфера та примхливі перспективи оригінальності.

*Афіша до виставки робіт Г.Косміаді
м. Гамбург, 1975 р.*

Роботи професора
Георгія Косміаді
Картини-темпера-монотипії
”Тема та варіації”
Російські враження.
Романтика Сходу та Заходу.
Вибух кольорів — ніжні міражі.

Період його творчості — 1907–1967 рр.

Роботи його учнів та інші роботи
із Всесвітньої виставки
у Парижі 1937 року.

Остання виставка художньої майстерні
в Гамбурзі з 14 до 25 червня 1975 року.

Гамбург, Борстелер шосе, 301,
квартира 101,
відкрито з 16 до 20 год, в суботу
та неділю з 11 год.

Замітка з газети "Die Welt", №139, четвер, 19 червня 1975 року

Художня майстерня Георгія Косміаді розформовується

Колекція картин художника Георгія Косміаді залишає Гамбург. Шанувальники та зацікавлені творчістю митця можуть ще раз оглянути його полотна в художній майстерні на Борштелер шосе ,301. Це твори періоду з 1906 р. до року його смерті — 1967 р., які можна оглянути з понеділка до п'ятниці з 16 до 20 години, в суботу та неділю з 11 до 20 години (тел 58-53-26). Тут також виставлені роботи його учнів. Народжений на Кавказі у 1886 році, художник переселився у 1940 році з Волині до ганзейського міста, де він проживав зі своєю дружиною і дочкою та творив як вільний художник. Численними виставками його творчість була представлена за межами Гамбурга.

Художні твори художника з Еллербека у Гамбурзі

Замітка з газети,
субота, 21 червня 1975 року

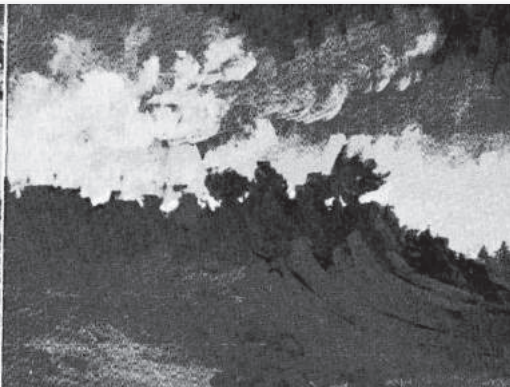
Гамбург/Еллербек. Художні твори покійного художника, професора Георгія Косміаді з Еллербека будуть виставлені до середи у його художній майстерні-квартирі в Гамбурзі на Борстеллер шосе, 301. Косміаді помер у віці 80 років у 1967 році; він представляв, між іншим, роботи на 19 Всесвітній виставці в Парижі, які можна також подивитися в його колишній майстерні, а після смерті вони будуть передані його дружині. Виставка відкрита щоденно з 16 до 20 години, а в неділю з 11 години.

*Ательє Г.П.Косміаді
м. Гамбург, 1975 р.*

Бригітта-Фріда Косміаді в гостях у дочки Надії в день оформлення заповіту на спадщину батька м. Ньюмюнстер, 1975 р.

Georg
Kosmiadi

Meisterschüler
von Prof. Serow und Prof.
Chruslow von der Tretjakow-Galerie in Moskau.

ATELIER KOSMIADI
Kampstraße 51
2350 Neumünster 3
Tel. (04321) 7 16 44

Prof. Georg Kosmiadi

von 1908 bis 1916 * 24. 3. 1888 † 22. 5. 1967. – In Naltschik im Kaukasus geboren, lebte er in Moskau. Hier entfalte sich sein volles künstlerisches Talent, nicht zuletzt durch die vielen Begegnungen mit anderen russischen Künstlern der damaligen Zeit, von denen Rachmaninow der bekannteste war.

Von 1914 bis 1916 betreute er als Kreisbaumeister den Kremi in Moskau.

1917 wurde er in Walthynen von der Oktoberrevolution überrascht und ist in Rowno geblieben, wo er an russischen, polnischen, ukrainischen und jüdischen Gymnasien Kunstunterricht gab, verschiedene Kulturvereinigungen gründete und Theater- und Opernaufführungen veranstaltete, wobei er als Regisseur, Bühnenbildner und Schauspieler tätig war.

1937 brachte ihn sein Ruf als hervorragender Kunstpädagoge die Einladung nach Paris ein, um auf der Weltausstellung Arbeiten seiner Schüler zu zeigen.

1940 konnte er in den Westen übersiedeln und kam mit seiner Familie nach Hamburg.

Von 1940 bis 1945 war er als Bühnenbildner am Thalia-Theater und an der Hamburger Staatsoper tätig. Es folgten erste Ausstellungen, u. a. in der Hamburger Kunst-halle (1942) und im Museum für Völkerkunde Hamburg (1961 und 1966).

Von 1945 bis 1967 war er freischaffender Kunstmaler. Er unternahm viele Reisen durch ganz Deutschland. Die Herzbeilheit der nordischen Landschaft reizte ihn, auch in Kampen auf Sylt, wo er einen Mäzen fand und dort jahrelang wohnte.

... Seine kritischen Impressionen erkennen in ihrer verhaltenen Liebesblutung an die Aftassung nördlicher Malerei ...
Hugo Sieker (Hamburger Anzeiger 14. 10. 1945)
... Instinktives Einfühlungsvermögen ließ ihm in der Wahl des Stoffes große Freiheit. Der Westen gab ihm die Anregung, Kosmiadi bewahrte seine Ursprünglichkeit, und so entstanden immer wieder die Bilder des alten Russland ...
K. Kriem (22. 5. 1948)

Запрошення на виставку робіт Косміаді
з біографічними даними та уривками з відгуків та рецензій
Катпстрассе, 51, м. Ньюмюнстер, 1975 р.

Професор Георгій Косміаді (24.03.1886 р. — 22.05.1967 р.)

З 1906 до 1916 року — народився у місті Нальчик на Кавказі; жив у Москві. Тут розкрився повністю його художній талант завдяки багатьом знайомствам з іншими російськими митцями того часу, серед яких найвідомішим був Рахманінов.

З 1914 до 1916 року — дбав про Кремль у Москві як окружний архітектор.

1917 рік — Жовтнева революція застала його на Волині, де він залишився в Рівному, давав уроки малювання в російських, польських, українських та єврейських гімназіях, заснував різні мистецькі об'єднання, влаштовував театральні та оперні вистави, в яких був задіяний як режисер, художник-декоратор та актор.

1937 рік — запрошення до Парижа, щоб показати роботи своїх учнів на всесвітній виставці, принесло йому славу як видатному учителю мистецтвознавства.

1940 рік — переселився із сім'єю на Захід, до Гамбурга.

З 1940 до 1945 року — працював художником-декоратором в театрі “Талія” та в Державній опері у Гамбурзі. Там пройшли його перші виставки в Гамбурзькій художній галереї та в музеї етнографії у Гамбурзі (1961–1966 рр.).

З 1945 до 1967 року — був вільним незалежним художником. Він здійснив багато подорожей по всій Німеччині. Сум та гіркота північних краєвидів приваблювали його, а особливо м. Кампен на острові Зульт, де він знайшов мецена-та і довгі роки там перебував.

Деякі з його кавказьких вражень нагадують північний живопис з його прихованим сприйняттям настрою кольору(Хюго Зікер, 1943р)

Природна інтуїція надає велику свободу у виборі матеріалу. Проте захід зберігся у ньому лише як поштовх. І цим він захищає своє первісне походження, і таким чином з'являються знову картини старої Росії (Р.Клам, 25.05.1946 р.).

KAMPENER KUNSTFREUNDE e. V.

2285 Kampen/Sylt

In diesem Jahr stellen wir Bilder des russischen Malers

PROF. GEORG KOSMIADI

Meisterschüler von Prof. Serow und Prof. Chruslow
von der Tretjakow-Galerie in Moskau

aus und knüpfen damit an die Ausstellung „Russische Malerei
bis 1917“ in der Hamburger Kunsthalle an.

Wir zeigen Temperaarbeiten in Spachtel- und Pinseltechnik und
Monotypien aus den Jahren 1940 bis 1967.

Es würde uns freuen, wenn Sie die Ausstellung hier auf Sylt be-
suchen würden.

Die Öffnungs-
zeiten des jewei-
ligen Monats
können Sie
erfragen bei:

Geschäftsstelle der
Kampener Kunstfreunde e. V.
Hauptstraße
2285 Kampen/Sylt
Telefon (0 46 51) 4 29 24

und Marie Luise Johansen
Haus Nis Puk
Wuldeweg
2285 Kampen/Sylt
Telefon (0 46 51) 4 24 59

*Запрошення на виставку
м. Кампен, 1977 р.*

Галерея об'єднання шанувальників мистецтва міста Кампен/Сульт

У цьому році ми виставляємо картини російського художника професора Георгія Косміаді, учня професорів Серова та Хрушова (Третьяковська картинна галерея в Москві).

Цією виставкою приєднуємося до виставки “Російський живопис до 1917 року” в мистецькій галереї в Гамбурзі.

Ми представляємо його роботи-темпера, виконані технікою шпателя та пензлика у 1940–1967 рр.

Ми будемо дуже раді, якщо Ви відвідаєте виставку тут, на Сульті.

Про години
відкриття на
даний місяць
Ви можете
запитати
за адресою:

2285 Кампен/Сульт,
Гауптстрассе,
Галерея об'єднання
шанувальників
мистецтва, телефон
(04651) 4-29-24;

або Марія Луїза Йогансен,
Хаус “Nis Puk”,
Вульдевег,
2285 Кампен/Сульт,
тел. (04651) 4-24-59

SYLTER INSEL- NACHRICHTEN

Dienstag, 12. April 1977

Bilder von Klöstern und von Sylt

Ausstellung Georg Kosmiadi in Kampen eröffnet 1977

Kampen. Der Verein „Kampener Künstlerfreunde e.V.“ hatte zur Eröffnung der Gedächtnisausstellung für Professor-Georg Kosmiadi in seine ständigen Ausstellungsräume in das „Kamp-Hüs“ eingeladen. Dort konnte der geschäftsführende Vorsitzende, Christian Hinrich Claußen, neben Frau Johännep, in deren Haus der aus Rußland stammende Maler oft gewohnt und gearbeitet hat und wo zahlreiche Werke von ihm zu sehen sind, auch die Tochter des Künstlers begrüßen. Nadia Sannow-Kosmiadi. Sie zeichnete kurz das Leben und künstlerische Schaffen ihres Vaters auf, der 1886 im Kaukasus geboren wurde und von 1908–1916 in Moskau lebte.

Dort entfaltete sich sein volles künstlerisches Talent. Kosmiadi betreute von 1914 bis 1916 als Kreisbaumeister den Kreml in Moskau und war dann zwei Jahrzehnte als Kunstlehrer, Bühnenbildner und Schauspieler in Rowno tätig. 1937 bröchte ihm sein Ruf als hervorragender Kunstpädagoge die Einladung nach Paris ein, um auf der Weltausstellung Arbeiten seiner Schüler zu zeigen.

Von 1940 bis 1967 lebte der Künstler mit seiner Familie in Hamburg. Seine vielen Reisen führten ihn oft nach Kampen, wo ihm besonders die Herbheit der Inselandschaft reizte; zahlreiche Bilder dieser Kampen-Aufenthalte sind in der umfangreichen und beeindruckenden Ausstellung zu sehen. Christian Hinrich Claußen sprach den Dank gegenüber der Kampener Kurverwaltung für die Überlassung der Räume aus und stellte die neue Ausstellungsvitrine vor. Als eine interessante Parallele zur Kampener Ausstellung bezeich-

nete er die, zur Zeit in der Hamburger Kunsthalle zu sehende Ausstellung „Russische Malerei 1890–1917“, wo unter anderem auch Werke von Valentin Alexandrowic Serow ausgestellt sind, einem der Lehrer Kosmiadis von der Treßjakow-Galerie in Moskau.

Beim Betrachten der Monotypien und Tempera-Bilder beeindruckt die gewisse Schwermut, die von den nordischen Landschaften mit ihren düsteren Farben ausgeht und in denen starke Parallelen zu der schweren Weite der russischen Landschaft gezogen sind. Daneben schweigt Georg Kosmiadi in turbulent bewegten Formen und Farben in seinem Blumenbild oder beispielsweise in der „Roten Walke“.

Sein intuitives Schaffen, das sich keiner bestimmten Stilrichtung verpflichtet weiß und dennoch die Entwicklung vom frühen Impressionismus zur russischen Variante der modernen Kunst erkennen läßt, erfährt in unmittelbarer Hingabe an die bezaubernde Einwirkung von Eindrücken und Farben farbenprächtigen Göttergestalten in den Ikonen und den Bildern vom prunkvollen Inneren der Klöster und Kirchen.

In Kosmiadi begegnet dem Betrachter ein Maler von großem koloristischem Wagemut. Teilweise findet sich die aus alter russischer volkskünstlerischer Kultur entlehnte Farbhelligkeit wieder in den bis zur äußersten Dramatik gesteigerten Landschaftsstimmungen. Die für den Besucher reichen, inneren Gewinn verheißende Ausstellung ist bis Anfang Mai zu den Öffnungszeiten der Kampener Kurverwaltung zugänglich.

Gerd Brinkmann

Стаття з газети „Sylter Insel-Nachrichten“
вівторок, 12 квітня 1977 р.

Картини монастирів та острова Сульт

Кампен. Об'єднання шанувальників мистецтва міста Кампен запросило на відкриття пам'ятної виставки професора Георгія Косміаді у свої постійно діючі виставкові зали "Камп-Гюс". Керуючий справами фірми голова Крістіан Гінріх Глаусен міг привітати дочку художника Надію Саннов-Косміаді та пані Йогансен, в будинку якої часто жив та працював російський художник і роботи якого можна подивитися в ньому. Дочка коротко описала життя та мистецьку творчість свого батька, який народився в 1886 році на Кавказі і з 1908 до 1916 проживав у Москві.

Там розкрився повністю його мистецький таланти. З 1914 до 1916 року Косміаді дбав про Кремль у Москві як окружний архітектор, а потім два десятиліття років працював викладачем малювання та мистецтвознавства, художником-декоратором та актором у Рівному. Запрошення до Парижа, для того щоб показати роботи своїх учнів на всесвітній виставці, принесло йому славу видатного педагога-мистецтвознавства.

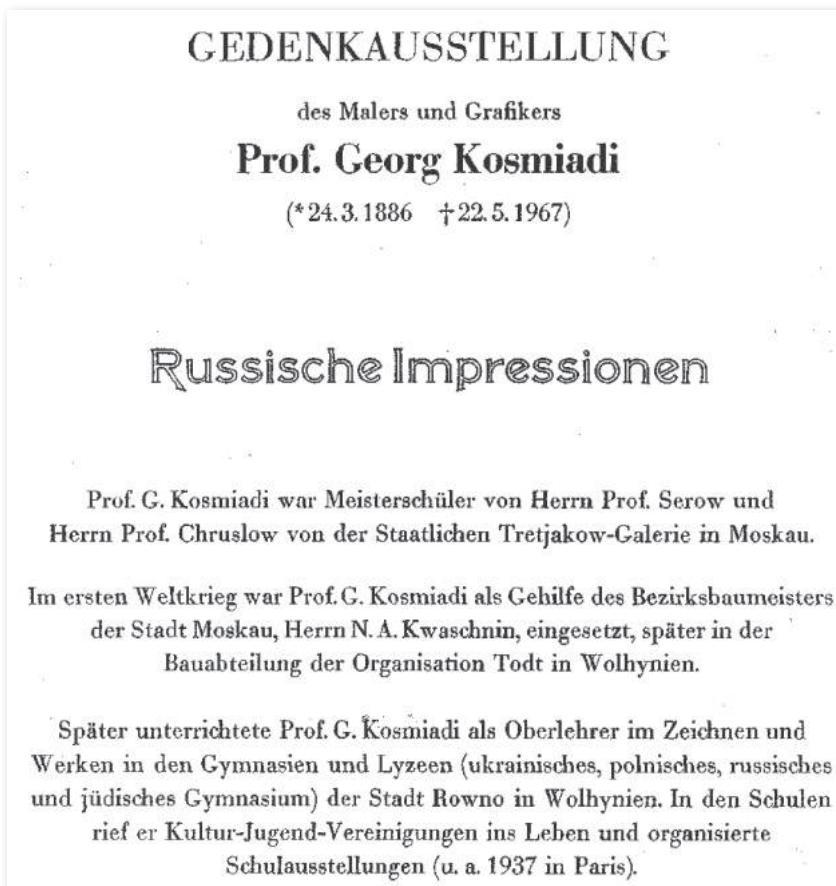
З 1940 до 1967 року художник проживав зі своєю сім'єю у Гамбурзі. Він здійснив багато подорожей, які привели його до Кампена, де його приваблювали сум та гіркота острівних краєвидів; численні картини про ці перебування у Кампені можна побачити на великій та вражаючій виставці. Крістіан Гінріх Глаусен висловив подяку адміністрації курорту Кампена за надання приміщень і представив нову виставкову вітрину. Він провів цікаву паралель із виставкою у Кампені: це виставка "Російський живопис 1890–1917 рр.", яку можна оглянути зараз у Гамбурзькій виставковій залі, де серед інших робіт виставлені картини Валентина Олександровича Серова, вчителя Косміаді з Московської Третяковської картинної галереї.

Під час огляду монотипів та картин-темпера вражає глибокий сум, який відчувається у його північних пейзажах, зображених похмурими, темними фарбами, і ти наче вирушаєш у далеку важку дорогу до російських краєвидів. Але разом з тим, Косміаді мовчить турбулентно-рухливими формами та кольорами у своїй картині з квітами або, наприклад, на полотні "Червона хмара".

Його інтуїтивна творчість, яка не зобов'язує до жодного з визначених напрямів стилю, дозволяє все ж таки розпізнати розвиток раннього імпресіонізму у російському варіанті сучасного мистецтва, відрізняється безпосереднім захопленням впливом вражень та фарб на розкішно кольорову волю зображення на іконах і картинах із зображенням інтер'єрів монастирів та церков.

Глядач впізнає у Косміаді художника з великою колористичною сміливістю. Частково виявляється розпалений жар кольорів, який походить зі старої народно-творчої культури у зовнішньому драматизмі підвищених пейзажних настроїв. Для відвідувача з багатим внутрішнім інтересом обіцяна виставка доступна до початку травня в години відкриття курортної адміністрації Кампена.

Герд Брінкман

*Афіша на виставку робіт Георгія Косміди
м. Білефельд, 1977 р.*

**Пам'ятна виставка художника та графіка
професора Георгія Косміаді
(24.03.1886-22.05.1967)**

Російські враження

Професор Георгій Косміаді є учнем професорів Серова та Хрушова (Третьяковська картинна галерея в Москві).

Під час Першої світової війни професор Георгій Косміаді був призначений помічником окружного архітектора міста Москви, пана Н.А.Квашніна, пізніше у будівельному відділі організації “Тодт” на Волині.

Потім професор Георгій Косміаді був старшим вчителем малювання та трудового навчання і викладав в українських, польських, російських та єврейських гімназіях та ліцеях у місті Рівному на Волині. У школах він заснував культурно-молодіжне об'єднання та організовував шкільні виставки (серед них виставка у Парижі в 1937 р.)

*Запрошення на виставку робіт Георгія Косміаді
м. Білефельд, 1977 р.*

Художня галерея "Вікно"
(Дас Фенстер)
Білефельд, Арт-Ладебек страссе, 80,

представляє
з 22 травня до 3 червня

Російські враження професора Георгія Косміаді.

Відкрито:
в понеділок, середу, п'ятницю з 16.00 до 18.30,
суботу з 14.00 до 17.00,
неділю з 10.00 до 12.30.
Відкриття в неділю, 22.05.1977 року,
з 11 до 15 години.

Die Welt als farbige Bühne abgebildet

„Russische Impressionen“ im „Fenster“

Bielefeld (M. B.) „Russische Impressionen“ vermittelt gegenwärtig die Galerie „Das Fenster“ mit ihrer letzten Ausstellung vor der Sommerpause. Präsentiert werden über 50 Temperabilder des 1967 gestorbenen russischen Malers Prof. Georg Kosmiadi, der 1940 nach Deutschland übersiedelte und als freischaffender Künstler in Hamburg und auf Sylt lebte. Seine Tochter, Frau Kosmiadi-Sanow, betreut heute in Neumünster das Werk ihres Vaters. Sie war auch Gast bei der Eröffnung am 10. Todestag in Bielefeld.

Georg Kosmiadi blieb Zeit seines Lebens dem Theater verbunden. In Wolyhnen 1917 von der Oktoberrevolution überrascht, gab er in der Stadt Rowno nicht nur Kunstunterricht, sondern veranstaltete ferner Theateraufführungen, bei denen er als Schauspieler, Regisseur und Bühnenbildner wirkte. Bühnenbilder entwarf er später auch am Thalia-Theater und an der Staatsoper in Hamburg. Die musische Nachbarschaft zu den weltbedeutenden Brethern hat in seinem Werk gewiß eine reizvolle Ausprägung gefunden.

Die Dramatik der Farbe, ihre Leuchtkraft von lyrischen bis hin zu fragrischen Tönen ist hier von einem bildnerischen Ausdruck, der verblüfft und mit seinem erlesenen Geschmack den Augen schmeichelt, in seinen dekorativen Effekten freilich mitunter an der Oberfläche verharrt. Die Mehrzahl der Arbeiten ist jedoch malerisch im besten Sinne des Wortes, die Welt als Bühne begreifend und abbildend („Kemi“, „Alle Festung“, „Vor dem Gewitter“, „Flammender Wald“). Motive, mit kräftigen Pinselstrichen umrissen und in der Verteilung von Licht und Dämmerung theatralische Wirkun-

turen nur angedeutet, „Maria und Magdalena“ unter dem dominierenden Strahlenkranz, der Gesichter und Leiber in den Schatten verweist, oder „Rote Ikone“ mit ihrem schönen Bildaufbau — die geheimnisvolle Stimmung, wie sie den gläubigen Massen einst in russischen Kirchenschiffen begegnete, ist hier zum Greifen nahegerückt.

(Die meisten Ausstellungsstücke sind käuflich, die Preise bewegen sich zwischen 200 und 2800 DM.)

Frau Kosmiadi-Sanow, die Tochter des verstorbenen russischen Malers Prof. Georg Kosmiadi, bei der Eröffnung d. Ausstellung von Werken ihres Vaters mit der Galeristin Ruth Baumgarte (im Vordergrund). Die Ausstellung „Russische Impressionen“ im „Fenster“ ist bis zum 3. Juli zu sehen (Montag, Mittwoch, Freitag 16—18.30 Uhr, Samstag 12—18 Uhr).

Стаття з газети про виставку робіт Георгія Косміди
1977 р.

Зображував світ як кольорову сцену

“Російські враження” в галереї “Дас Фенстер”

Білефельд. “Російські враження” — це остання виставка перед літньою перервою, якій сприяє сучасна галерея “Дас Фенстер”. Презентується понад 50 картин-темпера померлого у 1967 році російського художника Георгія Косміаді, який у 1940 році переселився до Німеччини, де жив і працював як вільний незалежний художник у Гамбурзі та на острові Зульт. Його дочка, пані Косміаді-Саннов, дбає про справу свого батька у Ноймюнстері. Вона була гостею на відкритті виставки у Білефельді, присвяченої 10 річниці смерті Г. Косміаді.

Георгій Косміаді деякий період свого життя був пов'язаний з театром. Жовтнева революція застала його на Волині, де він давав у Рівному не лише уроки малювання, але й влаштовував театральні вистави, в яких він був задіяний як актор, режисер та художник-декоратор. Декорації він також проектував пізніше в театрі “Талія” та Державній опері у Гамбурзі. Музичне сусідство з всесвітньовідомими корифеями знайшло в його творчості оригінальне втілення.

Драматизм кольорів, їх насиченість від ліричних до трагічних тонів має тут образотворче вираження, яке приголомшує та милує погляд витонченим смаком і перебуває переважно у декоративних ефектах у верхній площині. Однак велика кількість його робіт є мальовничими у найкращому значенні слова, світ змальований захопливо та вражаюче, як на сцені (“Кремль”, “Стара фортеця”, “Перед грозою”, “Палаючий ліс”); мотиви окреслюються сильними штрихами пензлика і свідчать про розподіл світла і темряви лише театральними впливами. На картині “Марія та Магдалена” під домінуючим сяйвом автор вказує на обличчя та тіла в тіні, а картина “Червона ікона” з її красивою композицією вказує на таємничий настрій, який по-справжньому відчутний серед віруючих людей у російських церквах. Більшість виставлених картин можна купити, ціни коливаються в межах від 200 до 2800 марок.

На фотографії: Пані Косміаді-Саннов, дочка померлого російського художника професора Георгія Косміаді, під час відкриття виставки робіт свого батька з галеристкою Рут Баумгарте (на передньому плані).

Виставку “Російські враження” в галереї “Фенстер” відкрито до 3 червня 1977 року (в понеділок, середу, п'ятницю з 16.00 до 18.30, суботу з 14 до 17 год., неділю з 10.00 до 12.30).

„Russische Impressionen“ im „Fenster“

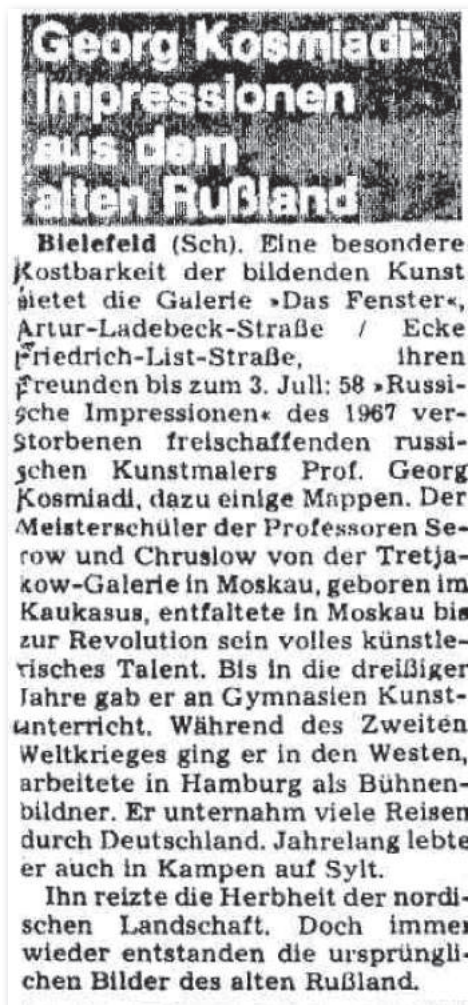
Bielefeld. Die Galerie „Das Fenster“ lädt zu ihrer nächsten Ausstellung ein. Sie steht unter dem Motto „Russische Impressionen“ und zeigt Werke des Malers Prof. Georg Kosmiadi. Der Künstler wurde 1886 in Naltschick im Kaukasus geboren. In Moskau entfaltete er später sein Talent. Dort begegnete er vielen russischen Künstlern der damaligen Zeit, von denen Rachmanow der bekannteste war. 1917 wurde er von der Oktoberrevolution überrascht. Er blieb in Rowno, wo er an russischen, polnischen, ukrainischen und jüdischen Gymnasien Kunstunterricht gab und auch Theater spielte. 1937 brachte ihm sein Ruf als Kunstpädagoge eine Einladung zur Weltausstellung nach Paris ein, um dort Arbeiten seiner Schüler zu präsentieren. 1940 siedelte er mit seiner Familie nach Hamburg über. Dort wirkte er bis zu seinem Tode im Jahre 1967 als freischaffender Maler, den besonders die nordische Landschaft reizte. Nach dem Tode von Frau Kosmiadi-Sanow, das Werk ihres Vaters. Sie ist auch zur Eröffnung am Sonntag, 22. Mai (11—15 Uhr) anwesend. Die Ausstellung im „Fenster“ an der Artur-Ladebeck-Straße 80, Ecke Friedrich-List-Straße ist bis zum 3. Juli geöffnet (montags, mittwochs, freitags 16—18.30, samstags 14—17, sonntags 10—12.30 Uhr).

Замітка з газети
про виставку робіт Георгія Косміаді

“Російський імпресіоніст” у галереї “Фенстер”

Білефельд. Галерея “Фенстер” запрошує на свою наступну виставку. Вона проходить під гаслом “Російські враження” і представляє роботи художника-професора Георгія Косміаді. Художник народився у 1886 році у м. Нальчик на Кавказі. Пізніше в Москві розкрився його талант. Там він зустрівся з багатьма російськими митцями того часу, серед яких найвідомішим був Рахманінов. Жовтнева революція 1917 року застала його в Рівному, де давав уроки малювання в російських, польських, українських та єврейських гімназіях, а також грав у театрі. 1937 рік приніс йому славу як педагогу із мистецтвознавства завдяки запрошенню на всесвітню виставку в Парижі, де він презентував роботи своїх учнів. У 1940 році він переселився зі своєю сім’єю до Гамбурга. Там він творив як вільний незалежний художник аж до своєї смерті у 1967 році. Як художника його особливо приваблювали північні краєвиди. Після смерті Косміаді про його справу дбають його дружина і дочка пані Косміаді-Саннов. Дочка буде присутня також на відкритті виставки в неділю 22 травня з 11 до 15 години. Виставка в галереї “Фенстер” на Артур-Ладебек-страссе, 80, ріг вулиці Фрідріха Ліста, буде відкрита до 3 липня (в понеділок, середу, п’ятницю з 16.00 до 18.30, в суботу з 14 до 17 год. та в неділю з 10.00 до 12.30).

Замітка з газети про виставку робіт Георгія Косміади

Георгій Косміади: враження зі старої Росії

Білефельд. Особливі цінності з образотворчого мистецтва пропонує галерея "Фенстер" на Артур-Ладебек страссе, ріг вулиці Фрідріха Ліста, своїм шанувальникам до 3 липня. Це виставка "Російські враження" померлого у 1967 році вільного незалежного художника професора Георгія Косміади та деякі його папки. Учень професорів Серова та Хруслова (Третьяковська картинна галерея у Москві), майбутній митець народився на Кавказі, повністю розкрив свій художній талант ще перед революцією у Москві. У 30-ті роки давав уроки малювання у гімназіях. Під час Другої світової війни перебрався на Захід, працював у Гамбурзі художником-декоратором. Здійснив багато подорожей по Німеччині. Довгий час перебував у Кампені на острові Зульт.

Його приваблювали сум та гірота північних краєвидів. І завжди знову та знову з'являлися первісні картини старої Росії.

COMMERZBANK
AKTIEGESELLSCHAFT
 ZWEIGSTELLE SCHNELSEN

Kunstaussstellung "Russischer Impressionismus"

Prof. Georgij Petrowitsch Kosmiadi

geb. am 24. März 1886 in Naltschik/Kaukasus
verst. 22. Mai 1967 in Hamburg

1905 - 1908 besuchte er die Alexander-Schule des Lehrerinstitutes in Tiflis und die Architektenschule in Baku, beide Kaukasus.

1909 - 1914 Meisterschüler von Prof. Serow und Prof. Chruslow an der Staatlichen Tretjakow - Galerie in Moskau.

1914 - 1917 Kreisbaumeister in Moskau, in der Zeit architektonische Betreuung des Kreml.

1917 - 1940 Oberlehrer an verschiedenen Gymnasien in Rowno/Wolhynien

1940 - 1945 nach der Übersiedlung nach Hamburg Bühnenmaler am Thalia-Theater und an der Staatsoper.

1945 - 1967 lebte er als freischaffender Künstler in Hamburg, auf Sylt und in Ellerbek.

Das Werk

Für die Vielfalt seines Schaffens gibt es keinen Rahmen. Gewiß haben die Professoren Serow und Chruslow einen Einfluß gehabt als Mitgestalter des russischen Impressionismus, aber auch der Architekt ist in vielen seiner Arbeiten unverkennbar. In Kosmiadi begegnet dem Betrachter ein Maler von großen koloristischen Wagemut. Teilweise findet sich die aus alter russischer volkskünstlerischer Kultur entfachte Farbenglut wieder in den bis zu äußerster Dramatik gesteigerten Landschaftsbestimmungen.

Als Lehrer zeichneten ihn Intuition und Disziplin aus, so daß er 1937 die Einladung erhielt, auf der Weltausstellung in Paris 67 Arbeiten seiner Schüler zu präsentieren.

Diese Ausstellung vermittelt nur einen kleinen Einblick in das umfangreiche Lebenswerk.

Aus der Zeit vor 1940 sind leider keine Bilder erhalten.

= Bilder sind im HK + 70 pp =

2000 HAMBURG 61 - POSTFACH 616 108 - PINNEBERGER STRASSE 2 - TELEFON (360) 5 50 20 45/6 - TELEX 2 12361, 2 15418
 Vorsitzender des Aufsichtsrates: Horst Deuß
 Vorstand: Rudolf Behrensbrock, Helmut Brandt, Peter Claus, Hubert Dronm, Wolfgang Jahn, Günter Koppertschloach, Paul Lichtenberg,
 Heinz Nordersta-Osthoil, Armin Pockel, Rab-Ina Frahm, v. Spiegel, Jürgen Tamane, stellvertretend: Engelbert Döken, Jürgen Reinartz
 Sitz der Bank: Düsseldorf (HRS 1)

INTERNATIONALE PARTNER: BANCO DI ROMA - CREDIT LYONNAIS

Анонс виставки робіт у Комерційному банку
м. Гамбург, 1978 р.

Акціонерне товариство “Комерційний банк” Художня виставка “Російський імпресіоніст”

Професор Георгій Петрович Косміаді

народився 24 березня 1886 року в м.Нальчик на Кавказі;
помер 22 травня 1967 року у Гамбурзі.

1905–1908 — відвідував школу імені Олександра педагогічного інституту у Тифлісі та школу архітекторів у Баку на Кавказі.

1909–1914 — учень професорів Серова та Хруслова в Державній Третьяковській галереї у Москві.

1914–1917 — окружний архітектор у Москві, період архітектонічного обслуговування Кремля.

1917–1940 — старший учитель у різних гімназіях в Рівному на Волині.

1940–1945 — після переселення до Гамбурга художник-декоратор в театрі “Талія” та в Державній опері.

1945–1967 — проживав у Гамбурзі, Еллербеку та на острові Зульт як вільний, незалежний художник.

Творчість. Для опису багатства його творчості не має жодних рамок. Звичайно, професори Серов та Хруслов, як творці російського імпресіонізму, мали вплив на нього, але у своїх численних роботах він є очевидним архітектором. Глядач впізнає у Косміаді художника з великою колористичною сміливістю. Частково виявляється розпалений жар кольорів, який походить зі старої народно-творчої культури у зовнішньому драматизмі підвищених пейзажних настроїв.

Інтуїція та дисципліна виділяли його як вчителя, так що у 1937 році він отримав запрошення на всесвітню виставку, щоб презентувати 67 робіт своїх учнів.

Ця виставка передає лише невелику частину великої справи всього його життя.

На жаль, не збереглося жодних картин періоду до 1940 року.

Ellerbeker organisiert Ausstellung mit russischen Bildern

Ulrich Green organisierte die Ausstellung mit Bildern von Kosmiadi.

ELLERBEK / HAMBURG (mg). 39 impressionistische Gemälde und Drucke des russischen Malers Georgij Petrowitsch Kosmiadi, der nach seiner Übersiedlung nach Deutschland auch zwei Jahre in Ellerbek gewohnt hat, sind in der Filiale der Commerzbank an der Ecke Pinneberger Straße/Holsteiner Allee in Schnelsen zu sehen. Die Ausstellung wurde von dem Ellerbeker Lehrer Ulrich Green zusammengestellt, den eine enge Freundschaft mit Kosmiadi verband und der heute noch Kontakte zu dessen Tochter Sannow in Neumünster pflegt.

Die Bilder, die Kosmiadis Tochter gehören, stammen alle aus der Zeit nach 1940, als der Maler schon in Deutschland war. Gezeigt werden Werke, die kurz nach der Übersiedlung entstanden sind und noch Kosmiadis Träume von seiner ehemaligen Heimat widerspiegeln. Spätere Werke sind dann von Eindrücken der norddeutschen Landschaft geprägt.

Kosmiadi wurde 1896 in Naltschik im Kaukasus geboren, war Schüler der staatlichen Tretyjakow-Galerie in Moskau und schließlich als Kreisbaumeister in Moskau für Restaurierungsarbeiten am Kreml zuständig. Als Lehrer an Gymnasien trat er auf der Weltausstellung 1937 in Paris hervor, wo er die Arbeiten von 67 seiner Schüler ausstellte. Nach seiner Übersiedelung 1949 war er Bühnenmaler am Hamburger Thalia Theater und der Staatsoper. 1965 zog er für zwei Jahre nach Ellerbek, wo er ebenfalls für die Hauptschule Rügenbergen Puppenbilder entwarf und hier auch Green kennenlernte. Kosmiadi starb 1967 in Hamburg.

Der 37 Jahre alte Lehrer Ulrich Green, der in Ellerbek hauptsächlich Biologie, Geographie und Englisch unterrichtet, hat in der Commerzbank zum erstenmal eine Ausstellung von Kosmiadis Bildern allein organisiert. Vorher wirkte er aber schon bei anderen Ausstellungen, wie im Hamburger Museum für Völkerkunde, mit. Die Bilder sind während der Öffnungszeiten der Bank noch bis zum 20. Dezember zu sehen.

Стаття з газети "Tageblatt"
5 грудня 1978 року

Житель Еллербека організовує виставку російських картин

Ульріх Грін організував виставку картин Косміаді.

Еллербек/Гамбург. 39 імпресіоністичних картин російського художника Георгія Петровича Косміаді, який після переселення до Німеччини два роки мешкав в Еллербеку, можна побачити у філіалі Комерційного банку на розі вулиць Пінебергер страссе та Гольштайнер Алеє. Виставка була зібрана та організована вчителем Ульріхом Гріном з Еллербека, з яким Косміаді був пов'язаний тісною дружбою і який на сьогодні ще підтримує зв'язки з його дочкою Саннов у Ноймюнстері.

Усі картини, які належать дочці Косміаді, належать до періоду після 1940 року, коли художник вже був у Німеччині. Будуть показані роботи, які з'явилися незадовго після переселення і в яких ще відображені мрії Косміаді про його колишню Батьківщину. Пізніші роботи позначені впливами північнонімецьких ландшафтів.

Косміаді народився у 1886 році в м. Нальчик на Кавказі, був учнем Державної Третяковської галереї у Москві і, зрештою, був компетентним окружним архітектором під час реставраційних робіт у Кремлі. Як вчитель гімназій привернув до себе увагу на всесвітній виставці у Парижі, де він виставив 67 робіт своїх учнів. Після переселення у 1940 році був художником-декоратором в театрі "Талія" та Державній опері у Гамбурзі. У 1965 році він переїхав на два роки до Еллербека, де також спроектував декорації для школи Ругенбергер і тут познайомився з Гріном. Косміаді помер у 1967 році.

37-річний вчитель Ульріх Грін, який викладає в Еллербеку переважно біологію, географію та англійську мову, організував вперше сам в Комерційному банку виставку картин Косміаді. Але вже й раніше він сприяв проведенню інших виставок, як, наприклад, у Гамбурзькому музеї етнографії. Картини можна оглянути під час роботи банку до 20 грудня.

*Georg
Kosmiadi*

Meisterschüler
von Prof. Serow und Prof.
Chruslow von der Tretjakow-Galerie in Moskau.

ATELIER KOSMIADI
Kampstraße 51
2350 Neumünster 8
Tel. (04321) 71644

AUSSTELLUNG 1978 KAMPEN a. SYLT

1.	981	Sp.	68/48/1955	Das Gespräch
2.	---	Sp.	68/48/1947	Heiligenfries
3.	982	P.	68/48/1948	Wendelgang
4.	953	P/M.	68/48/1943	Fata Morgana <i>on the coast</i>
5.	436	P.	62/47/1953	Weg mit Zaun
6.	161	P.	57/47/1965	Gelbe Vision
7.	158	P.	57/46/1965	Herbstwald
8.	894	P.	58/48/1952	Altsibirien
9.	285	P.	57/47/1940	Der alte Dom
10.	---	P.	57/47/1945	Venedig
11.	---	M.	30/46/1960	Osternacht
12.	1	Sp.	46/66/1949	Am Dorfrande
13.	124	P.	39/26/1948	In den Dünen
14.	601	P.	67/47/1942	Sonnige Hügellandschaft
15.	295	P.	68/48/1947	Rosa Kirchensküle
16.	30	P.	31/44/1948	Abend am Watt
17.	141	P.	60/43/1950	Abend über dem Dorf
18.	65	M.	36/27/1958	Blaue Kuppeln
19.	612	P.		Blauer Hügel
20.	98	M.	50/31/1960	Zwei Heilige
21.	136	P/M	50/35/1963	Chrysanthem
22.	139	P	54/42/1950	Herbst
23.	135	Sp.	67/47/1946	Königspalasttreppen
24.	134	P.	60/45/1956	Blauer Aufgang
25.	614	P.	36/28/1955	Bunter Himmel

Каталог з виставки робіт
м. Кампен, 1978 р.
(продовження на наступній сторінці)

26.	983	Sp.	68/48/1955	Zitronen
27.	979	P.	18/27/1959	Heiligengruppe (Vitrine)
28.	980	P/M.	17/30/1958	Segenerteilung (Vitrine)
29.	984	Sp.	44/34/1949	Mondnacht
30.	10	M.	43/34/1955	Frühjahrstag
31.	3	M.	50/32/1960	Der Segen <i>Popstelen</i>
32.	111	M.	45/35/1958	Bunter Reigen
33.	600	P.	17/17/1962	Kleiner Obstteller
34.	63	M.	45/30/1960	Wassilij Kathedrale
35.	71	M.	25/31/1959	Engelstor
36.	55	M/P.	43/30/1957	Chinesen mit Luftballons
37.	619	P.	30/24/1948	Warmer Abend
38.	12	M.	42/34/1956	Sommerstraub
39.	66	M.	36/27/1958	Kirchenkuppeln
40.	104	M.	31/24/1958	Maria und Kind
41.	16	M.	30/23/1959	Reisenotiz/Kamele
42.	68	M.	36/26/1958	Wehrtürme
43.	39	M.	31/24/1958	Karawane
44.	618	P.	32/25/1967	Baum am Hang
45.	56	M.	33/25/1959	Das grüne Tor
46.	125	P.	30/22/1955	Am Waldrand
47.	126	P.	30/21/1955	Bunter Herbstabend
48.	600	M.	30/24/1958	Derwisch
49.	600	P.	47/34/1963	Obstblüte
50.	563	P.	46/32/1966	Nach Sonnenuntergang

KAMPENER KUNSTFREUNDE e. V.
2285 Kampen/Sylt

In diesem Jahr stellen wir Bilder des russischen Malers

PROF. GEORG KOSMIADI

Meisterschüler von Prof. Serow und Prof. Chruslow
von der Tretyjakow-Galerie in Moskau

aus und knüpfen damit an die Ausstellung „Russische Malerei
bis 1917“ in der Hamburger Kunsthalle an.

Wir zeigen Temperaarbeiten in Spachtel- und Pinseltechnik und
Monotypien aus den Jahren 1940 bis 1967.

Es würde uns freuen, wenn Sie die Ausstellung hier auf Sylt be-
suchen würden.

Geschäftsstelle der	und Marie Luise Johansen
Kampener Kunstfreunde e. V.	Haus Nis Puk
Hauptstraße	Wuldeweg
2285 Kampen/Sylt	2285 Kampen/Sylt
Telefon (0 46 51) 4 20 24	Telefon (0 46 51) 4 24 59

Каталог з виставки робіт
м. Кампен, 1978 р.

Георгій Косміаді —

учень професорів Єрова та Хрушова

(Державна Третяковська галерея у Москві).

Художня майстерня, Кампстрассе, 51, 2350 Ноймюнстер, 8,

тел. (04321) 7-16-44.

Виставка 1978 року у Кампені на острові Сульт.

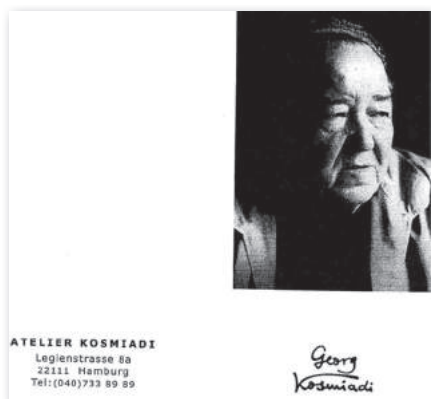
1. Розмова (1955)	26. Лимони (1955)
2. Блаженний фриз (1947)	27. Група святих (1959)
3. Оборонна галерея (1948)	28. Благословення (1958)
4. Fata morgana (1943)	29. Місячна ніч (1949)
5. Дорога з парканом (1953)	30. Весняний день (1955)
6. Жовте видіння (1965)	31. Благословення (1960)
7. Осінній ліс (1965)	32. Кольоровий хоровод (1958)
8. Старий Сибір (1952)	33. Маленька тарілка з фруктами (1962)
9. Старий собор (1940)	34. Собор Василя (1960)
10. Венеція (1945)	35. Ангельські ворота (1959)
11. Пасхальна ніч (1960)	36. Китайці з повітряними кульками (1957)
12. На краю села (1949)	37. Теплий вечір (1948)
13. В дюнах (1948)	38. Літній букет (1956)
14. Сонячний горбистий ландшафт (1942)	39. Церковні куполи (1958)
15. Рожева церковна колона (1947)	40. Марія та дитина (1958)
16. Вечір на береговій смузі Північного моря (1948)	41. Подорожні записки/Верблюди (1959)
17. Вечір над селом (1950)	42. Оборонні вежі (1958)
18. Голубі вежі (1958)	43. Караван (1958)
19. Голубий пагорб	44. Дерево на схилі (1967)
20. Двоє святих (1960)	45. Зелені ворота (1959)
21. Хризантеми (1963)	46. На краю лісу (1955)
22. Осінь (1950)	47. Кольоровий осінній вечір (1955)
23. Сходи королівського палацу (1946)	48. Дервіш (1958)
24. Голубий схід (1956)	49. Цвіт фруктів (1963)
25. Кольорове небо (1955)	50. Після заходу сонця (1966)

У цьому році ми виставляємо картини російського художника професора Георгія Косміаді, найкращого учня професорів Єрова та Хрушова (Третяковська картинна галерея в Москві) і цією виставкою приєднуємося до виставки “Російський живопис до 1917 року” в мистецькій галереї в Гамбурзі.

Ми представляємо його роботи-темпера, виконані технікою шпателя та пензлика у 1940–1967 рр.

Ми будемо дуже раді, якщо Ви відвідаєте виставку тут, на Сульті.

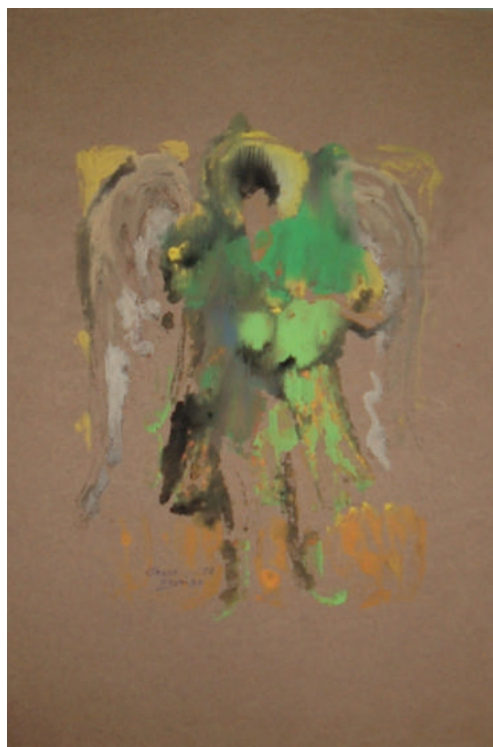

Візитка з новою адресою художньої майстерні
м. Гамбург, 1984 р.

із власного архіву Н.Г.Саннов-Косміаді. Гамбург. Німеччина

“Російська церква зсередини”, 1958 р.

“Архангел” 1958 р.

*Роботи Георгія Косміаді в будинку дочки Надії
Італія, м. Макагно, 1984 р.*

Nadia Kosmiadi-Sannow

**Via Solera Temisticle Campagnano, I. 21010 Maccagno / Varese
Tel.: 00390 332 560101**

*Візитівка дочки професора Георгія Косміаді
Надії Косміаді-Саннов з адресою в Італії*

*Роботи Георгія Косміаді в будинку дочки Надії
Італія, м. Макагно, 1984 р.*

Запрошення на виставку робіт Георгія Косміаді
з біографічними даними
м. Мюнхен, 1986 р.

Георгій Косміаді. Пейзажі. 09.05.1986 року

Галерея “Роубауд” біля Віктуаліанського ринку, відкриття у п'ятницю, 9 травня 1986 року о 18.00.

Блюменстрассе, 3-8000 Мюнхен, 5, тел. (089) 26-36-27, відкрито з вівторка до п'ятниці з 11 до 14 год. та з 15.30 до 18.00, в суботу з 11 до 13 год., вхід вільний.

Природня інтуїція Г. Косміаді надає велику свободу у виборі матеріалу. Проте захід зберігся у ньому лише як поштовх. І цим він захищає своє первісне походження, і таким чином з'являються знову картини старої Росії. (Р.Кламм, 25.05.1946 р.).

1886 р. — народився у місті Нальчик на Кавказі; з 1906 до 1916 року жив у Москві. Тут розкрився повністю його художній талант завдяки багатьом знайомствам з іншими російськими митцями того часу, серед яких найвідомішим був Рахманінов.

З 1914 до 1916 року — дбав про Кремль у Москві як окружний архітектор.

У 1917 році Жовтнева революція застала його на Волині, де він залишився в Рівному, давав уроки малювання в російській, польських, українській та єврейських гімназіях, заснував різні мистецькі об'єднання, влаштовував театральні та оперні вистави, в яких був задіяний як режисер, художник-декоратор та актор.

У 1937 році отримав запрошення до Парижа, щоб показати роботи своїх учнів на всесвітній виставці, і це принесло йому славу як видатному учителю мистецтвознавства.

У 1940 році переселився із сім'єю на Захід, до Гамбурга.

З 1940 до 1945 року — працював художником-декоратором в театрі “Талія” та в Державній опері у Гамбурзі. Там пройшли його перші виставки в Гамбурзькій художній галереї та в музеї етнографії.

З 1945 до 1967 року був вільним незалежним художником. Він здійснив багато подорожей по всій Німеччині. Сум та гіркота північних краєвидів приваблювали його, а особливо м. Кампен на острові Сульт, де він знайшов мецената і довгі роки там перебував.

Georg Kosmiadi

Landschaftsbilder

9. Mai bis 17. Juni 1986

**GALERIE ROUBAUD
am Viktualienmarkt**

Blumenstraße 3 · 8000 München 5

Telefon (089) 26 36 27

Öffnungszeiten: Di.–Fr. 11–13, 15.30–18 Uhr · Sa. 11–13 Uhr

*Афіша до виставки робіт Георгія Косміаді
в галереї “Рубауд”
м. Мюнхен, 1986 р.*

Георгій Косміаді

Пейзажі

3 09.05.

до 17.06.1986 року

Галерея "Роубауд" біля

Віктуаліанського ринку,

Блюменстрассе, 3-8000 Мюнхен

5, тел. (089) 26-36-27,

відкрито з вівторка до п'ятниці

з 11 до 14 год. та з 15.30 до 18.00,

в суботу з 11 до 13 год.

Фото потягу в якому Н.Г. Саннов-Косміаді приїхала в Рівне у 1992 р.

Картина Георгія Косміаді “Гамарня”

Рівненський краєзнавчий музей
 НАМЕНОВАНИЕ МУЗЕЯ

УТВЕРЖДАЮ
 Директор музея *В. В. Витруш*
 19 10 92 г.
 (подпись музея)

А К Т № 5477/92

приема предметов на постоянное хранение
 « 9 » октября 1992 г.

Настоящий акт составлен представителем музея *Григорией Селевой*
Петровской, научным сотрудником отдела истории
 фамилия, и. о. должность
 с одной стороны, и лицом (представителем учреждения) *Космидами Николаем*
Николаевичем, директором в Ровно, ныне проживающий в
Воскресенской Республике Германии
 с другой,
 в том, что первый принял, а второй сдал в постоянное хранение следующие предметы:

Пор. номер	Наименование и краткое описание	Количество	Сохранность	Учетные обозначения
1.	<i>Портреты - турмалин, дже- мидового цвета, резные</i>	5		
2.	<i>Альбом с фотографиями армии, вырезками из газет, коллажи</i>	7		
3.	<i>Листки с фотографиями, вы- резками из газет, армиями</i>	9		
4.	<i>Листки с фотографиями: Ровно, с. Бисов Кут, с. Куртан</i>	8		
5.	<i>Коробка с рисунками работ учеников Т. Космиды</i>	7 (570 работ)		
6.	<i>Оформлен работы учеников</i>	4		
7.	<i>Коллекция из ученических работ</i>	6		
8.	<i>Репродукции работ Космиды</i>	8		
9.	<i>Фонд или работы учеников</i>	2		
Всего по акту принято <i>45 (сорок пять)</i> цифрами и прописью				предметов
Принял	<i>Григория Селева</i>	Сдал		

Акт прийому предметів, які передала Н.Г. Саннов-Косміди на постійне збереження
 Рівненському обласному краєзнавчому музею
 1992 р.

*Виставка робіт учнів
Георгія Косміаді, написаних
у 20-30 рр. ХХ ст.
Рівненський обласний
краєзнавчий музей
1995 р.*

Про Георгія Косміаді професора РУГ

Після I світової війни Георгій Косміаді залишився на рівненщині. Через деякий час приїхала з Москви дружина Брігіта, німкеня за національністю. Сім'я Косміаді проживала у Рівному з 1917 по 1939 р.р.

Георгій Косміаді викладав мистецтво в різних гімназіях, у т. ч. і в РУГ (Рівненській українській гімназії). Рівне на той час було невеличким містечком. Тих, хто розмовляв українською мовою було небагато, тому в українській гімназії навчалися учні не тільки з Рівного, а й з багатьох сіл поблизу обласного центру.

Г. Косміаді хотів підтримати багатьох перспективних учнів, які малювали. Ці гімназисти скрізь були поряд з Косміаді: вони не тільки малювали, але й спілкувалися, читали, слухали музику, обговорювали літературні твори. Багато з цих учнів стали художниками, відомими в усьому світі. Так, Надія Косміаді пам'ятає Апошанського, який жив у Варшаві, Симончука, Киселя, Тейшера.

Багато учнівських робіт Г.Косміаді взяв з собою, коли виїхав з Рівного – це були дійсно цінні для нього матеріали. Після смерті батька, Н.Косміаді передала їх Рівненському краєзнавчому музею.

Г.Косміаді дуже любив театр. На той час у Рівному не було професійного театру, і Г.Косміаді створив у рівному свій театр.

Викладацький колектив РУГ був дружнім, всі викладачі хотіли підняти українську культуру, дбали про сучасне і майбутнє гімназії. (Див. фот. №13).

У січні 1940 р. сім'я Косміаді поїхала у Гамбург, Г. Косміаді працював там в театрі, пізніше в опері. Весь час малював, робив виставки... і дуже нудьгував за Україною.

Надія Косміаді не знала німецької мови, батьки вирішили віддати доньку навчатися до вищої школи. Пізніше Надія працювала в канцелярії, а потім була головним бухгалтером.

На вечорі в російсько-німецькому клубі Н.Косміаді познайомилася з майбутнім чоловіком, німцем за національністю, який загинув на війні у січні 1945р., а 9 травня – у Надії Георгіївни народився син.

Зараз Надія Косміаді живе і в Гамбурзі у сина, і в Північній Італії. (Див. фот. №14)

Збірка "Від гімназії до гімназії" (с. 28, 29)

Рівненська державна міська гімназія

м. Рівне, 1999 р.

Спогади гімназистів РУГ. Пан Микола та пані Ніна Васильківські

П. Микола Васильківський навчався в РУГ протягом 1930-1936 р.р., а п. Ніна – 1936-1939 р.р. Викладачами на той період в РУГ були Яків Федорович Бичківський – директор гімназії, викладав історію, українську мову, любив жартувати, гарно співав у хорі; Софія Орлова (Богун) – викладала українську мову, мала веселу вдачу, її всі учні дуже любили; Зигмунд Косвор – викладав польську мову; Микола Фесюк – викладав латинську мову, сам походив із Галичини, це був солідний, серйозний вчитель, мав прізвище “Сільва” (лат. – “ліс”); Михайло Гупуляк – викладав історію; Надія Яківна Ішук (Ішукова) – викладала математику, спокійна і надзвичайно добра; Косміаді – викладав рисунки та малювання, грузин, але говорив українською мовою; Євгенія Павлівна Огібовська – викладала німецьку мову; Євгенія Іванівна Голенкіна (Огієнко) – учителька французької мови, яка майже не володіла українською мовою; Пушанський – точніше, Апошанський – викладав фізику, хімію, професор; “Триб” (прізвище не пригадано) – навчав фізики, а прізвище таке отримав у зв'язку з маленьким ростом; Вербицький – викладав природознавство.

З усього класу до матури (тобто до атестату зрілості) з 19 учнів було допущено 17, двоє не були допущені. Список учнів, які навчалися в РУГ з 1936-1939 р.р.: Кетержинський Богдан – помер у Швеції, Тетера Сергій, Солтис Олександр. Вродновський – забили поляки.

Збірка “Від гімназії до гімназії” (с. 9)
Рівненська державна міська гімназія
м. Рівне, 1999 р.

Надія Косміаді з роботами Г.Косміаді, які привезла в дарунок Рівненській державній міській гімназії №1 м. Рівне, 2001 р.

Еку красную нитку, которую мы как ценное воспоминание на запад взяли и которая теперь сюда дамой назад пришла— Вы эту нитку приняли и свезали старие с севодними желаниими на удачу нашей молодежи само вышшее образование дать.—

Глубокое большое спасибо и желаю огорного успеха

Надея Георгиевна

9/2001 Надія Георгіївна Косміаді

*На відкритті Народного музею історії
Рівненської української гімназії
м. Рівне, 2001 р.*

*Зліва направо: Анна Матковська, учениця РУГ 1939 р.; Василь Прокопчук, учень РУГ 1939 р.;
Євген Ковшецький, учень РУГ 1939 р.; Надія Косміаді, дочка професора РУГ Г.Косміаді;
Людмила Попенко, дружина Ф.Кар'юка, учня РУГ 1939 р.; Василь Киричук, учень РУГ 1939 р.*

*Надія Косміаді на виставці картин батька
Рівненська державна міська гімназія №1
2002 р.*

Назва музею, музею історії
Рівненської української гімназії

“Затверджую”
Відповідальний за роботу музею *Г.П. Косміді*
Н. Тарасевич

“10” вересня 2002р.

Акт № 20
прийняття на постійне збереження
10 вересня 2002 року

Даний акт складений представником музею
історії Рівненської української гімназії
(назва музею)
Тарасевич Наталією Ростиславівною
(прізвище, ім'я, по батькові, посада)

з однієї сторони, і особою Надією Георгіївною Косміді
з іншої, в тому, що перший прийняв, а другий здав на постійне
зберігання
музею історії Рівненської української гімназії
(повна назва музею, закладу)

Оригінали малюнків учнів гімназій м. Рівного
(вчитель Г.П. Косміді)

1. Філігран орнаменту комірця, 4 кл., акварель, 24 см+23см. *p. Kramarov + Kramarov gold / silver / akvariel*
2. Автопортрет А. Тертеля, 8.12.1937р., олівець, 32см+23см
3. Мотив для килима “Звірі”, А. Сокольські, дп 14 (Роп.), 4 кл., акварель, 23 см +21см *Tran / brown / por*
4. Мотив для полотна “Різнокольоровий візерунок”, PERELMUTE MANUS, акварель, 34см +18см *to / blue / blue*
5. Мотив для скатертини “Мак і зелень”, Котель М., I класе, акварель, о 20 см *blue / green*
6. Малюнок “Квіти у вазі”, Буслик, Шкл., 23.I. 1922р., акварель, 21см+16см *forte m.*
7. Мотив “Жовті квіти на синьому”, уч. 4 класи, Шварцунь Етеля, 22.11.1921р., акварель, 22 см+28см *yellow / blue / blue*

Всього згідно з акту прийнято 7(сім) одиниць.
(цифрами, прописом)

Акт прийняття експонатів на постійне збереження
музеєм історії Рівненської української гімназії
2002 р.

*Надія Косміаді біля старого приміщення
Рівненської української гімназії (1923–1939 рр.)
2003 р.*

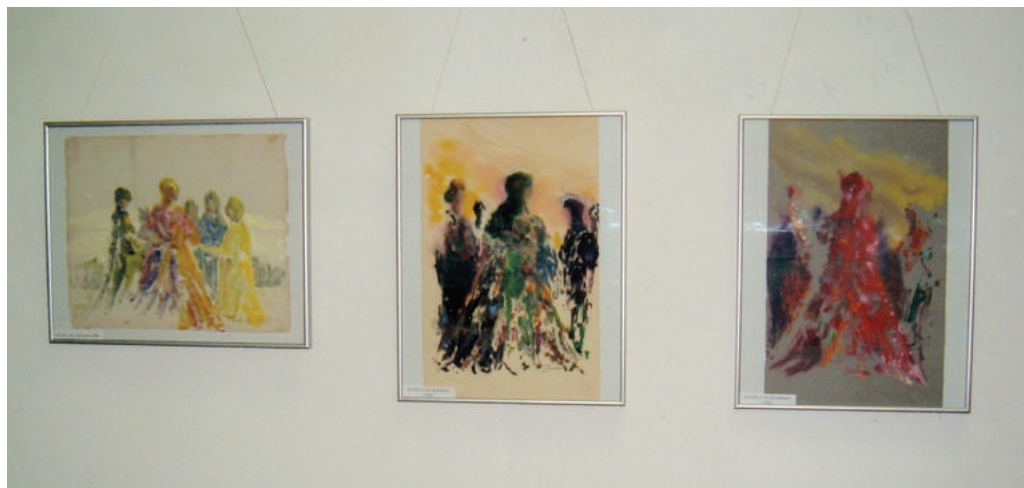
*Надія Косміаді в залі “Старе Рівне”
Рівненський обласний краєзнавчий музей
2005 р.*

Афіша виставки робіт Георгія Косміаді та його учнів
“Життя у творчості”
Рівненський обласний краєзнавчий музей
2005 р.

Відкриття виставки робіт Г.П.Косміаді та його учнів
“Життя у творчості”
Рівненський обласний краєзнавчий музей
м. Рівне, 2005 р.

*Виставка робіт Г.П.Косміаді та його учнів
“Життя у творчості”
Рівненський обласний краєзнавчий музей
м. Рівне, 2005 р.*

*Виставка робіт Г.П.Косміаді
Рівненська обласна наукова бібліотека
2006 р.*

*Відкриття виставки “Мистецтво життєтворчості”,
присвяченої 120-літтю від дня народження Георгія Косміаді
Рівненський обласний краєзнавчий музей
2006 р.*

*Виставка робіт Г.Косміаді “Мистецтво життєтворчості”,
Рівненський обласний краєзнавчий музей
2006 р.*

*Н.Косміаді дарує календарі, видані до 120-ліття
від дня народження Георгія Косміаді
РУГ, 2006 р.*

*Виставка робіт Г.Косміаді “Мистецтво життєтворчості”
Рівненський обласний краєзнавчий музей
2006 р.*

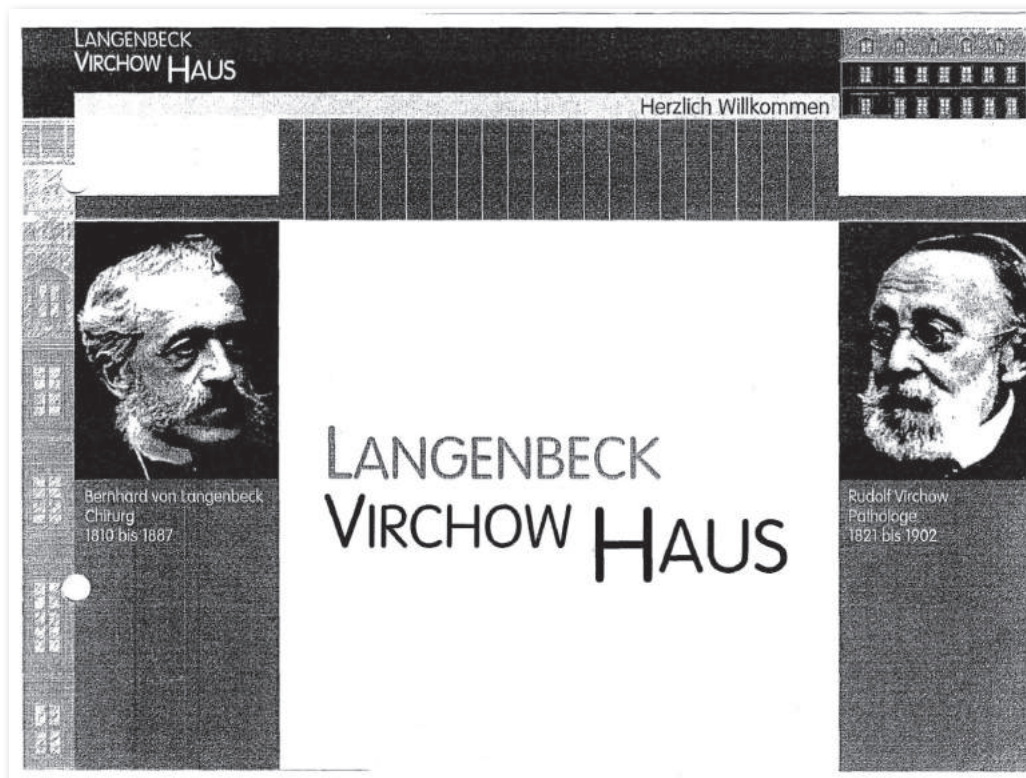

*Родина Г.Косміаді з членами творчої групи
Рівненський обласний краєзнавчий музей
2006 р.*

Надія Косміаді дарує каталог і ювілейний календар Івану Ветрову, першому директору відродженої РУГ 2006 р.

*Запрошення на відкриття виставки робіт Г. Косміаді
в галереї “Лангенбек Вірхов Гаус”
м. Берлін, 2006 р.*

*Відкриття виставки робіт Г. П.Косміаді
Галерея "Лангенбек Вірхов Гаус"
м. Берлін, 2006 р.*

*Виставка робіт Георгія Косміаді
Галерея "Лангенбек Вірхов Гаус"
м. Берлін, 2006 р.*

*Виставка робіт Георгія Косміаді
Галерея "Лангенбек Вірхов Гаус"
м. Берлін, 2006 р.*

Eröffnung der Ausstellung am 8. Oktober 2006 im Langenbeck-Virchow-Haus in Berlin

“Georg Kosmiadi – ein Künstler zwischen Russland und Westeuropa”

Timo Ulrichs, Berlin

Die im Vorfeld des 6. Petersburger Dialoges durchgeführten Veranstaltungen des Koch-Metschnikow-Forums umfassten neben der Summer School zum Thema „Infectious diseases – affecting civil societies“ auch die Eröffnung einer Ausstellung, die sich thematisch in besonderer Weise in die wissenschaftlich-kulturellen Beziehungen zwischen Deutschland und Russland einpasst.

Vorgeschichte

Seit 2001 wurden wissenschaftliche Kooperationsprojekte im Bereich der Tuberkuloseforschung zwischen Deutschland und Russland etabliert. Ausgangspunkt war eine wissenschaftliche Kooperation zwischen dem MPI für Infektionsbiologie in Berlin und dem Central Tuberculosis Research Institute in Moskau (CTR), die die lokale Immunantwort gegen die Tuberkulose in menschlichen Lungen zum Thema hat. Hauptverantwortliche sind auf deutscher Seite der Unterzeichnete und auf russischer Seite Dr. George Kosmiadi vom CTR.

2003 forschte die Tochter des Künstlers, dessen Werke in o. g. Ausstellung zum ersten Mal in Berlin zu sehen waren, Nadja Kosmiadi-Sannow, nach Verwandten mit dem Namen Kosmiadi in Russland. Mit Hilfe eines griechischen Vereins – die Kosmiadis wanderten Anfang des 19. Jahrhunderts über Odessa ins Russische Reich ein – stieß sie auf den Namen von George Kosmiadi in einer wissenschaftlichen Veröffentlichung, die die ersten Ergebnisse des erwähnten deutsch-russischen Kooperationsprojektes vorstellte. Eine Kontaktaufnahme führte zu einer ersten Begegnung in Berlin anlässlich eines wissenschaftlichen Besuches von George Kosmiadi. Die Organisation einer Ausstellung mit Werken Georg Kosmiadis war zwischen seiner Tochter und Nachlassverwalterin Nadja Kosmiadi, George Kosmiadi und dem Unterzeichneten schnell verabredet. Prof. Hahn, Vorsitzender der Berliner Medizinischen Gesellschaft, bot als Ausstellungsort das Langenbeck-Virchow-Haus an. Frau Kosmiadi wählte 60 Gemälde aus und sorgte für ihren Transport nach Berlin. Es dauerte noch drei Jahre, bis die Ausstellung realisiert werden konnte.

Zum Künstler Georg Kosmiadi
Georg Kosmiadi wurde 1866 in Naltschik im Kaukasus geboren. 1914 bis 1916 erhielt er

seine künstlerische Ausbildung in Moskau u. a. von Prof. Serow und Prof. Chruslow, deren Gemälde heute in der Trejakow-Galerie zu sehen sind. 1917 wurde er in Wolhynien von der Oktoberrevolution überrascht. Mit der Gründung Polens nach Kriegsende wurde das Gebiet polnisch. Georg Kosmiadi war bis 1940 dort künstlerisch tätig. Ein ihm gewidmetes Museum in seinem dortigen Wohnort (heute wieder auf russischem Gebiet) bewahrt viele seiner Werke. In dieser Zeit konnte er seine Bilder in vielen nationalen und internationalen Ausstellungen präsentieren, u. a. auch während der Weltausstellung in Paris 1937. 1940 übersiedelte er mit seiner Familie nach Hamburg, wo er fünf Jahre als Bühnenbildner am Theater wirkte. Von 1945 bis zu seinem Tod 1967 arbeitete er als freischaffender Kunstmaler in Hamburg. Aus dieser Zeit stammt ein Großteil der in der Ausstellung gezeigten Werke.

Die Ausstellung vom 8. bis 15. Oktober 2006

Aus organisatorischen Gründen musste die geplante Ausstellung mehrmals verschoben werden. Die nach Berlin gelieferten Bilder wurden solange im Keller des Langenbeck-Virchow-Hauses gelagert und überstanden dort auch die komplette Renovierung des Gebäudes bis zu seiner Wiedereröffnung im Oktober 2005. Der 6. Petersburger Dialog, der am 9. und 10. Oktober 2006 in Dresden stattfand und wo Im Betseln von Bundeskanzlerin Merkel und Präsident Putin das Koch-Metschnikow-Forum offiziell gegründet wurde, in das auch die Kooperationsprojekte in der Tuberkuloseforschung eingehen, bot den willkommenen Anlass, die Ausstellungseröffnung auf den 8. Oktober 2006 zu legen.

Zur Eröffnung waren neben vielen Gästen aus Berlin und Hamburg auch Teilnehmer

der Summer School des KMF anwesend, die unmittelbar vorher vom 5. bis 8. Oktober im Langenbeck-Virchow-Haus stattfand, und die russische Delegation, die zur Vertragsunterzeichnung des KMF im Rahmen des Petersburger Dialoges angereist war. Zur Eröffnung stellte Prof. Hahn die lange Tradition der deutsch-russischen Zusammenarbeit in der Medizin vor und gab eine Übersicht über Leben und Werk Georg Kosmiadis. Der Unterzeichnete berichtete kurz über das Zustandekommen des Kontaktes zur Tochter des Künstlers.

Frau Kosmiadi selbst gab Einblick in Details zum Werk ihres Vaters im Kontext mit der wechselvollen Geschichte der Familie Kosmiadi und spaltete zum Abschluss ein Tondokument vor, dass einer Rede Georg Kosmiadis anlässlich seines 80. Geburtstag entnommen wurde. Die präsentierte Bilder (29 der 60 in Berlin befindlichen) stießen auf lebhaftes Interesse der Besucher. Die Kunsthistorikerin Frau Dr. Wessel-Müller beabsichtigt, auf der Grundlage der in Berlin befindlichen Gemälde und des ebenfalls in der Ausstellung präsentierten dokumentarischen Materials, eine Promotionsarbeit über Leben und Werk Georg Kosmiadis zu verfassen. Es ist geplant, eine zweite Kosmiadi-Ausstellung in Berlin zu organisieren nach Erstellung eines wissenschaftlichen Katalogs und eines vollständigen Werkverzeichnisses. 2007 soll eine weitere Ausstellung in St. Petersburg organisiert werden.

Korrespondenzadresse

Dr. med. Timo Ulrichs
Leiter der Sektion Tuberkulose
Referat G1- Übertragbare Erkrankungen, AIDS,
Sexuenhygiene
Bundesministerium für Gesundheit
Friedrichstraße 108
10117 Berlin

Стаття з журналу
м. Берлін, 2006 р.

Відкриття виставки 8 жовтня 2006 року в галереї “Лангебек Вірхов Гаус” у Берліні.

“Георгій Косміаді — художник між Росією та Західною Європою”.

Тімо Ульріхс, Берлін.

У рамках проведення у Форфельді 6 Петербурзького діалогу та проведених заходів форуму Коха-Мечникова відбудеться також відкриття виставки, яка тематично особливо стосується науково-культурних відносин між Німеччиною та Росією.

Передісторія. З 2001 року були відкриті наукові проекти кооперації в галузі туберкульозних досліджень між Німеччиною та Росією. Визначальною стала наукова співпраця між Інститутом інфекційної біології у Берліні та Центральним інститутом туберкульозних досліджень у Москві, темою якої була локальна імунна відповідь проти туберкульозу в людських легенях. Головними відповідальними за проведення є нижчепідписаний доктор медичних наук Тімо Ульріхс та, з боку Росії, доктор Георг Косміаді.

У 2003 році дочка художника, картини якого можна було побачити вперше на виставці в Берліні, Надія Саннов-Косміаді дослідила коріння родичів з прізвищем Косміаді в Росії. За допомогою Грецького союзу з'ясували, що рід Косміаді приходить від початку 19 століття з Греції через Одесу в Російську імперію. Пані Надія наштовхнулася на прізвище Георг Косміаді у науковій публікації, яка представляла перші результати згаданого німецько-російського коопераційного проекту. Першою стала зустріч у Берліні з нагоди наукового візиту Георга Косміаді. Було швидко домовлено про організацію виставки робіт художника Георгія Косміаді між його дочкою і розпорядницею Надією Косміаді, науковцем Георгом Косміаді та Тімом Ульріхсом. Професор Ган — голова Берлінської медичної спілки — запропонував місце для виставки — галерею “Лангебек-Вірхов-хаус”. Пані Косміаді вибрала 60 картин і потурбувалася про їх доставку до Берліна. Прошло ще три роки, поки проведення виставки стало реальністю.

Про художника Георгія Косміаді. Георгій Косміаді народився у 1886 році у місті Нальчик на Кавказі. З 1914 до 1916 року він здобував мистецьку освіту в Москві у професорів Серова та Хрушова, картини яких сьогодні можна побачити в Третьяковській галереї. В 1917 році Жовтнева революція застала його на Волині. З утворенням Польщі, після закінчення війни, ця область ста-

Стаття з журналу

м. Берлін, 2006 р.

(продовження на наступній сторінці)

ла польською. Георгій Косміаді до 1940 року там творчо працював. Присвячений йому музей на території його тогочасного проживання (сьогодні знову російська територія) зберігає багато його творів. У цей час він міг презентувати свої картини на багатьох національних та міжнародних виставках, серед яких була всесвітня виставка в Парижі в 1937 році. У 1940 році він переселився зі своєю сім'єю до Гамбурга, де 5 років працював у театрі "Талія" художником-декоратором. З 1945 року і до своєї смерті у 1967 році він діяв як вільний, незалежний художник у Гамбурзі. З цього періоду представлена на виставці найбільша кількість робіт.

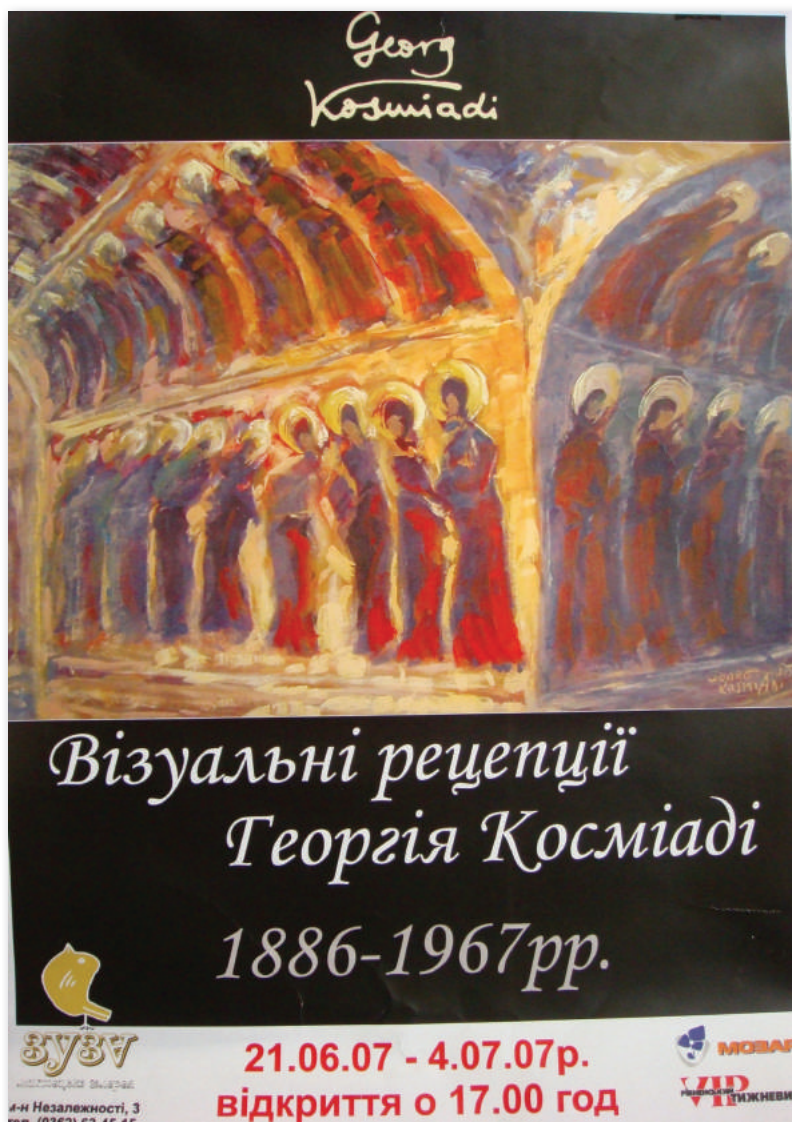
Виставка картин 8-15 жовтня 2006 року. Через організаційні проблеми запланована виставка переносилася декілька разів. Доставлені до Берліна картини довгий час зберігалися у фондах галереї "Лангебек-Вірхов-хаус" і витримали там комплексний ремонт приміщення аж до його нового відкриття у жовтні 2005 року. 6 Петербурзький діалог відбувся 9-10 жовтня 2006 року у Дрездені, на ньому були присутні бундесканцлер Меркель та президент Путін, які офіційно оголосили про заснування форуму Коха-Мечникова. Це стало слушною нагодою для відкриття виставки робіт художника 8 жовтня 2006 року.

На відкритті поруч з багатьма гостями з Берліна та Гамбурга були присутні також учасники семінару Літньої школи, який безпосередньо відбувався 5-8 жовтня в приміщенні галереї "Лангебек-Вірхов-хаус", а також члени російської делегації, які приїхали для підписання договору в рамках Петербурзького діалогу. На відкритті професор Ган розповів про кращі традиції співпраці між Німеччиною та Росією в галузі медицини і запропонував короткий огляд життя та творчості Георгія Косміаді. Він повідомив коротко про налагодження контакту з дочкою художника.

Пані Косміаді розповіла в деталях про творчість свого батька в контексті історії сім'ї Косміаді і насамкінець представила звуковий документ, на якому була записана промова Георгія Косміаді з нагоди його 80-річчя. Представлені картини (29 із 60 знаходиться в Берліні) викликали жвавий інтерес у відвідувачів. Знавець історії мистецтвознавства пані доктор Везель-Мюлер має намір захистити докторську дисертацію на основі картин, які знаходяться в Берліні, а також представлених на виставці документальних матеріалів. Планується також організація другої виставки робіт Косміаді в Берліні після складання наукового каталогу і повного списку робіт. У 2007 році повинна бути проведена інша виставка у Санкт-Петербурзі.

*Стаття з журналу
м. Берлін, 2006 р.*

Афіша до виставки “Візуальні рецепції Георгія Косміаді”
Перша рівненська мистецька галерея “ЗУЗА”
м. Рівне, 2007 р.

*Відкриття виставки “Візуальні рецепції Георгія Косміаді”
Перша рівненська мистецька галерея “ЗУЗА”
м. Рівне, 2007 р.*

*Відкриття виставки “Візуальні рецепції Георгія Косміаді”
Перша рівненська мистецька галерея “ЗУЗА”
м. Рівне, 2007 р.*

*Відкриття виставки “Візуальні рецепції Георгія Косміаді”
Перша рівненська мистецька галерея “ЗУЗА”
м. Рівне, 2007 р.*

Афіша до виставки картин “Погляд на землю Георгія Косміаді”
Галерея “Вернісаж”

Виставкова зала Рівненської обласної організації
Національної спілки художників України
м. Рівне, 2007 р.

Виставка картин “Погляд на землю Георгія Косміаді”
Галерея “Вернісаж”
м. Рівне, 2007 р.

*Учасники зустрічі за “круглим столом”
прихильників творчості Георгія Косміаді
Галерея “Вернісаж”, м. Рівне, 2007 р.*

*Зустріч за “круглим столом”
прихильників творчості Георгія Косміаді
Галерея “Вернісаж”, м. Рівне, 2007 р.*

*Надія Косміаді дарує картину свого батька
“Куточок для молитви” Свято Миколаївському
жіночому монастирю
с. Городок, 2007 р.*

В Арт-кав'ярні „Сальвадор Далі” м.Рівне, вул.Полуботка д.4

17 серпня
5 вересня

Георгій Косміаді

техніка
МОНОТИПІЯ

ВИСТАВКА

“Баби в житті Г.Косміаді”

Авторський проект: „Фотохудожники України
у Галереї Купчинського”
Меценат: Народний депутат,
член правління НСФХУ-
Олександр Сергієнко

Медіапартнери: **ФОТО** **ЛР**

Афіша до виставки “Баби в житті Георгія Косміаді”
Галерея Купчинського
м. Рівне, 2007 р.

*Надія Косміаді на відкритті виставки
“Баби в житті Георгія Косміаді”
Галерея Купчинського
м. Рівне, 2007 р.*

*Відкриття виставки “Баби в житті Г.Косміаді”
Галерея Купчинського
м. Рівне, 2007 р.*

**ВИСТАВКА РОБІТ УЧНІВ ПРОФЕСОРА МИСТЕЦТВ
ГЕОРГІЯ КОСМІАДІ (20-30рр. ХХ СТ.)
НАЙБІЛЬША ЗАГАДКА - ДУША ДИТИНИ**

**Відкриття виставки відбудеться
у Першій рівненській мистецькій
галереї "Зуза" 22.05.08р. о 16.00
з 22.05.08 по 12.06.08р.**

*Виставку відкриває Надія Косміаді -
дочка професора мистецтв
Георгія Петровича Косміаді.*

**Виставка
присвячена
Міжнародному дню
захисту дітей**

*Роботи учнів з фондів
Рівненського обласного
краєзнавчого музею*

ОРГАНІЗАТОРИ ВИСТАВКИ:

**Рівненський обласний центр соціально-психологічної реабілітації дітей
Рівненська обласна благодійна організація "Родина"
Художній салон "Вернісаж"**

Афіша до виставки "Найбільша загадка — душа дитини"
Перша рівненська мистецька галерея "ЗУЗА"
м. Рівне, 2008 р.

*Відкриття виставки “Найбільша загадка — душа дитини”
Перша рівненська мистецька галерея “ЗУЗА”
м. Рівне, 2008 р.*

Ривненский областной краеведческий музей
Народный музей истории Ривненской украинской гимназии
Русский культурный центр в г. Ривне

Представительство в Украине Русского центра
международного научного и культурного
сотрудничества при МИД России

ВЫСТАВКА

картин
Георгия Петровича
Космиади
(1886-1967)

„Прелестной свежестью картин
Вы мне напомнили так много...”

ОТКРЫТИЕ
4.06.08г.
в 15.00

04.06-20.06.2008г

Экспозиция работает:
ежедневно с 10⁰⁰ до 17⁰⁰
кроме воскресенья

Адрес Представительства:
04070, г.Киев,
ул. Игоревская, 11а
тел. 38 (044) 581-35-94

Афіша до виставки
“Прелестной свежестью картин Вы мне напомнили так много...”
м. Київ, 2008 р.

із власного архіву Н.Г.Саннов-Косміаді. Гамбург. Німеччина

Відкриття виставки
“Прелестной свежестью картин Вы мне напомнили так много...”
м. Київ, 2008 р.

Георгий Петрович КОСМИАДИ

(1886-1967)

Георгий Петрович Космиади родился 24 марта 1886 года в г. Нальчик (Кавказ) в семье, в которой переплелись греческие и русские корни.

1901-1904 гг. - Учился в школе им. св. Александра при учительском институте в Тифлисе и архитектурной школе в Баку.

1905-1912 гг. - Признанный мастер строительного дела, работал помощником окружного архитектора Москвы. Ученик В.Серова и Е.Хрустова из Третьяковской галереи.

1905-1914 гг. - Член объединения архитекторов Москвы.

1914-1917 гг. - Начальник строительного отряда Всероссийского союза городов V Армии.

1916 г. - награжден орденом св. Станислава III степени.

С 1917 года проживает в г. Ровно.

1918-1939 гг. - преподавал изобразительное искусство во всех учебных заведениях г. Ровно. Организовывал художественные выставки своих и ученических работ в Ровно, Луцке, Варшаве и Кракове (Польша).

1937 г. - Принимал участие во Всемирной выставке детских рисунков в Париже.

1940 г. - Переехал с женой и обоими детьми в Гамбург.

1940 - 1945 гг. - Работал оформителем сцены в Государственной опере и театре "Талия" (Гамбург), был организатором многочисленных выставок своих произведений в галереях, художественных залах Германии.

1945 - 1967 гг. - свободный художник.

1967 г. - 22 мая умер в Гамбурге.

1992 - 2006 гг. - Дочь профессора, Надежда Георгиевна Космиади, передала часть художественного наследия своего отца Народному музею истории Ровенской украинской гимназии и Ровенскому областному краеведческому музею (Украина).

ХУДОЖЕСТВЕННАЯ ВЫСТАВКА "Между Востоком и Западом". Возвращение Георгия Космиади в Москву. 1.04-30.04.2009г.

Фото Г. Космиади, Москва, 1912г.

Открытие 1 апреля 2009г. в 19.00
Дом русского зарубежья
им. Александра Солженицына
г. Москва

ПРИГЛАШЕНИЕ

Наш адрес:
г. Москва, ул. Н.Радищевская, дом 2
проезд: м. Таганская (кольцевая)
тел. 8 (495) 915-10-80

*Запрошення на виставку
"Между Востоком и Западом"
м. Москва, 2009 р.*

*Відкриття виставки
“Между Востоком и Западом”
м. Москва, 2009 р.*

Післямова

Шановний читачу!

Ви перегорнули останню сторінку документів, які висвітлюють життя та діяльність художника, архітектора, педагога Георгія Петровича Косміаді. У Вас була унікальна нагода впевнитися у великій і неперевершеній силі працьовитості й таланту Г. П. Косміаді.

На нашу думку, вчитель Георгій Петрович любив дітей і вкладав у них душу. Завдяки естетиці і силі мистецтва педагог розвивав почуття дітей. Ймовірно це були Ваші дідуся чи прадідусі, вельмишановний читачу.

Як архітектор, Г.Косміаді залишив у Рівному частиночку себе у будівлях, які спроектував. Ми можемо дивуватися тій красі пропорцій і ритмів, що бринять у споруді на вулиці Петра Могили, 10.

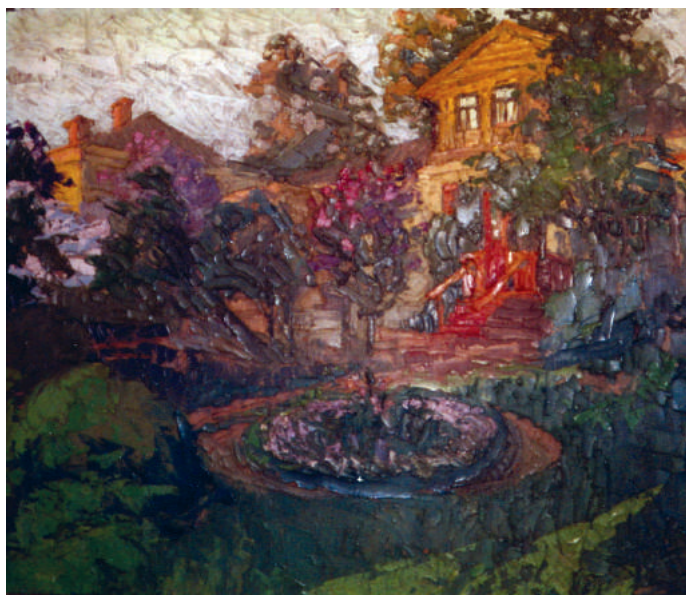
Георгій Косміаді, як художник, здобув світову славу. На прикладі його життя і творчості ми маємо можливість зрозуміти яким є світ.

Будьте щасливі, дорогі читачі.

З повагою і вдячністю
Наталія Тарасевич
Лариса Костюк

“Казанська церква”, 1939 р.

“Наш дім”, Рівне 1939 р.

“Дорога з Решуцька в Кустин”, 1940 р.

“Ніч в Гамарні”, 1943 р.

“Жінки в зеленому”, 1960 р.

“Блондинка”, 1962 р.

“Фігури в лісі”, 1958 р.

“Російська лазня”, 1942 р.

“Поля навколо Гамарні”, 1942 р.

“Жовті яблука”, 1967 р.

“Оливковий гай”, 1966 р.

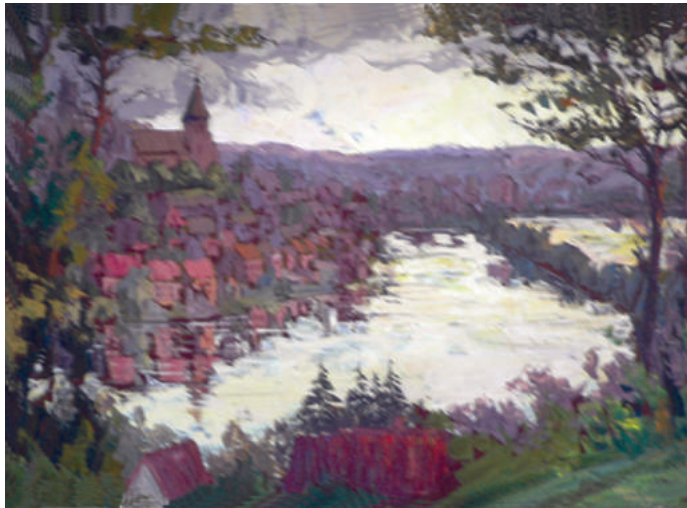

“Петербург”, 1944 р.

“Італійський пейзаж”, 1966 р.

“Мьольн”, 1944 р.

“Интер'ер Московського кафедрального собору”, 1946 р.

“Два апостоли”, 1960 р.

“Монастир Почаївської Лаври”, 1948 р.

“Сині півонії”, 1955 р.

“В садку”, 1950 р.

“Вечір на Горині”, 1950 р.

“Рибацькі хати на Двині”, 1952 р.

“Погляд на сільську землю”, 1952 р.

“Нальчик”, 1952 р.

“Пляж на озері Басів Кут”, 1952 р.

“Ярмарка в Луцьку”, 1954 р.

“Дорога в Олександрію”, 1955 р.

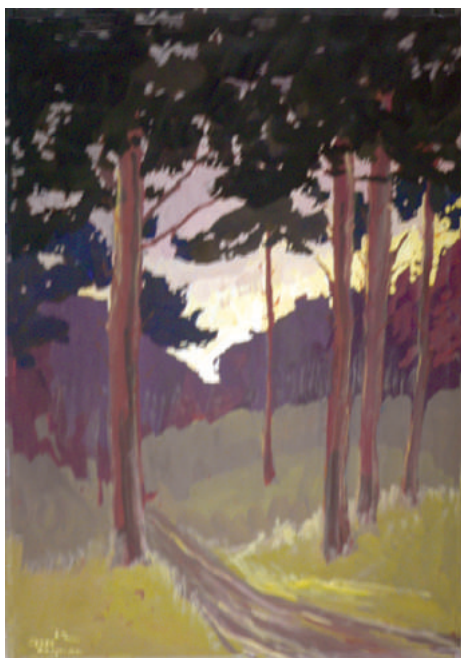
“На Кавказі”, 1962 р.

“Сходи до озера у парку Любомирських”, 1956 р.

“Осінній ліс”, 1955 р.

“Сосни в Клевані”, 1962 р.

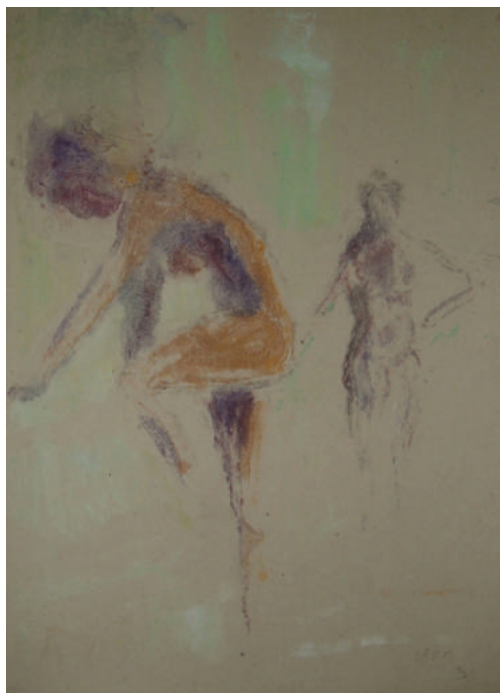
“Моя дівчинка”, 1963 р.

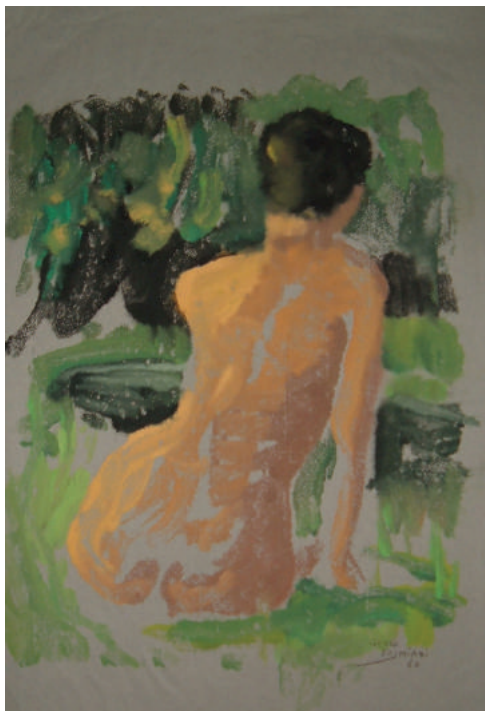
“Дівчина з оранжевим бантом”, 1960 р.

“Рудий”, 1957 р.

“У купальні”, 1956 р.

“Силует жінки, яка сидить”, 1960 р.

“Наяда”, 1958 р.

“Портрет Г.Косміаді” (кольоровий), 1959 р.

“Два соняшники”, 1962 р.

“Псков”, 1963 р.

“Баку”, 1966 р.

Виставкова діяльність Г.П.Косміаді

- 1903** — художні галереї. Баку.
- 1904** — художні галереї. Баку.
- 1906–1913** — виставки студії російських художників проф. Серовата проф. Хрушова. Москва.
- 1919** — виставка учасників естетичного гуртка Рівненського комерційного училища. Рівне.
- 1920** — виставка учасників естетичного гуртка Рівненського комерційного училища. Рівне.
- 1922** — виставка учнівських робіт. Рівне.
- 1922** — виставка учасників естетичного гуртка Рівненського комерційного училища. Краків. Варшава.
- 1923** — виставка учнівських робіт. Луцьк.
- 1923** — виставка учасників естетичного гуртка Рівненського комерційного училища. Краків.
- 1924** — виставка декоративно-прикладного мистецтва. Рівне.
- 1924** — виставка робіт учнів польської гімназії. Краків, Варшава.
- 1925** — виставки учнівських робіт. Рівне.
- 1925** — виставка учнівських робіт. Варшава.
- 1926** — виставки учнівських робіт. Рівне.
- 1926** — виставка учнівських робіт. Луцьк.
- 1927** — пересувна виставка творчих робіт із порцеляни, дерева та кераміки. Рівне.
- 1928** — виставка робіт учнів природничо-математичної гімназії. Рівне.
- 1929** — пересувна виставка творчих робіт учнів природничо-математичної гімназії. Рівне.
- 1929** — виставка учнівських робіт прикладного мистецтва. Познань.
- 1930** — промислова виставка “Волинські торги”. Луцьк.
- 1931** — виставка творчих робіт учнів. Луцьк.
- 1932** — виставка картин Г.Косміаді. Рівне.
- 1933** — виставка “Душа дитини у лініях та фарбах”. Рівне.
- 1936** — виставка сакрального живопису. Рівне.

- 1936** — виставка учнівських робіт. Варшава.
- 1937** — всесвітня виставка учнівських робіт. Париж.
- 1940** — міська школа Ауе. Саксонія.
- 1941** — мистецький зал. Гамбург.
- 1941** — театр “Талія”. Гамбург.
- 1942** — мистецькі зали Бока. Гамбург.
- 1943** — мистецькі зали Бока. Гамбург.
- 1945** — агенція “РауенХаус”. Гамбург.
- 1946** — російська мистецька школа. Гамбург.
- 1946** — Культурний союз. Мьольн.
- 1947** — громадська установа. Мьольн.
- 1947** — Північно-німецьке товариство з продажу творів мистецтва “Гріпековен і сини”. Мюнстер.
- 1947** — Великий виставковий зал. НордзеебадБоркум.
- 1947** — виставкове турне Північно-німецького товариства з продажу товарів мистецтва у містах Бадерборні, Любек, Херфорд, Бад Ойнхаузен, Мінден і Райне.
- 1948** — професор Клаас. Варендорф.
- 1949** — мистецькі зали Бока. Гамбург.
- 1950** — театральна трибуна у залі Моцарта. Гамбург.
- 1951** — Північно-німецьке товариство з торгівлі творами мистецтва. Мюнстер.
- 1952** — Липова набережна. Бад Кіссінген.
- 1955** — приватна галерея доктора Зауера. Гамбург.
- 1957** — лікувальний заклад у Бад Бернек. Фіхтельгебірге.
- 1958** — Будинок зустрічі. Гамбург.
- 1958** — Стара школа. Бад Бернек.
- 1959** — Бад Бернек. Фіхтельгебірге.
- 1960** — виставка “У Хорста”. Мьольн.
- 1961** — до 75-річчя від дня народження у лікувальному закладі. Бад Бернек.
- 1961** — музей фольклористики. Фіхтельгебірге.
- 1962** — галерея Класінг. Мюнстер.

- 1962** — виставка у помешканні сім'ї Нойквоттер. Варендорф.
- 1963** — виставка “У Хорста”. Мьольн.
- 1966** — до 80-річчя від дня народження у музеї фольклористики. Гамбург.
- 1967** — ательє Г. Косміади. Гамбург.
- 1969** — театральна галерея на Маршенстрассе. Гамбург.
- 1971** — галерея Вербера. Білефельд.
- 1975** — ательє Г. Косміади. Гамбург.
- 1975** — народний інститут. Бьонінгштат.
- 1977** — Будинок Бука. Кампен ауф Зюльт.
- 1977** — галерея “Вікно”. Білефельд.
- 1978** — комерційний банк Шнельзен. Гамбург.
- 1980** — галерея Флотбека. Гамбург.
- 1983** — галерея Флотбека. Гамбург.
- 1986** — галерея “Роубауд”. Мюнхен.
- 1989** — галерея “Ахтерстевен”. Кампен ауф Зюльт.
- 1992** — обласний краєзнавчий музей. Рівне.
- 1995** — обласний краєзнавчий музей. Рівне.
- 2002** — народний музей історії Рівненської української гімназії. Рівне.
- 2004** — народний музей історії Рівненської української гімназії. Рівне.
- 2005** — обласний краєзнавчий музей. Рівне.
- 2006** — обласний краєзнавчий музей. Рівне.
- 2006** — народний музей історії Рівненської української гімназії. Рівне.
- 2006** — обласна бібліотека. Рівне.
- 2006** — галерея “Лангенбек Вірхов Хаус”. Берлін.
- 2007** — Перша Рівненська галерея “Зуза”. Рівне.
- 2007** — виставкова зала “Вернісаж” Рівненської обласної організації Національної спілки художників України. Рівне.
- 2007** — галерея О. Купчинського. Рівне.
- 2008** — Перша Рівненська галерея “Зуза”. Рівне.
- 2008** — Росзарубіжцентр. Київ.
- 2009** — Дім-музей Російського зарубіжжя ім. О. Солженіцина. Москва.
- 2009** — обласний історико-краєзнавчий музей. Одеса.

Вибрана бібліографія про життя і діяльність Г.П. Косміаді

1. Булига О. Кабінет мистецтв імені Косміаді має українська гімназія // Рівненська газета. — 2007 — 13 червня, №73 (502).
2. Варич М. Надія Косміаді роздаровує батькові картини // Газета по-українськи. — 2008. — 12 червня — №104 (628).
3. Георгій Косміаді. Каталог художніх робіт із фондів Народного музею історії Рівненської української гімназії та Рівненського обласного краєзнавчого музею /Укладачі: Н.Р.Тарасевич, Л.К.Костюк, Л.В.Шлапак, О.А.Бурець, Ю.Є.Климюк. — Рівне: “Бліц”, 2006. — 311 с.
4. Гриб В. Доробок Георгія Косміаді — мистецький Великдень //Сім днів. — 2006. — №13 — с.9.
5. Дем'янчук О. Повернення на батьківщину // Вісті Рівненщини. — 2005. — 9 вересня.
6. Доброчинська В. Рівненська українська гімназія: сторінки минулого та сьогодення // Сім днів. — 2008 — 19 вересня, №38 (769). — С. 6.
7. Заболотна Н. “Найбільша загадка — душа дитини” // Рівненська газета. — 2008 — 29 травня, №82 (698). — С. 4.
8. Заболотна Н. Надія Косміаді — фінансист із душею художника // “Ого”. — 2008 — 12 червня, №24. — С. 15.
9. Кириллова Л. “Взгляд на землю” Георгия Космиади. — VIP. — 2007. — №28. — С. 32–33.
10. Кириллова Л. Виртуальные рецепции. — VIP. — 2007. — №25. — С. 32–33.
11. Коваль Т. “Баби” Георгія Косміаді дивляться зі стін арт-кав'ярні “Сальвадор Далі” // Рівненська газета. — 2007. — 23 серпня.
12. Кожушко Н. Георгій Косміаді та рівненські навчальні заклади. 1917–1940 рр. //Наукові записки Рівненського обласного краєзнавчого музею. Випуск У (190 років від дня народження Миколи Костомарова). — Рівне: Перспектива, 2007. — С. 53–55.
13. Кожушко Н. Митець і вчитель // Вільне слово. — 1995. — 18 жовтня.

14. Костюк Л. К. Художник, що мислив Волинню: життя і творчість Г. П. Косміаді // Поліссязнавство у фольклорно-етнографічних і літературно-мистецьких дослідженнях. — Рівне: “Волинські обереги”, 2009. — С. 126 — 132.
15. Костюк Л.К. Георгій Петрович Косміаді: життя та особливості художньої системи // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: Зб. наук. праць: Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Вип. 14. — Рівне: РДГУ, 2008. — С. 184 — 189.
16. Костюк Л.К. Діяльність Георгія Косміаді в навчальних закладах Рівного у 20–30-х роках ХХ століття: вивчення спадщини художника і педагога // Педагогічне мислення в контексті теоретико-методичної спадщини А.С.Макаренка і сучасна педагогіка. Тези доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (27–28 березня 2008 року, м. Рівне). — Рівне: РДГУ, 2008. — С. 167–170.
17. Леонидов В. Сны о России в Германии // Культура. — 2009 — 9-15 апреля, №14 (7677). С. 10.
18. Марчук Я. Повернення Георгія Косміаді. // Вільне слово. — 2007 18 вересня.
19. Омелянчук І. Мистецький Великдень Г. Косміаді // Урядовий кур'єр. — 2006 — №77.
20. Пашинська Н. Мистецтво, яке лікує // Вільне слово. — 2008. — 1 червня.
21. Плюта І. “Партизан” у грецькому стилі // Рівне вечірнє. — 2002. — 14 червня — №62 (932).
22. Поровчук В. Рівненській Українській Гімназії — 80 років // Волинь. — 2003. — 12 вересня.
23. Прищепка О. Архів вчителя Г.Косміаді як наукове джерело по вивченню історії Рівного і Волині 20–30-х рр. ХХ століття // Волинський музей. Історія і сучасність. Тези і матеріали І науково-практичної конференції, присвяченої 65-річчю Волинського краєзнавчого музею. — Луцьк: Ініціал, 1997. — С. 30–31.
24. Прищепка О. Вулицями Рівного. — Рівне, 2006. — 222 с.
25. Прищепка О. Г.Косміаді та культурно-освітнє середовище Рівного доби української національно-демократичної революції 1917–1920 рр. // Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету

- імені Михайла Коцюбинського. Серія: Історія. Випуск XI. За матеріалами II Міжнародної наукової конференції “Національна інтелігенція в історії та культурі України у XIX-XXI століттях”. 26–27 жовтня 2006 року. — Вінниця, 2006. — С. 166–170.
26. Прищеп О. Георгій Косміаді — митець і вчитель // Сім днів. — 1995. — 17–24 жовтня.
27. Ступчук Л. Відроджена гімназія продовжує традиції попередників // Освіта України. — 2003. — 28 жовтня.
28. Тарасевич Н. Від гімназії до гімназії. Сторінками історії Рівненської української гімназії // Волинь. — 2005. — 12 серпня. — С.18.
29. Тарасевич Н. Від гімназії до гімназії. Сторінки історії Рівненської української гімназії // Шкільний світ. — 2003. — №43 грудень. — С. 7–9.
30. Тарасевич Н. Георгій Косміаді: художник, архітектор, педагог. Ювілейний календар. — Рівне: “Бліц”, 2006. — 14 с.
31. Цимбалюк Є. Косміаді омолодив місто Рівне... на 100 років // Вільне слово. — 2008 — №50. — С. 12.
32. Цимбалюк Є., Юркова О. Образки з минулого Рівного // Голос України. — 2008. — 21 червня.
33. Чернюшок О. Художньо-педагогічна спадщина Г. Косміаді: погляд сучасності // Духовно-творчий потенціал студентської молоді: психолого-педагогічні проблеми формування та реалізації. Матеріали Ш Всеукраїнської науково-методичної конференції. 18–20 травня 2006 року. — Рівне: РДГУ, 2006. — С. 162–164.
34. Шевчук О. Батьківську колекцію картин подарувала гімназії донька професора // Рівне вечірне. — 2002. — 24 травня.
35. Шлапак Л. “Чудовою свіжістю картин ви мені сказали так багато...” // Сім днів. — 2008. — №25. — С. 2.
36. Шлапак Л., Тарасевич Н. Мистецтво життєтворчості // Сім днів. — 2006. — №13–14.
37. Юрчук О. Естетичний Гурток Георгія Косміаді в Рівному // Наукові записки Рівненського обласного краєзнавчого музею. Випуск ІУ (Матеріали наукової конференції 25–26 жовтня 2006 року). — Рівне: Волинські оберіги, 2006. — С. 229–232.

Зміст

Німеччина	3
Гамбург	11
Пошанування пам'яті	239
Післямова.....	322
Додатки	327

Наукове видання

Наталія Тарасевич, Лариса Костюк

Георгій Косміаді:
життя і творчість у документах
(том II)

Укладачі — *Надія Косміаді, Наталія Тарасевич, Лариса Костюк*

Переклад з польської — *Нонна Войтович*

Переклад з німецької — *Людмила Мельник, Світлана Шевчук*

Переклад з російської — *Наталія Тарасевич*

Коректор — *Неля Стасюк*

Комп'ютерний набір — *Леонард Маркевич*

Комп'ютерна верстка — *Сергій Костюк, Андрій Тригуба*

Підписано до друку 20.10.2009 р.

Формат 70x90 1/16. Папір офсетний. Гарнітура Liberation

Друк офсет. Ум. друк. арк. 19,33. Обл.-вид.арк. 20,35.

Наклад 500 прим. Зам. №9

Друк ПП Нестеров

Видавець і виготівник ПП ДМ

35304 Рівненська область, Рівненський район,

с. Корнин, вул. Центральна, 58

Свідоцтво РВ №11 від 12.06.2002 р.

